

Četrtek, 4. novembra 2004, št. 45, leto IX., ISSN 1408-0494, vsak četrtek, cena 550 SIT • 2,35 EUR • 36 HRK

DEMOKRACIJA

Nov veter v Cerkvi na Slovenskem

Ljubljanska nadškofija je dobila novega nadškofa. To je postal Alojz Uran. Pod drobnogled smo vzeli njegove daljne in bližnje predhodnike. Po čigavi poti bo šel on?

POLITIKA

Kdo so kandidati za ministre?

DISKURZ

O politiku Edvardu Kocbeku

DIPLOMACIJA

Thomas B. Robertson ZDA so za okrepitev sodelovanja s Slovenijo

IZ ARHIVOV SLOVENSKE POLITIČNE POLICIJE

Komunistične tajne službe od njihovega nastanka do leta 1950, vključno z imeni njihovih vodilnih članov. 519 strani, 5.000 SIT

JAN F. TRISKA POZABljena FRONTA I. SVETOVNE VOJNE

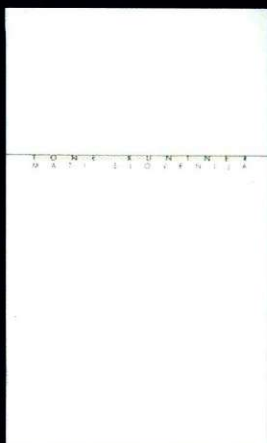
Iz dnevnika češkega vojaka, ki se je udeležil bojev ob Soči in Piavi. 240 strani, 5.500 SIT

MOČ PREŽIVETJA

JOŽE DEŽMAN MOČ PREŽIVETJA

Knjiga opisuje krute zgodbe sirot, ki so jim partizani med 2. svetovno vojno pobili očeta ali oba roditelja. 336 strani, 6.510 SIT

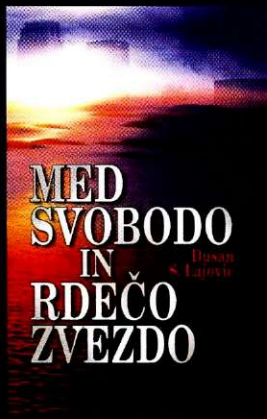
TONE KUNTNER MATI SLOVENIJA

Pesmi pesnika slovenske pomladi, tradicije, vrednot. 72 strani, 2.200 SIT

MILAN ZAJC, FRANCE KOZINA, FRANCE DEJAK UŠLI SO SMRTI

Poročila treh rešencev iz množičnega grobišča v Kočevskem rogu leta 1945. 244 strani, 3.906 SIT

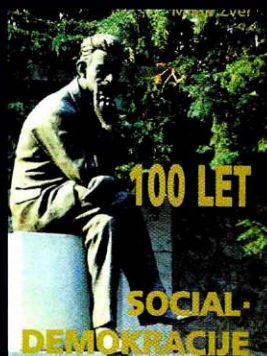
DUŠAN S. LAJOVIC MED SVOBODO IN RDEČO ZVEZDO

Avtobiografska pripoved iz časa druge svetovne vojne. Knjigi je dodan seznam so-
delavcev Udbe. 347 strani, 6.200 SIT

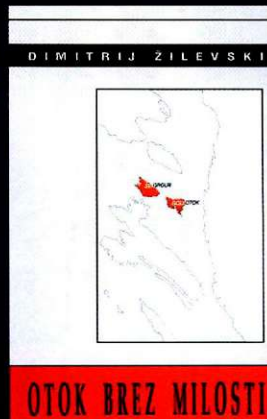
MILAN ZVER DEMOKRACIJA

Avtor je razčlenil koncepte demokracije v politični misli na Slovenskem v prvi polovici 20. stoletja. 254 strani, 4.400 SIT

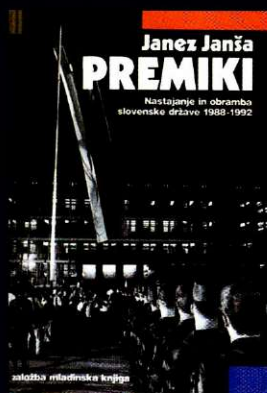
MILAN ZVER 100 LET SOCIALDEMOKRACIJE

Prikaz klasičnega obdobja slovenske socialdemokracije in njene vnovične oživitve konec prejšnjega stoletja. 125 strani, 2.200 SIT

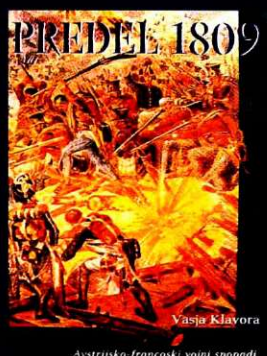
DIMITRIJ ŽILEVSKI OTOK BREZ MILOSTI

Pretrsljiva avtobiografska izpoved iz pekla jugoslovanskih komunističnih zaporov. 256 strani, 3.996 SIT

JANEZ JANŠA PREMIKI

Knjiga, ki je bila prodana že v več kot 61.000 izvodih. Nastajanje in obramba slovenske države 1988–1992. 363 strani, cena 2.200 SIT

VASJA KLAVORA PREDEL 1809

Avtor je šel po sledovih vojskih spopadov Napoleona in Francozov z Avstrijci na Slovenskem leta 1809. 330 strani, 6.727 SIT

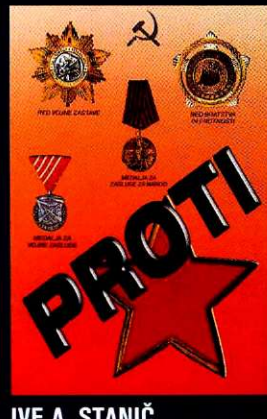
JANEZ JANŠA OKOPI

Politični razvoj slovenske države do leta 1994. Prodana je bila že v več kot 17.000 izvodih. 309 strani, 2.200 SIT

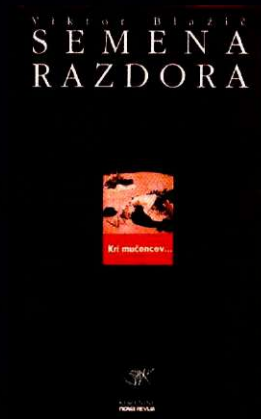
TOMAŽ BUDKOVIČ VZPON BOHINJA PRED ZATONOM AVSTRO-OGRSKE

Bohinj od marčne revolucije naprej, v času graditve proge in od njenega odprtja naprej. 231 strani, 5.500 SIT

IVE A. STANIČ PROTI

Nad sto avtorjev pojasnjuje in razkriva pravo podobo revolucije in protirevolucije na Slovenskem. Prispevke je zbral in uredil publicist Ive A. Stanič. 288 strani, 3.900 SIT

VIKTOR BLAŽIČ SEMENA RAZDORA

Komunistična partija je nevihtno vojno ozračje izkoristila za obračun z drugače mislečimi in v ta okvir sodijo tudi politični umori. 196 strani, 6.770 SIT

Povolilna opravila

Slab mesec po volitvah v državni zbor se kažejo obrisi nove vladne koalicije. Poleg koalicije Slovenija, ki obstaja že vrsto let in se je prekalila v opoziciji, se predsednik Slovenske demokratske stranke Janez Janša neformalno pogaja o vstopu v vladno koalicijo s Slovensko ljudsko stranko in Demokratično stranko upokojencev Slovenije. Najdlje v pogovorih so znotraj koalicije Slovenija, saj sta SDS in NSi programsko precej usklajeni. A seveda niti tu ni šlo povsem gladko, saj je Lojze Peterle nekaj dni po volitvah precej vehementno razlagal medijem, katera ministrstva si želi (zahteva) Nova Slovenija. Nasprotno od njega ravna predsednik NSi Andrej Bajuk, ki opozarja, da se te stvari ne razlagajo novinarjem, ampak je treba vse doreči znotraj nove vladne koalicije. Kot zdaj kaže, bo ta sestavljena iz SDS, NSi, SLS in DeSuS, kar prinese podporo 49 poslancev državnega zbora, kolikor naj bi bil minimum poslanske večine za kolikor toliko normalno vladanje.

Eno izmed vprašanj, ki se v teh dneh postavlja, je, ali bo Združena lista socialnih demokratov kljub vsemu pripravljena stopiti v novo vladno koalicijo. Možnosti so zelo majhne, a kljub temu še obstajajo. Še manjše so možnosti vstopa poražene liberalne demokracije v vlado. No, njihov vstop v vlado bi bil pravzaprav zelo nehygieničen, saj potem do nujnih sprememb v slovenski družbi sploh ne bi prišlo. Drugače je z združeno listo. Ker v prejšnji vladi ni imela prevladujoče vloge, je sprejemljiva koalicijska partnerica. Tudi po javnomnenjskih anketah se zdi ljudem primerna partnerica desnosredinskim strankam. Problem je v sami združenosti listi in predvsem njeni poslanski skupini, ki jo sestavljajo ortodoksni levičarji, in ti o Janši še slišati nočejo. Njihova poslanska skupina je pred dnevi postavila zelo ostre oziroma nenavadne pogoje za začetek pogovorov o vstopu v vlado. Njihovi ministri naj bi imeli ob določenih vprašanjih pravico veta, kar pa se zdi Janši nesprejemljivo, saj bi bila potem vladna koalicija sestavljena "po zgledu varnostnega sveta Združenih narodov iz časa hladne vojne". Kljub temu je mogoče,

da se bodo stališča združene liste v prihodnjih dneh omehčala, saj se jim v opoziciji ne piše dobro. Tako kot do zdaj v vladi bodo namreč ostali v senci velikega brata – liberalne demokracije, kar je za prihodnost stranke slabo. Poleg tega bodo ostali brez (lagodnih) vladnih položajev. Celo v podmladku združene liste Mladem forumu razmišljajo, da bi bilo za stranko morda dobro, če bi stopila v desnosredinsko vladno koalicijo, saj bi se s tem znebila etikete, da je izključujoča, in se umestila bliže k sredini. Ali bodo prevladali predsodki ali želja biti na oblasti, bodo pokazali naslednji dnevi. Sprejemale se bodo namreč pomembne odločitve, in kdor bo preveč pomišljal, se mu lahko zgodi, da bo imel potem v opoziciji časa na pretek.

Če se v potencialnih kandidatkah za novo vlado ukvarjajo s programom in kandidati za ministre in so zaradi tega močno zaposleni, so na drugi strani v poraženi liberalni demokraciji zaposleni sami s seboj. Izguba oblasti jih je in jih še bo močno prizadela. V prihodnjih tednih ne bodo več nenadomestljivi, ampak nadomestljivi in v precejšnji meri tudi zamenjani. Streznitev šele prihaja in nekateri člani LDS (na primer Mirko Bandelj in Jožef Školč) že na glas menijo, da bi moral predsednik LDS Anton Rop takoj po volitvah ponuditi svoj odstop. Ta je napovedal kongres stranke, ki naj bi bil po vsej verjetnosti decembra. Do takrat pa bodo v liberalni demokraciji iskali novega predsednika stranke. Med kandidati za Ropovega naslednika se omenjajo Slavko Gaber, Janez Potočnik, Igor Bavčar, Tone Anderlič, Gregor Golobič in Matej Lahovnik. Izmed omenjenih kandidatov bi bila morda sposobna dvigniti LDS samo Janez Potočnik in Igor Bavčar, z drugimi bi stranka verjetno padla še nižje. Potočnik se v to avanturo skoraj zanesljivo ne bo spustil, saj bo po vsej verjetnosti v naslednjih tednih potrjen za evropskega komisarja za znanost. Podobno je z Igorjem Bavčarjem, ki mu veliko bolj ustreza delo predsednika uprave Istrabenza. Tako obstaja precejšnja verjetnost, da bo kljub vsemu Anton Rop vodil liberalno demokracijo tudi v opoziciji, saj verjetno ni sposoben poteze, kakršno je potegnil pred dvanajstimi leti predsednik takratne liberalne demokracije (ZSMS) Jožef Školč. Slednji se je umaknil v prid Janezu Drnovšku, ki se je takrat znašel brez službe, saj mu je z razpadom Jugoslavije njegova funkcija člana zveznega predsedstva prenehala. In imenovanje Janeza Drnovška za predsednika LDS je bila najboljša poteza, ki jo je zmožal Školč v svojem življenju. Bo česa takega zmožen tudi Rop?

Povolilne javnomnenjske ankete kažejo, da je SDS daleč najbolj priljubljena stranka. Za vse druge stranke bi bile vnovične volitve na moč neprijetne. Bo to novemu mandatarju olajšalo delo?

Metod Berlec

Eno izmed vprašanj, ki se v teh dneh postavljajo, je, ali bo združena lista kljub vsemu pripravljena stopiti v novo vladno koalicijo. Možnosti so zelo majhne, a kljub temu še obstajajo.

9 Dvojna merila

Nekateri komentari, ki spremljajo sestavljanje nove vladajoče koalicije, so že kar tragikomični.

11 Prenova večne "partije"

12 Kandidati za ministre

Predsednik države Janez Drnovšek je že opravil posvete z vodji poslanskih skupin o kandidatu za predsednika vlade. Tokrat lahko z večjo gotovostjo zapišemo, da bo mandatarstvo za sestavo nove vlade dobil Janez Janša, predsednik Slovenske demokratske stranke, ki je na volitvah dobila največ podpore.

15 Nov veter v Cerkvi

V Demokraciji smo že poročali, da je papež Janez Pavel II. za novega ljubljanskega nadškofa in slovenskega metropolita imenoval dosedanjega ljubljanskega pomožnega škofa msgr. mag. Alojza Urana. Le-ta naj bi škofijski sedež od sedanjega škofijskega upravitelja msgr. Andreja Glavana uradno prevzel petega decembra letos ob šestnajstih v ljubljanski stolnici.

18 Davčni kolaps

22 Vsemogočna inflacija

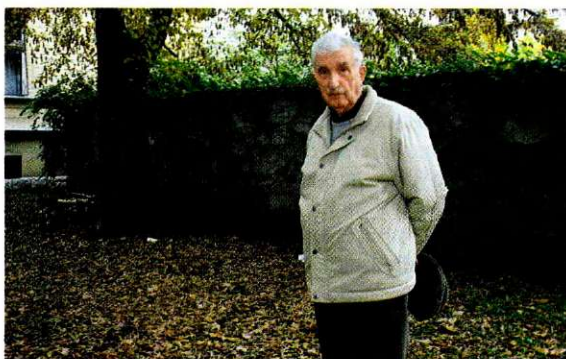
31 ZDA so za krepitev sodelovanja

32 Pred prelomom na Bližnjem vzhodu?

Se na Bližnjem vzhodu obetajo velike spremembe? Dva dogodka prejšnjega tedna bi lahko postala prelomna. Najprej odločitev izraelskega parlamenta, ki je podprl načrt premierja Ariela Šarona za enostranski judovski umik iz Gaze. Nato resna bolezen Jaserja Arafata, ki bi lahko bila za 75-letnega palestinskega voditelja tudi usodna.

34 Pri nas je preveč državnega kapitalizma

Pogovor z dr. Dragom Maroltom

Po mojem mnenju je pri nas pogled na gospodarstvo še vedno precej socialističen. Gospodarstvo ne more biti, kot je še vedno v precejšnjem delu, nekakšen podsistem vladne politike, ampak je to podsistem družbe kot takšne, pri kateri naj bi imeli glavno vlogo menedžerji, ki so sposobni razvijati gospodarstvo, vlada pa bi morala omogočati prijazno okolje za gospodarski razvoj.

45 O Kocbeku politiku

56 Prihodnja šampionka?

Žensko kolesarstvo je prepogosto zapostavljeno. Je že res, da si nobena ne zasluži takšnih naporov ...

Demokracija, p.p. 4315, SI - 1001 Ljubljana, obzorja@siol.net; telefon: 01-434-54-48 (uredništvo), 01-434-54-63 (tajništvo); faks: 01-434-54-62
Glavni in odgovorni urednik: Metod Berlec; tehnični urednik: Bojan Jovan; novinarji: Vida Kocjan, Denis Vengust, Mihaela Praprotnik, Monika Maljevič, Barbara Kavtičnik, Gašper Blažič, Aleš Kocjan, Gjyle Vishaj, Mitja Volčanšek; kolumnisti: dr. Janez Juhant, dr. Janez Jerovšek, dr. Matej Makarovič, dr. Janko Kos, mag. Andrej Aplenc, dr. Peter Starič, dr. Ljubo Sirc, mag. Klemen Jaklič, Esad Babačić; stalni zunanji sodelavci: Esad Babačić, Igor Gošte, Miran Mihelič, Peter Colnar, Lovro Kastelic; Vera Ban (p.p. 1716); lektoriranje: Joža Gruden; skeniranje: Matej Šoper; prelom: Tone Tehovnik, Matej Šoper; realizacija: Nova orbita, d.o.o.; fotografija: Dane Kostrič (urednik), Reuters; tisk: Ma-tisk, d.o.o., Maribor; datum natisa: dan pred izidom; izhaja vsak četrtek; cena 550 tolarjev; izdaja: Nova obzorja, d.o.o.; direktor: Božo Predalič; naklada: 11.000 izvodov; TRR: 24200-9004125033, Raiffeisen Krekova banka, d. d., Maribor, poštnina plačana pri pošti 1102. Fotografija na naslovnici: Dane Kostrič in Gregor Pohleven; Nenaročenih člankov in fotografij ne plačujemo in ne vračamo.

Na podlagi zakona o davku na dodano vrednost (Ur. l. RS, št. 89/98) sodi tednik Demokracija med proizvode, za katere se obračunava davek na dodano vrednost po stopnji 8,5 %. Naročniški oddelek: obzorja.narocnine@siol.net; Naročniki prejmejo položnico s prvo revijo v mesecu. Odjave sprejemamo pisno do 15. v mesecu z veljavnostjo prvega v naslednjem mesecu. Letna naročnina za države članice Evropske zveze znaša 260 evrov, za druge pa 288 USD.

Delo preiskovalne komisije bo treba nadaljevati

Pogovarjali smo se z Mirkom Zamernikom, vodjo poslanske skupine SDS.

Po izvolitvi Franceta Cukjatija za predsednika državnega zbora ste postali novi vodja poslanske skupine SDS. Kaj pomeni voditi največjo poslansko skupino v državnem zboru? Ste torej nekakšen novi Anderlič?

Upam, da bo ta primerjava izrečena čim manjkrat. Vodenje največje poslanske skupine jemljem predvsem kot zelo veliko odgovornost. Gra najprej za odgovornost do ljudi, ki so me izvolili v "mojem" volilnem okraju, pa tudi za odgovornost do mojih poslanskih kolegic in kolegov. Težko bi ta čas kaj napovedoval, ker SDS doslej še ni imela največje poslanske skupine in zato nima takih izkušenj. O konkretnih izkušnjah vam bom lahko več povedal kasneje.

Za poslanca državnega zbora ste bili izvoljeni že tretjič, bili pa ste tudi župan občine Luče ob Savinji. Kako uskladi delo poslanca in delo župana?

Osebnost sem bil dvakrat izvoljen za župana ene slovenskih občin, resda manjših, toda če si župan v manjši občini, moraš biti z vsemi zadevami seznanjen, saj v večjih občinah za posamezne zadeve delujejo pristojne službe. Potem ko sem začel voditi parlamentarno komisijo, ki se je začela ukvarjati z napadom na novinarja Mira Petka, sem nekako spoznal, da je vse skupaj zame preveliko breme, zato nisem več kandidiral za župana. Če kdo meni, da lahko hkrati opravlja obe funkciji, je to njegova odločitev. Jaz v to ne bi posegal z zakonom, ker imamo tako ali tako že dve varovalki. Prva je ta, da se mora človek sam odločiti, ali bo opravljal obe funkciji, potem pa je to odvisno tudi od volivcev, da ga podprejo. Strinjam pa se s tistimi, ki pravijo, da je to včasih težko usklajevati.

Poslanec državnega zbora je po ustavi predstavnik vsega ljudstva, župani v poslanskih klopeh pa vendarle na neki način zastopajo tudi lokalne interese. Kako gledate na to?

Zelo odkrito moram povedati naslednje: vsak poslanec je bil izvoljen v določenem volilnem okraju in volilni eno-

ti. Zato tako rekoč ni poslanca, ki ne bi kdaj lobiral za okoliš, v katerem je bil izvoljen. Ne nazadnje so mu ljudje prav zato zaupali svoje glasove. Seveda pa je poslanec po ustavi odgovoren vsem državljanom in ne samo tistim, ki so ga izvolili. Torej se mora odgovorno obnašati do vseh in ne samo do tistih, ki so ga izvolili.

V prejšnjem mandatu ste bili predsednik komisije, ki se je ukvarjala z morebitno vpletenostjo nosilcev političnih funkcij v napad na novinarja Mira Petka. Ali nameravate delo nadaljevati?

Prav gotovo se vsi strinjamo, da je ta primer treba nujno pripeljati do konca. O tem sva se danes (pogovor je bil narejen v torek, op. G. B.) pogovarjala s predsednikom države Janezom Drnovškom. Na državi bi ostal velik madež, če primer ne bi bil rešen. Želim, da bi pod novo vlado organi pregona delovali tako, da ne bi bilo treba ustanavljati komisije. Če pa ne bi bilo tako, bi bilo nujno, da komisija nadaljuje delo. Ker so stvari tudi s pomočjo komisije prišle tako daleč, bi bilo treba tudi zaradi dolga do javnosti zadevo končati.

V prejšnjem mandatu državnega zbora je bil sprejet poslovnik, ki je močno omejil delovanje opozicije. Boste sedaj, ko so vloge zamenjane in ste na oblasti, podprli spremembe poslovnika?

Moje osebno stališče je, da me v teh letih, odkar se je spremenil poslovnik, zelo moti "natikanje nagobčnika" opoziciji. Parlament je prostor, v katerem bi morali imeti vsi možnost povedati svoje mnenje. Ali bo prišlo do spremembe poslovnika, ne vem, kajti za to potrebujemo 60 glasov. Jaz bi recimo podprl spremembo poslovnika, čeprav sem sedaj kot vladni poslanec v drugačnem položaju. Poslanci pozicije in opozicije bi morali imeti enako možnost, da povedo stališča ljudi, ki so jih izvolili.

Na predvolilni konvenciji v ljubljanskih Križankah ste se javnosti predstavili tudi kot pevec. Se boste še ukvarjali s petjem?

S petjem in drugimi dejavnostmi, in teh ni malo, lajšam vse delovne obveznosti in stresne situacije. Petje je seveda ena od kompenzacijskih tehnik za premagovanje izzivov. **Gašper Blažič**

Demokratska
negotovitost
(Stran 8)

Pokop izkopanih
(Stran 14)

Odperta koda –
poslovna priložnost
(Stran 24)

Kaj ponujajo mediji?
(Stran 26)

Cene tudi v evrih
(Stran 27)

Castro prepovedal dolar
(Stran 28)

Jubilej Daneta Zajca
(Stran 38)

Spomin na Rudija Šeliga
(Stran 39)

Fotografije
Goergyja Becka
(Stran 40)

Moč preživetja
(Stran 42)

Besede življenja
(Stran 47)

S spominom do zmage
(Stran 48)

Dobrodošel, Zmago
(Stran 55)

Duo Nataša & Zibelnik
(Stran 58)

Izdajo nas malenkosti
(Stran 60)

Ali štakulu
prisluskujejo?
(Stran 66)

Vsebina jim je deveta briga

Prihod brezplačnih časopisov v Slovenijo ni niti malo dvignil konkurence v medijskem prostoru, saj se je pokazalo, da so ti časopisi namenjeni samo oglaševanju, vsebina pa je dodana samo zaradi lepšega. Tako smo bili v enem izmed njih priče, da so pravniko dr. Verico Trstenjak zaradi neznanja razglasili kar za hčer znamenitega, že nekaj let pokojnega psihologa in teologa dr. Antona Trstenjaka. No, po novem so začeli odpuščati novinarje, ki so brezplačnik postavili na noge. Čas je namreč za oglase ...

Gasilska

Slikanje je včasih lahko nerodna reč. To še najbolje vedo poslanci LDS, ki se po konstituiranju novega parlamenta niso želeli slikati za t. i. gasilsko sliko - saj veste, to je slika, ko se državniki, poslanci in funkcionarji ob začetku nekega obdobja kot gasilci ali nogometaši postavijo v vrsto in jih fotografi ovekovečijo. Jožef Školč je menda rekel, da se noče slikati zato, ker ima nekoliko preveč zviti nos in ne bi rad, da ga zdaj občuduje vesoljna Slovenija. Rudolfa Mogeta je preveč skrbela pleša, ki se prav nesramno dela nekje nad čelom, Matej Lahovnik pa naj bi se bil zbal, da bo na sliki videti kot gimnazijec, ki je po pomoti zašel na upokojenski piknik.

No, po krajšem prepričevanju je Toneu Anderliču vse skeptične poslance uspelo prepričati, da gre za višjo stvar, kot so nosovi, čela in podobne (ne)pomembne zadeve, in se je večina poslancev LDS pustila slikati za zgodovino. Slednje je seveda dobro. Prvič zato, ker jim čez štiri leta, ko jih bodo volivci znova povprašali, zakaj kot poslanci niso naredili tega in tega, ne bodo mogli izgovarjati, da jih tam sploh ni bilo, drugič pa zato, ker bodo lahko volivci vsak trenutek po sliki preverili, kdo sedi v parlamentu in kaj sploh dela. Do zdaj je bilo namreč vedno tako, da je bilo v parlamentu nekaj poslancev, ki so bili tam, kot da jih ni. Večino parlamentarnih razprav so preždeli in prespali, oglasili so se le takrat, ko jih je kdo od poslanskih kolegov s komolcem pomotoma dregnil pod rebra. Takrat so rekli au, na koncu mandata pa so se hvalili, kako zavzeto so se v parlamentarnih debatah bojevali za interese svojih volivcev. Kot že rečeno, zdaj tega ne bi smelo več biti.

Sicer pa se že od daleč vidi, da na gasilski parlamentarni sliki ni vodje eldesove poslanske skupine Antona Ropa. Zakaj ga ni, ne vemo, ga pa lahko razumemo. Zelo težko je namreč, če te dve leti vozijo v najboljših avtomobilih, te peljejo na najboljše večerje, se ti venomer in povsod klanjajo in te nazivajo s spoštovani gospod predsednik, potem pa kar čez noč postaneš navaden posra ... pardon, poslanec. Padeš v depresijo, ponoči močiš posteljo, v sanjah pa se ti prikazuje Janez Janša.

S tega vidika je treba torej Ropa razumeti. Razen če se seveda ne izkaže, da je eden izmed tistih tičev, ki je prišel v parlament naslednja štiri leta spat ...

Aleš Kocjan

h-umor

diktafon

"Delo policije vodim in koordiniram sam."

(Darko Anželj, generalni direktor policije, razkriva, zakaj je stanje v policiji na meji katastrofe.)

"Vsakemu pomagam, kolikor mu lahko."

(Danila Sadar, žena Davorina Sadarja, se trudi pomagati vsem, le več tisoč vlagateljem v poslovni sistem Dadas, kjer je poniknilo 4.800 milijonov tolarjev, ni pomagala, da bi prišli do vloženega denarja.)

"Čestitam! Tradicija Lojzetov se nadaljuje."

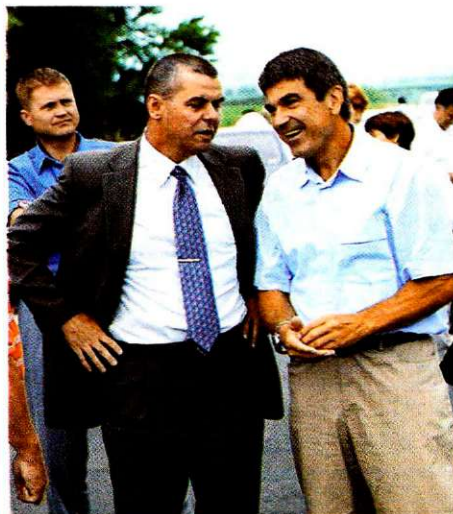
(Kardinal Alojzij Ambrožič, nadškof v Torontu, ima veliko razlogov za veselje ob imenovanju msgr. Alojza Urana za novega ljubljanskega nadškofa.)

"Ostal sem tako rekoč nem, sprva sem samo vzkliknil: O, moj Bog."

(Novi ljubljanski nadškof msgr. Alojz Uran je nuncijsvo sporočilo, da je imenovan za nadškofa, pričakal v veliki napetosti.)

"Ljubezen do Tita me zagotovo ni gnala v Beograd."

(Pevka Lidija Kodrič se je v socialističnih časih poživljala na partijske bogove.)

"Cena Telekomovih delnic bi se lahko dvignila tudi do 300 odstotkov."

(Peter Tevž, nekdanji predsednik uprave družbe Telekom Slovenije in sorodnik Gregorja Globiča, razkriva, kaj bi se zgodilo, če bi se delnice družbe končno uvrstile na borzo, le da tega ni vedel, ko je sam vodil družbo.)

"Odgovoril sem pritrdilno in dodal, da gotovo ne bi dosegel takega uspeha, če se ne bi nikoli zlagal."

(Vili Resnik ve, da je treba biti za uspeh kdaj pa kdaj tudi lažnivi kljudec.)

"Smo se že malo bali, da bo za novega metropolita izvoljen teolog France Cukjati."

(Mitja Cjuha se je bal, da bi Slovenija lahko spet ostala brez predsednika državnega zbora.)

"Živelimo smo v zaslepljenosti."

(Nekdanji poslanec LDS Tone Partljič se je po volitvah posul s pepelom zaradi neuspeha svoje stranke. Zdaj je spregledal - podobno kot Esmeralda.)

"Čarovnice so moja maskota, saj sem tudi sama dobila vzdevek slovenska čarovnica. Ampak jaz sem prijazna čarovnica."

(Astrologinja Meta Malus copra na prijazen način.)

"Nastopal sem kot samostojna osebnost."

(France Arhar, nekdanji guverner Banke Slovenije, zanika, da bi za njegovo kandidacijo za mandatarja pred leti stala SLS.)

"V gledališču so že minili tisti časi neposredne kritike, ko so igralce preprosto obmetavali z gnilo zelenjavo, če niso bili dovolj dobri."

(Dobitnik Borštnikovega prstana Bine Matoh ima srečo, da je bolj pozno pristal v gledališču.)

"Vse bi želeli bolj živo, vse bi želeli mogoče drugače, jaz pa pravim, da se je treba včasih držati tudi tradicije."

(Evangelikanski škof Geza Erniša zna biti tudi nekoliko konservativen.)

Pazljivo pri plačevanju položnic

Le malokdo je pri tem, ko smo vsa leta plačevali položnice v enotah Pošte Slovenije, pomislil na to, da ta del poštne storitve ne sodi v okvir Pošte Slovenije, ampak v okvir Poštne banke Slovenije (PBS). To so ustanovile nekdanje slovenske organizacije PTT, banka pa je začela poslovati 1. julija 1992, takoj ko je nehala poslovati Poštna hranilnica Beograd. Banka je v začetku prevzela posle Poštne hranilnice Beograd, nato pa se je začela širiti, vendar še vedno opravlja predvsem plačilni promet. Pri tem nas je zmotilo dejstvo, da denarja na računu tistega, ki mu nekaj plačujemo

Plačevanje položnic pri PBS se ne izplača.

ali nakazujemo, ni še isti dan. V najboljšem primeru je to naslednji dan, lahko pa pride tudi do večdnevne zamude. Pri enem izmed okenc PBS, ki delujejo na vseh enotah Pošte Slovenije, so nam pojasnili, da je tako zato, ker morajo plačilo preusmeriti v centralo PBS v Mariboru, to pa storijo vedno le zvečer. Drugi dan naj bi bil denar praviloma na računu tistega, na katerega nakazujemo. V enem izmed zadnjih primerov, ki se nam je zgodil, pa smo ugotovili naslednje: plačilni nalog smo plačali v četrtek pozno popoldne, denar na računu tistega, ki smo mu ga nakazali, pa je bil šele v ponedeljek pozno dopoldne. To seveda pomeni, da PBS plačilnega prometa nima urejenega tako dobro kot na primer Nova Ljubljanska banka ali Raiffeisen Krokova banka, kjer je denar na računu še isti dan, če pa banka prejme plačilni nalog po 15.30, ko je ura za prenos nalogov v t. i. centrali, pa je to naslednji dan. To seveda velja za primer, če plačujemo na račun, ki je odprt pri drugi banki. Plačilo na račun pri isti banki pa je izvedeno takoj. Vse to pomeni, da je PBS na področju svoje informacijske tehnologije pošteno zaspala. Dejstvo je namreč, da za tistega, ki prejema denar, kot datum plačila velja dan, ko denar prejme na svoj račun. Za vse dni, ko denar "nekje leži", pa po vseh zakonih lahko mirno obračuna zamudne obresti. V. K.

Balkanski bojkot

Potem ko so se že pred časom po reških in dubrovniških ulicah pojavili plakati, na katerih so njihovi avtorji, podpisali so se kot Gibanje za streznitev evrobalkanskih sosedov, Hrvate pozvali, naj nehalo kupovati slovenske izdelke, so se sporočila s podobno vsebino pretekli teden pojavila tudi na internetu in celo na velikem mednarodnem sejmu, ki prav v teh dneh poteka v Splitu. Na slednjem so posamezniki, najverjetneje gre za nekakšne aktiviste istega gibanja, sporočila s pozivom k bojkotu kupovanja slovenskih izdelkov v obliki letakov delili naključno mimoidočim, podobno sporočilo pa se je znašlo tudi v elektronskih predalih številnih internetnih navdušencev. Aktivisti omenjenega gibanja ugotavljajo, da so slovenski politiki v zadnjem času znova začeli uporabljati agresivno retoriko do Hrvaške, zato je čas, da tudi navadni državljani naredijo nekaj, da spremenijo to prakso. V nadaljevanju elektronsko sporočilo navaja štiri korake, ki naj bi jih premjemniki elektronskega sporočila naredili v ta namen: nehali naj bi kupovati slovenske izdelke in nehali kupovati v slovenskih trgovskih centrih, dokler slovenski politiki ne spremenijo svoje retorike do Hrvaške; o tem pozivu naj obvestijo vse tiste, ki nimajo interneta; poziv naj pošljejo vsem prijateljem in kolegom in tudi vsem prijateljem in kolegom v Sloveniji – naj vedo, da so njihova delovna mesta odvisna tudi od hrvaških potrošnikov. Odzivi, ki jih uporabniki pišejo na razne forume, so za zdaj različni, še najbolj pa celotno ravnanje povzemajo sporočila, v katerih slovenski

Sadar prijet ...

Pretekli teden so ameriški policisti v Laredu v ameriški zvezni državi Teksas menda naključno aretirali Davorina Sadarja, soustanovitelja in direktorja številnih podjetij v okviru poslovnega sistema Dadas. Sadar je izginil pred več kot štirimi leti, ko je bila vsa družina v ZDA na večmesečnih počitnicah. Kljub mednarodni tiralciji, ki jo je razpisala slovenska država, je bilo iskanje Sadarja vsa leta neuspešno. Žena Danila Sadar, ki se je v domovino vrnila skupaj z otrokoma, ga je na policijski upravi prijavela kot pogrešano osebo. Čeprav so se pojavljali dokazi, da se Sadar kot vodilni človek v kalifornijski družbi Concepts International ukvarja z internetnimi storitvami, policija v iskanju pogrešanega ni prišla daleč. Tudi zdaj naj bi ga bili ameriški policisti priprli po naključju. Potekel naj bi mu bil vizum za bivanje v ZDA. Slovenske oblasti naj bi bile ZDA takoj vročile zahtevo po izročitvi, Sadar pa naj bi se vrnil v Slovenijo že decembra letos. Spomnimo, da je Poslovni sistem Dadas oškodoval več tisoč ljudi, v vzajemnih skladih je izginilo 4,8 milijarde dolarjev. Danila Sadar je bila zaradi nekaterih nepravilnosti že obsojena na dveletno zaporno kazen, Davorinu Sadarju pa

2000/48499 SADAR DAVORIN

Kje je skoraj 5 milijard dolarjev, ostaja neznanka.

modrosti tedna

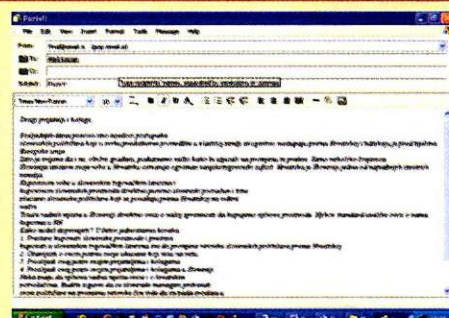
"Rode je zapustil dobro dediščino, Rim pa je presodil, da jo bo znal najbolje pomnožiti Uran."

(Teolog dr. Drago K. Ocvirk)

"Slišati izjave, da nekdo z nekom ni pripravljen sodelovati zgolj zaradi ideoloških razlik, je zastrašujoče. Je znak ne le totalitarizma, ampak zaostalosti. Očitno so med nami še vedno ljudje, ki jim več pomeni tujec kot pa rojak zgolj zato, ker je "naš"! Ali se ti ljudje kdaj vprašajo, kako je tistim, ko na vladi niso "njegovi"? Ali imajo pravico izključevati pol državljanov zgolj zaradi njihovega prepričanja?"

(Zgodovinar dr. Stane Granda)

Elektronsko sporočilo, ki poziva k bojkotu slovenskih izdelkov na Hrvaškem.

"forumovci" Hrvatom sporočajo, da bodo, kot vse kaže, še dolgo tam, kjer so – na Balkanu. Na koncu pa: "Lep pozdrav iz EZ." A. K.

naj bi grozila bistveno višja kazen. Kaj se bo zares izcimilo iz tega, bomo videli, dejstvo pa je, da je družba Dadas še danes v stečaju. Leta 1995, ko so objavili zadnjo bilanco, je bilo v njej zaposlenih 95 ljudi, ustvarili pa so 3,4 milijarde dolarjev prihodka. Vse do leta 2000 je delovala tudi družba Galerija Dadas, d. o. o., do leta 1997 pa je bila v njihovi lasti tudi družba Proficia Dadas, d. o. o., ki je leta 1997 brez zaposlenih ustvarila 7,8 milijarde dolarjev celotnega prihodka. Iz bilanc je razvidno, da so lastniki Dadasa prek družbe Proficia umetno ustvarjali povpraševanje po delnicah družbe Dadas in nekaterih drugih podjetij in s tem spretno izigrali načela trga vrednostnih papirjev. Da jim je to omogočala slovenska zakonodaja, je danes jasno, zato je tudi vprašanje, kdo vse je stal za Sadarjevima. V. K.

Demokratska negotovost

Podpis evropske ustavne pogodbe, ki bi moral biti osrednji in najveličastnejši dogodek prejšnjega tedna, je minil nekoliko neopazno. Zasencil ga je zaplet, ob katerem se je Barroso odločil za umik ponujene predloga evropske komisije, Prodi je komisiji pa je bilo treba zato prvič v zgodovini Evropske zveze podaljšati iztekajoči se mandat.

Voditelji evropskih vlad so si za podpis evropske ustave izbrali isto rimsko renesančno palačo, v kateri je šest ustanovnih članic leta 1957 podpisalo znamenito rimsko pogodbo, temelj Evropskih skupnosti in današnje EZ. Tako naj bi še posebno poudarili zgodovinskost dogodka. Čeprav gre formalno le še za eno v nizu pogodb od Maastrichta prek Amsterdama do Nice med (suverenimi) državami, v katerem je vsaka naslednja pomenila nadaljnji korak k večji integraciji Evrope, naj bi že sama oznaka, da gre za prvo evropsko ustavo, vsaj na simbolični ravni pomenila večji premik.

Toda zgodovinskost dogodka je bila ves čas nekoliko pod vprašajem. Nas

kritični bi lahko bili tradicionalno evroskeptični Velika Britanija in Danska, kjer bodo o ustavni pogodbi odločali na referendumu. Tudi gladek prehod skozi parlamentarne postopke ni povsod zagotovljen. Čeprav podatki Evrobarometra kažejo, naj bi večina državljanov v vseh državah članicah podpirala ustavo, to še ne zagotavlja, da bo na vseh za zdaj predvide-

nih referendumih dejansko sprejeta. Izkušnje dosedanjih referendumov namreč kažejo, da volivci ob takih priložnostih ne izražajo le stališča do referendumskega vprašanja, ampak jih izkoristijo tudi kot priložnost za izraz nezadovoljstva, na primer s trenutno politiko svoje vlade na splošno. Podobno negotovo je imenovanje evropske komisije, ki je postalo ne le formalno, ampak tudi dejansko odvisno od volje evropskih poslancev. Jasno je vsaj dvoje: tako komisarski kandidati, kot je Buttiglione, in njihovi predlagatelji kot tudi evroposlanci imajo pravico do svojih nazorskih in političnih sta-

Nepoučenost novinarjev

Izredni dogodki, kot je na primer imenovanje novega ljubljanskega nadškofa, so ponavadi tudi lakmusov papir (ne)razgledanosti novinarjev. Znano je namreč, da se Cerkve in vere največkrat lotevajo tisti, ki tega področja ne obvladajo kaj dosti, zato se lahko hitro zgodi kakšen lapsus. Na primer takšen, ki se je zgodil letos ob novici, da Rode odhaja v Rim; eni

njujejo cerkveno pokrajino s (slovensko) škofovsko konferenco. Vzorčen primer razlikovanja med omenjenimi izrazi je na primer funkcija papeža. Čeprav si papeža predstavljamo kot nekakšnega poglavarja Katoliške cerkve po vsem svetu, je ta po svoji funkciji najprej rimski škof, potem pa tudi metropolit rimske cerkvene pokrajine in primas Italije.

“Politiko”! vodenja Cerkve v določenem okolju je treba spreminjati glede na potrebe in razmere.

od novinarj je namreč ušlo, da je Franc Rode postal prefekt kongregacije za ustanove posvetnega (!) življenja. Motiti se je seveda človeško, toda v zmoti vztrajati, je hudičovo delo, pravi star pregovor. To bi veljalo predvsem za tiste, ki zelo radi komentirajo dogodke Katoliške cerkve in izjave njenih najvidnejših predstavnikov in so pri tem kljub svojemu skromnemu (ne)poznavanju Cerkve in teologije bolj papeški od papeža.

Tudi tokratno imenovanje novega ljubljanskega nadškofa je prineslo nekaj značilnih “cvetk”. Trditev, da je msgr. Alojz Uran postal “po-

Če je mogoče novinarjem oprostiti nepoučenost (vsi pač ne poznajo dobro Cerkve in teologije), pa je mnogo težje sprejemati dostikrat vsiljene stereotipe. Tako je ob Uranovem imenovanju za nadškofa v javnosti (pod vplivom medijskih komentarjev) prišlo do vtisa, da je njegovo imenovanje velika nezaupnica, če že ne klopota njegovemu predhodniku Francu Rodetu. Rode je namreč v očeh javnosti še vedno tisti, ki je hrupno izzival in povzročal spore v družbeni skupnosti. Ali pa to, da je upad števila opredeljenih katoličanov (glede na izide iz popisa prebivalstva) predvsem Rodetova zasluga in da je Sveti sedež iz tega razloga postavil Urana za nadškofa in metropolita, da bo rešil tisto, kar se še rešiti da. Toda nekaj je jasno; Sveti sedež se očitno zaveda, da je treba “politiko” vodenja Cerkve v nekem okolju spreminjati glede na potrebe in razmere v družbenem sistemu. Imenovanje “ljudskega” Urana na mesto, ki ga je prej zasedal “aristokratski” Rode, torej ni popravljanje preteklosti, ampak pot v prihodnost. S tem se nekako uresničuje biblično načelo, da “eden seje, drugi pa žanje”.

Nas čaka bolj povezana Evropa ali pa bodo zadnji dogodki pokazali na meje evropske povezave?

res čaka bolj povezana Evropa ali pa bodo prav zadnji dogodki pokazali na meje evropske povezave, ki jih ni mogoče prestopiti? Evropski voditelji so podpisali pogodbo v senci dveh negotovosti. Ustava bo nekaj pomenila šele, če bo dejansko sprejeta, to pa pomeni ratifikacijo v vsaki državi članici. Drugo negotovost so sprožili dovolj jasni signali evropskega parlamenta, da ni pripravljen več le formalno potrjevati kadrovskih ponudb evropskih vlad za člane evropske komisije. Se je Evropa znašla v politični krizi?

Ratifikacija ustavne pogodbe bi se lahko marsikje zataknila. Še posebno

lišč, voljeni poslanci pa so nazadnje tisti, ki imajo pravico o komisiji odločati in je ne samo formalno potrjevati. Če evropski državljani z njihovimi odločitvami niso zadovoljni, bodo lahko prihodnjic izvolili druge.

Obe negotovosti, tako tista, povezana z evropsko komisijo, kot tista o ratifikaciji ustave, sta povezani z istim vzrokom: z demokracijo. Volje ljudstva in njegovih voljenih predstavnikov pač ni mogoče natančno predvideti ali celo nadzorovati. Sedanje negotovosti lahko tako pomenijo predvsem demokratsko dozorevanje Evrope.

Gjyle Vishaj

glavar Cerkve na Slovenskem”, je še nekako znosna, čeprav je jasno, da Cerkve v Sloveniji ne moremo enačiti z nekakšno avtokefalno (t. j. da ima lastnega voditelja) Cerkvijo, kot je na primer Srbska pravoslavna cerkev. Dejstvo je namreč, da bo Uran – čeprav funkcija ljubljanskega nadškofa predstavlja nekakšnega simbolnega voditelja celotne Katoliške cerkve na Slovenskem – predvsem voditelj svoje (nad)škofije, čeprav bo hkrati tudi metropolit, torej voditelj ljubljanske (in ne slovenske, kot nekateri zmotno navajajo) cerkvene pokrajine. Drugi spet zame-

Gašper Blažič

Dr. Matej Makarovič

Dvojna merila

Začnimo z odnosom do principa "velike koalicije". Gre za t. i. konsociativistično demokracijo, pri kateri jedro vladne koalicije praviloma tvorita vodilni stranki obeh glavnih političnih blokov. Zdaj naj bi bila po mnenju nekaterih – po naši presoji sicer precej dvomljivih – političnih "avtoritet" boljša programska sorodnejša koalicija strank, po možnosti vseh iz istega političnega bloka.

Tudi avtor tega prispevka ima že dolgo zelo skeptičen odnos do velikih koalicij kot takih, pa ne zato, ker jih je po naključju vodila LDS, temveč zato, ker so v kolikor toliko normalnih demokratičnih razmerah nepotrebne in imajo še vrsto problematičnih učinkov: slabljenje opozicije, prenos konfliktov iz parlamenta v vlado, zmanjševanje transparentnosti, fevdalizacijo, nekonsistentno politiko ... Najzahtevnejših in najpomembnejših projektov v zgodovini slovenske državnosti niso omogočile velike koalicije, temveč uspešno usklajevanje med vladno koalicijo in opozicijo. To je veljalo tako za slovensko osamosvojitve kot tudi za vključitev v evroatlantske povezave.

S temi sklepi je načeloma vse v redu, nenavadno pa je, da so nasprotniki velike koalicije nenadoma postali tisti, ki so enake koalicije vneto zagovarjali, dokler jih je vodila LDS. Prejšnja oblast je bila mešanim koalicijam celo tako naklonjena, da je po volitvah leta 2000 v vladno koalicijo vključila SLS, čeprav bi lahko popolnoma udobno vladala tudi brez nje. Toda ko velikih oziroma mešanih koalicij ne vodijo več "pravi", je menda bolje, da se jim odrečemo ... Eno je, kdo je komu ljubši na čelu vlade – to je stvar osebnega političnega

okusa –, nekaj drugega pa je, kateri koncept pripomore in kateri ne pripomore k demokratičnosti in učinkovitosti vladanja. Pri tem bi moralo iti za načela, ki se ne bi smela spreminjati z dnevno politiko, razen če želijo "avtoritete" dokazati vsej slovenski javnosti, da njihova kredibilnost ni vredna niti pol stotina.

Še bolj dvolično zvenijo komentariji o dveh manjših strankah, ki sta bili dolgo zanesljivi zaveznici starih vladajočih koalicij, v novih razmerah pa bolj fleksibilno manevrirata med obema političnima blokoma. Gre za DeSUS in SNS. Za nekdanjega predsednika republike, politika v zatonu, ki bi rad ostal "avtoriteta", je DeSUS po osmih letih v parlamentu nenadoma postal stranka, kakršnih v normalnih demokracijah ne poznajo. Ne glede na to, koliko točna je ta izjava, saj najdemo podobno stranko že na primer v sosednji Italiji, je zanimivo, da je Milan Kučan za svoje "spoznanje" potreboval toliko let. Pa menda ni to po naključju povezano z dejstvom, da mu "demokratični upokojenci" niso več dovolj zvesti?

In končno je tu še SNS, stranka, ki je s podporo mandatarju omogočila LDS osem od skupno dvanaj-

City na nacionalni televiziji) v slogu: "Ti, Zmago, kaj pa praviš o ..." In je Zmago ob odobravalnih pogledih voditelja veselo besedičil o Hrvatih, ki jim je napovedoval vojno, ali o Romih, ki jih je zmerjal s "Cigani".

Zdaj pa je ta prej tako "simpatična" stranka nenadoma "ekstremna", "sovražna" in problematična z vidika naših evropskih partnerjev. Se je morda Jelinčič medtem kaj spremenil, se pomaknil bolj na skrajno desnico? Prej bi lahko trdili obratno. Odkar je prvič podprl mandatarja LDS, se je med drugim "proslavil" s podporo Miloševiću in Huseinu, opravičevanjem komunističnih poveljnih pobojev in sovraštvom do Rimskokatoliške cerkve, tujega kapitala in evroatlantskih povezav, kar so sicer tipična stališča skrajne leve. Mar ne bi bilo bolj pošteno povedati, da greh SNS za tovrstne komentatorje niso njena stališča, temveč dejstvo, da je ob volitvah vodstva državnega zbora sklenila "kravjo kupčijo" s SDS? V drugih časih in z drugačno parlamentarno večino bi bila to seveda modro-pragmatično-konstruktivna politika.

To nikakor ne pomeni, da opravičujemo morebitno sodelovanje

Za nekdanjega predsednika republike, politika v zatonu, ki bi rad ostal "avtoriteta", je DeSUS po osmih letih v parlamentu nenadoma postal stranka, kakršnih v normalnih demokracijah ne poznajo.

stih let vladanja; ki je po volitvah leta 1996 z LDS oblikovala predlog vlade, ki je potem po naključju padel le za en glas; katere voditelj je bil eden največjih ljubljencev slovenskih medijev, tako rumenih kot tistih, ki bi radi bili resnejši. Saj se spominjate značilnih scen (npr. kakšen Studio

pomladnih strank z SNS samo zato, ker je enako pred tem ravnala LDS. Zadnje, kar bi potrebovala nova vlada, bi bil ksenofobično-antiglobalističen partner, kar je SNS že od svoje ustanovitve. Bolj zanimivo je, da so nekateri te njene lastnosti "spoznali" šele v zadnjih dneh.

Nekateri komentariji, ki spremljajo sestavljanje nove vladajoče koalicije, so že kar tragikomični. Tako očitna dvojna merila, kot jih ponujajo, se lahko zdijo neobičajna celo vsega vajenemu občinstvu slovenskih množičnih medijev. Razumljivo je, da s(m)o tudi tisti, ki politično dogajanje komentiramo, kot državljani sami tako ali drugače politično opredeljeni, vendar to ne bi smel biti izgovor za poljubno prilagajanje kriterijev, ki usmerjajo našo presojo.

Spomin na vse pokojne

Po vsej Sloveniji so se minuli konec tedna vrstile slovesnosti ob dnevu mrtvih. Najvišji predstavniki slovenske oblasti so polagali vence na grobove in s tem izkazali spoštovanje in spomin na mrtve.

Že v petek sta predsednik države Janez Drnovšek in predsednik državnega zbora France Cujkati na ljubljanskih Žalah položila vence k spomeniku padlim in umrlim v boju proti okupatorju Slovenije 1941–1945, k pomniku padlim v vojni za Slovenijo 1991 in k Lipi sprave. Slovesnosti ob dnevu mrtvih so potekale tudi v mariborski občini, kjer je bila komemoracija ob spominskem znamenju žrtvam agresije Jugoslovanske armade na Slovenijo, venec pa so položili tudi k spomeniku borcev za severno mejo in k spomeniku generala Rudolfa Maistra. V Gornji Radgoni so delegacije v sklopu žalnih slovesnosti položile vence k spomeniku NOB, spomeniku jugoslovan-

skim vojakom in spomeniku Maistrovim borcem na mestnem pokopališču, v spominskem parku Nikoli več pa k spominski plošči Janeza Svetine in k nagrobniku Alojza Goubeta in Antona Trstenjaka. Žalna slovesnost ob pokopu posmrtnih ostankov 431 žrtev poveljnih pobojev v bunkerju na Zgornji Bistrici je bila na pokopališču v Slovenski Bistrici. Šlo je

za veliko žalno slovesnost, na kateri so spomin na žrtve počastili častna straža Slovenske vojske, delegacije občine Slovenska Bistrica, države, predstavniki svojcev žrtev poveljnih pobojev in političnih strank pa so položili vence. Žalne slovesnosti v Slovenski Bistrici se je udeležil tudi predsednik državnega zbora France Cujkati. Eden od govornikov

je bil predsednik vladne komisije za prikrita grobišča Peter Kovačič Persin, ki je dejal, da je slovesni pokop posmrtnih ostankov naš poklon žrtvam in hkrati priznanje slovenske države, da je bil zločin ne samo njihov umor, ampak tudi večletni molk o tej narodni tragediji. Pogrebni obred je opravil mariborski pomožni škof Jožef Smej, med navzočimi na slovesnosti pa so bili nekateri politiki, pravosodna ministrica Zdenka Cerar, predsednik ZL Borut Pahor, poslanci Jožef Jerovšek, Rudolf Petan in Alojz Sok. Slovenska delegacija se je med drugim poklonila žrtvam terorja v furlanski vasi Gonars, kjer je med letoma 1941 in 1943 v fašističnem taborišču umrlo več kot petsto Slovencev in Hrvatov. Žalne slovesnosti se je udeležil tudi predsednik državnega zbora France Cujkati, ki je dejal, da so fašizem, nacizem in komunizem povzročili gorje, ki ga nikoli ne bomo mogli ne razumeti ne pozabiti. **M. P.**

Na ljubljanskih Žalah sta se padlim v vojni za Slovenijo poklonila predsednik države Janez Drnovšek in predsednik državnega zbora France Cujkati.

Medgeneracijski sporazum je nuja

Nova Slovenija je pretekli teden v sodelovanju z nizozemsko Fundacijo Eduarda Freia v dvorani Svetovnega slovenskega kongresa v Ljubljani organizirala seminar o medgeneracijskem sporazumu. Temeljna ugotovitev seminarja je bila, da je sporazum zaradi različnih razlogov nujen.

Udeležence enodnevne seminarja so uvodoma nagovorili predsednik NSi Andrej Bajuk, članica prve zbornice nizozemskega parlamenta in zastopnica Fundacije Eduarda Freia Marie-Louise Bemelmans-Videc, namestnik veleposlanika Kraljevine Nizozemske v Ljubljani Klaas Huisman in nekdanji poslanec NSi ter pobudnik seminarja Jožef Bernik.

Andrej Bajuk se je v svojem nastopu najprej zahvalil Fundaciji Eduarda Freia, da se je odzvala povabilu NSi in podprla izvedbo seminarja v Sloveniji, saj je, kot je dejal, odprta razprava o medgeneracijskem sporazumu glede na zdajšnjo situacijo in trende v prihodnosti nujno potrebna. "Mednarodna iz-

menjava izkušenj na tem področju lahko razjasni nekatere dvome, pomisleke in nam nakaže pravilne rešitve. V podobni situaciji, kot je danes Slovenija, so bile namreč pred nami tudi druge evropske države, zato je prav, da se učimo na njihovih napakah ter sprejmemo njihove koristne napotke in ugotovitve. Slovenija kot članica EU mora tudi na tem področju graditi mednarodne odnose in sodelovati z drugimi narodi v smislu medsebojnega dialoga in sodelovanja," je dejal Bajuk. Uvodne besede je sklenil z željo, da bodo udeleženci seminarja znali prisluhniti drug drugemu in tako

našli nujno potrebne rešitve.

V nadaljevanju je predstavnica fundacije Marie-Louise Bemelmans-Videc predstavila svoje poglede na medgeneracijski sporazum. Kot je dejala, je medgeneracijski sporazum mogoč le z vključitvijo vrednot, kot so solidarnost, odgovornost in varovanje okolja, v vsakdanje življenje. "Gre za vrednote, ki hkrati predstavljajo tudi bistvo Evrope kot skupnosti vrednot. Le z vključitvijo teh vrednot, v katerih se še posebno prepoznavajo politike krščanskih demokratskih strank, bodo lahko sprejete tudi nove politike na področju medgene-

racijskega sporazuma."

Slovenske razmere na področju medgeneracijskega sporazuma je na seminarju predstavila Simona Hvalič Touzery z Inštituta Antona Trstenjaka. Kot je dejala, se v Sloveniji pri tem pojavlja kar nekaj težav. "Te so porušeno ravnotežje med generacijami, upadanje rodnosti, poznejše poročanje in višja starost ob rojstvu otrok. Vse to pomeni, da bo v prihodnje vse manj potencialnih oskrbovalcev, ki bi skrbeli za starejše občane, zaradi česar bo treba v prihodnje oblikovati in razvijati druge oblike pomoči, denimo neformalno pomoč," je dejala Hvalič Touzetyjeva.

V popoldanskem delu seminarja je bil med zanimivejšimi prispevki poslanca Nove Slovenije Janeza Drobnič. Kot je dejal Drobnič, bi bil medgeneracijski sporazum nujen, saj gre razmerje med številom aktivnih zavarovancev in upokojujencev vse bolj v škodo upokojujencev. Tudi zato bi bilo treba po Drobničevih besedah zagotoviti stabilen pokojninski sistem, ki bi ga bilo mogoče utrditi le tako, da bi spremenili pogoje zavarovanja, sprejeli pokojninsko reformo in zagotovili njeno uveljavitev tudi v praksi. **A. K.**

Seminar je pretresel razloge, zaradi katerih bi bil medgeneracijski sporazum potreben. To so upadanje rodnosti, poznejše poročanje in višja starost ob rojstvu otrok.

Prenova večne "partije"

Potem ko je na nedavnih državnoborskih volitvah Liberalna demokracija Slovenije doživela hud poraz, se razmere v njej v zadnjem času precej zaostrejejo. Čeprav vodstvo stranke z njenim predsednikom Antonom Ropom, ki edini lahko daje informacije o dogajanju v stranki, zagotavlja, da krize in sporov v stranki praktično ni, nekateri primeri vendarle kažejo, da ni čisto tako.

Srečanje z realnostjo

Ko so Antona Ropa novinarji po porazu na volitvah spraševali, ali se v stranki po slabem izidu, ki ga je dosegla na volitvah, pojavljajo nezadovoljstvo in zahteve po njegovem odstopu, je novinarjem zagotavljal, da trenj in sporov v stranki praktično ni in da se v vodstvu stranke enoglasno in organizirano pripravljajo na svojo novo, zdaj že zelo verjetno opozicijsko vlogo. Nekateri zadnji dogodki pa kažejo, da ni tako. Zdi se namreč, da je izid volitev vodilne v stranki precej razdelil in da se v stranki znova pojavljajo nekakšne struje. Tako je v sredo ena izmed struj v stranki, večinoma gre za vidnejše članice organov stranke, poslanke in nekatere kandidatke na letošnjih državnoborskih volitvah, pripravila poseben sestanek, na katerem so predstavnice nežnega spola v stranki razpravljale o volilnem izidu na zadnjih volitvah in odgovornosti vodstva zanj. Kot so dejale po sestanku, so članice vodstva stranke ocenile, da je LDS na volitvah dosegla slabši izid, kot so ga v stranki pričakovali, da pa odgovornosti za to ni mogoče pripisati izključno Antonu Ropu. Kot so dejale, je Rop na čelu stranke šele kratek čas, medtem ko naj bi bili razlogi za slab volilni izid večplastni in naj bi se vlekli skozi daljše obdobje; segali naj bi v čas, ko je stranko vodil še Janez Drnovšek.

Liberalno demokracijo Slovenije čakajo naporni časi.

Zsmsjevska večerja

Če torej članice ožega vodstva stranke in poslanke menijo, da ni razloga za Ropov odstop, pa očitno drugače menijo moški predstavniki vodstva stranke. Najglasneje naj bi Ropov odstop zahtevali predvsem v tako imenovani zsmsjevski struji, ki že nekaj časa (najočitneje je bilo to na znamenitem zajtrku pri nekdanji ljubljanski županji Viki Potočnik) izražajo nezadovoljstvo z vodstvom stranke. Dokaz, da informacije o vnovičnem nezadovoljstvu niso iz trte izvite, je krajša informacija, ki jo je v nedeljo objavil časnik Nedelo. Časnik je poročal, naj bi se bili v četrtek v znani ljubljanski restavraciji Rotovž (sestaneke naj bi bil potekal skoraj sočasno kot kosilo v restavraciji Livada, na katerega je Rop povabil poslance, ki jim na volitvah ni uspelo znova priti v parlament) sešli nekdanji generalni sekretar v Drnovškovem kabinetu in zdajšnji slovenski veleposlanik v Beogradu Borut Šuklje (Šuklje naj bi iz Beograda priletel prav za to), predstavnik NLB v Beogradu Igor Lavš (tesen prijatelj in sovlagatelj Zorana Thalerja), nekdanji vodja eldeesove poslanske skupine in zdajšnji poslanec Anton Anderlič, nekdanji eldeesov zunanji minister in novi predsednik uprave Simobila Zoran Thaler in poslanec Jožef Školč. Kaj so se omenjeni pogovarjali na sestanku, časnik ni poročal, zelo verjetno pa je, da je beseda tekla predvsem o izidu na zadnjih volitvah in iskanju odgovornosti zanj.

Rop bo vendarle ponudil svoj odstop

Da je tako, še najbolje dokazuje izjava, ki se jo je Anton Rop dolgo čas po volitvah izogibal, v petek, dan po sestanku, ko je postalo jasno, da teorije, da v stranki ni sporov in razkroja, ni več mogoče zagovarjati, pa se ji ni mogel izogniti. Tako je v pogovoru za nacionalno TV dejal, da bo na januarskem kongresu stranke ponudil svoj odstop. Kot je dejal, naj bi se bili tako odločili, potem ko so v vodstvu opravili temeljito analizo zadnjih dvanajstih let. Na kongresu naj bi članstvo izbralo najboljšo mogoče vodstvo, ki bi prenovilo stranko, da bi tako upravičila zaupanje tistih volivcev, ki so na zadnjih volitvah volili zanj. Rop lahko zdaj, ko je sprejel odločitev o tem, da bo na kongresu ponudil svoj odstop, samo upa, da članstvo njegovega odstopa ne bo sprejelo in da bo podprlo njegov koncept prenove stranke. Ne glede na to, kakšna bo odločitev članstva stranke, pa je že zdaj jasno, da se je že dolgo časa pričakovana in verjetno tudi potrebna prenova v LDS začela. Kakšna bo, predvsem pa katere glave bodo pri tem padle, je za zdaj nemogoče napovedati, drži pa vsaj eno: LDS bo prenovljena takrat, ko bodo člani, kot je pred časom zapisal eden od novinarjev, v njej vztrajali iz prepričanja in ne morebitnih koristi, ki bi jih od nje imeli. Za slednje bodo imeli vsaj štiri leta časa.

Aleš Kocjan

Prenova v LDS se je začela. Končna bo takrat, kot je pred časom zapisal eden izmed novinarjev, ko bodo člani v njej vztrajali iz prepričanja in ne morebitnih koristi, ki bi jih od nje imeli.

Predsednik države Janez Drnovšek je že opravil posvete z vodji poslanskih skupin o kandidatu za predsednika vlade. Tokrat lahko z večjo gotovostjo zapišemo, da bo mandatarstvo za sestavo nove vlade dobil Janez Janša, predsednik Slovenske demokratske stranke, ki je na volitvah dobila največ podpore.

Ustaljena praksa iz preteklosti je, da predsednik republike podeli mandatarstvo za sestavo vlade predsedniku tiste stranke, ki je na državnoborskih volitvah dobila največjo podporo volivk in volivcev. Na letošnjih volitvah je bila to nedvom-

Kandidati za ministre

no Slovenska demokratska stranka (SDS) na čelu s predsednikom Janezom Janšo. Slednji se je kmalu po volitvah oziroma kmalu potem, ko so bili znani uradni izidi volitev, neformalno sešel z vodstvi vseh strank, ki jim je uspelo prestopiti 4-odstotni volilni prag in so tako postale parlamentarne stranke. To je bila prva poteza, s katero je Janša jasno pokazal, da se bo pri sestavljanju nove vlade pripravljen pogovarjati z vsemi parlamentarnimi strankami, ki imajo interes, da se priključijo novi vladni koaliciji.

V slednji bosta prav gotovo Nova Slovenija (NSi), ki je v koaliciji Slovenija skupaj s SDS. Tretja partnerica v koaliciji bo, kot vse kaže, Slovenska ljudska stranka (SLS),

kot najverjetnejša četrta koaličijska partnerica pa se omenja Demokratska stranka upokojencev Slovenije (DeSUS). Vsi vodje omenjenih strank oziroma njihovih poslanskih skupin so že opravili pogovore pri predsedniku države Janezu Drnovšku in vsi so napovedali podporo Janezu Janši kot morebitnemu novemu mandatarju za sestavo vlade.

Prvi je pogovore z Drnovškom opravil Jakob Presečnik, vodja poslanske skupine SLS, in po pričakovanjih izrazil podporo Janezu Janši s strani vseh sedmih poslancev SLS. Podporo vseh poslancev sta na pogovoru pri predsedniku države napovedala tudi vodja poslanske skupine NSi Andrej Bajuk in vodja poslanske skupine DeSUS Franc Žni-

daršič. Dejstvo, da bodo poslanci stranke upokojencev podprli Janeza Janšo za novega mandatarja vlade, pa še ne pomeni, da bo stranka postala del vladne koalicije. Ne smemo namreč izključiti možnosti, da bo DeSUS samo podprl Janeza Janšo in njegovo vladno, ne bo pa vstopil v koalicijo. Končno odločitev o vstopu v koalicijo bo svet stranke sprejel na predlog izvršilnega odbora prav v teh dneh. Sodeč po izjavah, ki prihajajo iz vrha stranke, je osnutek koalicijske pogodbe, ki jo je Janša ponudil stranki v pregled in razmislek (osnutek koalicijske pogodbe je Janša poslal tudi NSi in SLS), zelo dober, saj so v njem nekatere naloge formulirane zelo natančno, predvsem tiste na področju pokojninskega in

zdravstvenega varstva. V teh dneh osnutek koalicijske pogodbe analizirajo tudi v NSi in SLS. Bistvenih pripomb na besedilo ni pričakovati, kajti vse tri stranke – tako SDS, ki je pripravila koalicijski osnutek, kot NSi in SLS, so pri velikem delu programskih usmeritev precej izenačene oziroma imajo podobna stališča do ključnih vprašanj, s katerimi se bo ukvarjala nova slovenska vlada.

Kakšne kadre ponujajo stranke?

Toliko o vsebinskem usklajevanju med morebitnimi koalicijskimi partnerji. Kaj pa vprašanje kadrovanja v novi vladi? Precej nevhvaležno je napovedovanje, katera stranka bo dobila ministrske stolčke, koliko in katere. Tudi ko smo pri nekaterih po-

SLS bo v zameno za podporo Janezu Janši zahtevala tri ministrske resorje, in sicer za delo, za zdravje in za okolje.

Andrej Bajuk (računa na finančno ministrstvo) je pazljiv pri napovedovanju, katere resorje naj bi dobila NSi.

DeSUS lahko, če bo vstopila v vlado, računa na "realen" resor. V stranki naj bi se nagibali k zdravstvenemu resorju.

sameznikih, ki so blizu vrha strank, poskušali izvedeti imena, smo tako rekoč tipali v prazno. Nihče ne želi ničesar napovedovati, dokler ne bo povsem jasno, katere stranke bodo stopile v koalicijo. Očitno je t. i. kadrovske trgovanje prav v tem času v polnem teku, stvari se spreminjajo iz tedna v teden. Staviti na nekega kandidata, da bo zasedel to ali ono ministrsko mesto, je ta hip še prezgodaj.

Seveda pa že obstaja krog potencialnih kandidatov znotraj posameznih strank, ki bi bili primerni za ministrska mesta. Lahko bi rekli, da je izbor kadrov pripravljen v SDS. Gre za ljudi, ki so vodje strokovnih odborov znotraj strokovnega sveta SDS. Kot je znano, je stranka že nekaj časa pred volitvami oblikovala strokovni svet, nekakšno vlado v senci, ki je pokrila tako rekoč vse ministrske resorje v vladi. Vsak od strokovnih odborov je pripravil svoja programska izhodišča, s katerimi je SDS nastopila na volitvah. Vodje teh odborov so se v javnosti začeli pojavljati kot morebitni novi ministri Janševe vlade. Seveda bi se takšna napovedovanja izšla samo teoretično, če bi SDS imela vsa ministrska mesta. Vendar je teorija eno, praksa pa nekaj drugega. Ministrska mesta se bodo delila med vse stranke, ki bodo sestavljale koalicijo. Tako lahko sklepamo po izjavah Janeza Janše, ki je nedavno dejal, da bo tudi DeSUS, čeprav ima v državnem zboru samo štiri poslance, če bo pristopil k koaliciji, postal enakopraven partner in dobil t. i. realen resor v nasprotju s prejšnjimi leti, ko ga ni imel ali pa je imel ministrstvo brez listnice.

Prav tako pred volitvami je po podobni formuli kot SDS tudi NSi pripravlja programska izhodišča po posameznih resorjih, kot so zdravstvo, šolstvo, finance, gospodarstvo itd. Tudi med soustvarjalci teh programskih izhodišč najdemo nekatere ljudi, ki bi lahko bili ministri v novi vladi.

SLS že povedala, kaj si želi

Nekoliko drugačna situacija je pri tretji potencialni partnerici, pri SLS. Lahko bi rekli, da v SLS nimajo pripravljenega seznama ljudi, ki bi bili lahko ministri. Po drugi strani pa

Združena lista socialnih demokratov še vedno tehta med plusi in minusi vstopa v koalicijo. Probleme vidijo pri ureditvi vprašanja "izbrisanih" in verouku v šolah.

je stranka izmed vseh potencialnih koalicijskih partneric najbolj pohitelja z napovedjo, koliko ministrskih mest si želi oziroma po katerih ima največje apetite. Če se je njen predsednik Janez Podobnik na novinarska vprašanja, katera ministrska mesta bo zahtevala SLS ob vstopu v koalicijo, dobro diplomatsko izmikala, to ne velja za vodjo poslanske skupine SLS Jakoba Presečnika, ki že napoveduje, da bo stranka zahtevala najmanj tri ministrske resorje, med katerimi so prednostni za delo, za okolje in za zdravje. Če se jim pri tej trojici ne bi izšlo, bi bili zadovoljni, če bi imeli ministra za promet (ta resor je SLS imela v zadnjem mandatu, vodil pa ga je Jakob Presečnik), ministra za notranje zadeve ali ministra za evropske zadeve.

Bajuk in Starman

Na katere ministrske resorje računajo v NSi, njej predsednik in vodja poslanske skupine Andrej Bajuk odgovarja, da v NSi v nasprotju s SLS o dodeljevanju ministrstev ne govorijo na takšen način. "To je nesmiselno, pogajanja in pogovori ne morejo potekati prek medijev. NSi seveda ima svoje želje, predvsem pa je naša zaveza, da uresničujemo svoj program," na vprašanje o ministrskih apetitih odgovarja Andrej Bajuk. Nekoliko zgovornejši pa je Bajuk, ko gre za vprašanje, katero ministrsko mesto bi prevzel sam. Ne izključuje možnosti, da bi prevzel finančno-gospodarski resor. Bajuk je bil tudi avtor programa NSi za področje javnih financ. Zato je tudi naklonjen temu, da bi prevzel finančno ministrstvo in tako to možnost odvzel Domnu Zavrlu, predsedniku odbora za finance v strokovnem svetu SDS, ki so

ga nekateri že videli kot finančnega, nekateri pa kot gospodarskega ministra. Za to mesto naj bi bil poleg Zavrla sprva v igri Tomaž Toplak, a tudi slednjemu naj bi to ministrstvo splozelo iz rok. Med kandidati za gospodarskega ministra naj bi bil tako nekdo, čigar ime se v tej funkciji še ni omenjalo. To je Bojan Starman, ki se je v gospodarstvu že izkazal. Leta 1980 je bil direktor žirovskega podjetja Poliks, po uspešno opravljenem prestrukturiranju tega podjetja pa je leta 1988, ko je bilo najbolj kritično obdobje za večino slovenskih podjetij, postal direktor Alpine. Leta 1997 je postal direktor Planike, kjer mu je v težkih razmerah uspelo v treh letih sanirati podjetje, opraviti nujno prestrukturiranje in ohraniti 1.600 delovnih mest. Leta 2001 je postal direktor Jelovice.

Zdravstveni resor precej zaželen

Imena ministrskih kandidatov se tako spreminjajo iz tedna v teden. Očitno si bo Janša vzel dovolj časa za odločitev, kdo bodo ljudje, ki bodo v naslednjem mandatu sedeli na ministrskih stoličkih. Vprašanje je, koliko bo pripravljen popuščati posameznim koalicijskim partnericam, ki bodo vztrajale, da dobijo tisto ministrsko mesto, ki si ga želijo.

Očitno bo pri nekaterih ministrskih resorjih kar nekaj "kadrovske gneče". Tako bo na primer na ministrstvu za zdravje, kjer je najverjetnejši kandidat Andrej Bručan (SDS), vendar so tudi v SLS izjavili, da si želijo zdravstveni resor. Še preden pa so javno izrazili to željo, je bilo mogoče slišati namige, da bi na tem stolčku rad sedel predsednik SLS Janez Podobnik. Velika verjetnost je,

da bi tudi DeSUS, če bo vstopil v vlado, želel prevzeti zdravstveni resor. Imena več kandidatov se pojavljajo tudi pri šolskem resorju. Za najresnejšega kandidata naj bi veljal Milan Zver (SDS), to mesto pa bi menda z veseljem prevzel tudi Jože Duhovnik (NSi), ki je avtor gospodarskega programa NSi. Omenja se tudi Jure Zupan iz iste stranke. Med resnejšimi kandidati za ministra za delo, družino in socialne zadeve velja Janez Drobnič iz NSi, ki je avtor zdravstvenega programa v tej stranki. Ali mu bo uspelo zasesti to mesto, je odvisno tudi od tega, ali bo SLS, kot napoveduje, to ministrstvo zahtevala zase in kako kredibilnega kandidata bo predlagala.

Posebni pregovorniki okoli kadrovanja pa ni pričakovati na kulturnem ministrstvu. Največkrat omenjeni kandidat za to mesto je Vasko Simoniti (SDS). Tudi po zunanjem ministrstvu ni posebnega povpraševanja in tako je Dimitrij Rupel (SDS) za zdaj edini v igri (Lojze Peterle, ki se je pred volitvami veliko posvečal zunanji politiki in celo pripravil program zunanje in evropske politike NSi, se za to mesto ne bo več potegoval.) Obramba, pravosodje in notranje zadeve so resorji, ki imajo veliko težo, pa vendar tudi za ta mesta ni posebne gneče, kar zadeva kadre iz vrst SDS, NSi in SLS. Malo za šalo, malo zares. Še najbolj z gotovostjo lahko napovemo, da bo minister za javno upravo postal Gregor Virant (če se bodo uresničile napovedi, da se bo to ministrstvo ustanovilo).

Seveda bo podelitev ministrskih mest ostala odprta vse do zadnjega, ko bo znano, katere stranke bodo tvorile vladno koalicijo. Niti ljudje, ki so v samem vrhu strank, si v teh dneh, ko se stranke še niso povsem izrekle, ali bodo stopile v vladno koalicijo ali ne, za nobeno ime, ki se omenja kot morebitni minister, ne upajo z gotovostjo trditi, da bo na koncu tudi predlagano.

Takšne nejasnosti ne smemo razumeti kot neke vrste zavlačevanje ali celo nesposobnost verjetnega mandatarja, da sestavi vladno ekipo. Prej gre tovrstno zatišje pripisati dejanskemu iskanju najboljših med najboljšimi kandidati.

Mihaela Praprotnik

Pokop izkopanih

V Slovenski Bistrici so v soboto pokopali 431 žrtev, ki so jih komunisti pobili domnevno januarja 1946 v tovarniškem zaklonišču za tovarno Impol.

Po prizadevanju občinske komisije za zbiranje podatkov o žrtvah povojnih pobojev, ki jo je zelo zavzeto vodil Alojz Vezjak, so pred leti začeli z odkopavanjem zaklonišča.

Dogodek je zbudil veliko medijsko zanimanje in nacionalna televizija je posnela in prikazala tudi dokumentarec, naredil ga je Jože Možina, ki je širši slovenski javnosti prikazal problematiko poboja in izkopavanja v Slovenski Bistrici.

Potem ko so razne delegacije (občinska, državna, predstavniki prizadetih svojcev in nekaterih političnih strank) položile vence, je dr. Ivan Žagar, župan Slovenske Bistrice, v nagovoru dejal: "V občini Slovenska Bistrica smo se že zelo zgodaj, ko so razmere to dopuščale, lotili odkrivanja, ugotavljanja in zbiranja podatkov o žrtvah medvojnih in povojnih pobojev. Konkretni izsledki so kar hitro postali silno aktualni. In pričakanja zlasti prizadetih ljudi, posameznikov in družin, ki so v nepojasnjenih okoliščinah izgubili svojce, so končno postala glasnejša in jasnejša." Pojasnil je, da je v komisiji za ugotavljanje in zbiranje podatkov o žrtvah povojnih pobojev delovalo veliko prizadevnih posameznikov, ki so vsak po svoje pripomogli, da je do odprtja grobišča sploh prišlo in da so hitro stekle še vse druge aktivnosti, ki so pripeljale do sedanjega pokopa. Še posebej se je zahvalil predsedniku komisije Alojzu Vezjaku. Poudaril je, da smo dolžni, da svojim otrokom zgodovinska dejstva predstavimo taka, kakršna so.

Osrednji govornik Peter Kovačič Peršin, predsednik vladne komisije za zamolčana grobišča, je dejal, da je dejanje, ki so ga občani Slovenske Bistrice pogumno začeli z izkopom zamolčanih žrtev povojnih pomorov

Kostnica za 431 žrtev poboja pri Slovenski Bistrici

in ga zdaj s spoštljivim pokopom sklepajo, izraz uveljavljanja večnega moralnega zakona. "Je korak k razjasnitvi naše moralne in zgodovinske zavesti, korak vračanja civilizacijskih norm v slovensko družbo. Pokop mrtvih, četudi le simbolni, ko gre za označitev in ureditev zamolčanih grobišč, vrača Slovence v krog civiliziranih narodov; narodov, ki so zreli, da sprejmejo nase zavest vse svoje zgodovinske resnice, ki priznajo svoje zgodovinske zablode z voljo, da jih ne bi nikoli več ponovili."

V imenu prizadetih svojcev je govorila dr. Majda Gunčer: "Po 58 letih ste, dragi pokojni, končno dobili svoje zadnje počivališče. Še vedno pa ste označeni le v številkah, kajti vaših imen in priimkov si vaši krvniki niso upali povedati. Uradna resnica ostaja še vedno varno skrita in nedorečena. Mi, vaši potomci, upamo,

da bo ta resnica pojasnjena in boste dobili vsak svoj priimek in ime."

Spoštljiv poklon

"Prišli smo se pokloniti trpljenju in bolečini ljudi, ki so bili žrtve zločina v Zgornji Bistrici," je dejal France Cukjati, predsednik državnega zbora, in nadaljeval: "Gre za 431 mož in žena, fantov, deklet in otrok, ki jim je takratna slovenska oblast iz nerazumljivo čudnih motivov odvzela vse, tudi zadnje, kar so imeli, življenje. Gre tudi za njihove sorodnike, njihove žene, može in otroke, ki niso nikoli izvedeli, kje in zakaj so bili njihovi najdražji tako pokončani. Globoko spoštljiv poklon velja trpljenju, ki je zaznamovalo te kraje. Pa ne le teh krajev in teh ljudi, ampak vse nas, vso Slovenijo. Medvojni in povojni dogodki so nas usodno zaznamovali. Na naša ramena in na ramena no-

vih generacij so naložili težko breme zločina. Breme, ki se ga ne bomo nikoli otresli. Lahko ga le olajšamo in na neki način počlovečimo. Lahko ga celo spremenimo v pozitivno izkušnjo, v globoko skupno spoznanje, da si nikoli nihče ne sme prisvojiti oblasti nad življenjem in smrtjo. So neke meje, ki jih nobena ideologija, nobena politika, nobena oblast, noben človek ne sme prestopiti!

V ponos in vzpodbudo nam je, kar je občina Slovenska Bistrica naredila v teh letih za razbremenitev slovenske zgodovine. Ni iskala in obsojala povzročiteljev trpljenja – to je naloga sodstva. Z globokim človeškim spoštovanjem je raziskala grobišče, ostanke žrtev pa s civilizacijsko pieteto prenesla v kostnico na pokopališče. S tem so bile vse te žrtve zopet sprejete med nas, v našo slovensko družbo, saj gre za naše ljudi, za naše matere in očete, ki smo jih imeli radi.

S tem smo tudi zločin množičnega poboja – potem ko je bil toliko let potiskan v pozabo, v "podzavest" – vsaj na simbolni ravni končno sprejeli v svojo skupno zavest. To je torej še en korak k spravi. Korak k olajšanju zgodovinskih bremen. Korak k počlovečenju nas samih in naših prihodnjih rodov. Tudi zato in predvsem zato ima ta kostnica nacionalni pomen."

Ob grobišču v Zgornji Bistrici je besede v spomin pobitim izrekel dr. Janko Čar. Žalno slovesnost in mašo zadušnico je vodil mariborski pomožni škof dr. Jožef Smej. **V. M.**

Venec je položil France Cukjati, ki je v govoru dejal, da se bremena revolucionarnega zločina ne bomo nikoli otresli.

Pogrebni obred je vodil mariborski pomožni škof dr. Jožef Smej.

V Demokraciji smo že poročali, da je papež Janez Pavel II. za novega ljubljanskega nadškofa in slovenskega metropolitana imenoval dosedanjega ljubljanskega pomožnega škofa msgr. mag. Alojza Urana. Le-ta naj bi nadškofijski sedež od sedanjega škofijskega upravitelja msgr. Andreja Glavana uradno prevzel petega decembra letos ob šestnajstih v ljubljanski stolnici.

Foto: Dane Kostrič

Nov veter v Cerkvi

Msgr. Uran bo tako postal 34. rezidenčni (nad)škof ljubljanske (nad)škofije in peti nadškof. S tem bo postal tudi vodja ljubljanske cerkvene pokrajine, ki obsega še dve škofiji, to sta mariborska in koprška škofija. Čeprav ljubljanski nadškof kot prvi med enakimi predstavlja Cerkev na Slovenskem, pa ni "poglavar Cerkve na Slovenskem", kakor ga je označil Pop TV, saj je vsak škof voditelj svoje škofije. Upravna ureditev, kakršno pozna Katoliška cerkev, je namreč neprimerljiva z vzhodnimi pravoslavnimi Cerkvami, ki so nemalekrat vezane na določen narod in imajo lastnega poglavarja (na primer Srbska pravoslavna cerkev, ki jo vodi patriarh Pavle). Verjetno k nejasnosti pripomore tudi dejstvo, da Slovenijo tvori ena sama cerkvena pokrajina, ki se ozemeljsko pokriva s Slovensko škofovsko konferenco. Le-to naj bi v prihodnje vodil mariborski škof Franc Kramberger.

Ustanovitev ljubljanske škofije

Ljubljanska škofija je nastala leta 1461, ko je avstrijski cesar Friderik III. izdal ustanovno listino, v kateri navaja, da ustanavlja pri cerkvi sv. Miklavža (današnja stolnica) škofijo, stolno dekanijo, deset kanonikatov in štiri vikariate. Papež Pij II. (njegov nekdanji osebni tajnik in kas-

nejše tržaški škof Enea Silvio Piccolomini) je ustanovo potrdil z bulo dne 6. septembra 1462, kmalu po tistem pa je bil imenovan tudi prvi ljubljanski škof Sigmund pl. Lamberg. Po Friderikovem načrtu bi nova škofija obsegala ves avstrijski del oglejskega patriarhata, vendar je prišlo do upora oglejskega patriarha in beneške vlade. Škofija je tako obsegala Ljubljano z okolico, velik del Gorenjske, rezidenco Gornji Grad in še nekatere župnije na Koroškem. Do ureditve škofijskih meja je prišlo šele v času jožefinskih reform v 18. stoletju. V času od ustanovitve se je zvrstilo kar nekaj škofov, ki so uvajali refor-

me in spodbujali versko življenje, na primer škofje Hren, kasneje v 19. stoletju pa Wolf (ustanovitelj Alojzije-višča), Pogačar itd. Konec 19. stoletja vodenje škofije prevzame Anton Bonaventura Jeglič, ustanovitelj Zavoda sv. Stanislava. Leta 1930 ga nasledil škof dr. Gregorij Rožman.

Povojno preganjanje Cerkve

Po drugi svetovni vojni, ko se je ljubljanski škof Gregorij Rožman umaknil iz Slovenije v Združene države Amerike, je bil začasnega upravitelja ljubljanske škofije najprej imenovan vikar dr. Ignacij Nadrah, nato pa kanonik Anton

Vovk, ki je bil leta 1946 posvečen v pomožnega škofa, ljubljanski škof pa je postal šele po Rožmanovi smrti leta 1959. Leta 1961 je bila ljubljanska škofija povišana v nadškofijo, škof Vovk pa je postal nadškof. Do ustanovitve ljubljanske metropolitane je pa prišlo sedem let kasneje. V času Vovkovega delovanja je Cerkev doživljala najhujše preganjanje. Leta 1952 je škof Vovk doživel v Novem mestu brutalen napad z zažigom (zaradi česar je imel kasneje velike težave z zdravjem), istega leta je bil prepovedan verouk v šolah, teološka fakulteta pa je bila izključena iz univerze. Škof Vovk je doživel »

Ljubljanski knezoškof Anton Bonaventura Jeglič je zaslužen za ustanovitev Zavoda sv. Stanislava. Ljubljansko škofijo je vodil več kot trideset let.

Škofa dr. Gregorija Rožmana slovenska javnost zaradi močne ideološke indoktrinacije še vedno uvršča med najsportnejše osebnosti druge svetovne vojne.

Škof Rožman se je takoj po vojni umaknil v ZDA, kmalu po njegovem odhodu se je na komunističnem sodišču začel proti njemu montirati sodni proces.

»tudi mučna zaslišavanja, kar je opisal v svoji knjigi V spomin in opomin (izšla je pri založbi Družina), sicer pa bi o njegovem trpljenju lahko veliko povedala njegova zasliševalca Mitja Ribičič in Zdenko Roter. Nadškofa Vovka je nasledil nadškof dr. Jožef Pogačnik, ki je bil prav tako dlje časa zaprt, podobno kot pomožni škof dr. Stanislav Lenič. Zaradi preganjanja Cerkve je Jugoslovanska škofovska konferenca protestirala že kmalu po vojni, do delnega izboljšanja pa je prišlo leta 1966, ko je bil sklenjen beograjski protokol med Jugoslavijo in Svetim sedežem. Kljub temu je bilo delovanje Cerkve na slovenskem močno oteženo, saj je bilo zaradi komunističnega totalitarizma zelo težko uresničevati pastoralne smeri drugega vatikanskega koncila. Nekaj več ugodnosti je imelo le Ciril-Metodovo društvo, v katerem so sodelovali duhovniki, ki so bili bolj lojalni komunistični oblasti (društvo je bilo kasneje razpuščeno). Leta 1976 je bil sprejet zakon o verskih skupnostih, ki razen manjših popravkov do danes ni doživel sprememb.

Šuštarjevo viharo obdobje

Dr. Alojzij Šuštar je od Jožefa Pogačnika (le-ta je umrl še pred Šuštarjevim posvečenjem) prevzel nadškofijo leta 1980 (prej je deloval v Švici), to je kmalu po izvolitvi papeža Janeza Pavla II. To je bil zelo nego-

Ljubljanski nadškof Anton Vovk in mariborski škof Maksimilijan Držečnik sta v težkih časih komunističnega preganjanja vodila Cerkev na Slovenskem.

Komunistična oblast je najprej hotela uničiti Cerkev, do manjše otoplitve odnosov je prišlo šele po protokolu med Jugoslavijo in Svetim sedežem leta 1966. Na sliki nadškof Anton Vovk in politik Miha Marinko.

tov čas prehoda iz svinčenih sedemdesetih v viharna osemdeseta leta, kar je močno zaznamovalo takratno politično dogajanje v Sloveniji in Jugoslaviji. Leta 1980 je namreč umrl jugoslovanski predsednik Josip Broz-Tito. Po njegovi smrti so se politične razmere v Jugoslaviji spremenile, prišlo je do nemirov na Kosovu, začeli so se konflikti med posameznimi republikami. Nadškof Alojzij Šuštar je v tem času nastopal kot moralna avtoriteta za umirjanje razmer. V njegovem času je nastala Slovenska škofovska konferenca in v njenem okviru komisija Pravičnost in mir, ki jo je že tedaj vodil profesor filozofije na teološki fakulteti dr. Anton Stres. Cerkev se je predvsem v drugi polovici osemdesetih let uveljavila kot organizacija civil-

ne družbe. Leta 1990 je prišlo do znamenite pravne slovesnosti v Kočevskem rogu, kjer sta si dotedanji partijski voditelj in novi predsednik slovenskega predsedstva Milan Kučan ter ljubljanski nadškof in metropolit Alojzij Šuštar podala roki. To pa je bilo tudi znamenje, da si je preobrazena partija za glavnega nasprotnika in partnerja hkrati izbrala prav Katoliško cerkev, kar se je v zgodovini že večkrat pokazalo kot stalnica političnih odnosov. Leta 1991 je nadškof Šuštar prek svojih zvez z drugimi evropskimi škofi obveščal svet o dogajanju v Sloveniji (osamosvojitve in vojna) in s tem pripomogel, da je svet bolje razumel in spoznal resnično ozadje slovenske osamosvojitve. Po osamosvojitvi se je začelo težavno pogajanje med Cerkvijo in

državo, oblikovana je bila mešana krovnna komisija, vendar pa pogajanja niso obrodila sadov. Med Šuštarjevimi dosežki po osamosvojitvi velja omeniti vnovično oživitve Zavoda sv. Stanislava, ki ga je na začetku stoletja ustanovil tedanji ljubljanski škof Anton Bonaventura Jeglič, pa tudi papežev obisk v Sloveniji leta 1996.

Rodetovih sedem let

Leta 1997 se je nadškof Šuštar zaradi izpolnjenega 75. leta starosti in težav z zdravjem odpovedal škofiji in se upokojil, za kar je zaprosil že nekaj let prej. Papež Janez Pavel II. je za njegovega naslednika določil dr. Franca Rodeta, dotedanjega tajnika papeškega sveta za kulturo, sicer člana Misijonske družbe sv. Vincencija Pavelskega. Rode je že takoj na začetku pokazal veliko odločnosti, poguma in vztrajnosti, s čimer si je hitro nakopal zamere, ki so med nekdanjimi partijskimi veljaki tele že od sedemdesetih let dalje, ko je še predaval na teološki fakulteti in je na teološkem tečaju med drugim "dregnil v osje gnezdo" – kult osebnosti Josipa Broza. Zaradi svojih javnih nastopov, na katerih je nastopal brez dlake na jeziku, si je Rode nakopal veliko medijskih napadov, tudi pačenja njegovih izjav (npr. ateisti v "kantah za smeti"), kljub temu pa mu je v sedmih letih delovanja uspelo izvesti plenarni zbor Cerkve na Slovenskem, v tem času je bil podpisan tudi sporazum med Slovenijo in Svetim sedežem. Letos spomladi je bil imenovan za prefekta kongregacije za ustanove posvečenega življenja in družbe apostol-

Voditelji ljubljanske škofije - Seznam ljubljanskih škofov od začetka do danes

1. Sigmund Lamberg 1463–1488	18. Ernest Amadej Attems 1742–1757
2. Kristof Rauber 1488 (1493)–1536	19. Leopold Jožef Petazzi 1760–1772
3. Franc Kacijanar 1536–1543	20. Karel Janez Herberstein 1772–1787
4. Urban Textor 1543–1558	21. Mihael Brigido, nadškof, 1788–1806
5. Peter Seebach 1558 (1560)–1568	22. Anton Kavčič 1807–1814
6. Konrad Adam Glušič 1570 (1571)–1578	23. Avgustin Gruber 1815 (1816)–1824
7. Baltazar Radlič 1579	24. Anton Alojzij Wolf 1824–1859
8. Janez Tavčar 1580–1597	25. Jernej Vidmar 1860–1875
9. Tomaž Hren 1597 (1599)–1630	26. Janez Zlatoust Pogačar 1875–1884
10. Rajnald Scarlihi 1630–1640	27. Jakob Missia 1884–1898
11. Oton Friderik Puchheim 1641–1664	28. Anton Bonaventura Jeglič 1898–1930
12. Jožef Rabatta 1664–1683	29. Gregorij Rožman 1930–1945 (1959)
13. Sigmund Kristof Herberstein 1683–1701	30. Anton Vovk, nadškof, 1945 (1959)–1963
14. Ferdinand Franc Künburg 1701–1711	31. Jožef Pogačnik, nadškof, 1963–1980
15. Franc Karel Kaunitz 1711–1717	32. Alojzij Šuštar, nadškof, 1980–1997
16. Jakob Viljem Leslie 1718–1728	33. Franc Rode, nadškof, 1997–2004
17. Sigmund Felix Schrattenbach 1728–1742	34. Alojz Uran, nadškof, 2004–

Vir: Zgodovina Cerkve na Slovenskem, ur. Metod Benedik, Mohorjeva družba Celje, Celje 1991

Nadškof Jozef Pogačnik je vodil ljubljansko nadškofijo v letih po drugem vatikanskem koncilu vse do konca svinčenih sedemdesetih let.

Predsednik predsedstva RS Milan Kučan in ljubljanski nadškof Alojzij Šuštar na spravi slovesnosti v Kočevskem rogu, ki pa ni prinesla dokončne sprave.

Nadškof Franc Rode; v času njegovega delovanja je bil izveden plebarni zbor Cerkve na Slovenskem.

Držo nadškofa Franca Rodeta so mnogi sociologi religije povezovali z dr. Antonom Mahničem (na sliki) in njegovo "delitvijo duhov".

skega življenja. Vodstvo ljubljanske nadškofije je začasno prevzel pomožni škof msgr. Andrej Glavan.

Ozadje papeževe odločitve

Že v prejšnji številki Demokracije smo izpostavili tezo, da bi bila papeževa izbira verjetno drugačna, če bi LDS na volitvah ohranila oblast. Kaj se je v času pred volitvami in po njih dejansko dogajalo za vatikanskimi zidovi, je težko presoditi, saj postopki izbire škofa potekajo v tajnosti, zaradi česar so mogoče le različne spekulacije in ugibanja o "najverjetnejšem" kandidatu za (nad)škofa. Ponavadi gre za imena, ki se pojavljajo na seznamu, ki ga apostolski nuncij pošlje na Sveti sedež. Kot kaže, msgr. Alojz Uran najverjetneje ni bil nikjer omenjen kot resen kandidat, zato je toliko verjetneje, da ga je papež Janez Pavel II. izbral osebno. Znano je namreč, da je škof Uran med slovenskimi škofi edini, ki ga je v škofa posvetil papež sam, in sicer na praznik Gospodovega

razglašenja (6. januarja) leta 1993 v Rimu. Čeprav dr. Borut Košir, profesor kanonskega prava na ljubljanski teološki fakulteti in nekdanji kaplan v Šentvidu nad Ljubljano (v času, ko je bil msgr. Uran tam župnik), v Dnevniku (28. oktobra) meni, da je bil škof Uran izbran že pred volitvami in da zamenjava oblasti ni bistveno vplivala na papežovo odločitev, pa ni mogoče izključiti možnosti, da je do izbire novega ljubljanskega nadškofa prišlo šele zadnji hip.

"Novi val" v Cerkvi?

Izbiri dosedanjega pomožnega škofa msgr. Alojza Urana za novega nadškofa so mediji sprejeli bolj ali manj naklonjeno, čeprav niti tokrat ni šlo brez pikrih opazk, da je izbira najprej predvsem zasušnica prejšnjemu ljubljanskemu nadškofu Francu Rodetu oziroma da je izbira "ljudskega" naslednika izraz nezaupnice predhodniku. Vendar pa dosedanja praksa imenovanja škofov kaže, da so si bili posamezni

škofje iste škofije precej različni med seboj, na primer Jeglič, Rožman (ki je bil znan kot mehak in pogosto celo omahljiv, čeprav ga je komunistična oblast prikazovala kot zlobnega diktatorja in prepričnega fašista), Vovk (tudi v najtežjih trenutkih je prišel do izraza njegov humor), Pogačnik, Šuštar itd. Medtem ko je Rode po svojem značaju intelektualec in svetovljan (dolgo časa je študiral v Franciji, s pastoralo se je ukvarjal le v praksi po prvem prihodu v Slovenijo leta 1965), pa je msgr. mag. Alojz Uran predvsem strokovnjak za pastoralo, dober poznavalec župnij, priljubljen med ljudmi, predvsem med romarji.

Boljši odnosi med Cerkvijo in državo?

Kakor koli že, imenovanje msgr. Alojza Urana za novega ljubljanskega nadškofa in metropolita je brzko-ne znamenje, da želi tudi Cerkev počasi končati burno obdobje tranzicije, ki pa še ni končano. Še vedno

ostajajo namreč neurejena vprašanja denacionalizacije, uvajanja verskega pouka v šolski sistem oz. priznanje verouka kot izbirnega predmeta, zagotovitev duhovne oskrbe tam, kjer še ni omogočena (policija), urejanje finančnega položaja Cerkve, uresničevanje t. i. vatikanskega sporazuma, sklenitev delnih sporazumov itd. Pomembno vprašanje bo tudi sprejetje novega zakona o verski svobodi, kar ne bo lahka naloga, saj je predlog zakona, ki ga je lani pripravil dr. Lovro Šturm s sodelavci, naletel na hude kritike s strani sociologov religije (po njihovem mnenju naj bi omenjeni osnutek zakona favoriziral Katoliško cerkev), zaradi česar lahko sklepamo, da v državnem zboru s sprejetjem zakona ne bo šlo gladko. Za urejanje odprtih vprašanj med državo in Cerkvijo pa je še vedno največja ovira nekakšna družbena zavest o nujnosti stroge ločitve Cerkve in države. Omenjena laiciistična miselnost pa v zadnjem času izgublja naboj, kar se je izkazalo ne nazadnje v izvolitvi Franceta Cukjatića za predsednika državnega zbora, saj tokrat ni bilo mogoče slišati očitkov v zvezi z njegovim duhovniškim posvečenjem (sodelovanje duhovnikov v politiki je bilo pred drugo svetovno vojno nekaj običajnega, saj so bili duhovniki tako rekoč edini intelektualci znotraj SLS, na primer dr. Anton Korošec). Čeprav je mogoče pričakovati, da nova vlada ne bo povzročala težav z laicizmom in etatizmom, pa reševanje dvostranskih vprašanj med državo in Cerkvijo vseeno ne bo lahko, če ne zaradi drugega, že zaradi močne opozicije.

Gasper Blažič

Mariborski pomožni škof Anton Stres, tudi predsednik komisije Pravičnost in mir, je bil že drugi "kandidat" za ljubljanskega nadškofa.

Novi ljubljanski nadškof Alojz Uran navdušuje vernike s svojim veselim značajem, je pa tudi odličen pevec.

Ropova vlada je sprejemala spremembe zakonov s področja davčne zakonodaje kot po tekočem traku, vendar je večina določil slaba ter za državljane in slovenska podjetja v največji meri neprimerna. Novo vlado na tem področju čaka veliko dela.

Septembra letos se je v državni proračun nateklo 115.750 milijonov tolarjev prihodkov, od tega je bilo kar 102.176 milijonov tolarjev iz naslova davkov. To pomeni, da se državna blagajna v več kot 88 odstotkih napaja iz davkov in prispevkov. Največ davkov plačamo v obliki davka na dodano vrednost (DDV), septembra ga je bilo v višini 63.110 milijonov tolarjev. Če

Fotografije: Dane Kostrič

Davčni kolaps

pogledamo sestavo tako imenovanih davčnih prihodkov, ugotovimo, da so razmeroma visoki tudi zneski davka na plačilno listo in delovno silo. Gre za poseben davek, ki ga je vlada pred leti uvedla kot nekakšno kompenzacijo višjega prispevka za socialno varnost, in se giblje od nič do 14,8 odstotka brutoplače zaposlenega.

Spremembe nujne

Do septembra letos je veljalo, da so bile brutoplače obdavčene od 130.000 tolarjev dalje, od tega datuma dalje pa ta obdavčitev velja za brutoplače od 165.000 tolarjev dalje, prispevki pa bremenijo delodajalce. To je tisto, kar je celo polletje odhajajoči vladni predsednik Anton Rop štel za velik uspeh vlade. Spomnimo, da te vrste obdavčitve plač druge države ne poznajo in je slovenska posebnost. Tudi zaradi tega davka je bila konkurenčnost slovenskega gospodarstva nižja, kot bi bila drugače. Iz preglednice prihodkov državnega proračuna je razvidno, da se je iz naslova tega davka vsak mesec v državno blagajno steklo od 9 do 10 milijard tolarjev, lani na primer

je bilo v proračun iz tega naslova vplačanih 107.424 milijonov tolarjev. Ker je bil ta davek doslej že velikokrat kamen spotike, so novinarji kmalu po objavljenih volilnih izdih Janeza Janša kot predsednika zmagovite stranke vprašali, ali bo nova vlada ta davek odpravila. Odvrnil je, da bodo najprej naredili bilanco vsega potrebnega, nato pa bodo ta davek glede na stanje javnih financ zmanjšali ali odpravili. Nasploh bo imela nova vlada pri usklajevanju proračunske blagajne velike težave. Dejstvo je, da je skoraj 80 odstotkov proračunske porabe že vnaprej porabljene. Gre namreč za odhodke, ki jih drža-

va mora izplačati na podlagi zakonov, ki so bili sprejeti v preteklih letih. To pa bo posebna težava, saj državljani od nove vlade veliko pričakujejo.

Po plačilu na dnu lestvice

Podatki o stroških dela v Sloveniji tudi kažejo, da so slovenski delodajalci v letošnjem prvem polletju za zaposlenega v povprečju izplačali 2.198 tolarjev na uro, kar je bilo 9,2 evra. Strokovne službe Gospodarske zbornice Slovenije so ob tem objavile podatek, da so zaposleni v predelovalnih dejavnostih prejeli le po 7,9 evra, s tem pa se Slovenija uvršča na spodnji del lestvice, v kateri so nave-

deni podatki tako za članice EZ kot ZDA in Japonsko. Dodajmo le, da je na vrhu Norveška, kjer prejemajo zaposleni kar 38,2 evra za uro dela, sledijo Danska, Zahodna Nemčija, Švica, Belgija, Nizozemska, Švedska, Avstrija, Luksemburg, Francija in Finska. V vseh teh državah zaposleni prejmejo več kot 20 evrov na uro dela. Slabše kot v Sloveniji je le še na Portugalskem, Češkem, Madžarskem, Poljskem in Slovaškem. Grčija, ki je na primer pred Slovenijo, za vsakega zaposlenega nameni v povprečju 10,2 evra na uro. Julija letos (to so zadnji objavljeni podatki) je bila povprečna brutoplača v Slove-

Andrej Bajuk, finančni strokovnjak, že dolgo opozarja na velike pomanjkljivosti pri obdavčevanju kapitalističnih dobičkov.

Vsak zaposleni iz plače, v kateri pa ni zajet znesek dodatnega davka na plače, prejme v povprečju dobrih 60 odstotkov netoplače.

niji 264.317 tolarjev, netoplača pa 165.666 tolarjev. Če se vrnemo k prej navedenemu posebnemu davku na plačo, ugotovimo, da je ta davek do datek in se ne prišteva k brutoplači. Zato slovenski podatki o brutoplačah niso točni, točen pa je podatek o netoplači. Že iz primerjave med brutto- in netoplačo je razvidno, da vsak zaposleni v povprečju prejme le dobrih 62 odstotkov brutoplače, drugo gre državi. Za primer navedimo znesek minimalne plače, za katero se običajno odločajo samozaposleni oziroma samostojni podjetniki. Teh je več desetisoč, vsak mesec pa morajo državi odšteti po 44.885 tolarjev davkov in prispevkov na minimalno plačo v višini 74.908 tolarjev. To pomeni, da plačajo 60 odstotkov davkov na izplačano plačo.

Nov zakon o dohodnini

S 1. januarjem se nam obeta nov zakon o dohodnini. Ker je že sprejet, je malo možnosti, da ne bi tem dnevem začel veljati. V zakonu je več novosti, med drugim naj bi bili najnižji dohodki manj obdavčeni. Lestvica naj bi se popravila podobno kot pri dodatnem davku na izplačane plače; brutoprihodki do 165.000 tolarjev naj bi bili obdavčeni le s 17-odstotno davčno stopnjo (ta čas je meja 132.158,50 tolarja). Pri tem je treba dodati, da se bo 3-odstotna splošna olajšava znižala na 2 odstotka, kar je dosedanja vlada v javnosti pravzaprav "pozabila" povedati. Kljub temu se bo prihodnje leto iz naslova dohodnine v državno blagajno predvidoma steklo manj denarja. Ekonomisti pri tem opozarjajo, da bo treba manjkajoča sredstva nadomestiti z obdavčenjem kapitala, obdavčenjem onesnaževalcev okolja in tudi z obdavčenjem nepremičnin. Janez Šuštaršič, direktor Urada za makroekonomske analize in razvoj, je tako pred kratkim dejal, da bi morala biti obdavčitev kapitala izpeljana tako, da

Bilanca prihodkov in odhodkov				(Vir: Ministrstvo RS za finance)		
v milijonih SIT	Skupaj 2001 ⁴⁾	Skupaj 2002 ⁵⁾	Skupaj 2003	2004		
				julij	avgust	september
BILANCA PRIHODKOV IN ODHODKOV						
I. SKUPAJ PRIHODKI	1.144.579	1.173.121	1.392.687	109.109	117.557	115.750
TEKOČI PRIHODKI (1. + 2.)	1.133.537	1.157.651	1.378.618	105.700	113.662	111.221
1. Davčni prihodki	1.039.585	1.071.313	1.281.821	99.595	106.861	102.176
1.1. Davki na dohodek in dobiček	256.694	283.299	336.908	25.900	25.176	28.278
1.2. Prispevki za socialno varnost	7.267	8.112	8.793	772	772	787
1.3. Davki na plačilno listo in delovno silo	83.369	93.897	107.424	9.798	9.602	9.422
1.4. Davki na premoženje	3.117	1.830	346	-374	0	-18
1.5. Domači davki na blago in storitve	659.314	652.507	793.460	57.836	70.753	63.110
1.6. Davki na mednarodno trgovino in transakcije	29.607	31.341	34.653	618	537	562
1.7. Drugi davki	218	328	237	5.046	22	34
2. Nedavčni prihodki	93.952	86.338	96.798	6.105	6.801	9.046
3. Kapitalski prihodki	889	2.147	1.889	102	54	138
4. Prejete donacije	10.057	13.228	12.079	16	18	41
5. Transferni prihodki	95	94	100	8	9	9
6. Prejeta sredstva iz EU	0	0	0	3.283	3.815	4.340

bi ljudi spodbudili k varčevanju. Zanimiva je tudi njegova misel, da ršitev za javnofinančni položaj Slovenije ni povečevanje davkov, ampak zniževanje državnih odhodkov. Tudi Andrej Bajuk, finančni strokovnjak in dosedanji predsednik parlamentarnega odbora za nadzor proračuna in drugih javnih financ, se je ves pretekli mandat zavzemal za to, da je treba bolj kot doslej obdavčiti kapital.

Obdavčiti kapital

Prav obdavčenje kapitala je bila šibka točka odhajajoče vlade. Poznavalci razmer so to pripisali temu, da je bil vsa leta izredno močan lobi novodobnih tajkunov. Zoran Janković, predsednik družbe Mercator, je tako na primer dejal, da bi ob prodaji svojih delnic po novem zakonu moral plačati kar 800 milijonov tolarjev davkov. Med menedžerji je slišati tudi izjave, da bodo po 1. januarju, ko bo začel veljati zakon o obdavčitvi kapitala, svoj denar prenesli v tujino. To jim svetujejo nekateri davčni svetovalci in pri tem omenjajo Ciper.

Drugi zakoni bodo še na prepihu

Ropova vlada je v zadnjih mesecih pripravila več zakonov z davčnega področja. Med drugim je v parlament vložila zakon o množičnem vrednotenju nepremičnin, ki naj bi bil podlaga za obdavčitev nepremičnin v prihodnje. Gre za pomembno spremembo na področju obdavčitve državljanov, vendar pa poslanci novega sklica tega zakona niso dolžni sprejeti. Nasprotno, po tolmačenju pravnih strokovnjakov so ti zakoni neveljavni. Po poslovniku državnega zbora bi jih morala nova vlada znova vložiti v državni zbor. Glede na spremembo oblasti skoraj ni verjetno, da bi nova vlada te zakonske predloge "posvojila", ampak je verjetneje, da bo pripravila nove. Lahko pa se zgodi, da bo katerega od predlogov prejšnje vlade kot svojega v parlamentarni postopek vložil kateri od poslancev, čeprav je možnost za to izredno majhna.

V pričakovanju sprememb

Prihajajoča vladna koalicija, predvsem pa SDS in NSi, napoveduje precej spremenjeno davčno zakonodajo pri nas. O tem je bilo v predvolilnem času veliko povedane, dodajmo le, da bi morala biti ta urejena in skladna z zakonodajo razvitih članic EZ. Kako je to zdaj, zgovorno kažejo besede, ki jih je za glasilo GZS izrekel Janez Ajlec, direktor in lastnik podjetja AJM. Med drugim je dejal: "Podjetje AJM se še

vedno srečuje z neprijaznimi ukrepi poslovne politike in z nepremišljenimi zakoni. Menimo, da je nedopustno, da so lahko sprejeti takšni zakoni, ki niso premišljeni, delani, usklajeni. Vse prevečkrat je treba iskati razlage in tolmačenja. Vse prevečkrat smo v negotovosti, ali ravnamo prav. Od države pričakujemo, da s svojimi ukrepi in zakoni ustvari ugodne pogoje za gospodarjenje." V GZS so precej časa namenili davčni reformi in se pri tem posvetovali z več podjetniki. Vsi so se strinjali, da so davčni zakoni ostrejši in manj prijazni do drugih davkoplačevalcev, ve vsak sam.

Vida Kocjan

Davek na izplačane plače od 1. septembra 2004

Če znaša mesečna brutoplača zaposlenega	znaša davek v %
do 165.000 tolarjev	0
od 165.001 do 400.000 tolarjev	3,8
od 400.001 do 750.000	7,8
nad 750.001 tolarjev	14,8

Opomba: Do 1. septembra je bila spodnja meja za dodatno obdavčitev brutoplače 130.000 tolarjev.

Radio VIVA
FM 102.1
99.5
M.Sobota tel: 02/537-1949
tel.: 02/537 1949
fax.: 02/537 1948
GSM: 041/34 66 46
GSM: 031/34 51 51
http://www.radio-viva.com
e-mail: viva@radio-viva.com

V družbi Casino Portorož so razmere čedalje bolj zaostrene. Pretekli teden so se oglasili predstavniki sveta delavcev, ki ga vodi Robert Pertinač. Zaposleni so namreč ugotovili, da so razmere v družbi skrb zbujajoče.

“Vse poslovne poteze in rezultati kažejo na to, da uprava družbe nima oblikovane vizije razvoja, zato so njene poteze stihijske in neracionalne, hkrati pa je z enostranskimi in protizakonitimi prekinitvami sporazumov s svetom delavcev in sindikati

Portorož vložilo odškodninsko in kazensko tožbo zoper krupjeja Mirana Lipovca, ki je prepričan, da je treba stvari v družbi urediti. Pri tem spomnimo, da je bil julija letos zoper njega uveden disciplinski postopek zaradi domnevnih krivdnih razlogov, ker naj bi bil huje kršil pogodbo o zaposlitvi, ko je javnost seznanjal z nemogočimi razmerami v družbi. Postopek se je ustavil, saj uprava ni imela tehtnih dokazov o domnevno storjeni škodi, ki naj bi jo bil povzročil. Po novih obtožbah pa naj bi bil Lipovec škodil družbi s tem, da je med drugim zaradi slabih poslovnih izidov zahteval odstop uprave in opozarjal, da so predstavljeni izidi

Opozorila iz igralnice

zaostрила medsebojne odnose do skrajnosti,” so prepričani zaposleni.

Upravi odrekajo podporo

Slabi poslovni rezultati, neizpolnjevanje sanacijskega programa, ki ga je uprava pripravila skupaj z nekaterimi izbranimi sodelavci, in nepripravljenost za sodelovanje z zaposlenimi ter samovoljnost so po mnenju sveta delavcev zadostni razlogi, da se nad razmerami v družbi zamislijo tudi lastniki in odrečejo podporo upravi. “S svojo pasivnostjo in dopuščanjem slabih poslovnih potez namreč tudi nadzorni svet družbe in lastniki prevzemajo odgovornost za zmanjševanje premoženja, ki jim je bilo zaupano v upravljanje,” menijo.

Škodljiva prodaja Vile Marije

Zaposleni so zelo kritični tudi do prodaje Vile Marije, ki jo je na zaprti dražbi kupil neznanec iz Ljubljane. Ta se ni želel odkriti in tudi višina kupnine je za zdaj ostala skrivnost. Zaposleni pravijo, da uprava portoroške igralnice ni bila sposobna oblikovati donosnega programa za Vilo Marijo, ki je bil do nedavnega njen objekt na najprivlačnejši portoroški lokaciji, in dodajajo, da je za nakup štiriindvajsetih igralnih avtomatov v Las Vegas odpotovala kar šestčlanska delegacija. Govori se o zaposlovanju novih delavcev v stro-

kovnih službah, hkrati pa se zmanjšuje število zaposlenih, ki delajo z gosti; skrbi jih tudi razvoj družbe v prihodnosti. Skrivnostna prodaja Vile Marije naj bi bila namenjena le pokrivanju lukenj v poslovanju in neposredna posledica dejstva, da nihče od vodstva nima nobenih izkušenj iz turizma, kaj šele igralništva. “Uprava je bila imenovana brez razpisa ali predstavitve programa in prva želja nadzornikov in uprave – poriniti usodo družbe in zaposlenih v roke “strateskega partnerja”, se je izjalovila. “O obljubljeni 4-odstotni rasti realizacije ni nič,” pravijo zaposleni in dodajajo, da bo morda “tistih nekaj sto milijonov, če je šlo res za toliko denarja, od prodaje Vile Marije v letnih bilancah prineslo to želeno številko. Do prihodnje pomladi, ko se letna poročila obravnavajo, pa bi se morda ‘pozabilo’, da je prihodek nastal iz dezinvestiranja, namesto rasti”. Prepričani so še, da je uprava pri prodaji vile vnovič kršila zakone, saj se s svetom delavcev ni posvetovala o prodaji premoženja, kot predvideva zakon o sodelovanju delavcev pri upravljanju.

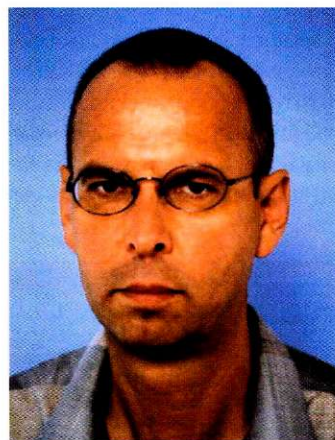
Poziv lastnikom

Svet delavcev družbe je zaradi vsega tega pozval lastnike družbe, to so KAD, SOD in občina Piran, da zavarujejo premoženje, ki jim je bilo pre-

neseno v upravljanje v skladu z zakonom o igralništvu, in odrečejo podporo upravi in nadzornemu svetu družbe, saj z neizpolnjevanjem sanacijskega programa brez vizije razvoja družbe, nepotrebnim zmanjševanjem premoženja ter neracionalnim povzročanjem stroškov ogrožata obstoj družbe. Pri tem poudarjajo, da so pripravljeni sodelovati v tvornem dialogu in prevzeti del odgovornosti za prihodnost družbe, vendar z vodstvom, ki bo želelo pridobiti tudi partnerstvo zaposlenih za doseganje skupnih ciljev.

Na stroške zaposlenih

Poleg vsega tega smo tudi izvedeli, da je vodstvo družbe Casino

Miran Lipovec tako kot svet delavcev še naprej bije boj v dobro dejavnosti igralništva in zaposlenih v družbi Casino Portorož, ki je v večinski državni lasti.

poslovanja družbe s strani vodstva “sad ustvarjalnega računovodstva, ne pa boljšega poslovanja in da so neznosne razmere v družbi povzročili politično nastavljeni kadri brez izkušenj v dejavnosti, uprava pa se namesto s pridobivanjem gostov ukvarja s kreativnim računovodstvom”. Po mnenju uprave naj bi bil Lipovec s temi izjavami družbi povzročil škodo v višini 10 milijonov tolarjev, v kazenski tožbi pa mu očitajo sum dejanja žaljive obdolžitve. Lipovec zatrjuje, da bo na sodišču vse obtožbe brez težav zavrnil in hkrati izrazil dodatno priložnost, da razgali metode in posledice vmešavanja politike v gospodarstvo. Spomnimo še, da so s podobnimi obtožbami in namenom Lipovca pred desetimi leti obtoževali Ernest Dobravc (nekdanji direktor Casinoja Portorož) ter Danilo Kovačič in Nelida Nemec (iz novogoriške družbe Hit). Vsi trije so vložili pet tožb, vendar nikomur od njih na sodišču ni uspelo dokazati nič od navedenega v tožbah. Danes je najbolj šokantno dejstvo, da uprava igralnice tožbe vlagajo v imenu in na stroške družbe. Več kot očitno je, da je v družbi Casino Portorož (predsednica nadzornega sveta je Marijana Kanduti, tesna sodelavka Antona Ropa) očitno marsikaj narobe, zato bi bil že čas, da bi lastniki, v tem primeru država, stvari čim prej dokončno razrešili.

Vida Kocjan

Branje denarja

Dnevnikov novi snopič Poslovni Dnevnik prinaša več. Več gospodarskih vsebin, več pogledov na poslovno stvarnost, več strokovnosti in več privlačnega branja. Na razširjenih straneh bo svoje mesto našlo več velikih tem, več pa bo tudi prostora za pomembne poslovne podrobnosti.

Poslovni Dnevnik

Trgovci negodujejo nad dvojnimi označevanjem izdelkov.

Čeprav se čedalje bolj bliža uvedba evra, vladi in Banki Slovenije še vedno ni uspelo ukrotiti tolarja. To delo čaka novo vlado.

Ob vstopu Slovenije v menjalni tečaj ERM 2, v katerega je Slovenija vstopila skupaj z Litvo in Estonijo, je bil tolarjev osrednji tečaj fiksiran pri 239,64 tolarja za evro. Kljub temu fiksiranju še vedno obstaja možnost 15-odstotnega nihanja tečaja navzgor ali navzdol. Od 28. junija, ko smo vstopili v menjalni tečaj ERM

Fotografije: Dane Kostjic

Vsemogočna inflacija

2, torej v pičlih dveh mesecih, je razmerje med valutama zanimalo le za 0,2 točke od osrednjega fiksiranega tečaja. Uvajanje evra bo težaven projekt. Loteva se ga koordinacijski odbor, ki ga sestavljajo predstavniki Banke Slovenije, GZS, finančnega in gospodarskega ministrstva in drugi. Zavedati se moramo namreč, da bo evro prinesel mnoge težave, s katerimi so se v preteklosti srečale tudi druge države, ko so bile v procesu "usvajanja" nove valute. Evro bo kaj lahko za seboj potegnil tudi neljub zaokroževanje cen, zato je pričakovati, da se bodo pojavile podražitve. V Nemčiji se je na primer ob zamenjavi mark v evre podražilo 18.000 izdelkov. Vsekakor pa je lahko ta problem pri nas še izrazitejši, deloma ker je raven cen pri nas nižja, še bolj pa zavoljo mnogo slabše konkurence. (Imamo veliko preveč monopolov, oligopolov in kartelov, ki neusmiljeno navijajo cene.) Zato se Banka Slovenije zavzema za ukrep, s katerim bi začela postopno uvajati novo valuto; predlaga, da bi trgovci začeli z dvojnimi označevanjem cen izdelkov in tako ljudi bolje pripravili na uvedbo evra. Kolikor bi potrošniki začeli pravočasno pripravljati na menjavo valute, bi trgovci prevzem

evra le težka izkoristili za dvig cen, saj bi imeli potrošniki že vnaprej izoblikovano zavedanje o stari ravni cen, izraženih v evrih. Po mnenju Banke Slovenije bi bilo za informativni namen najracionalneje uporabiti že določeno osrednjo vrednost (239,64 tolarja za evro), tako da cen v evrih trgovcem ne bi bilo treba spreminjati vsak dan. Na to pa trgovci odgovarjajo, da bi tak ukrep pomenil zavajanje kupcev. S tem ukrepom se trgovci nikakor ne strinjajo, saj bi jim tako označevanje povzročalo tudi nemalo težav; trgovci se pritožujejo nad tem, da cene, izražene v obeh valutah (evrih in tolarjih), ne bi bile povsem resnične, saj bi tečaj evra nihaval (ker še ni dokončno fiksi-

ran) in bi zatem morali trgovci večkrat oziroma ob vsakem nihanju spreminjati cene izdelkov. To pa seveda za večje trgovce ni mačji kašelj, saj imajo v svojih trgovinah več kot 12.000 izdelkov, in če bi prišlo do dvojnega označevanja, bi se soočili z odstopanjem cen od resničnih vrednosti. Dejansko pa je v ozadju nasprotovanja trgovcev tej nameri verjetno interes, da bi lahko podobno kot na Zahodu uvedbo evra izkoristili za vsesplošno povišanje cen z zaokroževanjem cen navzgor.

Trgovci v omenjenem ukrepu Banke Slovenije vidijo le težave. Banka Slovenije pa v tem vidi dober in učinkovit način, kako bi ljudi čimprej navadila na prihajajočo valuto.

Interesi se razhajajo, evro pa nam je čedalje bliže. Kako bodo stvari stekle in čigava beseda bo prevladala?

Kdaj evropska inflacija?

Za inflacijo lahko rečemo, da je pravzaprav že ena izmed večjih slovenskih posebnosti oziroma težav. Še vedno ni popolnoma stabilizirana in vodilnim bančnikom povzroča velike težave; pojavljajo se potencialno učinkovite rešitve, predvsem pa je za zdaj še vedno več le ugotavljanja, kaj narediti, kot pa konkretnih pristopov k temu vprašanju. Upamo in verjamemo pa, da bo ta vprašanja bolje in učinkoviteje znala urediti nova vlada, ki jo bo vodil sposobnejši mandatar, kot je bil Anton Rop. Z

Nova vlada se bo problemov lotila bolj zavzeto.

Anton Rop ni znal umiriti inflacije.

Ropove strani so se namreč vrstile obljube in seveda pričakovanja, kar se tiče stabiliziranja in umiranja inflacije, vendar ni težko ugotoviti, da se po štirih mandatnih letih še vedno ukvarjamo prav s tem vprašanjem. Inflacija je eden glavnih problemov, s katerimi se ukvarja Banka Slovenije na poti k novi valuti. Uresničiti moramo namreč maastrichtski kriterij, če želimo iz čakalnice ERM 2 vstopiti v družbo držav, ki so prevzele evro. Inflacija mora torej doseči le 2,5 odstotka in nič več.

Sicer pa ugotavljajo, da inflacijo maksimizirajo prav nekatere domače storitve, ki niso vpete v mednarodne tržne tokove, zato lahko skoraj brezskrbno in lagodno poslujejo. Domači izvozniki namreč poslujejo v nadzorovanih vodah in pod ostrejšimi pogoji, medtem ko precejšen del storitvene dejavnosti doma posluje precej lagodno predvsem zaradi monopolnega in oligopolnega položaja. Izmed storitev so se najbolj podražile stanovanjsko-komunalne storitve; slednje lahko pojasni primerjava rasti drobnoprodajnih cen, ki je pokazala, da so se cene za storitve od leta 1992 do letos v povprečju podražile kar za 45,5 odstotka. Tudi sicer se pojavljajo dvomi o verodostojnosti doslej izkazanih inflacijskih stopenj. Metodologija in morda tudi izvedba merjenja inflacije zbujata sume, da je bila izkazana inflacija dejansko višja od uradno objavljane. Temu se ne bi smeli preveč čuditi, saj je inflacija politično občutljiv podatek.

Različne napovedi

Banka Slovenije in Umar (Urad za makroekonomske analize in razvoj) sta v preteklih dneh postregla s svežimi podatki, med katerimi pa je bilo opaziti razhajanja. Banka Slovenije namreč do decembra 2005 napoveduje 2,5-odstotno rast cen, Umar pa 2,9-odstotno. Zakaj je prišlo do takšnega razhajanja v podatkih? V Banki Slovenije so pojasnili, da je do razlike med podatki prišlo zaradi različnih predpostavk o gibanju cen nafte in surovin. Banka Slovenije je namreč pri izračunu napovedi inflacije upoštevala povprečno letno ceno soda nafte pri 34 dolarjih, Umar pa pri 37. V Umarju pa so še dodali, da so na razhajanje med

Banka Slovenije je optimistična.

podatki vplivala tudi predvidevanja, ki se tičejo dinamike zniževanja inflacije. Podatki so torej zelo podobni; tako Banka Slovenije kot tudi Umar napovedujeta, da bo povprečna inflacija prihodnje leto blizu trem odstotkom oziroma triodstotna. S tem ko bi dosegli takšne odstotne točke, bi zadostili maastrichtskemu kriteriju in naša pot proti novi valuti ne bi bila več ovirana. Napovedi in pričakovanja so odlični, vendar še vedno lahko upravičeno ostajamo skeptični; inflacije do nedavnega ni nihče znal ukrotiti, cene očitno rastejo in rastejo, situacija je nasploh nevzdržna. Moralo bi se spremeniti zares veliko in še več, da bi lahko verjeli lepim obljubam, kot smo jih poskušali že nekaj časa. V mandatu Antona Ropa je bila inflacija očitno polom. Verjamemo pa, da bo znala vlada mandatarja Janeza Janše bolje poskrbeti za te zadeve in se jih bo že v začetku bolj poglobljeno in zavzeto lotila.

Nafta ne more biti izgovor

Banka Slovenije napoveduje upad inflacije, in sicer na 2,5 odstotka; tako vrednost naj bi dosegla do konca leta 2005 in s tem izpolnila maastrichtski kriterij. Vseeno pa v Banki Slovenije poudarjajo, da so glavna grožnja naši inflaciji prav nafta in surovine, katerih vrednost in cena naraščata skoraj iz dneva v dan in skupaj s povišanjem plač ne bi ugodno vplivala na "krotitev" slovenske inflacije, saj bi jo slednje spet utegnili potegniti v svoj začarani krog. Za cene nafte se zdi, da bodo še ostajale visoko in dosegale še zelo velike vrednosti; najbolje bi bilo, da bi bila naša inflacija tako stabilizirana, da bi cene nafte minimalno vplivale nanjo. Z drugimi besedami: inflacija bi morala biti tako nizka, da bi s cenami

Si sploh želimo evra?

naftne vred še vedno dosegala odstotke v mejah normale in po maastrichtskem kriteriju, ki je pogoj za vstop v evroobmočje. Treba je tudi dodati, da je Ropova vlada imela zelo velike težave, ko se je (vsaj navidezno) trudila delno umiriti podivjano inflacijo. Jasno je, da ji to ni uspevalo; svoje pa so kot piko na i dodale še konstantno gibajoče se in naraščajoče cene nafte, za katere kaže, da se ne bodo še prav kmalu umirile. Čeprav visoke cene nafte vplivajo na celotno svetovno gospodarstvo, je inflacija v EU precej nižja kot pri nas, zato nafta nikakor ne more biti izgovor za previsoko rast cen v naši državi.

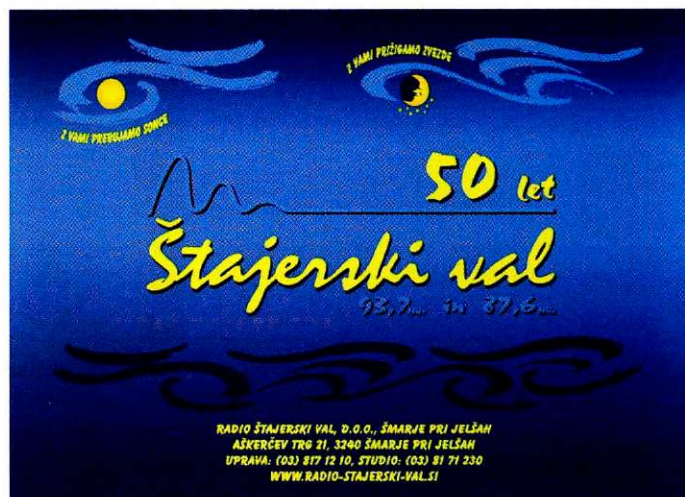
Kako naprej

Slovenija bo kmalu vstopila v novo denarno valuto; še prej pa mora poskrbeti za svojo največjo in najdalgotrajnejšo skrb – inflacijo. Prejšnja vlada je ni znala ukrotiti ali pa za to niti ni imela interesa. Previsoka inflacija ji je namreč omogočala izkazovati višjo gospodarsko rast, kot bi jo lahko ob nižji inflaciji. Kolikor bi inflacijo že znižali, bi se takoj pokazala vsa klavrnost dejanskih ekonom-

skih razmer, čeprav niti izkazana stanja niso takšna, kot bi morala biti.

Življenje kot realnost je vseskozi doslej kazalo povsem drugačen obraz kot pa številke, s katerimi so nam postregli; opazamo namreč, da se življenjske potrebščine čedalje bolj dražijo, realna vrednost (oziroma kupna moč) plač pa je čedalje manjša. Naš glavni problem pri vstopu v evroobmočje je prav inflacija in z njo imamo največ težav. Kdaj se bo zares umirila in ali nam jo bo do decembra 2005 uspelo ukrotiti do neke normalne meje? Napovedi so odlične in optimizma ne manjka. Nova vlada bo zagotovo prinesla tudi v tej smeri val svežine in sprememb; boj z inflacijo traja že predolgo. Poleg tega pa je normalizirana inflacija vstopnica, brez katere ne moremo sprejeti evropske denarne valute, za katero pa je vprašanje, ali si jo potrošniki sploh želijo, če upoštevamo, da se z njenim prihodom ometajo podražitve. Kolikor bo vladi uspelo obrzdati močan trgovski lobi, se ti strahovi ne bodo uresničili. Evro moramo vpeljati v vsakem primeru, saj smo to obvezo sprejeli ob vstopu v EU.

Denis Vengust

Odprta koda – poslovna priložnost

Strokovni svet SDS in Zveza malih in srednjih podjetij SME Union Slovenija sta pretekli teden v prostorih Svetovnega slovenskega kongresa pripravila predavanja na temo Odprta koda – poslovna priložnost za Slovenijo.

Na predavanju so govorili številni strokovnjaki, ki so v približno v eni uri predstavili vse možnosti, prednosti in priložnosti, ki jih ponuja t. i. odprta koda. Tako je učitelj na OŠ Franceta Prešerna v Kranju Andrej Koložvari za vse tiste, ki jim računalništvo oziroma njegovi izrazi niso posebej blizu, uvodoma govoril o lastništvu programske opreme, odprtokodni licenci in drugih licencah, o katerih je bil govor na predavanju. Kot je dejal, v grobem ločimo štiri vrste programske opreme. To so plačljiva, brezplačna, prosta in odprta programska oprema. Prav o zadnjih treh je bilo največ govora na omenjenem predavanju. Kot je dejal Andrej Koložvari, je programska oprema, ki ima prosto ali odprto kodo, zanimiva zlasti zato, ker dovoljuje njeno uporabo, spreminjanje in kopiranje, ne da bi bilo treba tistemu, ki to počne, za to posebej plačati. Edini pogoj, kot je dejal, je, da mora njena nadaljnja distribucija vsebovati tudi izvirno kodo in zavarovanje integritete njenega avtorja. "Prav dejstvo, da je tovrstna programska oprema brezplačna in da jo je mo-

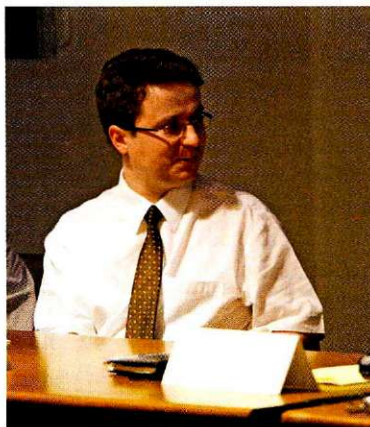
goče brez posebnega dovoljenja in plačila poljubno spreminjati ter iz nje razvijati nove rešitve, je povzročilo velike spremembe na trgih informacijske tehnologije, saj odprta koda prinaša drugačen razvojni model in odnos do uporabnikov, zmanjšuje pa tudi stroške gospodarstva in javne uprave," je dejal Koložvari.

Praktično uporabo odpre kode v šolstvu je predstavil učitelj v Šolskem centru Velenje Iztok Osredkar, ki s svojimi dijaki že več let razvija nekatere rešitve, ki temeljijo na odprti kodi. Kot je dejal, so tako v okviru posebnih delavnic z dijaki razvili že kar nekaj zanimivih rešitev, pri čemer pa je vedno znova presenečen, koliko znanja in želje po njem imajo dijaki. Tudi zaradi tega je, kot je dejal, prepri-

čan, da bi morali mlade v čim večji meri vključevati v takšne projekte.

Številne prednosti odprte kode

Podjetnik in raziskovalec dr. Tomaž Amon je predstavil izdelavo, uporabo in lastnosti elektronskih učbenikov, ki temeljijo na odprti kodi. Kot je dejal, izdelava učbenikov poteka tako, da avtorji učbenika z modelirnimi orodji namiznega založništva sami naredijo knjigo in jo pošljejo v tisk. Takšen tisk seveda ni tisk v pravem pomenu besede, ampak knjigo naložijo na spletni portal ali zgoščenko, to pa lahko nato po želji natisnejo. Po Amonovih besedah

Učitelj v Šolskem centru Velenje Iztok Osredkar skupaj z dijaki že nekaj let razvija nekatere rešitve, ki temeljijo na odprti kodi. Kot pravi, ga dijaki s svojim znanjem s tega področja vedno znova presenečajo.

Bernard Herman (na sliki levo) in dr. Martin Terbec se strinjata, da odprta koda prinaša številne možnosti v vseh segmentih družbe, predvsem pa v gospodarstvu in šolstvu.

Vsak udeleženec predavanja je dobil tudi CD s programsko opremo, ki temelji na t. i. odprti kodi.

Pisarniški paket Open Office je eden izmed čedalje številnejših programov, ki temeljijo na odprti kodi. Njegova prednost pred znamenitim plačljivim Microsoftovim Office je v tem, da je brezplačen, hkrati pa uporabniku ponuja skoraj identične lastnosti in možnosti.

imajo taki učbeniki vrsto prednosti pred klasičnimi, ki jih lahko kupimo v knjigarni, saj so veliko cenejši (tudi do 60 odstotkov) od klasičnih učbenikov, hkrati pa omogočajo sprotno vnašanje popravkov in sprememb, s čimer učbenik postane odprta koda.

Prednosti uporabe odprte kode na različnih področjih je predstavil tudi podsekretar na ministrstvu za šolstvo, znanost in šport Bernard Herman. Kot je dejal, ima odprta koda prednosti v vseh segmentih družbe. "V šolstvu omogoča prihranek pri nakupu didaktičnih aplikacij, projektni način dela, izdelavo cenejših elektronskih učbenikov ipd. Dobrodošla je tudi v gospodarstvu, saj znižuje stroške nabave splošne programske opreme, delovnih postaj in strežnikov, hkrati pa daje podporo industrijskim vgrajenim sistemom," je dejal. Naslednji segment je po njegovih besedah javna uprava, kjer se je z odprto kodo mogoče izogniti nakupu monopolnih licenčnih rešitev in posredno s tem veliko prihraniti. Veliki prihranki so po njegovih besedah tudi pri varnosti in zanesljivosti, saj zaradi večje varnosti in zanesljivosti odpade večji del stroškov za vzdrževanje takšne programske opreme. "Končno je odprta koda zelo dobrodošla tudi pri civilni družbi, saj omogoča računalnik in

dostop do interneta vsakemu državljanu, hkrati pa spodbuja tudi njegovo ustvarjalnost," je dejal Herman. Zaradi vseh omenjenih prednosti, ki jih prinaša, bi se morala po njegovem mnenju v uvajanje in razširjanje t. i. odprte kode vključiti tudi država, ki bi lahko s finančnimi sredstvi pomagala pri njenem razvoju.

Ob koncu je docent na Fakulteti za elektrotehniko, računalništvo in informatiko Univerze v Mariboru dr. Martin Terbuc predstavil uporabo odprte kode v gospodarstvu. Kot je dejal, se odprta koda v našem gospodarstvu počasi uveljavlja, saj EU od leta 2002 financira projekt INES Industrial Embedded Systems. V projekt, katerega glavni namen je razvoj odprtokodne programske opreme, so vključena tudi tri slovenska podjetja, prvi rezultat projekta pa je IST (Information Society Technologies projekt). "To je projekt, ki je namenjen malim in srednje velikim podjetjem, njegov namen pa je gradnja modernih programskih izdelkov, ki temeljijo na odprti kodi."

Prihranjeni denar je treba usmeriti v dodano vrednost

Po uvodnih predavanjih je sledil pogovor z udeleženci, v katerem so gospodarstveniki, ki že imajo opravka z odprto kodo, predstavljali svoje izkušnje na tem področju. Izmed številnih razmišljanj je bilo med zanimivejšimi razmišljanje enega izmed navzočih podjetnikov, ki je dejal, da o odprti programski kodi nikakor ne smemo razmišljati, kot da gre za brezplačno programsko opremo, z nabavo katere odpadejo vsi stroški, ki bi jih sicer namenili za nakup licenčne plačljive programske opreme. "Zelo pomembno je, da podjetje denar, ki bi ga sicer namenilo za plačljivo licenčno programsko opremo, pri nabavi brezplačne odprtokodne programske opreme nameni za dodano vrednost (razvijanje novih rešitev, ki jih omogoča odprtokodna programska oprema, op. A. K.), ne pa za katero drugo področje. Le dodana vrednost namreč zagotavlja, da bo podjetje razvijalo nove storitve, s katerimi bo izboljšalo svoj razvoj."

Ales Kocjan

Poznana opojnost v novi embalaži!

Droga Portorč, živilska industrija d.d., industrijska cesta 21, 6310 Izola, www.droga.si

Sodelujte v nagradni igri:

Spijte skodelico kave ... V Braziliji!

Barcaffé trojno preseneča: z novo embalažo, ki bo poskrbela za še večjo prepoznavnost vaše najljubše kave, drobnim presenečenjem za vsakega kupca in **veliko nagradno igro!** Potegujete se lahko za **potovanje v Brazilijo za dve osebi in žepnino v višini 500 evrov**. Vse potrebne informacije lahko preberete na naši spletni strani www.droga.si ali na zgibanki, ki jo najdete v najbližji trgovini.

Držite pesti: morda boste prav vi srečnež, ki bo v čarobni Braziliji odkrival skrivnost temno rjavih zrn.

DROGA

Za lepši dan

Kaj ponujajo mediji?

Minuli torek je bila v državnem svetu javna razprava o vlogi medijev. V njej so sodelovali gostje, ki prihajajo iz t. i. medijskega sveta, na račun slovenskih medijev pa so izrekli precej kritičnih besed.

Med razpravljavci je bila profesorica s fakultete za družbene vede Manca Košir. Iz njenih nastopov v jasnosti in številnih razprav je več kot očitno, da Koširjeva ni zadovoljna s položajem oziroma vlogo medijev v Sloveniji. Na tokratni razpravi je poudarila, da mediji ne odsevajo realnosti, ne sporočajo, kaj se je dejansko zgodilo, temveč konstruirajo realnost. Izpostavila je eno klasičnih funkcij medija – to je nadzor oblasti. Koširjeva ugotavlja, da se ta medijska funkcija razblinja, da nima več tolikšne teže, kot bi jo morala imeti, to pa za to, ker prihaja do stanja, ko za neki medij ni več pomembna vsebina, ampak njegova podoba. Novinarstvo se spreminja v nekakšen oglaševalski diskurz, meni Koširjeva, ki tudi opaza, da imajo v medijih čedalje večjo vlogo oglaševalci, in to ne le v smislu pojavljanja s klasičnimi oglasi, temveč se v slovenskih medijih pojavlja čedalje več t. i. prikritega oglaševanja. Koširjevo ob tem moti, da nihče nad takšnim stanjem ni zaskrbljen, pa bi moral biti, kajti v nasprotnem primeru se bo zgodilo, da bodo uredniško politiko medijev določale marketinške službe in uredništvev potem takem ne bomo potrebovali.

Kam so izginile vsebine medijev

Podobno, in sicer kam so izginile vsebine medijev, se je na javni razpravi spraševala Alja Brglez, di-

rektorica Inštituta za civilizacijo in kulturo. Kot pravi, se medijsko poročanje spreminja v ponujanje vesti brez pravih vsebin. Čedalje več je t. i. informativnih blokov, objavljene novice so krajše in še te se na žalost v večini medijev ponavljajo. Te očitke je Brglezova konkretizirala z analizo, ki so jo opravili na inštitutu, s katerega prihaja. Analiza vesti, objavljenih v času volilne kampanje pred volitvami v evropski parlament, je pokazala, da se je poročanje usmerilo v predstavljanje osebnosti, manj v predstavljanje strank in programov. Prav tako je analiza pokazala, da se je poročanje o kampanji večinoma zreduciralo na poročanje o poteku kampanje, medtem ko so se programska izhodišča akterjev v poročanju pojavljala malo.

Vinko Vodopivec je bil kritičen do poročanja medijev in je poročanje nacionalne televizije označil kot pristransko.

V Sloveniji ni pluralnega obveščanja

Da v Sloveniji ne moremo govoriti o pluralnem in nepristranskem obveščanju, je na javni razpravi opozoril Vinko Vodopivec, predstavnik Civilne družbe za demokracijo in pravno državo ter Združenja za demokratizacijo javnih glasil. Razlogov za takšno stanje vidi več, ključnega pomena pa je po njegovem mnenju lastništvo medijev, saj so le-ti skoraj v celoti v rokah sedanje lastninske elite, ki zaradi zgodovinsko pogojenih koristi pretežno podpira politične stranke kontinuitete. Tako kot Koširjeva tudi Vodopivec vidi velik problem v izgubljanju vloge kontrole in ne nazadnje samokontrole medijev. Po njegovem prepričanju lahko od javnih glasil upravičeno pričakujemo, da izjave ključnih politikov presojajo trezno in pohvale ali graje utemeljijo z bistvenimi narodnimi in družbenimi interesi, še posebej z interesi in potrebami vsakega državljana. Ob vsem tem pa morajo kontrolirati tudi svojo kakovost.

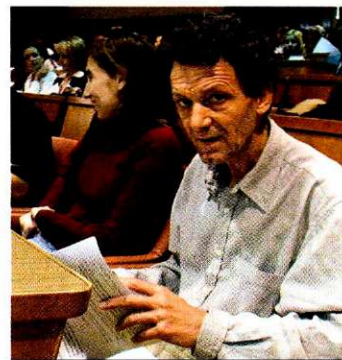
Glede na temo razprave se navzoči niso mogli izogniti niti nedavni stavki novinarjev. Predsednik Sindikata novinarjev Slovenije Iztok Jurančič je ob tem dejal, da je ob stavki prišla do izraza moč novinarske solidarnosti. No, mnenja o tem so

Manca Košir je kritična do vloge medijev in meni, da se novinarstvo počasi spreminja v oglaševalski diskurz.

Aljo Brglez moti poročanje medijev, ki ponujajo le vesti brez vsebin.

Predsednik Sindikata novinarjev Slovenije Iztok Jurančič se je dotaknil novinarske stavke in jo v nasprotju z nekaterimi ocenil kot uspešno.

seveda različna. Drugo plat medalje je pred časom v tedniku Demokracija osvetlil Vinko Vasle, ko je dejal, da stavka ni uspela, saj organizatorjem ni uspelo poenotiti celotnega ceha, da bi se vključil vanjo. Lahko bi rekli, da je šlo za stavko nacionalne televizije in Dela, drugi mediji pa k njej niso bili "povabljeni". Teorija o uspehu stavke in solidarnosti se ob tem podre. **Mihaela Praprotnik**

Ni se še polegel prah po "čr-karski pravdi" glede zapisa skupne evropske valute, ko se Slovenci pripravljamo na sprejetje dvojnega označevanja cen (v tolarjih in evrih), ki bo bistveno bolj vplivala na naše vsakdanje življenje.

Dvojno označevanje cen, ki so ga v obdobju pred uvedbo skupne valute sprejele vse članice evroob-

Dovolj zgodaj z dvojnimi označevanjem

Sekretar združenja Jože Kovač je člane upravnega odbora opozoril, da je treba upoštevati, da gre le za informativni tečaj. Mervič se s Kovačem ni strinjal in je poudaril, da morajo biti izračuni natančni na dve decimali in ne samo informativne narave. Ob tem je Rant pojasnil, da informativno ni sopomenka za nenatančno.

Državni sekretar na ministrstvu za gospodarstvo Matjaž Logar je prepričan, da je temeljna dilema rešena, saj je srednji tečaj znan.

Cene tudi v evrih

močja, je vsekakor nujno iz več razlogov. Prejšnji teden je le-te na seji upravnega odbora Združenja za trgovino na Gospodarski zbornici Slovenije predstavil viceguverner Banke Slovenije Andrej Rant.

Preprečitev špekulacij

Potrošnikom je po Rantovem mnenju treba zagotoviti dvojno označevanje cen tako na prodajnih policah trgovin kot v lokalih, kar pa ne bi smelo predstavljati nepremostljive ovire, saj bi se upošteval srednji tečaj, se pravi 239,64 tolarja za evro. Dvojno označevanje cen je nujno tudi zaradi ublažitve morebitnega špekulativnega preračunavanja cen iz tolarjev v evre, ki bi lahko povzročilo inflacijske pritiske, čeprav dvojno označevanje ne pomeni, da bodo cene zamrznjene, temveč se bodo spreminjale kot doslej.

Banka Slovenije od trgovcev pričakuje predvsem pomoč pri reševanju tehničnih vprašanj. Na tem področju bo sodelovanje trgovcev ključno. Na podlagi predlaganih rešitev trgovcev in dogovora s potrošniki bodo sprejeli končne odločitve, pravno podlago predpisa o dvojnem označevanju pa bo pripravilo ministrstvo za finance. Na vprašanja navzočih na seji v zvezi s trdnostjo zdajšnjega tečaja je Rant pojasnil, da si bo Banka Slovenije sicer prizadevala za ohranitev sedanjega tečaja, seveda pa ne more zagotoviti, da bo le-ta ostal

enak še naslednjih nekaj let. Poudariti je treba, da je srednji tečaj predvsem informativne narave.

Točni roki, fiksni tečaj

Trgovci si želijo opredelitve rokov, na podlagi katerih bodo dejansko izvedli zahtevane predpise. Po besedah predsednika upravnega odbora združenja Stanislava Brodnjaka si trgovci želijo čim krajši čas poslovanja v dveh valutah. Vsekakor pa potrebujejo datum, ki bo rabil kot izhodišče. "Če je 1. januar 2007 končni rok, naj nam povedo, koliko časa prej moramo biti pripravljeni, in do tistega roka bomo uvedli dvojno označevanje cen," je dejal Brodnjak.

Trgovci so zagotovili, da so tehnološko usposobljeni za dvojno označevanje cen, predstavniki družb Mercator, Spar, Tuš in Petrol v upravnem odboru pa so dejali, da za prilagoditev na dvojno označevanje potrebujejo približno šest mesecev. Direk-

tor Spara Igor Mervič je menil, da moramo iti v dvojno označevanje, šele ko bo tečaj evra fiksiran, sicer bo prišlo do velike škode, posebej zato, ker morajo kupci dobiti občutek, da gre za stabilen tečaj. Podobne besede je uporabil direktor Tuša Aleksander Svetelšek: "Brez fiksnega tečaja ne pristajamo na dvojno označevanje."

V Uradu RS za varstvo potrošnikov se zavzemajo za uvedbo dvojnega označevanja cen vsaj šest mesecev pred prevzemom evra, seveda ob fiksnem tečaju, je dejala v. d. direktorice urada Barbara Miklavčič. Z zgodnjo uvedbo označevanja se strinjajo tudi člani koordinacijskega odbora za tehnične priprave za uvedbo evra, saj bo za potrošnike proces privajanja na novo valuto postopen, z dvojnimi označevanjem pa je treba začeti dovolj zgodaj. Ob tej razpravi je treba pojasniti, da pravni okvir predstavljajo predpisi EU, del katerih naj bi bil po besedah viceguvernerja Ranta potreben dopolnitve, zlasti glede prehodnega obdobja, ki je prej trajalo skoraj tri leta. Evropska zakonodaja prepušča vsaki članici, da na področjih, ki se tičejo nje same (npr. vrsta pravnega akta in računovodski standardi), stvari uredi po svoje. Slovenija poleg tega sedaj preučuje še priporočila EU v zvezi s standardi dobre prakse.

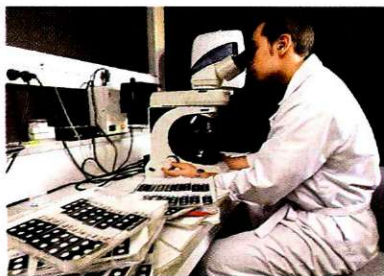
Podpredsednik Gospodarske zbornice Slovenije (GZS) Miro Sotlar je pojasnil, da so pripravili program prilagajanja svojih članov, ki ga usklajujejo z drugimi pristojnimi ustanovami. Novembra bodo program predvidoma predstavili še na upravnih odborih združenj. GZS se sicer zavzema, da bi oblikovali krovni zakon za dvojno informacijsko označevanje cen, kajti gre za edini način, da se gospodarstvo pripravi na dejansko uvedbo evra v poslovanje. **M.V.**

Največja trgovska podjetja, npr. Spar, bi potrebovala približno pol leta za prilagoditev na dvojno označevanje cen.

Bakterijam ob rob

Ameriški in nemški znanstveniki so odkrili mehanizme, kako bakterije preživijo v sovražnem okolju, to pa bi lahko izkoristili za razvoj novih zdravil, s katerimi bi patogene

bakterije lahko dobesedno izstradali do smrti. Znanstveniki so do odkritja prišli pri raziskovanju tridimenzionalnih struktur proteinov na atomski stopnji. Gre za mehanizem, ki bakterijam omogoča, da spremenijo svoj metabolizem in ga prilagodijo trenutno dostopnemu viru ogljika kot viru energije. Znanstveniki so poskuse delali na bakterijah, med katerimi so takšne, ki povzročajo lažja obolenja, na primer vnetje grla, kot tudi take, ki povzročajo hujše bolezni, kot so pljučnica, botulizem in vranični prisad. Če bi znanstveniki sedaj odkrili antibiotik, ki bi nekako onemogočil to možnost izbiranja, bi to pomenilo velik preboj v zdravstvu. To ne bi nujno ubilo bakterij, bi pa

zelo verjetno precej upočasnilo oz. celo ustavilo njihovo množenje.

Zdravilna čaja

Znanstveniki z angleške univerze Newcastle so ugotovili, da zeleni in črni čaj zavirata aktivnost encima, ki spodbuja razvoj Alzheimerjeve bolezni, za katero vsako leto umre milijon ljudi. Izidi laboratorijskih raziskav so pokazali, da zeleni in črni čaj upočasnjujeta delovanje encimov acetilholinestrane (ACHE) in butirholinestrane (BuCHE), ki so ju odkrili v možganih, obolelih za Alzheimerjevo boleznijo. Najučinkovitejši v boju proti Alzheimerjevi bolezni

ni je zeleni čaj. Da bi odkrili zdravilo za to neozdravljivo bolezen, pa je treba opraviti še dodatne raziskave.

Čedalje več bolnih

Dva od petih prebivalcev indijske prestolnice New Delhi imata res-

ne zdravstvene težave zaradi onesnaženosti zraka v tem mestu. Dva od petih prebivalcev New Delhija, ki ima skupno 14 milijonov prebivalcev, namreč trpita za pljučnimi boleznimi, jetrnimi ali genetskimi motnjami. Pridobljeni izsledki so pokazali, da so mladi v New Delhiju trikrat bolj nagnjeni k boleznim dihalnih organov kot njihovi vrstniki v gozdovih Sundarbans nedaleč od Kalkute. Znanstveniki še opozarjajo, da boleznijo zaradi onesnaženosti zraka najbolj prizadenejo prebivalce, ki živijo bližje središču prestolnice, predvsem taksiste in delavce.

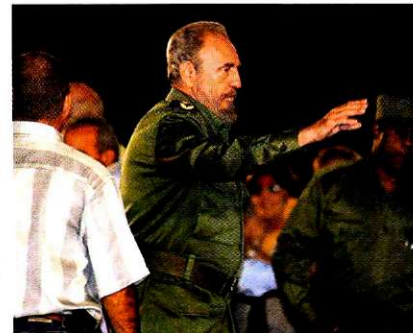
Brez odkupnine

Skupina ugrabiteljev, ki se je v pričakovanju dobrega zaslužka odločila ugrabiti 79-letnega malezijskega milijonarja, je na koncu ostala brez vsega. Talec jim je namreč po 45 dneh v ujetništvu umrl za srčnim infarktom, zato so mu pripravili skromen pogreb in odstopili od zahteve po odkupnini. Policija je njegovo truplo našla v južni malezijski zvezni državi Johor. Družina umrlega je bila pripravljena ugrabiteljem izplačati 1,5 milijona ringitov (395.000 ameriških dolarjev), vendar je talec med zapletenim postopkom izročitve odkupnine, ki je vključeval tudi nekajdnevna potovanja s postanki v nekaterih mestih, doživel srčni infarkt. Zveza med družino in ugrabitelji se je nenadoma pretrgala, družina pa ni ničesar izvedela vse do odkritja milijonarjevega trupla.

Prepovedal dolar

Kubanska vlada bo 8. novembra letos nehala poslovati

v ameriških dolarjih. Na celotnem državnem ozemlju bo v obtoku le še "konvertibilni" peso. Uporabo ameriškega dolarja, ki je bil na Kubi dolga leta prepovedan, so na otoku vnovič dovolili leta 1993, po sesutju nacionalnega gospodarstva, do katerega je prišlo zaradi razpada komunističnega bloka. Fidel Castro je dejal, je ukrep Havane odgovor na sovražno ameriško politiko, potem ko je ameriški predsednik George Bush sredi leta drastično omejil zasebne transferje denarja na Kubo, da bi tako še zaostрил krizo pomanjkanja deviz na tem otoku. Po letu 1993, ko je Castro zaradi kolapsa gospodarstva dopustil uporabo dolarja, je ta postal pravzaprav druga nacionalna valuta na Kubi. Do 1. julija letos naj bi bili v tujini živeči Kubanci in njihovi znanci na Kubo nakazali od 800 mi-

lijonov do 1,2 milijarde dolarjev letno. Poleg kubanskega pesa, ki je praktično povsem brez vrednosti, je Kuba že tudi doslej imela konvertibilni peso, katerega vrednost je bila enaka enemu ameriskemu dolarju.

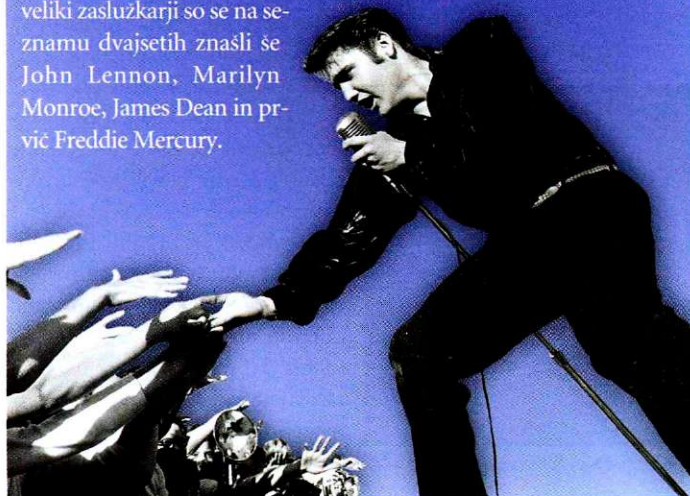
Tone hašiša

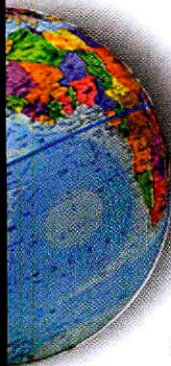
Na jugovzhodu Španije je policija zasegla več kot 11 ton hašiša in aretirala 18 domnevnih tihotapcev ma-

Bogataš

Na seznamu revije Forbes je prvi med najbogatejšimi Elvis Presley, ki 27 let po smrti letno še vedno "zasluži" približno 40 milijonov dolarjev (31,3 milijona evrov). Na drugem in tretjem mestu sta risar stripa Peanuts Charles M. Schulz (35 milijonov dolarjev) in pisec Gospodarja prstanov J. R. R. Tolkien (23 milijonov dolarjev). Kot drugi veliki zaslužkarji so se na seznamu dvajsetih znašli še John Lennon, Marilyn Monroe, James Dean in prvič Freddie Mercury.

mil. Večji del prethotapljenega hašisa pride v Evropo prav prek Španije. Prvih dvanajst osumljencev so policisti presenetili pri premeščanju 5,2 tone hašisa iz gumijastega čolna v dve ukradeni tovorni vozili na območju El Ejida v pokrajini Almeria. Aretirani osumljenici so iz Maroka, Litve, Ukrajine, Romunije in Španije. Pred tem pa je policija v Almerii v dveh drugih rajcijah zasegla še šest ton hašisa in pri tem aretirala šest osumljencev.

Lassie se vrača

Lassie, najslavnejši filmski pes na svetu, se bo vrnil na filmsko platno. Junaški škotski ovčar se bo pojavil v

novi različici filma Lassie se vrača iz leta 1943, zgodbi o psu revne rudarske družine, ki ga po zaprtju rudnika prodajo bogatemu zemljiškemu posestniku. Neustrašni ovčar pa se vrne domov, pri čemer premaga napornih 800 kilometrov. Film, ki ga bo režiral Charles Sturridge, bodo spomladi začeli snemati v Angliji, na Škotskem in na otoku Man.

130 žena

Petinosemdesetletni Kenijec Acentus Akuku, znan kot Nevarni, se je v 65. letih poročil s kar 130 ženskami. Srečnež je dejal, da sta za srečno in produktivno poligamno družino potrebna diktatorstvo in trdo delo. Akuku, ki živi na zahodu Kenije v mestecu Home Bay na obrežju jezera Viktorija, se je prvič poročil leta 1939 z Dinah. Njegova zadnja žena Auma, s katero se je po-

ročil leta 1999, je bila stara komaj 20 let, danes pa ima z njo dva otroka. Sama je dejala, da je niso prisilili v zakon z Acentusom, pač pa sta jo očarali njegova pamet in ljubezen. Akuku je morda, tako kot sam trdi, rekorder v Keniji po številu soprog, vse pa kaže, da je rekorder tudi po številu razvez. Po lastnih navdbah se je namreč razvezal že od 85 soprog. Z nekaterimi zaradi njihove nezvestobe. Ponosen je na to, da dobro načrtuje družino, zato ima z vsako soprogo največ štiri otroke.

V veselje tudi Brazilija

Brazilija je uspešno izstrelila svojo prvo raketo v veselje. Raketa VSB-30 je proti vesolju poletela z izstrelišča v Alcantri, približno 2.700 kilometrov od Ria de Janeira. To je sicer velik uspeh brazilskega vesoljskega programa po veliki nesreči pred 14 meseci, ko je v eksploziji rakete na izstrelišču umrlo 21 ljudi. Uspešna izstrelitev rakete naj bi obnovila zaupanje v prvi latinskoameriški vesoljski program, ki name-rava zagotavljati nosilne rakete za Evropsko vesoljsko agencijo. Brazilske rakete naj bi zamenjale britanske "skylarke", načrtujejo pa prodajo 15 raket, ki lahko ponesejo po več kot 400 kilogramov tovora vsaka.

Star nakit

Arheologi sofijskega nacionalnega zgodovinskega muzeja so v osrednjem delu države na kraju, ki

ga še niso razkrili javnosti, odkrili več kot 400 kosov zlatega nakita, izdelanega pred 5.000 leti v zgodnji bronasti dobi. Na tej lokaciji vsak

Pokvarjena živila

Francoska policija je v več predelih Pariza, v katerih stanujejo večinoma Kitajci, zaplenila kar 23 ton pokvarjenih živilskih izdelkov, hkrati pa je odkrila tudi več Kitajcev, ki so nezakonito bivali v Franciji. Akcija se je začela z zaplenbo 3,5 tone pokvarjenih zamrznjenih ribjih izdelkov v neki trgovini v najmanjši od treh kitajskih četrti. Gre za zamrznjena živila, ki so bila najprej odtaljena in nato znova zamrznjena, pa tudi za izdelke, ki jim je potekel rok uporabe. Policija je nato v nekem skladišču, ki preskrbuje kitajske in nekatere japonske restavracije, zaplenila kakih dvajset ton pokvarjenih živilskih izdelkov, zlasti rib, pa tudi testenin in drugih izdelkov. V bližnjem stanovanju so policisti odkrili tudi kakih deset kitajskih nezakonitih priseljencev, ki so iz pokvarjenih sestavin pripravljali testo za raviole.

dan izkopljejo deset do petnajst zlatih predmetov, ki so jih po prepričanju arheologov uporabljali kot okras na obleki. Arheologi trdijo, da so odkrili ostanke delavnice za proizvodnjo zlatega nakita, ki je preskrbovala vso Evropo. Direktor Narodnega zgodovinskega muzeja Božidar Dimitrov je dejal, da kakovost izdelanega nakita, ki izvira iz časa okoli leta 3200 do leta 1900 pr. Kr., govori o visoki tehnologiji, kar daje temu arheološkemu nahajališču še poseben pomen.

Epidemije na pohodu

Kitajske oblasti so ukazale zdravstvenim uslužbencem, naj se to zimo pripravijo na morebiten nov izbruh akutnega sindroma oteženega dihanja (sars) in ptičje gripe. Izboljšati morajo predvsem sisteme hitrega zaznavanja bolezni in osamitev okuženih. Lani so na Kitajskem zabeležili več kot 5.000 primerov

domnevnih okužb s sarsom, od tega je okoli 350 ljudi za to boleznijo umrlo. Virus sarsa so prvič odkrili konec leta 2002 na jugu Kitajske, nato pa se je hitro razširil v druge azijske države in po svetu. Skupno je za to boleznijo umrlo skoraj 800 ljudi, okoli 8.000 je bilo okuženih. O ptičji gripi so v začetku tega leta poročali iz 16 od 31 kitajskih provinc, vendar se je bolezen po navdbah kitajskih oblasti pojavljala le pri živalih.

Nezakonita prodaja

Britanski muzej je vložil zahtevo, da bi neko internetno dražbeno podjetje nehalo prodajati arheološke artefakte, ki so jih našli posamezniki in o tem niso obvestili pristojnih ustanov, kakor predpisuje zakon o najdbiščih. Lani so ljubiteljski arheologi našli več kakor 47.000 artefaktov. Stotine predmetov je bilo najdenih nezakonito in prav tako tudi prodanih. Britanski zakon o najdbiščih iz leta 1996 pravi, da so iskanci zakladov dolžni prijaviti vsako najdbo zlatih predmetov, ki so starejši od 300 let. Na omenjeni internetni strani eBay je The Times našel razstavljenih kar 420 predmetov, ki naj bi bili pristne britanske starine. Gre za kovinske predmete iz 13. do 14. stoletja, ki pa so nekoliko sumljivi, ker ni navedb o njihovih najdbiščih. Toda Roger Blend iz Britanskega muzeja se boji, da vsak teden resnično odkrijejo do pet novih najdb in jih prodajo, ne da bi dali strokovnjakom možnost, da bi jih videli. Veliko zgodovinskih podatkov se tako izgubi za vedno. V Britanskem muzeju opozarjajo tudi na to, da prodajalci na spletnih straneh za svoje predmete dobijo dosti manj, kakor bi zanje dobili sicer.

Pisal bo o bratu

Brat nemškega kanclerja Gerharda Schröderja se namerava "maščevati" svojemu znanemu sorodniku in napisati knjigo, ki bo nosila naslov v smislu nesreča mojega življenja je brat kancler. Lothar Vosseler je namreč eden od petih milijonov nemških brezposelnih in za svojo nesrečo krivi reforme trga, ki jih je izvedel njegov brat. "V otroštvu sva dvanajst let žvela skupaj v eni od malih sobic, zato se ne bom zlagal, če bom dejal, da kanclerja poznam zelo dobro," je dejal 57-letni Vosseler, po poklicu inženir grelnih teles. Za pomoč pri pisanju knjige je zaprosil berlinskega pisatelja Ernesta Backa. Knjiga, ki za nemškega kanclerja očitno ne bo prav prijetna, bo izšla decembra, njena vsebina pa je še skrivnost. Kanclerjev brat je izjavil samo, da bo nemški kancler v romanu predstavljen v vsej svoji luči in skozi prizmo ironije in humorja. V knjigi ga imenuje Gerd, za katerega pravi, da je izredno slabo igral nogomet. Kanclerjev brat obžaluje, da sta se s kanclerjem tako oddaljila, da mu lahko stisne roko samo na kakšni politični prireditvi. Obljubil pa je, da v knjigi ne bo pisal o kanclerjevem osebnem življenju.

Andersen

Na Danskem se pripravljajo na proslavo 200. obletnice rojstva svetovno znanega pravljicarja Hansa Christiana Andersena, ki se je rodil leta 1805 v družini revnega čevljarja in napisal 156 pravljic. Napisal je tudi nekaj romanov in pesmi, ki pa niso doživeli tolikšnega uspeha kakor njegove pravljice, saj so te prevedene v skoraj vse jezike na svetu. Velika prireditve, ki se je bodo udeležili skoraj vsi svetovljanski umetniki, glasbeniki, športniki in tudi člani danske kraljeve družine, bo potekala od 31. marca do 3. aprila prihodnje leto v Kopenhagenu in Odenseju, Andersenovem rojstnem kraju. Poleg tega bo vse leto 2005 minilo v znamenju tega znamenitega pravljicarja. Na Danskem primerjajo dogajanje v zvezi z njim z olimpijskimi igrami in bo Dance stalo kar 200 milijonov kron oziroma 34 milijonov dolarjev. Denar bodo zbrali zasebni in državni fondi. Na Danskem se zanašajo na številne turiste, ki bodo ob tej priložnosti obiskali državo, povrnili velike stroške prireditve in morda prinesli celo dobiček.

Indonezijski hobit

Ko so indonezijski in avstralski arheologi začeli izkopavati v apnenčasti jami na indonezijskem otoku Flores, niso bili pripravljeni na to, kar so našli. Našli so skelet popolnoma nove vrste človeka, ki so jo poimenovali Homo floresiensis. Na otoku je živel pred 18.000 leti. "Iskali smo najzgodnejše ostanke modernega človeka v Indoneziji, in ko smo našli skelet popolnoma nove človeške vrste z ogromno primitivnimi lastnostmi, ki se je ohranila tako daleč v moderno dobo, je bilo preprosto čudovito," je dejal geokronolog Bert Roberts z univerze v Wollongongu. Najdba ženskega skeleta, ki so ji pripisali 30 let starosti v času smrti, je spet odprla znano vprašanje o tem, ali se po svetu potika še kakšna neodkrita človeška vrsta, ki je preživela do danes. Čeprav je Indonezija dovolj blizu Aziji in kopnemu, je otok Flores otok že skoraj milijon let, zato se je na njem rastlinstvo in živalstvo razvijalo po svoje. Nastajale so vrste, ki so bile bodisi manjše, bodisi večje kakor njihovi kopenski sorodniki. Osamitev je imela učinek očitno tudi na sorodnika človeka, ki ni bil višji od enega metra.

Ugodnosti za nove naročnike revije Demokracija:

- prvi mesec boste revijo prejeli brezplačno
- brezplačno prejmete majico Demokracija
- sodelujete v žrebanju za eno od knjig naše založbe

Naročnina na revijo Demokracija je lahko tudi darilo.

Naročilnica

Akcija - novi naročniki - prvi mesec **brezplačno!**

Plačilo s položnico • Uredništvo revije Demokracija • p.p. 4315, 1001 Ljubljana

DEMOKRACIJA

ime in priimek: _____

pošiljati začnete dne: _____

datum rojstva: _____

datum: _____

ulica: _____

podpis naročnika: _____

kraj, poštna št.: _____

Davčni zavezanec: ☐ da ☐ ne

Če želite 8-odstotni popust pri naročnini, vas prosimo, da označite status, ki ga imate:

☐ upokojenec

☐ invalid

☐ brezposeln

☐ študent ali dijak

cena: 550 SIT

Z novim ameriškim veleposlanikom v Sloveniji Thomasom B. Robertsonom smo se pogovarjali o njegovi novi službi in o odnosih med ZDA in Slovenijo.

Že nekaj tednov ste v Sloveniji kot veleposlanik ZDA. Kakšni so vaši prvi vtisi o naši državi in kako se počutite v svoji novi vlogi?

Moja žena in jaz sva zelo navdušena, da sva tukaj. Zame je velika

Thomas B. Robertson

Foto: Gregor Pohleven

ZDA so za krepitev sodelovanja

čast, da sem lahko ameriški veleposlanik v Sloveniji, da lahko tukaj predstavljam ameriško ljudstvo in ameriškega predsednika, posebno v državi s tako čudovitim prebivalstvom, čudovito zgodovino, veliko raznolikostjo, skratka, v lepi državi. Z ženo sva ponosna in počaščena, da lahko slediva veleposlaniku Youngu na tem mestu. Moji prvi vtisi lahko le poudarijo tisto, kar sem vedel, preden sem prišel sem, ko sem bral o Sloveniji, kako zelo razvita država je, z zelo visoko ravno izobrazbe vaših šolarjev. Presenečen sem nad tem, koliko ljudi govori zelo dobro angleščino. Seveda sem v tem kratkem času imel možnost potovati v nekaj krajev in videti, kako lepa država je, čeprav še nisem bil v Alpah, tako da je to še pred mano. Nadejam se, da se bom povzpел na Triglav, ko bo vreme primerno.

Nam lahko poveste, katere so glavne naloge, s katerimi se boste soočili v naslednjih treh letih?

Vsekakor se veselim, da bom sledil stopinjam veleposlanika Younga v smislu, da je Slovenija v preteklih treh letih naredila zgodovinske korake naprej, s tem ko se je pridružila Natu in EU, ko je polno sodelovala v Bosni, pomagala Bosni in Kosovu, zagotovo so pomembni vaša mirovniška vloga in vaše vodenje Mednarodnega skrbniškega sklada pa Sklada za razminiranje. Veselim se tesnega sodelovanja z vašo vlado in nadaljevanja podpore tem prizadeva-

njem kot tudi nadaljevanja integracije Slovenije v Natu. Hkrati zelo cenim, kar je Slovenija naredila, ko je poslala svoje čete v Afganistan. Upam, da bomo lahko skupaj kaj naredili v globalni vojni proti terorizmu. Seveda je moja vloga ameriškega veleposlanika podobna vlogi vsakega ameriškega veleposlanika, da pomagam Američanom tukaj, kar koli se jim že zgodi, če zbolijo ali izgubijo svoje potne liste. To je splošnejša vloga, ki jo imamo vsi veleposlaniki. Zagotovo je zelo pomembno to, da posebno z vašo novo vlado najdemo načine, s katerimi bi privabili sem več ameriških naložb, kar bi bil izziv, želimo videti več transparentnosti na terenu. Rad bi poudaril naslednje: ne iščemo posebnih ugodnosti za ameriške posle, želimo se le prepričati, da imajo enake poslovne možnosti, kot jih imajo drugi tujci v Sloveniji.

Ali mislite, da je treba odnose med ZDA in Slovenijo poglobiti in okrepiti, čeprav so bili že doslej dobri, in če je tako, na katerih področjih?

Kot sem rekel, je to dejansko nekakšno nadaljevanje izgrajevanja, ali kot ste rekli, poglobljanja odnosov. Obdobje, ko je bil tukaj veleposlanik Young, je bilo obdobje pogajanj in v nekaterih pogledih proslavljanja, ko je Slovenija vstopila v Nato. Dejstvo je, da moramo nadaljevati sodelovanje s ciljem integracije Slovenije v Nato, in iskati nove cilje, ki jih Slovenija lahko doseže. Mislim,

da je to naravni razvoj, dejansko gre za nadaljevanje opravljenega dela na poslovnem področju; mislim, da obe strani lahko naredita še mnogo več, da bi izboljšali tukajšnje poslovno okolje za ameriška podjetja.

Imate komentar k sveži novici, da bo družba Western Wireless tožila Slovenijo za zelo visoko vsoto denarja zaradi domnevne zaprtosti trga mobilne telefonije?

To je vprašanje, ki so ga pri sedanjih vladi načeli tako moji predhodniki kot jaz sam. Naj samo povem, da kot razumem včerajšnjo izjavo (pogovor je potekal 27. oktobra. op. p.), je Western Wireless v bistvu dal na voljo vladi 45 dni, da odgovori na njihovo zaskrbljenost. Zagotovo upamo, da bo vlada, ki prihaja, sposobna ponuditi potrebne odgovore, s katerimi bi omogočili kompetitivnejše ozračje. Mislim, da je Western Wireless pripravljen tekmovali; slovenski zakoni jasno določajo, kako naj bo videti okolje, in mislim, da se vlada nadeja, da bo mogoče najti rešitev, ki je Western Wireless ne bo prisiljen zavrniti.

Omenili ste delo, ki je bilo opravljeno v Sloveniji pri vključevanju v Nato, izpostavili ste našo vlogo v Afganistanu. Kakšno je vaše mnenje o tem, ali naj se slovenski vojaki pridružijo silam koalicije v Iraku?

Gotovo bi močno podprli slovensko odločitev, da bodisi uri iraške čete v Iraku ali da pošlje vojake v

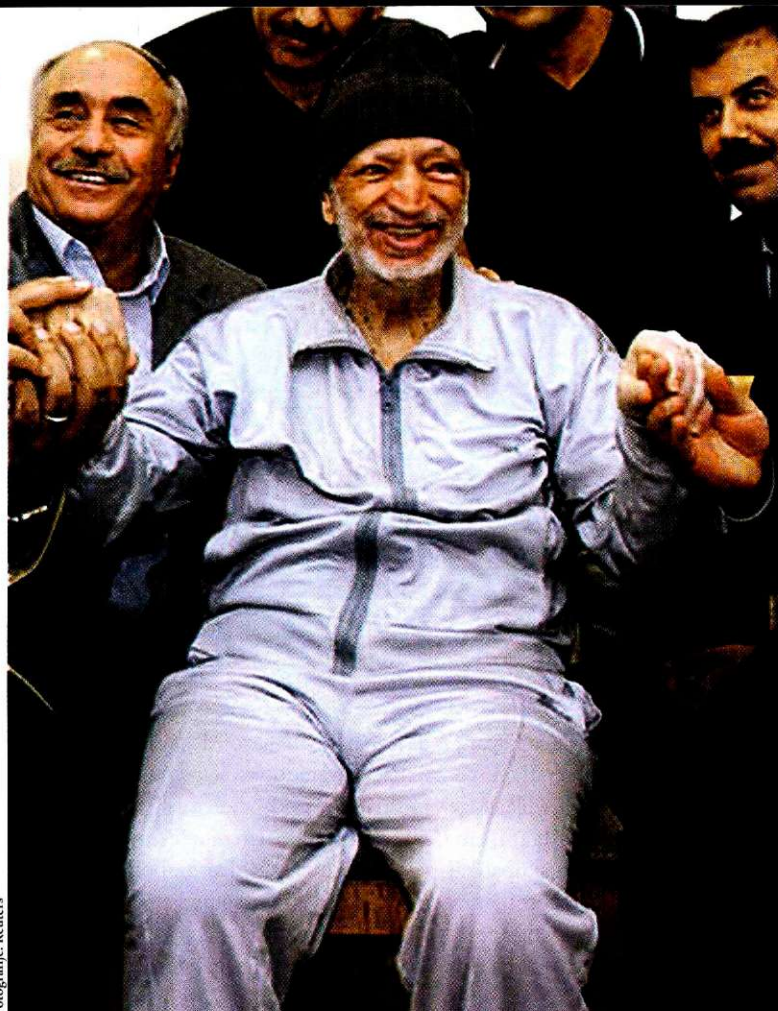
Irak, da se pridružijo koaliciji in varujejo morebitno navzočnost Združenih narodov. Odločiti se morajo seveda Slovenci in slovenska vlada. Zelo cenimo, kar je Slovenija že delala na humanitarnem področju kakor tudi pri urjenju iraške policije v Jordaniji. Prav tako razumemo, da je Slovenija majhna država, da imate majhno vojsko, da boste v prihodnjem letu povečali svoj delež mirovnih sil v Bosni in da imate prav tako kontingent na Kosovu. Vse to cenimo. Prav gotovo bi si želeli videti Slovenijo v Iraku, toda to je odločitev slovenske vlade.

Tretjega oktobra so bile v Sloveniji volitve. Uradni izidi so pokazali prepričljivo zmago Slovenske demokratske stranke Janeza Janše. Mogoče vaše mnenje?

Volitve so gotovo zmeraj vznemirljive, tako da sem si močno želel možnosti, da bi šel na večer volitev spremljat izide. Imel sem srečo, da sem tedaj srečal g. Janšo in g. Bajuka. Naj poudarim, da se nadejamo nadaljevanja dobrih odnosov, ki smo jih imeli s sedanjo vlado in z g. Janšo. Upam, da se bova z njim kmalu srečala, če ali ko postane novi premier. Seveda pogajanja še potekajo, vendar se veselim srečanja z njim. Pogovarjala bi se o stvareh, ki nas zanimajo in za katere verjamem, da si večino izmed njih delimo. Na veleposlaništvu in jaz osebno se močno veselimo sodelovanja z njim in z novo vlado.

Mitja Volčansek

Bolni Jaser Arafat: je bilo teže z njim ali bo teže brez njega?

Fotografije: Reuters

zavezniki z leve – s podporo laburistične stranke, ki je lahko s Šaronovim načrtom precej zadovoljna. Ujema se namreč z njenim programom, ki predvideva soobstoj izraelske in palestinske države, ki sta med seboj čim bolj jasno in ostro razmejeni. Vojaško varovanje peščice Judov na večinsko palestinskih ozemljih je bilo za laburiste že dolgo problematično, do zelo podobnega sklepa pa je, vsaj kar zadeva Gazo, prišel tudi Šaron.

Poleg tega lahko Šaron s svojim načrtom računa na podporo večine izraelske javnosti (v kateri predstavljajo judovski prebivalci zasedenih ozemelj zelo majhen delež), pa tudi pomembnega dela vojske, iz katere so doslej že prihajali tako moralni kot strateški ugovori glede izraelskih akcij na zasedenih ozemljih.

Težave z "zavezniki"

Zanimivo je, da je imel s svojim načrtom umika manj težav v knesetu, kjer sedijo predstavniki vseh strank, kot pa v vladi, kjer naj bi se-

Pred velikim prelomom?

Se na Bližnjem vzhodu obetajo velike spremembe? Dva dogodka prejšnjega tedna bi lahko postala prelomna. Najprej odločitev izraelskega parlamenta, ki je podprl načrt premierja Ariela Šarona za enostranski judovski umik iz Gaze. Nato resna bolezen Jaserja Arafata, ki bi lahko bila za 75-letnega palestinskega voditelja tudi usodna. Nekateri vidijo v obeh dogodkih priložnost za mir, drugi nevarnost še večje destabilizacije.

Z zdaj že približno eno leto starim predlogom o izraelskem umiku iz Gaze, ki s seboj prinaša tudi evakuacijo tamkajšnjih judovskih naseljencev, se je Šaron vsekakor vsaj deloma odrekel svoji prejšnji politiki in tudi delu svojih tradicionalnih političnih zveznikov. Ko je Šaronova stranka Likud pred dvema letoma na volitvah porazila laburiste, je obstajala možnost (vnovičnega) oblikovanja vlade narodne enotnosti, v kateri bi sodelovali tudi laburisti. Njihov voditelj general Amram Mitzna je kot pogoj za vstop v vlado postavil odpravo in evakuacijo enega samega manjšega judovskega naselja v Gazi. Šaron je Mitzna zavrnil in laburisti so ostali v opoziciji.

Šaronovo vztrajanje pri umiku

Usmeritev, ki jo je na Šaronov predlog prejšnji teden sprejel izraelski kneset, pa je veliko radikalnejša, kot si je laburist Mitzna takrat sploh upal predlagati, saj gre za umik iz praktično celotnega območja Gaze.

Po pričakovanju si je Šaron s tem pridobil nasprotnike ali celo prave sovražnike med svojimi nekdanjimi zavezniki in zaveznike med nekdanjimi nasprotniki. Mnogi judovski naseljenci na zasedenih ozemljih, ki so ga tradicionalno imeli za "svojega", ga zdaj obravnavajo kot izdajalca, ki jih hoče izseliti iz njihovih domov. Tudi iskanje podpore v lastni stranki s pomočjo notranjega referenduma o umiku iz Gaze se Šaronu ni posrečilo.

Toda premier, ki je že od nekdaj znan po svoji brezkompromisni in brezobzirni odločnosti, je vztrajal in z odločitvijo v knesetu končno dosegel svoje. Izgubo zaveznikov na skrajni desnici je hitro nadomestil z novimi

deli njegovi "zavezniki". Med njimi so ministri, kot so Benjamin Netanjahu, nekdanji premier in verjetno Šaronov najnevarnejši tekmelec v Likudu, pa tudi Limor Livnat, Jisrael Katz in Dan Naveh, ki so po Šaronovi grožnji z odstavitvijo sicer glasovali v podporo njegovemu načrtu, zdi pa se, da se niso odrekli ti-hemu nasprotovanju in morebitnemu kasnejšemu postavljanju ovir za izpeljavo načrta. Umik naj bi se namreč začel šele aprila ali maja prihodnje leto, trajal pa naj bi približno dvanajst tednov, operativne od-

• Ariel Šaron, izraelski premier, vztraja pri enostranskem umiku iz Gaze.

• Judovsko naselje v Gazi: za mnoge judovske prebivalce na zasedenih ozemljih je Šaronov predlog umika enak izdaji.

ločitve v zvezi z njim pa bo morala še vedno sprejemati vlada.

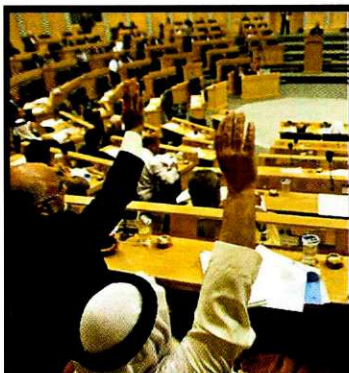
Šaron pa je vendarle ostal popolnoma zvest svoji prejšnji usmeritvi, da ne sprejema palestinske strani kot pogajalskega partnerja, dokler jo vodi Jaser Arafat. To tudi pomeni, da bo izraelski umik enostranski in v Gazi ne bo nobene uradne izročitve oblasti Palestincem, čeprav bodo ti po izraelskem umiku dejansko prevzeli oblast nad Gazo. Šaronu sicer ni vseeno, kaj bo z umikom pustil za sabo, saj bi lahko morebitna državljanska vojna in/ali prevlada skrajnih skupin v palestinski Gazi ogrožali tudi Izrael kot neposredno sosedo. Šaronovo "reševanje" tega problema večinoma temelji na vojaških akcijah v Gazi, ki naj bi pred umikom nevtralizirale palestinske skrajneže. Vprašanje je le, ali se ti skrajneži zaradi tega morda le še krepijo.

Nenavadno dvojno vlogo pri vprašanju miru in reda v Gazi pa tudi na palestinskem Zahodnem bregu je imel Jaser Arafat. Po eni strani je bil prav on ovira, ki naj bi preprečevala izraelsko-palestinski dialog, saj Šaron Arafata zaradi njegove nezmožnosti (ali nepripravljenosti), da bi obračunal s palestinskim terorizmom, ne sprejema kot pogajalskega partnerja. Toda po drugi strani je Arafat še vedno nekakšen simbol palestinskega naroda. Tipičen Palestinec je danes sicer zelo nezadovoljen s katastrofalno nesposobnimi in skorumpiranimi palestinskimi oblastmi, ki jih vodi prav Arafat. Toda po drugi strani za te težave raje krivi Arafatove sodelavce kot pa samega voditelja. Še posebno nerodno pa je, da so Arafat

tovo zamenjavo najprej in najodločnejše zahtevali Izraelci. To namreč pomeni, da bi bil vsak nadaljnji poziv k Arafatovi zamenjavi iz palestinskih

stranskem umiku iz Gaze spremeniti tako, da bi umik usklajal s palestinskimi oblastmi, kar bi lahko pomenilo, da bi postala njegova izvedba

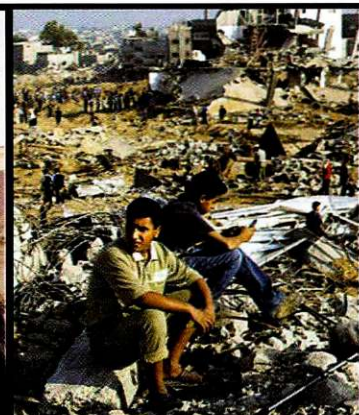
njegovega življenja. Arafat pa si vloge političnega upokojenca gotovo ni nikdar želel. Posledice so lahko katastrofalne: krvava nasledstvena vojna med

• Izraelski parlament (kneset): izgubljeno podporo na skrajni desnici je Šaron v parlamentu nadomestil s podporo laburistične leve.

• Benjamin Netanjahu, Šaronov minister in tekmeč, se je za zdaj uklonil pod grožnjo odstavitve in ni nasprotoval načrtu umika.

• Kdo bo nadzoroval Gazo po izraelskem umiku in morebitni Arafatovi smrti?

• Namesto s pogajanjem poskuša Šaron red v Gazi vzpostaviti z vojaško silo.

• Šimon Perez, voditelj laburistov, verjame, da se Šaronov načrt umika ujema z zahtevami njegove stranke.

vrst hitro razumljen kot narodna izdaja in uklanjanje okupatorju.

Težko z Arafatom, težko brez njega

Arafatova simbolična vloga za Palestince, izraelsko-ameriško zavračanje Arafata in hkrati njegova nepripravljenost, da se umakne komur koli, so končno pripeljali k temu, da bo Arafat voditelj, ki ga lahko odstranijo samo nepremagljive naravne sile. Arafatova bolezen, ki bi glede na simptome zanj prav lahko bila usodna, je lahko znanilka konca ali pa vsaj začetka konca nekega obdobja. Arafat je namreč vodil Palestince kar 35 let.

Po eni strani bi se lahko za Palestince brez Arafata odprle nove priložnosti. Če bi oblast prevzel kdo od njihovih zmernih voditeljev, bi odpadli izraelski izgovori, da se s Palestinci ni mogoče pogajati. Šaron bi moral svoj načrt o eno-

varnejša tako za Jude kot za Palestince, nazadnje pa bi lahko pripeljala tudi do oblikovanja suverene palestinske države skladno z načrtom ZDA in mednarodne skupnosti.

Toda težava je v tem, da Arafat nima jasnega naslednika, kar je med ljudmi, ki nasledstvene spore raje rešujejo z orožjem kot pa na voliščih, precej nevarna situacija. Krivdo za odsotnost naslednika nosi seveda predvsem sam Arafat, ki se je v strahu za lastno oblast bal izbrati pravega namestnika. Namestniku bi se namreč lahko preveč mudilo in bi Arafata izrinil še za časa

palestinskimi skupinami in morda nekakšna fevdalizacija palestinskih ozemelj, ki jim bodo samovoljno vladali lokalni vojaški poveljniki.

Nedavni protesti v Gazi so pokazali, da je to območje vse prej kot politično stabilno. Kombinacija enostranskega izraelskega umika s praznino brezvladja po Arafatovi smrti bi bila lahko zelo nevarna. Niti Izraelci niti Palestinci tako ne morejo zanesljivo vedeti, ali bi si lahko Bližnji vzhod brez Arafata oddahnil ali pa bi moral pričakovati nove in morda še hujše težave.

Gjyle Vishaj

RUMENE STRANI

SLOVENIJA-TEL

INTER
MARKETING

www.rumenestrani.com

intervju

Fotografije: Dane Kostrić

Čeprav je v pokoju, še vedno svetuje nekaterim podjetjem na področju ekonomsko-pravnega poslovanja, zaradi česar deluje tudi kot samostojni podjetnik. Sam zase pravi, da se na ta način teže stara. Po izobrazbi je diplomirani ekonomist in diplomirani pravnik. Magisterij in doktorat je naredil s področja ekonomije, nazadnje je bil zaposlen v SOZD Slovenija papir. Včasih je bil dejaven v SDS, kjer je bil predsednik gospodarskega odbora.

Kot ekonomist verjetno spremljate zdajšnji gospodarski položaj; kako ga ocenjujete?

Po mojem mnenju je pri nas pogled na gospodarstvo še vedno precej socialističen. Gospodarstvo ne more biti, kot je še vedno v precejšnjem delu, nekakšen podsistem vladne politike, ampak je to podsistem družbe kot takšne, pri kateri naj bi imeli glavno vlogo menedžerji, ki so sposobni razvijati gospodarstvo, vlada pa bi morala omogočati prijazno okolje za gospodarski razvoj. Pri nas pa imamo dve težavi; prva je ta, da v zadnjem času na mestu gospodarskega ministra nismo imeli človeka, ki bi gospodarstvo tudi zares od znotraj poznal. Gospodarstvo namreč ni znanost, ki bi se je dalo naučiti, ampak ga je treba doživeti, delati v njem. Oba zadnja ministra sta bila sicer univerzitetna profesorja, vendar je to za vodenje gospodarske politike premalo. Druga težava je v tem, da se ves čas sicer deklarira pomen povezave med gospodarstvom in znanostjo, v praksi pa ta povezava šepa. Vemo namreč, da je to ena od velikih prednosti, ki jo imamo Slovenci. Tudi lizbonska strategija lepo opredeljuje, kaj pomeni razvoj tehnologije, vendar za ta razvoj pri nas še vedno ni vzpostavljena sprega med makro- in mikroekonomsko politiko. Tu mora po eni strani država omogočati podjetjem podobno, vendar izdatnejšo davčno olajšavo na področ-

njeno uporabo v gospodarstvu v aplikativni smeri reši na pametnejši, življenjski in gospodarski način. Treba pa je tudi bistveno spremeniti slovensko šolstvo in ga prilagoditi današnjemu času specializacije, s tem da je treba upoštevati individualno naravno usmerjenost posameznega dijaka in ga s tem pri ustreznih učnih predmetih obremenjevati.

Večina je prepričana, da je politika preveč vpletena v gospodarstvo, najverjetnejši novi mandatar Janez Janša pa napoveduje, da se bo država umaknila iz gospodarstva. Je to pravilna pot?

Seveda je. Državni in paradržavni del gospodarstva je namreč še vedno socialistično voden, s tem da imajo vodilni kapitalistične plače. Podjetja, ki so pod državno taktirko, se še vedno smatrajo kot politični fevd, kamor se nastavljajo politični somišljeniki ne glede na rezultate, ki jih ta podjetja dosegajo, pa tudi plače vodilnih so takšne, kot da bi šlo vedno za konkurenčna podjetja, ki se bojujejo na trgu. Tudi zbornice, kjer je preprosto z zakonom predpisano obvezno članstvo, se soočajo s tem. Zaradi tega se vodilnim ob monopolnem položaju družb in ustanov ni treba posebej truditi in izkazovati, saj jim prihodke zagotavljajo kar zakonska določila. Zato bi bilo vse to treba razbremeniti državnega lastništva

bi mogel zdaj spomniti. Verjetno pa sem. Dejstvo pa je, da je treba tu ločiti med klientelizmom in korupcijo. Oba pojava sta povezana in škodljiva. Pri nas je zlasti klientelizem izredno močan, in to zaradi tolikšnega deleža od države nadziranega gospodarstva, z eno besedo, zaradi prevladujočega segmenta državnega kapitalizma. Sama korupcija je drugo vprašanje in tu se postavlja vprašanje nadzora. Sicer pa je korupcija razširjena po vsem svetu in je praktično način, kako podjetja določene rezultate dosežejo tam, kjer je potrebno sodelovanje ali odločitev državne uprave ali organov države. Za odpravo korupcije je predvsem potrebno pošteno vladanje in poštena vlada. Za vprašanje klientelizma pa je pomembno, da se gospodarstvo razbremeni državnega tutorstva. Za odpravo korupcije je treba vzpostaviti povsem drugačen nadzor, in sicer v smislu, da se medsebojno nadzirajo postopki vsakokratne vlade.

Pri nas ni veliko tujih naložb in Slovenija velja za zaprto družbo, hkrati pa dr. Jože Mencinger opozarja na nevarnost teh naložb. Kaj vi menite o tem?

Glede tujih naložb ni treba odkrivati Amerike. Vsa težava pri nas je – in tu se z dr. Mencingerjem strinjam – v tem, da so tuje naložbe sicer potrebne, vendar ne predstavljajo same po sebi neke koristi, če tujci kupujejo uspešna slovenska podjetja. Treba je pritegniti zunanje investitorje, da bodo investirali v Slovenijo za novo proizvodnjo, za nova delovna mesta. Za takšno pridobivanje delovnih mest prek tujih investicij pa morata država in zbornica, kakor koli je to zastavljeno, aktivno pridobivati tuje investicije. Mnoge države so imele v tujih državah posebna predstavništva, katerih edina naloga je bila pridobivanje podje-

Pri nas je preveč državnega kapitalizma

Pogovor z
dr. Dragom Maroltom

jih vlaganja v znanje, kot to velja za vlaganja v opredmeteno znanje. Treba je poiskati prave davčne olajšave. Po drugi strani pa je treba stimulirati razvojnike na raznih inštitutih in fakultetah, da bodo v lastnem interesu in interesu lastnega zaslužka iskali povezave s podjetji. Mislim, da je to glavni problem nove vlade, da to sprego med razvojem tehnologije in

in jih privatizirati, to pa bi prineslo zdravo tekmovalno, proračunu pa dodatne prihodke.

Prav politične povezave z gospodarstvom so vir korupcije in klientelizma. Kakšen je vaš pogled in ali ste v praksi doživeli kaj podobnega?

Ali sem kaj takšnega doživel v praksi, se ne

tij za investiranje v domačem gospodarstvu. Mi imamo to prednost, da smo člani EZ, da nismo najdražji, kar se tiče delovne sile, s tem da je treba ceno delovne sile pri nas razbremeniti davčnih bremen. Je pa seveda konkurenca med državami pri negovanju tujih investitorjev, da pridejo v domačo državo. Če pa jim konkuriramo na tem področju, mo- »

» ramo konkurirati tudi pri nagovarjanju tujih investorjev, da pridejo v našo državo. Zdajšnji način vodenja aktivne politike na tem področju ni še niti pravilno koncipiran, kaj šele da bi v praksi dajal kakšne rezultate.

Kako gledate na spodbude države tujim investitorjem; tu je bil problem novomeški Revoz, kjer je država v bistvu dala toliko spodbud, da je s tem plačala brutoplače vseh novozaposlenih v nadaljnjih 59 mesecih. Je bil to pravi način?

Moram reči, da je to eden izmed načinov, ki so ga uporabljale zahodnoevropske države, kot so Francija, Irska, Škotska in druge. Vse te so, s tem ko so nagovarjale tuje investitorje, naj pri njih locirajo dodatno proizvodnjo, zagotavljale nekatere ugodnosti. S tega stališča ne vidim prav nič slabega v tem. Celo obratno. Mislim, da država tukaj mora nastopati aktivno, pri tem pa mora seveda zračunati, kakšni so stroški in kakšni bodo njeni prihodki. Dolgoročno mora to vsekakor prinesiti učinke. Vsaka zaposlitev prinaša dohodke iz naslova davkov od plač in dobička, praviloma pa tudi prihodke za storitve tretjih domačih oseb, ki so spodbujene z novimi naložbami. Poleg tega je pri izračunu treba upoštevati strošek nadomestil za nezaposlene ali socialno pomoč, ki se zaradi novih delovnih mest zmanjša. Tako tukaj ni treba odkrivati že znanega, ampak je treba slediti praksi drugih evropskih držav, ki je na tem področju zelo bogata.

Kako ocenjujete volitve in povolilni čas?

Glede volitev sem vesel predvsem s tega stališča, da so Slovenci prvič po stoletjih razumeli, kaj je to demokracija. Imeli smo 50 let totalitarnega režima, pred drugo svetovno vojno smo imeli eno politično stranko, ki je obvladovala ta prostor, in podobno. Mislim, da je zgodovinski trenutek slovenskega naroda prav v tem, da je v Slovence prišla zavest, da so sposobni odločati sami o svoji usodi. Sam volitve jemljem kot drugo osamosvojitve v smislu zavesti Slovencev, da lahko sami odločajo o tem, kdo in kako naj jim vlada.

Smo sredi sestavljanja prihodnje vladne koalicije. Nedvomno mora prihodnji mandatar sestaviti trdno vlado.

S sestavo trdne vlade se zelo strinjam, ampak to je zdaj stvar mandatarja. Osebnostno menim, da so nekatere stvari za povprečnega Slovence, kot sem tudi sam, jasne. Določene politične stranke, kot je na primer SNS, so verjetno zaradi svojih ekstremnih stališč obsojene na večno opozicijo. Kar se tiče stranke De-

Gospodarstvo ne more biti, kot je še vedno v precejšnjem delu, nekakšen pod-sistem vladne politike, ampak je to pod-sistem družbe kot takšne, pri kateri naj bi imeli glavno vlogo menedžerji, ki so sposobni razvijati gospodarstvo, vlada pa bi morala omogočati prijazno okolje za gospodarski razvoj. Pri nas pa imamo dve težavi; prva je ta, da v zadnjem času na mestu gospodarskega ministra nismo imeli človeka, ki bi gospodarstvo tudi zares od znotraj poznal. Gospodarstvo namreč ni znanost, ki bi se je dalo naučiti, pač pa ga je treba doživeti, delati v njem. Oba zadnja ministra sta bila sicer univerzitetna profesorja, vendar je to za vodenje gospodarske politike premalo.

SUS, pa je to v bistvu interesna stranka, torej ne leva ne desna. Zanj je sprejemljiva vsaka stranka, ki ji ponudi sodelovanje v vladi in uresničevanje njenih programskih zahtev. Vprašanje ZLSD je strateško in taktično vprašanje, ki ga mora rešiti mandatar. Osebnostno nimam nič proti temu, da bi bila ZLSD zaradi določenih in številnih razlogov sestavni del

in kaj je država naredila za to področje v zadnjih letih?

Odgovor je večplasten. Ni nujno, da mora vsak podjetnik ali malo podjetje poslovno uspevati. To je odvisno od koncepta poslovanja in sposobnosti podjetnikov in ni odvisno od vladne politike. Drugo pa je vladna politika; ta mora k temu področju pristopiti realno. Mi smo imeli celo zakon, ki je bil pozneje spremenjen, da mora vsak samostojni podjetnik voditi dvojno knjigovodstvo, kar je bila velika neumnost. Uvedba teh določil bi pomenila zaprtje velikega števila malih podjetnikov. Pri teh stvareh je šla država predaleč in se je bolj gledalo na to, da ne bo kakšen tolar davka ušel davčni službi, kot na to, da bo čim več ljudi zaposlenih s svojo sposobnostjo, odgovornostjo in na svoje tveganje. Tu mora državna zakonodaja najti pravo pot, da omogoči širšemu številu majhnih podjetij, da poslujejo. Ne more pa majhnim podjetjem zagotavljati obstoja na trgu. Treba je urediti ustrezno davčno zakonodajo, upravne postopke in podobno. To poslovanje je treba olajšati, ne pa ga stalno oteževati. Danes je namreč težava tudi v tem, da mora mali podjetnik plačevati obvezen prispevek GZS, od česar zagotovo nima nobene koristi. Mislim, da je bilo tu preveč znanstvenikov, ki so se ukvarjali s ciljem, da pogruntajo čim večjo evidenco prihodkov posameznih malih podjetnikov, pa niso imeli v življenju dovolj praktičnih izkušenj. Ne poznajo prakse. Tu je treba vedno najti srednjo pot. To pa lahko razume le tisti, ki ima poleg znanja tudi prakso.

Do zdaj je nekako veljalo pravilo, da je uspelo tistim podjetnikom, ki so bili člani vladajočih strank in so si s tem pridobivali delo. Ni odprtega trga, ni konkurence. Kaj menite o tem?

Temu se reče klientelizem. Ta je bil v tem

Državna podjetja bo treba počasi privatizirati, spremeniti bo treba tudi sestavo nadzornih svetov. Doslej so bili nadzorni sveti v podjetjih na žalost imenovani izredno strankarsko.

vladne koalicije. Gre za to, da se presežejo vsa nasprotja iz preteklosti, da se nehamo obme-tavati s prazgodovino. Na koncu je težava socialne države skupna obema strankama, tako zmagovalni SDS kot ZLSD. Menim le, da bi morala ZLSD poudarek prestaviti s prvega na drugi del imena stranke.

Ker delujete kot samostojni podjetnik, poznate tudi to problematiko. Sami se najbrž ne srečujete z večjimi težavami, poznate pa verjetno druge. Kako je to urejeno pri nas

času izredno razvit, in to ne samo po direktnih zvezah, ki so tekle po strankarski liniji, ampak tudi nehote. Primer: direktor neke ustanove, ki je imel po državni plati pravico nekaj nadzirati, je bil imenovan s strani vlade. Če je prišlo do spora, kjer je bil interes vlade, ministrstva ali tistega, ki je imel pač zveze z vlado, je nehote v lastnem interesu raje odločil v korist tistemu, za katerega je mislil, da za njim stoji vlada ali minister, ter s tem odločil o tem, ali bo sam še imenovan za direktorja ali ne. V tako zastavljenem sistemu javne upra-

ve je bil, verjetno hote, vgrajen sistem kientelizma. Temu je treba narediti konec, saj je to dejansko onemogočalo pošteno in konkurenčno nastopanje mnogih malih podjetij.

Kako bo nova vlada sploh lahko presekala te stvari, saj so že sistemsko vgrajene v obstoječe zakone, pri tem pa mora ukrepati dokaj hitro?

Čez noč se stvari ne dajo presekati. Če bodo zamenjevali ljudi, to ne bo popularno, če ne bodo nič naredili, bo še slabše. Po mojem mnenju bo treba stvari spreminjati postopoma, to je v treh do štirih letih, in te nepravilnosti ali anomalije spraviti na minimum, če že ne izničiti.

Kako to narediti, saj je odhajajoča oblast poskrbela, da je svoje ljudi postavila na prava mesta tako v državni upravi kot v upravah in nadzornih svetih velikih podjetij?

Državna podjetja bo treba počasi privatizirati, spremeniti bo treba tudi sestavo nadzornih svetov. Ti morajo potem vplivati na to, kdo bo družbe vodil in kdo ne. Doslej so bili nadzorni sveti v podjetjih na žalost imenovani izredno strankarsko. Člani so bili tudi ljudje, ki sploh niso poznali, kaj in kako to podjetje, ki naj bi ga nadzorovali, deluje. Bila so mnoga podjetja, ki so prosila za državno pomoč in v nadzornih svetih ni bilo ljudi, ki bi proizvodnjo in tržno problematiko podjetja sploh poznali. Na to funkcijo so bili postavljeni po političnih merilih in za to prejeli sejnine. Šlo je za prikrito nagrajevanje članov posameznih političnih strank. Na tem področju bo treba radikalno spremeniti politiko, po drugi strani pa bo treba vse tiste, ki niso strokovni, čim prej zamenjati.

Kako naj prihajajoča vlada to stori, da ne bodo vsi mediji spet polni besed o čistkah in podobno?

Tu ni treba hiteti. Treba je določiti prioritete, stvari pospešiti, kjer je treba. Tam, kjer ni treba hiteti, pa je treba ukrepati malo počasneje.

Kako ocenjujete razmerje med EZ in ZDA; zasledila sem namreč nekatera vaša stališča o tem? Kje je pri tem Slovenija?

Zahodna Evropa se je po drugi svetovni vojni razvijala v okviru evro-atlantskega zavezništva. To je bila mednarodnopolitična podlaga. Gospodarska podlaga pa je bila v tem, da so moderne tehnologije v nekaterih gospodarskih segmentih zahtevale dovolj velike proizvodnje zmogljivosti, da bo strošek na enoto proizvoda čim nižji in s tem konkurenčen. To je na primer petrokemija ali avtomobilska industrija in podobno. Za to je potreben trg. ZDA je že

takrat imela velik trg, konkurenčno koncipirane zmogljivosti, poleg tega pa je druga svetovna vojna gospodarsko okrepila ZDA. Evropa je ugotovila, da mora preseči nekatere politične tenzije in ustvariti dovolj velik trg, če hoče na dolgi rok ostati konkurenčna na svetovnem trgu, zato so zahodnoevropske države od leta 1957 prehodile pot od carinske do gospodarske unije, ustvarile enotni in nato notranji trg in enotno valuto, notranji trg pa razprostrle na 25 držav s 456 milijoni potrošnikov. Vendar je EZ institucionalizirana na svojevrsten način. Po eni strani odraža nadnacionalni značaj, ki se kaže v nadnacionalnem konkurenčnem pravu, skupni trgovinski politiki in skupnih politikah na določenih segmentih gospodarstva (agrarna, strukturna, razvojna itd.) ter skupni valuti večine članic. Po drugi strani pa odraža

nanjo politiko in realno presoditi, da je za Slovenijo evro-atlantsko zavezništvo še vedno nujno. Sloveniji torej ne more nihče, niti Bruselj, narekovati zunanje politike, ampak si mora to v okviru zmožnosti in pogojev znotraj EZ, katere članica je, oblikovati sama, iskati mora vsakokratne koalicije znotraj in zunaj EZ in uporabiti mora morebitne prednosti članstva v EZ.

Ali to pomeni, da mora Slovenija voditi tudi svojo gospodarsko politiko in se ne sme preveč zanašati na Evropo?

Ljudje v Evropi so EZ sprejeli kot blaginjo in Nato kot varnost. EZ je dosegla določen gospodarski razvoj, o tem ni nobenega dvoma, vendar pa Evropa še ni konkurenčna ameriškemu gospodarstvu, čeprav je bruto domači proizvod 25 članic EZ na ravni BDP

Sam volitve jemljem kot drugo osamosvojitve v smislu zavesti Slovencev, da lahko sami odločajo o tem, kdo in kako naj jim vlada.

medvladni značaj, ki se manifestira v tem, da je centralni organ odločanja EZ ministerski svet, ki sprejema za prebivalce najpomembnejše odločitve kot rezultat medvladnih pogajanj. Zato kljub nadnacionalni etiketi EZ v njej še vedno prevladujejo "nacionalni" interesi. Čeprav je EZ ustvarila nadnacionalno denarno politiko, pa o gospodarski in finančni politiki posamezne države še vedno odločajo avtonomno, vezane sicer na Pakt stabilnosti z vanj vgrajeno koordinacijo. Evropska integracija se je iz gospodarske integracije skušala širiti tudi na druga področja – zunanjo politiko, policijo, sodstvo in končno celo obrambo, in se kot taka danes označuje kot Evropska unija. Vendar na teh področjih še ni dosegla ustreznih integracij. Tako se zunanja politika, kot je predvideno tudi v evropski ustavi, po svojih impulzih ne bo spremenila. Še vedno bo temeljila na politični volji posameznikov in ne skupnosti. Še vedno bo zasnovana na notranji politiki posameznih držav. Tudi vojaška koncepcija EZ za zdaj nima realnih podlag. Dejstvo je, da je Evropa v vseh zadnjih desetletjih večje krize reševala le v sodelovanju z ZDA: obe svetovni vojni, hladno vojno, balkanske konflikte. Zato redefiniranje evro-atlantskega zavezništva ni utemeljeno. Kar pa seveda ne eliminira morebitnih gospodarskih konfliktov obeh gospodarskih blokov. Slovenija se zaradi svojega članstva v EZ zato ne more zanašati na to, da bo EZ vodila zunanjo politiko za Slovenijo. Imamo sicer prednost, da smo člani EZ, vendar to ne pomeni, da se lahko naša zunanja politika pasivizira, ampak moramo ohraniti samostojno in uspešno slovensko zu-

ZDA. Vendar EZ še vedno ni dohitela ZDA v ključnih tehnologijah in lizbonska strategija je za zdaj zatajila in razočarala. Realna rast BDP v Nemčiji, Franciji in Italiji skupaj v letih 2001–2003 je znašala letno le 0,7 odstotka. Svetovni gospodarski forum je ugotovil, da je stanje gospodarstva v EZ ne samo slabše kot v ZDA, marveč slabše tudi kot v drugih državah OECD. Najboljše je na Finskem, Danskem, Švedskem in v Veliki Britaniji, medtem ko so Portugalska, Španija, Italija in Grčija na dnu. Razširitev EZ na vzhodnoevropske države daje seveda industrijsko razvitim državam EZ možnost, da prenesejo delovno intenzivne faze proizvodnje v nove članice in tako postanejo konkurenčnejše. Težave, povezane s širitvijo EZ na vzhodnoevropske države, pa nakazujejo tudi verjetnost, da bo EZ v določeni meri renacionalizirala svojo agrarno in strukturno politiko. Vsekakor je slovenska politika z vstopom v EZ vstopila v novo igro. Enotni trg je seveda nadnacionalen, s svojimi pravili igre in svojimi organi, vendar se pravila določajo kot kompromisi nacionalnih interesov najmočnejših držav EZ. V evropskem gospodarskem prostoru pa niso samo pravila, marveč tudi kršitve teh pravil. Oboje je sestavni del okolja, v katerem je treba igro na evropskem parketu obvladati. Evropski gospodarski prostor ni samoodrešujoča Indija Koromandija, je le prostor, ki daje gospodarski politiki in gospodarskim subjektom posamezne države članice možnosti, če jih seveda te znajo izkoristiti oziroma izkoriščati. Gospodarski vzpon na notranjem trgu je možnost in ne danost EZ.

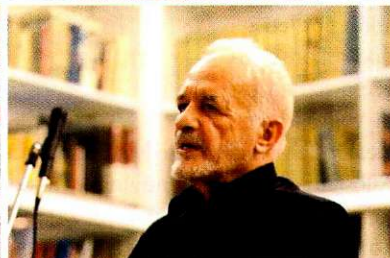
Vida Kocjan

Konec oktobra je svojo 75-letnico proslavil eden najvidnejših slovenskih literatov Dane Zajc, ki izrazito zaznamuje naše sodobno literarno življenje.

Dane Zajc se je rodil 26. oktobra v Zgornji Javoršici pri Moravčah. Je avtor številnih pesniških zbirk, ki so odločilno vplivale na razvoj slovenske sodobne poezije; od Požgane trave (1958), Jezika iz zemlje (1961), Rožengruntarja (1974), Zarotitev (1985) do Krokara (1997) in zbirke Dol dol. Z igralcem in glasbenikom Janezom Škofom sta pred leti izdala zgoščenko uglasbljene Zajčeve poezije Ogenj v ustih, ki je bila prvi korak do njunih številnih skupnih nastopov doma in v tujini. Med Zajčevimi dramskimi deli je treba omeniti Otroka reke (1963), Potohodca (1972), Voranca (1980), Kalevalo (1986) in Grmače (1994).

Društvo slovenskih pisateljev je ob tej priložnosti pripravilo literarni večer s pesnikom in pisateljem Danetom Zajcem.

Literat Dane Zajc je dopolnil 75 let.

Jubilej Daneta Zajca

Zajc je zelo priljubljen med mlajšimi bralci, nemara tudi zaradi tega, ker njegova pesniška in prozna beseda ni pootročena, temveč je tako kot tista za odrasle polna molka, ki ponuja širok prostor za interpretacijo. Med najbolj priljubljena Zajčeva dela za otroke sodijo Bela

mačica (1968), Abecedarija (1975) in Na papirnatih letalih (1978).

Ob omenjenih delih je Zajc podpisal še številne eseje ter lutkovne in radijske igre, o veliki umetniški vrednosti njegovega dela pa pričajo nagrade, kot so nagrada Prešernovega sklada (1970), Levstikova (1977),

Grumova (1979 in 1986), Prešernova (1981) in Jenkova nagrada (1998).

Jubilej

V zgodnji poeziji absurda sta mu bili za izhodišče vojna in smrt, kasneje pa neosmišljenost posameznikovega bivanja. Takšna občutja odsevajo tudi iz Zajčevega dramskega dela, ki ga bolj kot razvito dramsko dogajanje določa poetičnost, polna prispodob in

simbolov. Ob Zajčevem jubileju sta pri založbi Mladinska knjiga izšli dve antologiji: za odrasle nosi naslov Dva, otrokom pa je namenjena zbirka Hiša sanj. Zajc je ob svojem jubileju nastopil tudi v Društvu slovenskih pisateljev; njegov predsednik je bil med letoma 1991 in 1995. Literarni večer je zaznamovalo njegovo dolgoletno in izjemno literarno ustvarjanje.

Barbara Kavtičnik

Na kratko

Judovsko gledališče v Berlinu

V Berlinu so pretekli teden odprli Bamah, prvo judovsko gledališče v tem mestu po drugi svetovni vojni. Uradno odprtje je zaznamovala predstava izraelske dramaturginje Edne Mazyje.

Gledališče ima 120 sedežev, njegovo ime pa v hebrejščini pomeni "oder". Prostor je našlo v nekdanjem kinu v elitni četrti Charlottenburg v zahodnem delu nemške prestolnice. Na programu gledališča bodo tradicionalna gledališka dela iz vzhodne Evrope, kakor tudi dela sodobnih judovskih avtorjev. Direktor Dan Lahav je pojasnil: "To ne bo gledališče, ki so ga odprli Judi za Jude in z Judi. Bamah je odprt za vse, ki jih zanima judovska kultura." Bamah so ustanovili leta 2001, vendar je šele letos jeseni kupil lastni teater. Do holokavsta je imel Berlin kakšnih dvajset gledaliških družin, ki so uprizarjale predstave v jidišu, večinoma v bližini Alexander Platzja v vzhodnem delu mesta, kjer je živel skoraj 40.000 Judov. Judovski gledališči že delujeta v Hamburgu in Rostocku.

Rexrevolucija

Moderna galerija v Ljubljani je pripravila razstavo, s katero zaznamuje pol stoletja od začetka množične proizvodnje stola rex, enega največjih dosežkov v slovenskem industrijskem oblikovanju. Postavitev nosi naslov Rexevolucija: Pol stoletja zgodbe o stolu.

V moderni galeriji so zapisali, da želijo z razstavo in s katalogom, ki je izšel ob tej priložnosti, "prepoznati in kontekstualizirati v prostoru in času oblikovalski nazor prof. Kralja, ki si je prizadeval dobro oblikovanje narediti cenovno dostopno tudi za tiste, ki si sicer designa ne morejo privoščiti. Ideja za dvojno krivljeno vezano ploščo se je Kralju rodila iz problema, kako doseči oblikovno in ergonomsko zadovoljiv izdelek iz manj kvalitetnega lesa. Šlo je najprej za funkcional-

no in ekonomsko vprašanje, ki pa izvira tudi iz estetskih vrednot Kralja kot arhitekta mehkih in krivljenih geometrij".

Stol iz dvojno krivljenega vezanega lesa je leta 1952 oblikoval arhitekt Niko Kralj, do danes pa so jih izdelali že več kot dva milijona. Enega od njih hrani tudi zbirka Muzeja sodobne umetnosti (MoMA) v New Yorku.

Razstava je zasnovana na treh stališčih: stol kot proces, ki prikazuje časovni razvoj stola kot serijskega izdelka, ki se je razvijal na podlagi ergonomskih, funkcionalnih in ekonomskih zakonitosti izdelave; stol kot subjekt, kot prilagajanje različnim uporabam in uporabnikom stola; stol skozi fenomen materiala in tehnologije.

B. K.

Fotografije: Dane Kostrič

na kratko

Spomin na Rudija Šeliga

Na Borštnikovem srečanju – slovenskem gledališkem festivalu, ki poteka v Mariboru, so na poseben način zaznamovali spomin na pisatelja in dramatika Rudija Šeliga. Uprizorili so koncertno izvedbo odlomkov iz njegovega dramskega opusa pod pomenljivim naslovom Kdo bo zdaj nosil sonce v moje oči.

Pisatelj in dramatik, publicist, urednik in politik Rudi Šeligo je umrl januarja letos v 69. letu starosti. Bil je dolgoletni predsednik sveta Borštnikovega srečanja, hkrati pa je bil v tem času kot predsednik sveta tudi predsednik žirije za Borštnikov prstan, ki ga na slovenskem gledališkem festivalu podeljujejo igralcem in igralcem za življenjsko delo.

Bogato ustvarjanje in delo

V slovensko zgodovino se je po-

leg svojih izjemnih literarnih del (med drugim Triptih Agate Schwarzkobler) zapisal kot eden izmed ustanoviteljev Slovenske demokratične zveze in minister za kulturo.

Na Borštnikovem srečanju so se spominili našega pisatelja.

Borštnikovi nagrajenci

ro. Za svoje ustvarjanje je dobil več nagrad, med drugim leta 1989 Prešernovo za dramska in prozna dela. Lani je za roman Izgubljeni sveženj prejel Delovo nagrado kresnik. Od junija 2001 je bil izredni član SAZU.

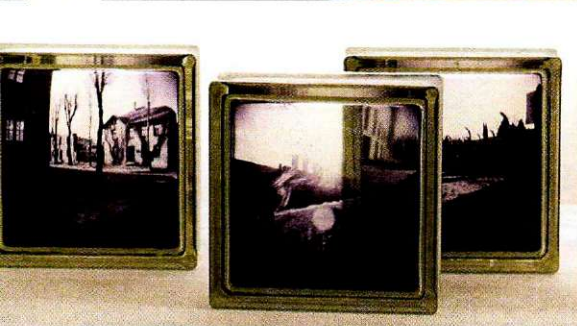
Šeligo je bil sourednik Revije 57 in Perspektiv, bil glavni urednik Problemov in knjižne zbirke Znamenja pri Založbi Obzorja v Mariboru ter sodeloval pri Novi reviji. Kot predsednik Društva slovenskih pisateljev

(1987–1991) je pomembno sodeloval pri slovenski demokratizaciji in osamosvajanju. Leta 1990 je bil izvoljen za poslanca v slovenski skupščini. V letih 1990–1992 je vodil parlamentarni odbor za kulturo. V letih 1990–1994 je bil predsednik sveta RTV Slovenija. Od junija do novembra 2000 je bil minister za kulturo v vladi Andreja Bajuka. Slovenski kulturi je pustil izjemen pečat.

Barbara Kavtičnik

V Mali galeriji svoje fotografije razstavlja madžarski fotograf Gyoergy Beck.

Razstava nosi naslov Silence Friction.

Fotografije Goergyja Becka

V Mali galeriji Cankarjevega doma je v tem času na ogled izbor fotografij madžarskega režiserja, snemalca in fotografa Gyoergyja Becka. Razstava se imenuje Silence Friction in bo odprta do 21. novembra.

Gyoergy Beck se je rodil v Budimpešti leta 1963. Že kot najstnik se je začel zanimati za fotografijo. Diplomiral je na akademiji za gledališče in film v Budimpešti, smer film. V 90. letih je študiral v ZDA, kjer danes ustvarja in poučuje. Svoje fotografije razstavlja tako na Madžarskem kot v tujini. Cikel fotografij, ki jih je Gyoergy Beck izbral za svojo ljubljansko razstavo, je nastal v zadnjem desetletju, ko je Beck zaradi nezadovoljstva z vrhunsko tehnologijo večine slik in podob, ki nas obdaja-

jo, začel fotografirati z zelo preprostimi fotografskimi aparati, celo s kamero obskuro, saj je želel ustvariti bolj prvinske, materialne podobe stvarnega sveta.

O razstavi so v Cankarjevem domu zapisali, da "čeprav je Beck dejaven snemalec, bi ob iskanju izvora njegovega vizualnega gledišča ugotovili, da je nanj najbolj vplivala slikarska tradicija".

Izvirni posnetki

Nežni toni, osredinjenost na močno ali šibko osvetljene podrobnosti, odločna kompozicija in izogibanje naključnosti so ga zadnja leta privedli bliže slikarstvu in posledično se je njegovo delo oddaljilo od tradicionalne fotografije. Beck raziskuje prostorsko, brezmejnost neskončnih odprtih prostorov, pokrajine brez ljudi, kjer pa je človek vseeno pustil svoj pečat v obliki mest, stavb ali vsakdanjih objektov.

Zapisali so tudi, naj ustvarja s filmom, polaroidom ali tekočo emulzijo, naj bo fotograf-

ska kamera tradicionalna, kamera obskura ali igračka, naj bodo njegove fotografije uokvirjene, del instalacije, razstave

ali projicirane na platno, si Beck prizadeva, da bi se izognil svetu realistične fotografije.

Barbara Kavtčnik

Na kratko

Operne arije Irene Baar

Sopranistka Irena Baar se lahko pohvali z 20-letnim odličnim umetniškim delom. Ob končanem študiju klavirja pri prof. Aciju Bertonclju je diplomirala iz solopetja na Akademiji za glasbo v Ljubljani pri prof. Evi Novšak-Houška. Izpopolnjevala se je na Univerzi za glasbo in dramsko umetnost v Gradcu v razredu Lilian Sukis in se v Salzburgu udeležila mojstrskega tečaja pri Elisabeth Schwarzkopf. Že med študijem je prejela vrsto prvih nagrad na republiških in državnih tekmovanjih ter dvakrat 2. nagrado na mednarodnem tekmovanju Toti dal Monte v italijanskem Trevisu. Kot operna in koncertna pevkica z obsežnim repertoarjem nastopa doma in v tujini: doslej je koncertirala po Južni Koreji, sodelovala z Bamberškimi filharmoniki, nastopila na festivalu Koroško poletje in v Palau de la Musica Catalana v Barceloni. Med opernimi predstavami Irene Baar v Operi in baletu SNG Ljubljana izstopajo vloge Suzane v Mozartovi Figarovi svatbi, Glide v Verdijevem Rigolettu, Mimi v Puccinijevi La Bohème, Medeje v istoimenski slovenski operi Janija Goloba in Margarete v Gounodovem Faustu. Od leta 1995 je profesorica za solopetje na Akademiji za glasbo v Ljubljani. Za svoje umetniško in pedagoško delo je leta 1995 prejela Betettovo nagrado.

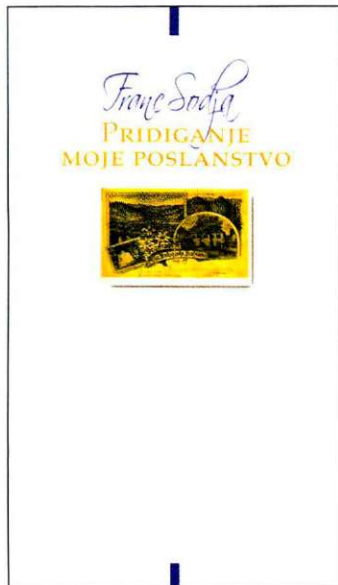

Sopranistka Irena Baar

Franc Sodja

Tri Mohorjeve družbe

Knjiga *Pridiganje - moje poslanstvo* nam odpira skrinjo bogatih razmišljanj, govorov in meditacij duhovnika, pisatelja in pesnika ter povojnega političnega zapornika Franca Sodje, ki že vrsto let deluje v domu Lipa v Torontu. Izdale so jo vse tri Mohorjeve družbe ob Sodjevi 90-letnici. V njej se Sodja kaže kot lik duhovnika, ki se pogloblja v evangeljsko sporoči-

lo, ga hoče v sebi uresničevati, je v celoti predan Katoliški cerkvi in dosleden kot duhovnik, misijonar, vzgojitelj in označevalec krščanskega izročila. Knjiga je zato namenjena tistim, ki Sodjo občudujejo kot dejavnega kristjana, hkrati pa je to priložnost, da se z njim srečajo tudi drugi, zlasti v Sloveniji, ki njegovega dela ne poznajo. Odlomke je izbral Andrej Rot, ki je dodal tudi zapis o avtorju z biografijo njegovih knjižnih izdaj in nekaj naslovi literature o njem.

Nerazložljivi pojavi

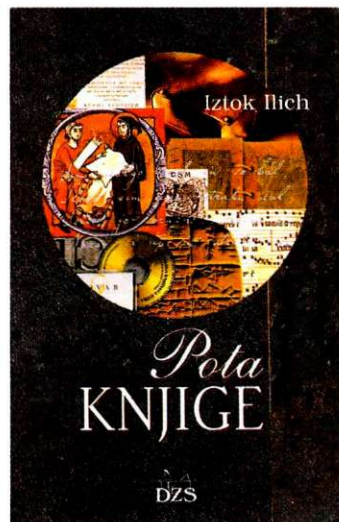
Založba Mladinska knjiga

Na svetu se nenehno dogajajo stvari, ki jih preprosto ni mogoče razložiti: prikazovanja, doživetja, nesreče, izginotja ... **Kai Hövelmann** je zbral 1.000 neverjetnih zgodb, od ugank iz pradavnine do nedoumljivih dogodkov sodobnikov. Kratkčasno branje hkrati ponuja možnost, da bralec preseneti in zabava svoje prijatelje s kopico osupljivih dejstev.

Pota knjige

Založba DZS

Knjiga *Iztoka Illica Pota knjige* obravnava mejnike na zgodovinski in razvojni poti slovenske knjige in potrjuje, da smo Slovenci z zapisano besedo, knjigo kot ohranjevalko strokovne in znanstvene misli, kljub ne- ljubim zgodovinskim silnicam in življenjskim razmeram ter včasih rahlemu zamudništvu vseskozi uspešno bogatili evropsko in svetovno znanstveno in umetnostno zakladnico. Poljudno napisano delo spremlja zgodovino knjige od začetkov pisanja, različnih pisav in podlag za pisanje, prvih rokopisov in razvoja tiskarstva prek prvih zapisov in knjig v slovenskem jeziku do temeljnih priročnikov z jezikovnega, zgodovinskega in drugih področij. Temu sprehodu skozi čas so dodani slovar izrazov, povezanih s knjigo, knjižničarstvom, knji-

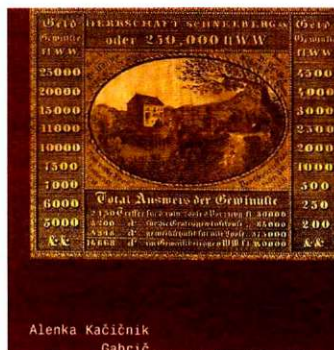

gotrštvom in tiskom, časovni pregled pomembnih dogodkov na razvojni poti knjige, posebej slovenske, in seznam strokovne literature.

Gospodstvo Snežnik

Zveza zgodovinskih društev

V zbirki Knjižnica Kronike je kot osma knjiga izšlo delo Alenke Kačičnik Gabrič *O kmečkih dolgovih nekoliko drugače* s podnaslovom *Problem servitutnih pravic na posestvu Snežnik*. Uvodoma je avtorica prikazala snežniško območje skozi stoletja ter geografski oris gospodstva ter gospodarstvo na zemljiškem posestvu Snežnik na Notranjskem. V drugem

Alenka Kačičnik
Gabrič
O kmečkih dolgovih
nekoliko drugače
Problem servitutnih pravic
na posestvu Snežnik

poglavju je razložila problematiko t. i. servitutnih oziroma služnostnih pravic, ki so jih podložniki uživali na zemljiškem gospodstvu. V primeru Snežnika je slo predvsem za določene pravice v snežniških gozdovih. V drugem delu knjige se srečamo z dogodki leta 1848, ko je prišlo do velikih sprememb, čemur so sledili odkupi služnostnih pravic na Snežniku (v času Schönburgov). V zadnjem delu avtorica prikaže gospodarjenje z gozdovi po odkupu, poskus zagona destilarne v Leskovi dolini in žago na Marofu, lov in poda ceno gospodarskih sprememb.

Kočevski Nemci

Društvo Peter Kosler

Sloversko kočevsko društvo Peter Kosler je v zadnjem času izdalo tri publikacije. Najprej je tu knjiga pred kratkim umrlega publicista Zdravka Trohe *Kočevski Nemci - partizani*, v kateri so predstavljeni tisti kočevski Nemci, ki se leta 1941 niso izselili s Kočevskega in so sodelovali s partizani. V dvojezični brošuri *Domovina je ena sama* so objavili pesmarico ljubezenskih, duhovnih in domovinskih pesmi v kočevskem narečju. Izdali so tudi zgoščenko *Večer Kočevskih pesmi*, ki so jo posneli na prireditvi 1. decembra 2001 v Šeškovem domu v Kočevju. Te publikacije se pridružujejo nekaterim drugim, ki so izšle po letu 1990, in vsaka nam vedno bolj odkriva dediščino kočevskih Nemcev, ki so bili do tragičnih dogodkov med drugo svetovno vojno sestavni del slovenskega naroda.

Od atoma do molekule

Založba Jutro

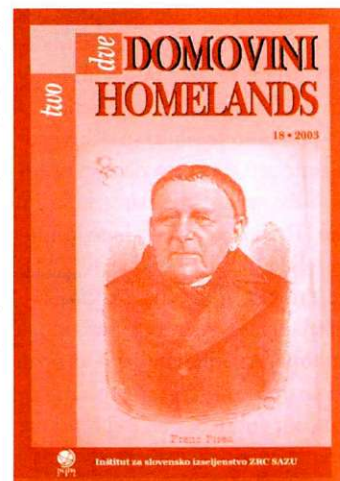
Po naslovu *Od atoma do molekule* je založba Jutro izdala odličen uč-

benik za kemijo v 8. razredu devetletne osnovne šole. Avtor **Andrej Smrdu** je v njem sledil učnemu načrtu za pouk kemije v 8. razredu devetletke. Snov je razdelil v sedem zelo pregledno napisanih in oblikovanih poglavij, v katerih so predstavljene naslednje teme: zgradba snovi, kemijske reakcije, atom in periodni sistem, elementi v periodnem sistemu, povezovanje delcev, družina ogljikovodikov in kemijski slovar. Učbenik je bogato ilustriran, kar bo učencu omogočilo, da bo snov z zanimanjem spremljal.

Dve domovini

Založba ZRC

V reviji *Dve domovini*, ki jo izdaja Institut za slovensko izseljenstvo ZRC SAZU, je objavljenih 14 razprav, med njimi: Pomembni slovenski biografski prispevki o misijonarju in izseljenkem duhovniku Francu Pircu (Andrej Vovko), Gospodarske razmere na Kranjskem v Pirčevem času (Stane Granda), Izvirne poteze delovanja misijonarja Franca Pirca (Bogdan Kolar), Franc Pirc in nastanek prvih slovenskih naselbin v ZDA (Majda Kodrič), Pismo Apolonije Noč od Sv. Jožefa/St. Joseph, Minnesota, 1855 (Marjan Drnovšek), Pirčeva strokovna, literarna in dopisovalna slovenščina

na (Marjeta Humar), Vloga izseljenka za ohranjanje nacionalne identitete v kontekstih, ki jih konstituirajo patriarhalni odnosi in spolna dihotomija (Marina Lukšič-Hacin), Izseljevanje slovenskih intelektualcev na Hrvaško do leta 1848 (Irena Gantar Godina), Umetniška šola Slovenske kulturne akcije (Kristina Toplak). **M. B.**

Posmrtni ostanki Ane in Franca Zavasnika, ki jih je hčerka izkopala 5. novembra 2003 nad vasjo Okrog v Tuhinjski dolini

Žrtve medvojne partizanskega nasilja – žrtve revolucije torej – so še danes brez vseh pravic. Širša slovenska javnost je bila nanje opozorjena komaj štirinajsto leto po padcu komunističnega režima s televizijskim dokumentarcem Jožeta Možine Zamolčani – moč preživetja.

Moč preživetja

Zdaj so osebe in zgodbe, ki so nastopile v tem odmevnem dokumentarcu, našle svoje mesto tudi v knjigi zgodovinarja Jožeta Dežmana Moč preživetja, ki jo je izdala Mohorjeva založba iz Celovca. Knjiga, kot drugačen medij, je omogočila tudi veliko podrobnejši prikaz tragičnih usod in avtor se je pri obdelavi te teme res zelo potrudil. Zgodoto je knjiga Moč preživetja ena najpomembnejših, ki so izšle v zadnjem času. V prvem delu so objavljene zgodbe sirot, ki so jim med drugo svetovno vojno komunistični ubijalci pobili starše. Za take sirote so se začeli težki časi. Niso smeli žalovati, mnogi niso mogli pokopati svojih najbližjih, oropali so jih premoženja, niso dobili podpor, štipendij, ovirali so jih pri napredovanju v službah. Predvsem pa se niso mogli bojevati za pravico in čast. Najprej so jim umorili starše, potem pa so bili praktično vse življenje stigmatizirani in diskriminirani.

Študijski krožek

Drugi del knjige umešča slovenske zgodovinske travme in njihovo preseganje v mednarodne okvire. Avtor išče vzroke za okužbo sloven-

ske družbe s terorističnim nasiljem in možnosti za ozdravitev. Odlika njegovega pisanja je tudi, da je eden prvih zgodovinarjev, ki je pri pisanju poleg številne druge literature uporabil tudi takšno, kot je revija Zaveza, ki so se ji doslej naši zgodovinarji izogibali, čeprav gre za izjemno kakovostno revijo, v kateri je bilo doslej objavljenih zelo veliko zgodb in študij o revolucionarnem terorizmu.

Jože Dežman je k študijskemu krožku Moč preživetja povabil sirote, ki so jim partizani med drugo svetovno vojno pobili starše. Poslal jim je naslednje besedilo: "V Gorenjskem muzeju že nekaj let organiziramo študijske krožke. V njih se zbirajo odrasli, ki po skupnem dogovoru in interesu obravnavajo teme, ki jih družijo. V letu 2002/2003 sem prijavil krožek z delovnim naslovom Moč preživetja. Zanj sem se odločil po srečanjih z vami, ki ste v vojnih in revolucijskih letih izgubili svoje najbližje. Te tragedije so vam trajno zaznamovale življenje. Zato predlagam, da organiziramo uvodni sestanek, na katerem bi se dogovorili o načinu pogovora.

Sam bi želel, da odpremo taka vprašanja, povezana z okoliščinami in zgodovinskimi razmerami, v katerih je prišlo do nasilja in zločinov, pa tudi dogajanja, ki so potem sledila: od premoženjskih škod do diskriminacije in marginalizacije, ki ste je bili s svojimi bližnjimi deležni. V kontekstu preseganja zgodovinskih travm pa bi bilo predvsem pomembno, da spregovorimo o preživetvenih strategijah, ki ste jih izbrali."

Devet zgodb

Prvi sestanek je bil 23. oktobra 2003. Potem so se srečevali vsak mesec. V krožku je sprva sodelovalo devet sorodnikov žrtev partizanskega

nasilja. Nada Pitz, rojena Titan, iz Murske Sobote, ki so ji partizani 17. aprila 1945 ubili očeta in že več kot 20 let išče njegov grob. Oče Janez Titan je bil izredno zanimiva oseba, pred vojno nekaj časa eden vodilnih slovenskih komunistov, ki se je leta 1940 javno odrekel komunizmu in se opredelil za krščanski socializem.

Brat in sestra Marjan Šolar in Majda, poročena Andoljšek, z Bleda. Njun oče je bil velik prijatelj Poljske, velik rodoljub in kristjan, ki so ga partizani ubili decembra 1943. Marjan je po večletnem iskanju 11. septembra 2002 našel ostanke njegovega groba.

Maksu Šimencu iz Vrhpolj pri Kamniku so partizani ubili očeta septembra 1942. Maks Šimenc st. je bil prav tako zanimiva oseba, socialist,

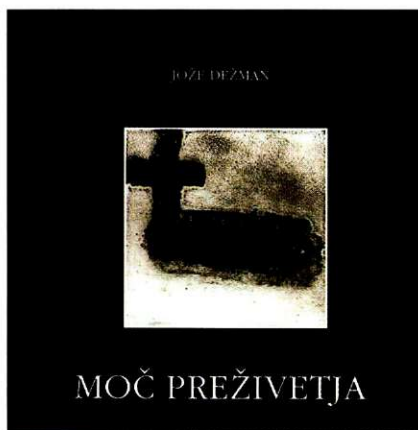
ki je šel prostovoljno v partizane že spomladi 1942, star je bil več kot 40 let. Sinu je uspelo očeta prekopati leta 1973, dolga desetletja pa si je prizadeval za njegovo rehabilitacijo.

Družina Betke Dolenc, rojene Polak, iz Radovljice je med vojno doživela posebno tragedijo. Očeta Jožeta so partizani umorili 14. januarja 1944. Ko je izginil, ga je žena Katarina s hčerkama šla iskat na Pokljuko. Prišle so v partizansko taborišče. Hčeri so ločili od matere, češ da ju morajo še nekaj vprašati. Mater so 18. januarja 1944 umorili, hčeri pa poslali v Cerkljo, kjer so ju dali k nekemu kmetu. V zadnji ofenzivi so ju zajele okupatorske enote. Aprila 1945 sta prišli do Kranja, nato pa do materinih sorodnikov na Brezje.

Ugrabitve in umori

Viktorju Velikonji iz Stražišča so partizani spomladi 1943 najprej streljali na očeta in ga ranili. Potem so vpricho njega junija 1943 ustrelili mater. Oče se je pred koncem vojne vrnil iz Nemčije, se javil partizanskim oblastem in izginil.

Marija Lamberger, rojena Žvan, iz Vrbe je naprej izgubila

očeta, ki je padel kot domobranec avgusta 1944 v Lescah. Partizani so nato novembra 1944 odpeljali še mamo, ki se ni več vrnila. Otroka, hčerka in sin, sta bila takrat stara prva dve leti, drugi nekaj mesecev.

Jožica Jeza, rojena Kastigar, iz Kranja je bila iz družine s petimi otroki. Ko so partizani očeta decembra 1943 ubili, je bila mati noseča. Očetovo truplo so našli že leta 1944 in ga pokopali.

Ivan Podobnik z Vrsnika je bil z očetom, ko so ga prisli iskat partizani, vendar je pobegnil. Očeta so partizani ubili konec avgusta 1944 pred domačo hišo in so ga potem domači in vaščani pokopali na domačem pokopališču. V družini je bilo 12 otrok, mati jim je umrla že pred vojno.

Cilka Soklič je hči Janka Sokliča, vidnega organizatorja četniškega gibanja, ki so ga partizani po vojni ugrabili v Trstu, ga poslali kot agenta nazaj v emigracijo in nato še enkrat ugrabili ter v Bitenčevem procesu obsodili na smrt.

Še druge zgodbe

Med delom krožka se jim je pridružilo še nekaj oseb, ki so osirotele zaradi partizanskega nasilja.

Mariji Logar, roj. Zavasnik, iz Zgornjega Tuhinja so partizani 7. aprila 1945 umorili mater in očeta. Starše je odkopala in pokopala novembra 2003.

Ivanki Pavlovič, roj. Medja, s Koprivnika so partizani 28. februarja 1943 umorili očeta Antona.

Maksu Hanciču iz Gradišča v Tuhinjski dolini so 15. maja 1942 partizani umorili mater Heleno in teto, materino sestro Lucijo Klemen.

Florjani Potočnik, roj. Uhl, iz Črnomlja so 14. novembra 1943 partizani ubili starega očeta Pavla Klemenca in strica, njegovega sina Dušana.

Mili Uršič, roj. Verdnik, iz Ožbalta ob Dravi so partizani 25. oktobra 1944 ugrabili očeta in ga čez nekaj dni umorili.

Njihova skupna želja je vrniti staršem dobro ime, tisti, ki jih še nimajo pokopanih, pa bi radi našli njihove posmrtno ostanke.

Številne priloge

Jože Dežman je vsebino knjige

Moč preživetja oblikoval tako, da je čim bolj spoštoval pripovedi članov krožka, v vseh primerih pa je ob osnovni zgodbi vsake družine objavil tudi priloge, med drugim poslovljena pisma partizanskih žrtev. Med njimi tudi kakšno, ki so ga morilci ponaredili. Glavnino knjige predstavljajo zgodbe sorodnikov, ki so svoje starše izgubili zaradi partizanskega medvojnega nasilja. Te žrtve so bile v Sloveniji še nedavno velik tabu, eden poslednjih, ki je ostal po padcu režima. Sorodniki umorjenih niso bili zaznamovani samo s tragično izgubo svojih staršev, ampak tudi v svojem življenju po vojni, saj so doživljali številne dodatne krivice, s tem da so bili izrazito zapostavljeni, diskriminirani in celo šikanirani. Čeprav se je o medvojnem partizanskem nasilju po letu 1990 precej pi-

salo in so bile objavljene že številne zgodbe, to pisanje dolgo ni moglo prodreti v širšo javno zavest. Šele televizijski dokumentarec Jožeta Možine Zamolčani – moč preživetja, ki je nastal prav ob sodelovanju članov krožka Moč preživetja in ga je Televizija Slovenija predvajala 13. januarja 2004, je prebil ta molk.

Zrno je obilno obrodilo

Srečevanje članov krožka ni obrodilo le te vsebinsko zelo bogate in pretresljive knjige in televizijskega dokumentarca, ampak so člani krožka poslali na ustavno sodišče tudi obsežno besedilo ustavne pobude, da se žrtve medvojnega komunističnega nasilja izenačijo z žrtvami povojnega. Po dosednji zakonodaji namreč otrok med vojno umorjenega nima istih pravic

kot otrok po vojni umorjenega. Uvodoma je v knjigi Jože Dežman zapisal: "Njihove zgodbe vsaka zase pričajo o tematskih krogih, na katere opozarjam v drugem delu besedila z naslovom Vest in samoza-vest, to je teza o travmatizaciji Slovenije, pri čemer gre tako za post-travmatsko stresno motnjo kot žalovanjsko motnjo, travmatizirano otroštvo nasploh, kriminološko spraševanje o razsežnostih komunističnega terorja ter opozorilo o trajnih posledicah partijskega božjega kompleksa in iz njega izhajajočega komunističnega rasizma."

V zadnjem delu knjige je objavljen pogovor s Pavlom Jamnikom z Uprave kriminalistične policije, avtorjem sklepnega sporočila o akciji Sprava – ugotovitve policijskega preiskovanja povojnih pobojev.

Kriminalistični izkop dveh žrtev 10. junija 2003 v Jelencih pri Šmarjeti na Dolenjskem

Noseča Ana Zavasnik je v rokah držala rožni venec. Roke je imela zvezane s padalsko vrvico.

Lobanja Ane Zavasnik. Vdrtna kaže, da so jo partizani verjetno umorili s krampom.

Edvard Kardelj, Edvard Kocbek, Žujović in Josip Broz Tito v Drvarju leta 1944

Ko se je pisatelj Drago Jančar zavzel za svojega pisateljskega kolega Edvarda Kocbeka (v Delu, 18. septembra 2004), ki je preživel med vojno in po njej burne dogodke s svojimi komunističnimi "tovariši", ga je poskušal obvarovati tako rekoč vsega hudega, s katerim se je obremenil sam ali ga je obremenila njegova "tovarišija".

Fotografije: Iz dokumentarne monografije o Edvardu Kocbeku

O Kocbeku politiku

Resda je slavnostno praznovanje Kocbekove stote obletnice rojstva ustvarjalo posebno ozračje, še posebej politično motivirano, kar ni primernejše za objektivno presojo (kakršna bi bila denimo primerno tudi za Dušana Pirjevca). Tako je mogoče v luči nekakšne splošne rehabilitacije razumeti temeljno misel Jančarjevega spisa, ki govori o Kocbekovem "osvobodilnem naporu", v katerem vidi "vodilni princip iskanja in poskusa uresničevanja osebne človekove svobode". S tem v zvezi, kot bomo o zgodovinskem kontekstu, se je njegovo rastoče "osvobodilno navdušenje" uresničevalo tako, da "se je sredi nevarnosti še izraziteje zavezal odporniški tovarišiji ..." Šele po vojni in po ekskomunikaciji, ko je zaman poskušal to "tovarištvo" obnoviti, je moč govoriti o tistih, ki niso bili "več osvobodilna, ampak izključno in samo še partijska oblastna tovarišija".

Odpor in diktatura

Če začnemo pri zadnjih trditvah, ki pripomorejo k razumevanju prvih, bi iz njih razbrali dveje. Ponavljajoče se prepričanje, da se vojno obdobje na Slovenskem legitimira z osvobajanjem slovenskega naroda,

kar je že temelj komunističnega mita, še točneje povedano, kot "partizansko gibanje" brez danes že tako neaktualne revolucije, dopustno le ob postopni preobrazbi v "enotnost gibanja", in po vojni v nenadnim nastopom diktature in totalitarizma. Kako je to mogoče? A še prej vprašanje, zakaj se je treba nenehno vračati k tako postavljeni tematiki. Očitno, bi rekli, ker ni že država opravila svojega, poskrbela za obračun s komunistično dediščino v skladu z resnico, da o razumnih ne govorimo. V pomoč nam očitno ni niti avtoriteta kakšnega Havla, ki je življenje v komunizmu označil kot življenje v neresnici, kamor bi sodila tudi postkomunistična kontinuiteta. To pomeni začenjati ab ovo, čeprav so dejstva dobro poznana in v svojih povezavah zgovorna od samega začetka. A poskusimo. Medvojna odpor in demokracija, povojna diktatura in totalitarizem? In sopotnik prevratnih časov Edvard Kocbek osvobodilec?

Zavajanje z OF

Če začnemo, z nekaj potrpljenja, s komunizmom, najbrž

ni sporno, da je kot evropski tujek ideološki uvoz iz vzhoda, hkrati ko je bil z revolucijo v funkciji načrtnega izvoza ruskega imperializma. Slovenija ni bila izjema, od partije do obeh njenih frontnih organizacij je šlo po navodilih Kominterne in Stalina za izvedbo revolucije, podkrepjene z razglašeno sovjetizacijo Slovenije. Vojni čas je ustvaril idealne razmere in temu se je prilagodila taktika. Če bi neznatna ilegalna stranka komunistov dala odkrito na svoj bojni ščit revolucijo, ne bi bilo ne privržencev ne bojnikov. Po preizku-

nih navodilih Velikega brata je bila potrebna prevara z nacionalnim interesom, še danes tako aktualnim, pozivanje na domoljubna čustva, na svobodo in osvobajanje, in to neiskreno ob dejstvu, da je bilo za komuniste vse nacionalno ideološko nesprejemljivo kot blodni izrastek meščanske družbe, proti kateri so se prav tako bojevali, in končni cilj osvobajanja diktatura kot popolno nasprotje obljubljenega. Natanko temu cilju je bila prilagojena poglavitna politična frontna organizacija, le po formi nekoliko drugačna od drugih podobnih gibanj in s tem le še bolj zavajajoča. Komunisti sami zanikajo, da je šlo z OF za koalicijsko, dovoljena je bila le ena stranka skupaj z nekaterimi skupinami, ki so rabile za demokratičen videz in za vabo naivnim. Ključna za razumevanje in ne ravno zahtevna za presojo je njena politična identiteta. Bila je skladna z namenom načrta in naravo komunistične stranke kot vodilne v projektu OF, ki s svojo skrajno levičarsko ideologijo in taktiko ni mogla biti demokratična in s tem ne celoten oefovski projekt. Drugače povedano, protifašistično organizirani boj je bil v nasprotju z zahodnim nedemokra-

Glasiilo krščanske skupine v OF

tičen, z boljseviško-stalinistično identiteto in docela predvidljivim koncem. Neposredno je svojo ideološko naravo razkrivala predhodnica Protiimperialistična fronta, od pomenovanja do namena čisti ideološki izrastek komunizma, njegovega boja proti imperializmu (v vlogi ruskega imperializma), se pravi proti zahodnim demokracijam od Evrope do Amerike, in hkrati paktiranja z naci-

zajo stanja, spet poudarimo, od samega začetka z monopolom ene in edine stranke za njen prikriti načrt.

Točneje povedano, komunisti niso razglasili ne revolucije ne državljanske vojne in ne končne diktature. V sedmih temeljnih točkah OF iz novembra 1941 ni revolucija niti omenjena (kar ni danes nič novega). Le zadnja točka med njimi "po narodni osvoboditvi" napoveduje

veznikom zabodli nož v hrbet. V takšnem premočrtnem boju za oblast se okupatorjem ni bilo mogoče izogniti, tem bolj ker je bilo treba osvobajanje upravičiti. Presodimo kako prepričljivo. O razmerju med njima so mimo ustvarjenega mita o NOB, ki naj daje legitimnost, neizprosni podatki o žrtvah, ki so kljub velikemu denarju in množici zgodovinarjev dolgo ostajali skrivnostni. Danes

sam izbral kljub morda kakšnim pomislekom, ga ne smemo podcenjevati, da ni vedel, kam je prišel. Tudi če govorimo o njegovi naivnosti in idealizmu in prav tako ne prezremo treznosti, ki plastično zarisujejo to tragično osebnost. Bil je skratka odprt zanj, zato se je lahko utopil v osvobajanju slovenskega naroda in njegovem boljsem življenju (t. i. socialna revolucija) pridružil s svojo

Na II. zasedanju Avnoja 29. novembra 1943 je Kocbek sedel v prvi vrsti. Z leve: Tito, Josip Vidmar, Kocbek, Jože Rus in Moša Pijade

Edvard Kocbek (levo spredaj) na seji s Titom v času drugega zasedanja Avnoja novembra 1943 v Jajcu: bil je eden glavnih slovenskih predstavnikov.

mom. Slovenski komunisti so bili takrat res prepričani na pravi strani.

Mit o NOB

Odtod ne bo težko ugledati celote: od Čebina leta 1937 do leto pozneje Kardeljeve izjave, da bo šla novoustanovljena partija v vojno le, če ima revolucija možnost za uspeh. In nadaljevanje s takojšnjim stremilivim uresničevanjem revolucionarnega načrta, začeni s vojnim letom 1941: od avgusta z Varnostno-obveščevalno službo OF, t. j. tajno teroristično organizacijo znotraj OF za ubijanje Slovencev demokratov, ne okupatorjev, in 16. septembra z izdajo zloglasnega odloka OF "o zaščiti naroda", kar je pomenilo odlok o zaščiti revolucije, s katerim je partija "osvobajanje" naroda nedemokratsko monopolizirala, kar je pomenilo formalni začetek revolucije. S formulacijo v njem, da je za vsako odporniško dejavnost zunaj OF zagrožena smrtna kazen, naj bi se legitimiralo vse nadaljnje komunistično nasilje nad slovenskim narodom, ki je postal talec revolucionarne OF. Posledice so bile strahotne. V tej luči pomeni izsiljeni podpis dolomitske izjave čez slabo leto in pol le formaliz-

vedbo "dosledne ljudske demokracije", kar je bila za naivne in neposvečene najboljša rešitev, dokler je niso skusili, ko je bilo že prepozno: že v letu 1941 je bila to napoved totalitarizma. Samo poimenovanje napovedane demokracije je bilo vredno komunizma; bilo je nesmisel ("ljudska vlada") in v svoji pleonazmični obljubi prevara, ker ljudstvo v resnici vlada s svojo samooklicano avantgarde, kar pomeni, da ne vlada ljudstvo.

Revolucionarni projekt

Ob tem ne gre prezreti komunistične taktike po Leninovem nauku o dveh fazah revolucije. Namen prve je bil zavezništvo z vsemi pod praporom "narodnih" ciljev, se pravi načrtnem skrivanju pravih namenov (kar še danes tako rado zavaja), druge odkrit razredni boj. Problem jugoslovanske revolucije, t. j. Tita in njegovih, je bil v "prehitevanju" z revolucionarnim nasiljem, zato je Kominterna večkrat opozarjala na vztrajanje pri prvi fazi revolucije. Šele v drugi je namreč lahko prišlo do tega, kar drastično imenuje dr. Aleksander Bajt po podrobni analizi v svoji knjigi Bermanov dosje, da so komunisti svojim dočerašnjim za-

vendarle vemo, da partizanska vojska šteje pobite okupatorje v nekaj tisočih, svoje slovenske žrtve pa visoko v deset tisočih in k temu sodi še povojni genocid. Glavna žrtev takšnega osvobajanja je bil slovenski narod, ki bi bil leta 1945 resnično osvobojen, če ne bi bilo na Slovenskem niti enega partizana (ali če bi odpor s pravo mero vodili demokrati).

Tako ni nobenega dvoma, da je šlo na organizacijski kot odločilni ravni od samega začetka za komunistični revolucionarni projekt. Na individualni ravni vemo, da večina partizanov ni bila komunistov, mnogi so bili verni, in da na tej ravni lahko govorimo o domoljubnih pobudah, odporu, osvobajanju, seveda tudi o velikih stiskah tistih, ki niso prav vedeli, na katero stran naj gredo, ali niso hoteli nikamor. Partija je svoje zlorabila in izrabila za revolucionarni načrt, ki sicer ne bi imel najmanjše možnosti za uspeh. Prav na tej individualni ravni lahko rečemo skupaj z njimi, da so se slovenski ljudje – demokrati uprli vsem trem totalitarizmom.

Naivnost za naivne

Če naj zdaj umestimo Kocbeka v to komunistično okolje, ki si ga je

utopil: komunizem, ki mu ni bil zadosten, oplemenititi s krščanstvom. Kot ni bilo takrat, ni niti danes dvoma, da gre s tem idealizmom za komaj verjetno zablodo, ki je izšla iz krščanskega socializma. Kako je mogoče, da tak mislec in vizionar, personalistični individualist, ni videl absurdnosti svoje namere, združevanja nezdružljivega? Komunizem in krščanstvo se vrednostno ne le ne dopolnjujeta, sta si diametralno nasprotna. Kot poglavitni vrednoti krščanstva lahko označimo ljubezen in duhovnost. S prvo kot najvišjim človeškim idealom je bilo v njenem dvatisočletnem vztrajanju preseženo barbarstvo, z drugo končnost materialnega. Komunizem nasprotno temelji v svojem izhodišču na sovraštvu in materializmu. Neobhodno je razredno sovraštvo, ki daje pooblastila za fizično in duhovno nasilje, in materializem, ki pomeni skupaj z njegovo vulgarno različico degradacijo sveta in človeka v njem.

S svojim angažmajem je dajal Kocbek povsem napačna sporočila slovenskemu narodu in bistveno pripomogel k narodovi katastrofi: da je namreč sodelovanje s komunisti mogoče, in to pod firmo viso- »

Krščanski socialist Kocbek je bil eden najtesnejših sodelavcev komunističnega voditelja Edvarda Kardelja, tako da je na fotografijah pogosto v njegovi družbi.

Ob prihodu slovenske revolucionarne vlade v Ljubljano 10. maja 1945 je z balkona ljubljanske univerze govoril tudi Kocbek.

Na kongresu Osvobodilne fronte avgusta 1945 (glej tudi sliko levo) je bil eden izmed govornikov tudi Edvard Kocbek.

»kih narodnih idealov. Tako je ustvaril tudi individualni model, ki se je značilno utrdil vse v naš čas: kristjan, ki sodeluje s komunisti. To je najslabša mogoča kombinacija sploh. Z vrednostno nezdružljivostjo jo označuje pristajanje na doslej nepresežene posledice s komunističnimi žrtvami in genocidom, v katerem lahko določene vidimo genocidno dejanje nad krščansko skupnostjo. Sodelovanje kot vnaprejšnja vdaja pomeni pristajanje na ideološki boj proti Katoliški cerkvi kot notranjemu sovražniku in njenim vernikom, žalitev tistih, ki so končali na obrobju laicizirane družbe in morajo pri tem vztrajati. Za kristjana to pomeni izdajo religioznih vrednot in delovanje proti samemu sebi.

Podpornik revolucije

S tem svojim angažmajem je bil Kocbek od vsega začetka, spet torej od samega začetka, nedeljiv del revolucije. Ne le z iracionalnim navdušenjem, tudi premišljeno in zavzeto z ideološkim prepričanjem, s katerim je sprejemal marksizem in leninizem in revolucijo, kakor jo je že pojmoval in širil njeno ideologijo (med vojno je denimo izdajal glasilo katoličanov v OF Slovenska revolucija). Bil ji je predan kot načelnemu in radikalnemu dejanju človeka in katoličana (prim. njegove Osvobodilne spise na blizu tisoč straneh, t. j. iz časa, ko je bil aktiven politik, izdaja 1991). Je bil to Kocbekov osvobodilni napor? In kako je sprejemal njegove zločine? Simptomatičen je odnos Kocbeka do vosovskega umora dr. Lamberta Ehrlicha, enega največjih Slovencev pred časom dr. Jožeta

Pučnika. Dva dni po tem komunističnem zločinu si je zapisal v svoj dnevnik (28. maja 1942) o žrtvi in njeni "vedno hitrejši poti v slovenski fašizem /nedemokrat o demokratu/ v maniri kidričevskega visokoletečega opravičevanja zločinov, "da je cilj revolucionarne justice /izraz za nezakonite umore, poboje/ jasna, kolektivna blaginja". Skupaj s Kidričem se je zavzel tudi za poboje duhovnikov, kakor beremo le nekoliko pozneje v njegovem dnevniku (11. junija 1942), "da duhovnike, ki začenjajo ogrožati naše delo /t. j. revolucijo, spet ni slo za okupatorje/, justificiramo /! po treznem premisleku vseh okoliščin". To najbrž ni bil duhovni odnos do revolucije, bil je krvavo resničen.

Kot Kidrič je tudi Kocbek iskal višje razloge za revolucionarno nasilje (16. september 1942): "Revolucionarnost /.../ ni slepo trošenje elementarnih sil in tudi ne zavračanje tisočletne človeške izkušnje /.../ Konkretni človek neke dobe mora uporabiti silo, da si položi višje družbene temelje in si omogoči izživeljanje

svoje osebne svobode. Smisel revolucije ni torej v revoluciji sami, temveč v človeku, ki jo izvrši zato, da si izpolni svojo svobodo." Kot vidimo, cel traktat o svobodi, odet v visoko donečo humanistično retoriko! A bodimo določni: Kocbeku ne bi nihče prepovedoval, da si izpolni visoki ideal svoje svobode, dokler je ne jemlje drugim. Ko pa jo krati drugim, ko sodeluje pri sistematičnem zatiranju in pobijanju, je treba povedati, da je to zločinska retorika.

Akter in žrtev revolucije

Osvobodilna ekstaza ali revolucionarni teror? Svojo neomajnost potrjuje Kocbek celo po izobčenju, ko poskuša navezati stike s "tovariši" revolucionarji s krvavimi rokami. Kaže, da ni povsem spregledal niti tedaj, ko je v času po t. i. osvoboditvi tudi njega doletelo revolucionarno nasilje (druga faza revolucije). In ko se je po vojni prizadeto odzval s kritiko režima, z eno najprodnostejših, kar jih poznamo znotraj njega, je to storil v želji, da bi ga izboljšal, ne rušil. Eno-

strankarski sistem zanj ni bil sporen. Nedavno je nacionalna televizija predvajala angleško oddajo o Martinu Heideggerju. Posvečena je bila filozofovemu delu in vsaj enakovredno, če ne prevladujoče, njegovemu sodelovanju z nacisti. Sklep oddaje je bil, da mora Heidegger za to odgovarjati; sklep njegovega znanega filozofskega kolega, demokrata, je bil še določnejši, ko je govoril o slabih ljudeh, ki ustvarjajo pomembna dela. Očitno je, da takšnih sklepov na Slovenskem še ne znamo.

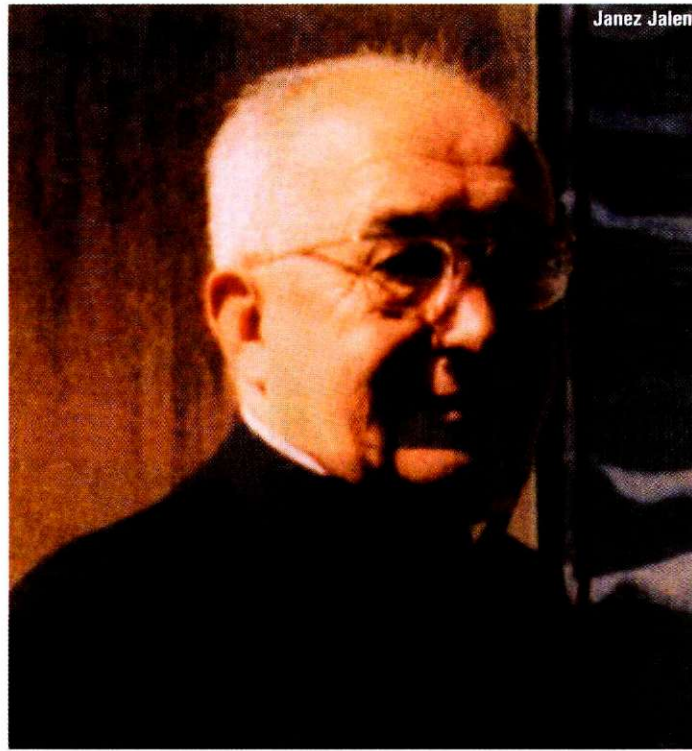
Čeprav je bil Kocbek zapletena osebnost, polna nasprotij, o čemer se je treba z Dragom Jančarjem strinjati, niti po naključju ni bil osvoboditelj. Kot politik je bil revolucionar in nedemokrat par excellence (berite njegove dnevnike!), ki je med vojno podpiral komunistično nasilje nad slovenskim narodom, za kar prevzema veliko odgovornost. Bil je kvečjemu samooklicani osvoboditelj v "tovarišiji" samooklicanih osvoboditeljev. Osvobodilec za povojno diktaturo. Revolucionar, ki je osvobajal Slovence proti Slovincem. In še predvsem kristjan, ki je zavrnil krščansko etiko. Ko je tako dajal legitimnost nelegitimnim, je postal tudi sam nelegitimni. Da je sodeloval pri napačnem podjetju, priča končno tudi njegova usoda; ko ni bil več potreben, so ga zavrli. Bil je akter revolucije in njena žrtev. Legitimnost si je nekako pridobil kot povojni izsiljeni kritik komunistične stvarnosti. To, kar ostaja verodostojno za "slabim človekom", je njegova literarna ustvarjalnost, recimo neponovljivi svet njegovega pesniškega vizionarstva.

Dr. Ivan Klemenčič

Na kongresu Osvobodilne fronte leta 1951 je Kocbek (zgoraj desno) govoril o svobodi in razburil vodstvo partije. Boris Kidrič ga je zavrnil in sprožil proces, ki se je končal s Kocbkovo izločitvijo iz javnega življenja.

Večina Slovencev, vsaj starejših, pozna *Bobre, Ovčarja Marka in Cvetkovo Cilko*, veliko pa je tudi takih, ki poznajo tudi *Trop brez zvoncev in Ograd*. Marsikdo pa je pozabil, kdo je te nekoč znamenite knjige napisal, in ne ve, kakšno življenje je imel ta človek. Vsekakor precej burno, kar je pred kratkim v obširni biografiji o Janezu Jalnu prikazal France Pibernik. Toda za obuditev Jalnovih del skrbi še nekdo.

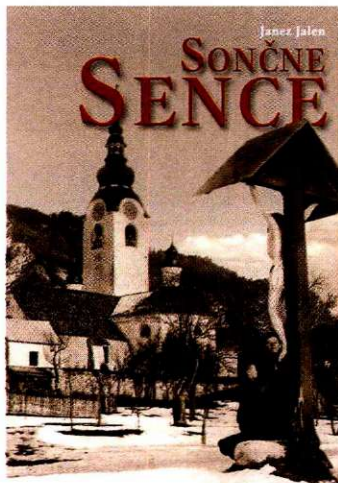
Janez Jalen

očetom, svojim možem Tonejem, ki je dober oče in mož, doživi marsikaj, tudi smrt svojega edinega otroka in drugo svetovno vojno. Knjiga je opremljena z ilustracijami akademskega slikarja Lojzeta Čemažarja.

Četrta knjiga je povest *Sončne sence*, ki je izšla pri goriški Mohorjevi družbi leta 1952, potem pa ne več. Povest pripoveduje o Pokljuki in gozdarju Tomažu Staretu, vdovcu, očetu treh odraslih otrok, ki ob delu spozna in vzljubi Rotarjevo Rezko, ki se že približuje zrelem letom. V povesti je veliko opisov narave in lova, predvsem pa – kot v vseh Jalnovih delih – poglobljanja v notranji svet glavnih oseb, v njihove medsebojne odnose in zlasti v njihov odnos do narave in živali. Knjiga je opremljena s fotografijami. Žebovčeva je izdala tudi vi-

Besede življenja

Pisatelj Janez Jalen je bil rojen 26. maja 1891 na Rodinah pod Stolum. Osnovno šolo je končal v Breznici, prvi letnik gimnazije v Marijanišču, preostalih sedem pa v Kranju. Po maturi se je odločil za študij bogoslovja in s tem za duhovniški poklic. Posvečen je bil 23. junija 1915. Naj-

prej je bil kaplan v Srednji vasi v Bohinju, od tam pa je odšel za vojnega kurata. Po vojni je bil kaplan še v Črnomlju, Stari Loki in Trnovem v Ljubljani. Od leta 1920 do 1930 je bil katehet na osemrazredni osnovni šoli

v Mostah v Ljubljani, potem pa še dobro leto kurat v bolnišnici za duševne bolezni na Studencu. Leta 1933 je bil upokojen, ob tem pa je od jeseni 1932 do pomladi 1937 služboval kot ekspozit v Notranjih Goricah.

Takoj po drugi svetovni vojni je bil nekaj časa zaprt, od leta 1948 do 1957 župnik v Grahovem pri Cerknici, nato pa do smrti 12. aprila 1966 v Ljubnem na Gorenjskem. Ves čas je čutil v sebi nagnjenje za pisanje leposlovja, prva dela pa je začel objavljati leta 1924, in to drame. Prozo je začel pisati pozneje. Njegovo najbolj znano delo so vsekakor *Bobri*, med njegovimi kratkimi pripovedmi, ki so sedanjim bralcem praktično neznan, pa je veliko pravih biserov.

Poleg Franceta Pibernika raziskuje Jalnovo življenje in delo v zadnjem času tudi **Marjeta Žebovec**, profesorica slovenščine in diplomirana etnologinja. Dosedanji sadovi njenega dela so Jalnov življenjepis z naslovom *Janez Jalen, pisatelj in duhovnik za vse Slovence*, v katerem je objavljenega tudi precej slikovnega gradiva, saj je ohranjenih veliko njegovih dokumen-

tov in fotografij. Življenjepis je pospremila zbirka njegovih kratkih pripovedi z naslovom *Previsi, niz dogodkov*, kjer je prvič zbrana vsa Jalnova kratka pripovedna proza, dodani pa so tudi linorezi mlade akademske slikarke Evgenije Jarc.

Tema dvema knjigama je sledila povest *Razpotja*, ki je izhajala v *Družini* v letih 1954–1956, v knjigi pa sploh ni izšla. Glavna oseba povesti je kmečko dekle in potem žena Vida, ki postane mati štirim otrokom svoje pokojne sestre. Z njimi in njihovim

deokaseto in DVD z dokumentarnim filmom o Jalnovem življenju in delu z naslovom *Ostrorogi Jalen*, zgodbo o pisatelju Janezu Jalnu. Sodelujejo ljudje, ki se pisatelja spominjajo, film pa je bil posnet v krajih, kjer je pisatelj živel in delal. Dodana mu je še Jalnova burka *Sladoled*, ki je polna zdravega humorja, izvedlo pa jo je Farno kulturno društvo iz Koroske Bele v režiji Gregorja Čušina. Vse te izdaje se dobijo pri Marjeti Žebovec, Smlednik 54, 1216 Smlednik, tel. 01/362-7167. **I. Ž.**

**EVJ
ELEKTROPROM d.o.o.**

Loke 22

1412 KISOVEC

tel.: 03 56 57 150

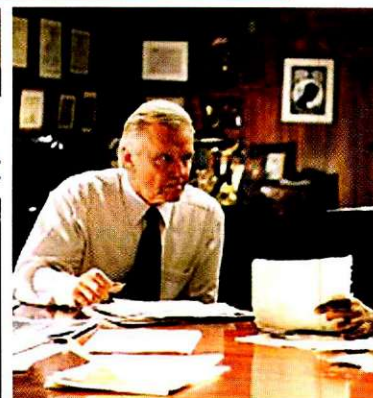
fax: 03 56 71 488

www.elektroprom.si

**EVJ
ELEKTROPROM**

- ♦ projektiranje strojnih in elektro instalacij in geodetske storitve
- ♦ bar sedmica
- ♦ lokalna televizija ETV

- ♦ trgovina EVJ Center
- ♦ elektroinstalacije
- ♦ centralne kurjave, vodovod, plinske instalacije
- ♦ kabelsko komunikacijski sistemi
- ♦ grafitne ščetke
- ♦ tiskana vezja
- ♦ delovni stroji in nizke gradnje

S spominom do zmage

**Kaj bi si mislili, če bi nena-
doma odkrili, da je nekdo
šaril po vaših možganih in
spreminjal vaše spomine?**

In vse to samo zato, da bi na mesto predsednika države spravil svojega človeka, ki ga ima v popolni oblasti? Najbrž bi se ustrašili in skušali odkriti, za kaj gre. Začelo se je v Kuvajtu pred operacijo Puščavski vihar, ko je izvidniška enota stotnika Marca padla v zasedo. Stotnik poskuša voditi obrambo, a

je onеспособljen. Ko pride k sebi, se spomni le, da je enoto rešil narednik Shaw in da sta bila dva vojaka ubita. Ob vrnitvi v domovino predlaga narednika Shawa za častno medaljo kongresa in le-ta jo tudi dobi.

Nekaj let kasneje major Marco še vedno dela v vojski, narednik Shaw pa se je začel vzpenjati po politični lestvici in je postal kandidat za podpredsednika na prihajajočih volitvah. Marco vse pogosteje sanja čudne sanje, v katerih so dogodki iz Kuvajta drugačni, kot se jih spominja, in tudi narednik Shaw je imel v njih drugač-

THE MANCHURIAN CANDIDATE

Režija:	Jonathan Demme
Scenarij:	Daniel Pyne, Dean Georgias
Producenti:	Jonathan Demme, Scott Rudin, Tina Sinatra, Ilona Herzberg
Igrajo:	Denzel Washington, Meryl Streep, Liev Schreiber, Jon Voight, Kimberly Elise, Jeffrey Wright, Ted Levine
Premiera:	4. 11. 2004
Distribucija:	Karantanija Cinemas

no vlogo. Marco počasi razkrije, kaj se je v Kuvajtu res dogajalo in kdo stoji za tem. S svojimi strahovi se najprej obrne na svoje nadrejene in ti mu ukažejo, naj na vse skupaj poza-

bi in jemlje še več zdravi. Zato za pomoč prosi senatorja Jordana, ki se sooci z Raymondom Shawjem in njegovo oblastno materjo, senatorko Eleanor Prentiss Shaw. To soočenje ga

**Lepa in bistra hči revnih
staršev se predobro zaveda,
da si lahko v času viktorijanske
Anglije spodobno
življenje omogoči le s poro-
ko z bogatim moškim.**

Hči obubožanega angleškega umetnika in francoske pevke z imenom Becky, igra jo odlična Reese Witherspoon, že zelo zgodaj posta-

Semenj ničevosti

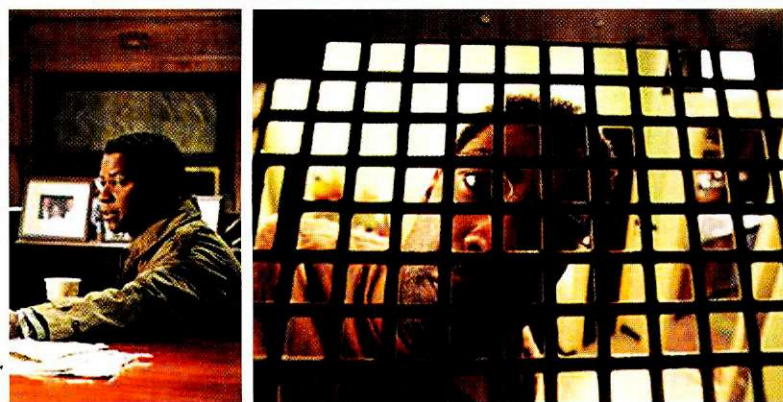
ne sirota. Ne obeta se ji lepa prihodnost, toda že kot otrok hrepeni po bolj bleščečem življenju. Po akademiji gospe Pinkerton v Chiswicu se odloči, da mora na vsak način postati del angleške visoke družbe, kar bo njena odskočna deska do pravega kandidata, ki jo bo popeljal v lepše življenje. Tako se s svojo

bistrostjo, pretkanostjo in privlačnostjo začne vzpenjati po družbeni lestvici v prvi četrtini 19. stoletja.

Njen vzpon obrodi sadove, ko se zaposli kot guvernanta hčerk čudaškega gospoda Pitta Crawleyja, ki ga igra Bob Hoskins. Becky se prikupi otrokom in celo bogati teti Matildi (Eileen Atkins). Za družino v pode-

želskem Hampshiru postane nepogrešljiva in bistro dekle si pridobi Matildino zaupanje. Toda Becky ve, da to ni dovolj, če se hoče povzpeti na vrh. Preseliti se mora v mesto. Ko jo torej Matilda povabi, da skupaj odideta v London, nima pomislekov. Tam spet sreča svojo najboljšo prijateljico Amelio Sedley (Romola Garai),

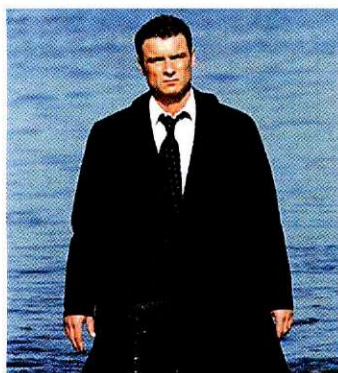
ki sicer uživa udobno življenje, vendar pa z njo ne deli tako visokih ambicij. Becky zdaj dodobra pozna vso družino Crawleyjevih in kmalu se na skrivaj poroči z očarljivim dedičem Rawdonom Crawleyjem (James Purefoy). Ko Matilda izve za njuno zvezo, mladoporočenca izloči iz svoje družine. Ob Napoleonovih napadih

stane življenja. Marco poskuša preprečiti, da bi bil Raymond Shaw izvoljen, ker ga ima nekdo očitno popolnoma v oblasti. Pa mu bo uspelo?

Po knjižni predlogi

Zgodba temelji na romanu Richarda Condona in je različica filma

z istim naslovom iz leta 1962, v katerem je vlogo Bena Marca igral Frank Sinatra, tokrat pa ga je upodobil Denzel Washington. Zgodba, Meryl Streep igra vlogo Mrs. Iselin, ki jo je v izvirniku igrala Angela Lansbury, je posodobljena, upošteva najnovejše dosežke tehnologije in znanosti, hkrati pa je obdržala svojo človečnost in pokazala, da so zlorabe oblasti mogoče, če se jim nihče ne postavi po robu ...

Snemanje je potekalo na različnih lokacijah, predvsem pa v New Yorku in Washingtonu. Bitko v puščavi so morali posneti kar doma, ker seveda snemanje v Kuvajtu ni prišlo v poštev. Sodelavci se strinjajo, da je bilo snemanje precej naporno, vse pa je pokonci držala vodilna ideja tega filma, da srčnost premaga vse ovire.

se Rawdon pogumno odpravi v vojno. Noseča Becky stoji ob strani obupan Amelii, katere mož George Osborne je tudi moral v boj. George umre v bitki pri Waterlooju in prijateljstvo med Becky in Amelijo se povsem skrha. Rawdon se vrne in Becky rodi sina. Vendar pa denar in udobje nista na strani družine. Becky si bolj kot kadar koli želi utreti pot v londonsko družbo in do lepega življenja. Končno se ji nasmehne sreča, ko spozna svojega zaveznika, mogočnega markiza Steyna. Toda

cena utegne biti zanj previsoka ... Roman Semenij ničevosti Williama Makepeacea Thackeraya, napisan v nadaljevanjih v letih 1847 and 1848, pogosto označujejo kot najbolj inteligentno in zabavno kritiko družbe zgodnjega 19. stoletja. Film po njegovi knjižni predlogi je režirala ena najbolj priznanih režiserk Mira Nair, ki se je spomnimo po mojstrovinah Sallam Bombay, Kamasutra: Zgodba o ljubezni in Monsunska poroka. **Monika Maljevič**

VANITY FAIR

Režija: Mira Nair
Scenarij: Matthew Faulk, Mark Skeet, Julian Fellowes
Producenti: Janette Day, Donna Gigliotti, Lydia Dean Pilcher
Igrajo: Reese Witherspoon, James Purefoy, Aileen Atkins, Jim Broadbent, Gabriel Byrne, Romola Garai, Douglas Hodge, Bob Hoskins, Rhys Ifans, Natasha Little, Geraldine McEwan
Premiera: 4. 11. 2004
Distribucija: Cinemania Group

na kratko

Greg Kinnear bo ob Billyju Bobu Thorntonu zaigral v Paramountovi različici filma **The Bad News Bears**. Komedijo bo režiral Richard Linklater, snemanje pa naj bi se začelo prihodnji mesec. Izvirnik iz leta 1976 je bil na filmskih platnih prikazan v dneh delih: The Bad News Bears in Breaking Training in The Bad News Bears Go to Japan. Walter Mathau je v izvirniku nastopil v glavni vlogi Morrisa Buttermakerja, trenerja bejzbola v mali ligi.

Priljubljeni hollywoodski igralec **Ben Affleck** se je odločil, da ne bo več nastopal v akcijskih filmih. Affleckov najnovejši film je komedija, vloge, kot je bila tista v Armageddonu, pa bo zavračal. "Nikoli več ne bom nosil orožja v filmu niti dvigoval stvari v zrak. Utrujen sem od takšne vrste filmov," pravi priljubljeni igralec. "Ironija je v tem, da želim delati komedije, čeprav je toliko igralcev komikov, ki se neprestano sprašujejo, kdaj bodo končno zaigrali v nečem resnejšem," je dejal Ben.

Delno avtobiografski film **Locked And Loaded** o priljubljenem rapperju 50 Centu bo posnel irski režiser Jim Sheridan, avtor filma In America. Za scenarij je zadolžen Terence Winter, ki je sicer scenarist in producent Sopranovih. O sami zgodbi in filmu je malo znanega. Ve se le to, da pripoveduje o revnem otroku, ki postane diler in se pozneje odpove svojemu "poklicu", da bi se lahko posvetil rapu. Tako kot 8 milj tudi Locked And Loaded večinoma temelji na izkušnjah 50 Centa. Producenta filma sta Eminem in Dr. Dre.

LL Cool J (S.W.A.T.) bo igral v različici komedije **Last Holiday**, v katerem bo njegova partnerica Queen Latifah. Režirala bo Wayne Wang (Zgodilo se je na Manhattnu). Zgodba izvirne britanske komedije iz leta 1950 spremlja reveža, človeka s činom, ki izve, da mu je ostalo le nekaj mesecev življenja. Zato se odpravi na zadnje počitnice, na katerih ga zamenjujejo za ekscentričnega aristokrata. V ameriški različici bo Latifah igrala glavno vlogo sramežljive ženske s činom, ki se ob novici, da je neozdravljivo bolna, odpravi na počitnice v Evropo. LL Cool bo tako igral človeka, ki je skrivnostno zaljubljen v glavno junakinjo.

Zvezda serije **Alias Jennifer Garner**, katere film 13 Going on 30 bo kmalu prišel na velika platna, se pogaja za vlogo v romantični komediji Catch and Release. Projekt filmske družbe Columbia Pictures govori o ženski, ki se sooča s smrtjo svojega soproga in skrivnostmi, ki so ji bile do sedaj neznane. Garnerjevo pa bomo do ekranizacije tega filma videli še v filmu 20th Century Foxa Elektra, v katerem je njen partner Goran Višnjić. Do sedaj smo jo videli v filmih Ujemi me, če me moreš, Pearl Harbor in Daredevil.

Columbia Pictures je odkupila komični zaplet za film z naslovom **Confessions of a Little Coac**. Scenarij pripravlja Robbie Fox (So I Married an Axe Murderer), režisersko palico pa so dodelili Jonathanu Mostowu (Terminator). Zgodba filma spremlja očeta, ki se po neresnem pristopu do življenja odloči odkupiti tako, da začne trenirati majhno bejzbolsko ekipo svojega sina. Težave nastanejo, ko se trenerju začnejo ponujati mame njegovih varovancev. Režiser Mostow ta čas snema neimenovani projekt za Paramount, pogovarja pa se tudi o režiji za Terminatorja 4.

Radio Krka
106.6 MHz

PETEK,

5.11.2004

Slovenija 1

6.20	TEDENSKI IZBOR
6.20	KULTURA
6.30	ODMEVI
7.00	DOBRO JUTRO (VPS 07.00)
9.00	POROČILA (VPS 09.00)
9.05	TEDENSKI IZBOR
9.05	ČIAK JUNIOR - MALI KRALJ BOBNA, KITAJSKI KRATKI FILM
9.25	VESELA HIŠICA: PRAVLJICA O NESREČNEM STRAŠILU BARBUHU, LUTKOVNA NANIZANKA, 19/23
9.45	JURIJ DROBIŽEK, RISANA NANIZANKA, 11/26
10.10	SKIP IN SKIT, RISANA NANIZANKA, 18/26
10.20	ENAJSTA ŠOLA, ODDAJA ZA RADOVEDNEŽE
10.55	JASNO IN GLASNO: OKOLJE - KAJ DOGAJA?, KONTAKTNA ODDAJA ZA MLADE
11.35	MLADI VIRTUOZI: KAJA PRODNIK, KLAVIR
11.50	HUMANISTIKA
12.25	FRASIER, AM. HUMORISTIČNA NANIZ., 4/24
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME
13.15	TEDENSKI IZBOR
13.15	OSMI DAN
13.45	STANA BERGOČ: VMESNI ČAS, TV IGRA
14.55	VSAKDANIK IN PRAZNIK, PONOVITEV
15.55	MOSTOVI - HIDAK (VPS 15.55)
16.30	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
16.45	SLOVENSKI VODNI KROG: KOLPA, IZOBRAŽEVALNO-DOKUMENTARNA NANIZANKA, 3/10 (VPS 16.50)
17.15	IZ POPOTNE TORBE: MIŠ (VPS 17.15)
17.35	AFRIKA, ANGLEŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 7/9 (VPS 17.40)
18.30	ZREBANJE DETELJICE (VPS 18.30)
18.40	RISANKA (VPS 18.40)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.35	VREME, MAGNET, ŠPORT
20.00	NAJŠIBKEJŠI ČLEN, KVIZ (VPS 20.00)
20.55	24, AMERIŠKA NAD., 5/24 (VPS 20.55)
22.00	ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
22.50	POLNOČNI KLUB (VPS 22.50)
0.05	NOČNI IZBOR
0.05	DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT
1.00	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 01.00)
1.20	AFRIKA, ANGLEŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 7/9
2.15	RESNIČEN ČLOVEK, DANSKI FILM (VPS 02.10)
3.45	POLNOČNI KLUB
4.55	INFOKANAL

Slovenija 2

6.30	INFOKANAL
9.05	TEDENSKI IZBOR
9.05	OSEBNO, POGOVORNA ODDAJA
9.35	MOSTOVI - HIDAK, BREZ MEJA - HATJRTALAN
10.05	OTROŠKI INFOKANAL
11.00	TV PRODAJA
11.30	ZABAVNI INFOKANAL
16.30	TV PRODAJA
17.05	VIDEOSPOTNICE: VROČE, PONOVITEV
17.45	OSEBNO, POGOVORNA ODDAJA (VPS 17.45)
18.15	SKOZI ČAS (VPS 18.15)
18.30	ŽIVLJENJE Z JUDY GARLAND: SAMA S SENCAMI, AMERIŠKA BIOGRAFSKA NAD., 2., ZADNJI DEL, PONOVITEV (VPS 18.30)
20.00	KARTEL, NEMŠKA DOKUMENTARNA ODDAJA (VPS 20.05)
20.50	CITY FOLK, LJUDJE EVROPSKIH MEST (VPS 20.50)
21.20	SOUTH PARK, AMERIŠKA RISANA HUMORISTIČNA NANIZANKA, 9/15 (VPS 21.20)
21.45	NOČNA MORA V ULICI BRESTOV, AMERIŠKI FILM, 1/3 (VPS 21.45)
23.15	SLOVENSKA JAZZ SCENA: IRENA VIDIC KYINTET (VPS 23.15)
0.05	INFOKANAL

Kanal A

8.30	TV prodaja
8.40	Divja Amrika, mladinski film

10.30	E+, ponovitev
12.30	TV prodaja
13.00	Čarovnice, 3. sezona, 18. del ameriške naniz.
13.50	Mladi in nemirni, 4. sezona, 9. del am. nad.
14.45	Vsi moji otroci, 164. del ameriške nad.
15.35	TV prodaja
16.05	Obalna straža na kolesih, ameriška nanizanka
17.00	Oh, ta sedemdeseta, 1. sezona, 20. del ameriške humoristične nanizanke
17.30	Jimova družina, 2. sezona, 20. del ameriške humoristične nanizanke
18.00	E+
20.00	Žene nogometašev, 1. sezona, 2. del angleške nadaljevanke
21.00	Romantični film: Dve srci, ameriški film
22.45	Moške zadeve, 3. sezona, 10. del ameriške nanizanke
23.40	Ruby Wax, pogovorna oddaja

Pop TV

7.25	Ricki Lake, ponovitev pogovorne oddaje
8.15	Rubi, ponovitev 42. dela mehiške nadaljevanke
9.10	Klon, ponovitev 148. dela brazilške nadaljevanke
10.00	TV prodaja
10.30	Zrelo srce, ponovitev 13. dela mehiške nadaljevanke
11.20	Vrtnarjeva hči, ponovitev 76. dela mehiške nadaljevanke
12.15	Trenja, ponovitev
13.40	TV prodaja
14.10	Ricki Lake, pogovorna oddaja
15.00	Vrtnarjeva hči, 77. del mehiške nadaljevanke
15.55	Zrelo srce, 14. del mehiške nadaljevanke
16.55	Klon, 149. del brazilške nadaljevanke
17.55	24UR - vreme
18.00	Rubi, 43. del mehiške nadaljevanke
19.00	24UR
20.00	Sanjski moski, slovenska erealitry serija
20.55	Akcija: Misija: Nemogoče, ameriški film
23.00	Vročje mesto, 1. sezona, 8. del ameriške nanizanke
23.55	XXL premiere
0.00	Kinjeite n prepovedani sad, ameriški film
1.50	24UR, ponovitev
2.50	Nočna panorama

TevePika

9.00	Poslovni studio, dnevno informat. oddaja, pon
9.30	ABCD, svet avtomobilizma, pon
10.00	Beremo z dr. Manco Košir, pon
11.30	Computer line, oddaja o računalništvu, pon
12.00	Koncert "zametne vrtnice" Murska Sobota, 1 del, vodi: Boris Kopitar, pon
13.00	Razgledovanja, potopisna reportaža, pon
13.30	Glasbeni mozaik
17.30	Živeti zdravo, vodi: Milka Krapež, pon
18.00	Ekološka kot način življenja, nova znanja za nove dejavnosti, 2 del, prvič
18.30	V družbi s Favnom, pon
18.45	Z glavo na zabavo
19.00	Do zdravlja tudi tako, gost: dr. Peter Gregor, pon
19.30	V harmoniji z naravo, pon
20.00	Predah v gibanju, gostja: Monika Kartin, vodi: Jana Debeljak, prvič
21.00	Resnice o vinu, Šumec kraljestvo Dom Perigona, prvič
21.30	24 UR, informativna oddaja
22.30	Skok v mini teater, prvič
23.00	Trenja POP TV
0.20	Glasbeni mozaik

Prva TV

07.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
07.30	Yu-Gi-Oh, risana serija
08.00	Tri v vrsto
08.30	Spomin
09.00	TV prodaja
09.30	Risanke
10.00	TV prodaja
10.30	Risanke
11.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
11.30	Yu-Gi-Oh, risana serija
12.00	TV prodaja
12.30	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
13.00	TV prodaja
13.30	Hoces, nočes, ponovitev
14.00	Janja, ponovitev

14.30	Štiri tacke, ponovitev
15.00	Rad igram nogomet, ponovitev
15.20	Iris, angleška drama, 2001
17.00	Sto izlozb, sto strasti, 306. del italijanske tenoleve
17.30	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
18.00	Yu-Gi-Oh, risana serija
18.30	TV prodaja
19.00	Tri v vrsto
19.30	Spomin
20.00	Črna kronika, bosanska nanizanka
21.30	Okrožje Colombia, 1. del ameriške nanizanke
22.30	Mamini fantje, ameriški triler, 1994
00.20	TV prodaja

SOBOTA,

6.11.2004

Slovenija 1

6.20	TEDENSKI IZBOR
6.20	KULTURA
6.30	ODMEVI
7.00	ZGODBE IZ ŠKOLJKE
7.30	RISANKA
7.40	POD KLOBUKOM
8.15	ČIAK JUNIOR - SIMON REČE, BELGIJSKI KRATKI FILM
8.35	KINO KEKEC: MOMO, ITALIJANSKI ANIMIRANI FILM (VPS 08.35)
9.55	TEDENSKI IZBOR
10.45	NAJŠIBKEJŠI ČLEN, KVIZ
9.55	POLNOČNI KLUB
12.00	TEDNIK, PONOVITEV
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 13.00)
13.25	HOTEL POLDRUGA ZVEZDICA: PREISKAVA, TV NANIZANKA, 6/15, PONOVITEV
13.55	STRIC Z MORJA, NEMŠKI FILM (VPS 13.55)
15.25	O ŽIVALIH IN LJUDEH, ODDAJA TV MARIBOR (VPS 15.30)
15.50	SLOVENCI V ITALIJI (VPS 15.55)
16.30	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
16.50	NA VRTU, ODDAJA TV MARIBOR (VPS 16.50)
17.15	OZARE (VPS 17.15)
17.20	ZAKLADI SVETA, NEMŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 18/21 (VPS 17.20)
17.55	SLOVENSKI MAGAZIN (VPS 17.55)
18.25	GRIMMOVE PRAVLJICE, RISANA NANIZANKA, 9/13 (VPS 18.20)
18.45	RISANKA (VPS 18.45)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.25	UTRIP
19.40	VREME
19.45	ŠPORT
20.00	HOTEL POLDRUGA ZVEZDICA: ZA ENO NOČ SLAVE, TV NANIZANKA, 7/15 (VPS 20.00)
20.35	HRI - BAR (VPS 20.35)
21.35	PRVI IN DRUGI (VPS 21.35)
22.00	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
22.30	SOPRANOVI, AM. NAD., 5/13 (VPS 22.35)
23.25	NOČNI IZBOR
23.25	NOČ V RDEČI ČETRTI, NEMŠKI FILM (VPS 23.25)
0.55	SLOVENSKI MAGAZIN
1.20	DNEVNIK, VREME, ŠPORT
2.00	DNEVNIK ZAMEJSKE TV
2.20	NA VRTU, ODDAJA TV MARIBOR
2.45	ZAKLADI SVETA, NEMŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 18/21
3.15	SPOMIN IN ODPUŠČANJE, ITALIJANSKA DRAMA, 1/2
4.55	PRVI IN DRUGI
5.15	INFOKANAL

Slovenija 2

6.30	INFOKANAL
9.10	GLASBENO JUTRO: KOMORNI GODALNI ORKESTER AKADEMIJE ZA GLASBO - B. IPAVEC: SERENADA ZA GODALA (VPS 09.05)
9.35	MOSTOVI - HIDAK, PONOVITEV
10.05	INFOKANAL
11.00	TV PRODAJA
11.30	INFOKANAL
13.25	TV PRODAJA
14.00	RUDOLF MAISTER VOJANOV IN MESTO OB DRAVI, DOKUMENTARNI PORTRET, PON.
14.55	ČEHOV: LIGA PRVAKOV V ROKOMETU, ČEHOVSKI MEDVEDI - GORENJE, PRENOS (VPS 14.55)

16.55	GOUGE - O SKUPINI PIXIES, GLASBENI DOKUMENTAREC (VPS 16.55)
17.55	CELJE: LIGA PRVAKOV V ROKOMETU, CELJE PIVOVARNA LAŠKO - CRVENA ZVEZDA, PRENOS (VPS 17.55)
19.50	SKOZI ČAS (VPS 19.50)
20.00	HOWARD GOODALL - POMEMBNIM DATUMI: 1937, ANGLEŠKA GLASBENO-DOKUMENTARNA SERIJA, 3., ZADNJI DEL (VPS 20.05)
20.55	ZLATA SRCA, ANGLEŠKA LITERARNA NADALJEVANKA, 2/4 (VPS 21.00)
21.45	UPANJE UMRE NAZADNJE, NEMŠKI FILM (VPS 21.55)
23.15	SOBOTNA NOČ (VPS 23.20)
0.45	INFOKANAL

Kanal A

8.50	TV prodaja
9.20	Vsi moji otroci, ponovitev 160. dela am. nad.
10.10	Vsi moji otroci, ponovitev 161. dela ameriške nadaljevanke
11.00	Vsi moji otroci, ponovitev 162. dela ameriške nadaljevanke
11.50	Vsi moji otroci, ponovitev 163. dela ameriške nadaljevanke
12.40	Vsi moji otroci, ponovitev 164. dela ameriške nadaljevanke
13.30	Goodyear liga, oddaja
14.00	Dannyjeve zvezde
15.00	Sistem: Igralniški triki, dokumentarna oddaja, 1/3
16.00	Izganjalna vampirjev, 7. sezona, 1. del ameriške nanizanke
16.55	Goodyear liga, Partizan: Union Olimpija, prenos košarke
18.50	E+
20.00	Kriminalka: Smrtonosna vročica, kanadsko-nemški film
21.45	Posvem ekstremno, dokument. oddaja
22.45	Noč čarovnic n 20 let pozneje, ameriški film
0.20	Ekstra magazin, ponovitev

Pop TV

7.30	TV prodaja
8.00	Ringa-Raja: Harold in vijolična voščenska, sinhronizirana risana serija
8.25	Tom in Jerry, risana serija
8.35	Rudjevo moštvo, sinhronizirana risana serija
9.00	Ogjeva družina, sinhronizirana risana serija
9.10	Zelenjavčki, sinhronizirana risana serija
9.45	Bobek in Ciril, sinhronizirana risana serija
10.05	Ariela n mala morska deklica, sinhronizirani risani film
11.00	Dogodivščine Jackieja Chana, risana serija
11.30	Oliver in njegovi, 1. sezona, 5. del mladinske nanizanke
12.00	Solska košarkarska liga
13.05	Pot na Bali, ameriški film
14.50	Preselitev simpanov, dokumentarna oddaja
16.05	V tigrovi senci, dokumentarna oddaja
17.15	24UR - vreme
17.20	Hisica na drevesu, ameriški film
19.00	24UR
20.00	Filmski hit: Divje strasti, ameriški film
22.00	Klient, ameriški film
0.15	Stripizetete, dokumentarna serija
0.45	24UR, ponovitev
1.45	Nočna panorama

TevePika

9.30	Do zdravlja tudi tako, gost: dr. Peter Gregor, pon
10.00	Kulturne drobtinice, srednjeveški dnevi 2004, pon
10.30	Predah v gibanju, gostja: Monika Kartin, vodi: Jana Debeljak, pon
11.30	Computer line, oddaja o računalništvu, pon
12.00	Koncert "zametne vrtnice" Murska Sobota, 1 del, vodi: Boris Kopitar, pon
13.00	Glasbeni mozaik
15.30	Beremo z dr. Manco Košir, pon
17.00	SKL, Solska košarkarska liga, pon
18.00	A TO JE TOI?, poučno zabavna oddaja z Rezo, pon
18.30	IDOL 2004, 5 del, pon
20.00	Na piki, aktualna pogovorna oddaja, resnice slovenskega praznika, pon
21.00	Resnice o vinu, Šumec kraljestvo Dom Perigona, pon
21.30	24 UR, informativna oddaja

22.30	Živeti zdravo, vodi: Milka Krapež, pon
23.00	Ekstra magazin, pon
00.00	Z glavo na zabavo, pon
00.15	Glasbeni mozaik

Prva TV

08.00	TV prodaja
09.00	Pokémoni, sinhronizirana risana serija
11.00	Risanke
11.30	Za vas in mesto, ponovitev
12.30	Risanke
13.00	TV prodaja
13.30	A n JUS za vsak okus, ponovitev
14.00	Red Bull - Pororoca
14.30	Risanke
15.30	Okrožje Columbia, 1. del ameriške nanizanke
16.30	Leteči start, ponovitev
17.30	Štiri tačke, ponovitev
18.00	Janja, razvedrilna oddaja
18.30	Automobile
18.45	Risanke
19.00	Adijo pamet, kontaktna glasbena oddaja
20.00	Robinson Crusoe, ameriška drama, 1997
21.40	Zametne vrtnice, zabavnoglasbena oddaja
22.40	Reporter X
23.15	Popotovanja z Janinom
23.50	TV prodaja

NEDELJA,

7.11.2004

Slovenija 1

7.30	ŽIV ŽAV: BINE: ZOB, LUTKOVNO-IGRANA NANIZANKA, 6/14; KRTEK, RISANA NANIZANKA, 3/6; MEDVEDEK, RISANA NANIZANKA, 8/14 (VPS 07.30)
9.05	CIJAK JUNIOR - SREČKO, JUŽNOAFRIŠKI ZMAGOVALNI KRATKI FILM (VPS 09.15)
9.25	O ŽIVALIH IN LJUDEH, ODDAJA TV MARIBOR, PONOVIČEV NEDELJSKA MAŠA, PRENOS IZ VIPAVSKEGA KRIŽA (VPS 09.55)
9.55	OD SRCA, AVSTRALSKA POLJUDNOZNANS. SERIJA, 1/6 (VPS 11.00)
11.00	OZARE, PONOVIČEV OBZORJA DUHA (VPS 11.30)
11.30	LJUDJE IN ZEMLJA, ODDAJA TV MARIBOR (VPS 12.00)
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 13.00)
13.10	VSADKANJIK IN PRAZNIK (VPS 13.10)
14.15	TISTEGA LEPEGA POPOLDNEVA (VPS 14.15)
14.20	MALI DEMONI
14.25	POLDNEVNIK
14.30	ČLOVEŠKI FAKTOR
14.35	GLAS LJUDSTVA
14.40	NEDELJSKO OKO
14.50	PREDMET POŽELENJA
15.05	PLANETV: IAN WRIGHT V ŽIVO
15.40	ŠPORT & PREMIERE LEAGUE
15.50	ŠPORT NA DANAŠNJI DAN
15.55	PET MINUT SLAVE
16.00	WHOOPI, AMERIŠKA HUMORISTIČNA NANIZANKA, 7. EPIZODA
16.30	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
16.50	TISTEGA LEPEGA POPOLDNEVA (VPS 16.50)
17.15	LORELLA
17.15	ŽIVE LEGANDE
17.20	GLASBENI DVOBOJ
17.40	NOČNA MORA
17.50	ARENA
18.10	VROČE
18.15	DRUŽABNA KRONIKA
18.30	ZREBANJE LOTA (VPS 18.30)
18.40	RISANKA (VPS 18.40)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.25	ZRCALO TEDNA
19.40	VREME
19.45	ŠPORT
20.00	SPET DOMA (VPS 20.00)
21.50	INTERVIJU (VPS 21.50)
22.45	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 22.45)
23.15	DESETI BRAT, SLOVENSKI FILM (VPS 23.20)
0.45	NOČNI IZBOR
0.45	DNEVNIK, VREME, ŠPORT
1.25	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 01.25)
1.50	TISTEGA LEPEGA POPOLDNEVA
5.40	INFOKANAL

Slovenija 2

10.00	TV PRODAJA
10.30	INFOKANAL
11.35	TV PRODAJA
12.05	24. SREČANJE TAMBURAŠKIH IN MANDOLINSKIH SKUPIN IN ORKESTROV SLOVENIJE, 1/4 (VPS 12.10)
12.40	MLADI VIRTUOZI: KONCERT PRVONAGRAJENCEV 33. TEKMOVANJA MLADIH SLOVENSKIH GLASBENIKOV, 1/6 (VPS 12.45)
13.00	IGRE BREZ MEJE 1996, PON. (VPS 13.00)
14.35	CYRANO DE BERGERAC, FRANCOSKI FILM, PONOVIČEV (VPS 14.35)
16.55	LIGA PRVAČOV V ROKOMETU: CELJE PIVOVARNA LAŠKO - CRVENA ZVEZDA, POSNETEK IZ CELJA (VPS 16.55)
18.20	MAGAZIN LIGE PRVAČOV V NOGOMETU (VPS 18.20)
18.50	SKOZI ČAS (VPS 18.50)
19.00	TONE PARTIČIČ: ŠČUKE PA NI, ŠČUKE PA NE - NOVI DIREKTOR, NOVA METLA, TV NAD., 5/ 7, PONOVIČEV (VPS 19.00)
20.00	ZIBELKE SVETOVNIH KULTUR, NEMŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 5/12 (VPS 20.05)
21.00	ZA VSAKO CENO, DANSKA NADALJEVANKA 2/3, PONOVIČEV (VPS 21.00)
21.50	OPERNE ARIJE - ANDREJ DEBEVEC (VPS 21.55)
22.10	E. CLUG: TANGO, PLESNA PREDSTAVA BALETA SNG MARIBOR (VPS 22.15)
23.10	SOUTH PARK, AMERIŠKA RISANA HUMORISTIČNA NANIZANKA, 9/15, PONOVIČEV (VPS 23.15)
23.35	INFOKANAL
6.30	INFOKANAL

Kanal A

9.20	TV prodaja
9.50	MLADI IN NEMIRNI, 4. sezona, ponovitev 5. dela ameriške nadaljevanke
10.40	MLADI IN NEMIRNI, 4. sezona, ponovitev 6. dela ameriške nadaljevanke
11.30	MLADI IN NEMIRNI, 4. sezona, ponovitev 7. dela ameriške nadaljevanke
12.20	MLADI IN NEMIRNI, 4. sezona, ponovitev 8. dela ameriške nadaljevanke
13.10	MLADI IN NEMIRNI, 4. sezona, ponovitev 9. dela ameriške nadaljevanke
14.00	DANNYJEVE ZVEZDE, 1000. oddaja
15.00	Sistem: Nevarnosti pri delu, dokumentarna oddaja, 2/3
15.55	MLADI Indiana Jones: Puščavski vrag, ameriški film
17.30	ŽIVALIM NA POMOČ, dokumentarna nanizanka
18.00	E+
20.00	Družinski film: Shrek, ameriški film
21.45	Odvetnik z ulice, 3. sezona, 11. del ameriške nanizanke
22.40	Goodyear liga, Helios: Crvena zvezda, posnetek kosarke
0.30	DANNYJEVE ZVEZDE, ponovitev

Pop TV

7.30	TV prodaja
8.00	Ringa-Raja:
8.00	Harold in vijolična voščenska, sinhronizirana risana serija
8.25	Tom in Jerry, risana serija
8.35	Rudijev moštvo, sinhronizirana risana serija
9.00	Ogijeva družina, sinhronizirana risana serija
9.10	Zelenjavčki, sinhronizirana risana serija
9.45	Zadnji primer inšpektorja Gadgeta, sinhronizirani risani film
11.05	Galidor n varuh na vesoljski meji, 1. del mladinske nanizanke
11.30	Oliver in njegovi, 1. sezona, 6. del mladinske nanizanke
12.00	Šolska kosarkarska liga
13.05	Mestece za vedno, 1. sezona, 18. del ameriške nanizanke
13.55	Sanjski moški, ponovitev
14.50	Osamljeni Tom, kanadski film
16.35	Prtljaja preteklosti, ameriški film
18.15	24UR - vreme
18.20	1, 2, 3, kuhajmo!, dokumentarna oddaja
19.00	24UR

20.00	Lepo je biti milijonar, posebna oddaja s stipendisti Fundacije ANA
21.45	Športna scena
22.45	Mrtvak na faksu, ameriški film
0.25	24UR, ponovitev
1.25	Nočna panorama

TevePika

9.30	Poslovni studio, dnevno informat. oddaja, pon
10.00	Poslovni studio, dnevno informat. oddaja, pon
10.30	Poslovni studio, dnevno informat. oddaja, pon
11.00	Poslovni studio, dnevno informat. oddaja, pon
11.30	A TO JE TO!? poučno zabavna oddaja z Rezo, pon
12.00	V harmoniji z naravo, pon
12.30	Tam kjer je veselje doma, narodno zabavni program z turističnimi informacijami
17.00	Koncert "Zametne vrtnice" Murska Sobota, 1 del, vodi: Boris Kopitar, pon
18.00	Jana, oddaja o sončni strani življenja, disleksija
18.45	Z glavo na zabavo, pon
19.00	Ekošola kot način življenja, nova znanja za nove dejavnosti, 2 del, pon
19.30	Resnice o vinu, Šumeče kraljestvo Dom Perigona, pon
20.00	IDOL 2004, 7 del, v živo
21.30	24 UR, informativna oddaja
22.30	ABCD, svet avtomobilizma, pon
23.00	To morate vedeti!, kontaktna oddaja, tema: davki, vodi: Ivan Simić, pon
00.00	Z glavo na zabavo, pon
00.15	Glasbeni mozaik

Prva TV

07.00	TV prodaja
08.00	Otroško nedeljsko dopoldne
09.00	Yu-Gi-Oh, sinhronizirana risana serija
11.00	Rad igram nogomet
11.30	Za vas in mesto, oddaja o kmetijstvu in turizmu
12.30	Risanke
13.00	TV prodaja
13.15	Automobile
13.30	Zametne vrtnice, zabavnoglasbena oddaja
15.30	Supernova MTS, ponovitev
17.30	Hoče, noče, ponovitev
18.00	Navigator
18.30	Nas vrt
19.00	Adijo pamet, kontaktna glasbena oddaja
20.00	Vsi pravijo "ljubim te", ameriška romantična komedija, 1996
22.00	Zametne vrtnice, zabavnoglasbena oddaja
23.00	A n JUS za vsak okus, razvedrilna oddaja
23.30	K1, borilni športi
00.30	TV prodaja

PONEDELJEK,

8.11.2004

Slovenija 1

6.25	TEDENSKI IZBOR
6.25	UTRIP
6.40	ZRCALO TEDNA
7.00	DOBRO JUTRO (VPS 07.00)
9.00	POROČILA (VPS 09.00)
9.05	TEDENSKI IZBOR
9.05	IZ POPOTNE TORBE: MIŠ
9.20	BINE: ZOB, LUTKOVNO-IGRANA NANIZANKA ZA OTROKE, 6/14
9.40	ODDAJA ZA OTROKE
10.10	SLOVENSKI VODNI KROG: KOLPA, IZOBRAŽEVALNO-DOKUMENTARNA NANIZANKA, 3/10
10.40	SPET DOMA
12.25	PRVI IN DRUGI
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME
13.15	TEDENSKI IZBOR
13.15	OBZORJA DUHA
13.45	NEKAJ MINUT ZA DOMAČO GLASBO
14.05	LJUDJE IN ZEMLJA, ODDAJA TV MARIBOR
15.00	VSADKANJIK IN PRAZNIK, PONOVIČEV
15.55	DOBER DAN, KOROŠKA (VPS 15.55)
16.30	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
16.50	RADOVEDNI TAČEK: ŠKOLJKA (VPS 16.50)
17.00	RISANKA

17.05	HIŠA EKSPERIMENTOV: GOSTOTOLOGIJA, POUČNO-ZABAVNA NANIZ., 7/8 (VPS 17.05)
17.30	DRUŽINE V DIVJINI, FRANCOSKA POLJUDNOZNANSTVENA SERIJA, 1/4 (VPS 17.35)
18.25	ZREBANJE 3X3 PLUS 6 (VPS 18.25)
18.35	ZREBANJE ASTRA (VPS 18.35)
18.40	RISANKA (VPS 18.40)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.35	VREME, MAGNET, ŠPORT
20.00	ŠEF KLINIKE, FRANCOSKA NADALJEVANKA, 5/12 (VPS 20.00)
20.50	IZZIVI (VPS 20.55)
21.20	OPUS (VPS 21.25)
22.00	ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
22.50	KAREL II: STRAST IN OBLAST, ANGLEŠKA NADALJEVANKA, 3/4 (VPS 22.50)
23.55	NOČNI IZBOR
23.55	HOTEL POLDRUGA ZVEZDICA: ZA ENO NOČ SLAVE, TV NANIZANKA, 7/15
0.25	DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT (VPS 00.25)
1.20	DNEVNIK ZAMEJSKE TV
1.45	DRUŽINE V DIVJINI, FRANCOSKA POLJUDNOZNANSTVENA SERIJA, 1/4
2.40	IZZIVI
3.10	OPUS
3.35	UPANJE UMRE NAZADNJE, NEMŠKI FILM (VPS 03.30)
5.05	INFOKANAL

Slovenija 2

6.30	INFOKANAL
9.05	PRIMORSKI MOZAIK, ODDAJA TV KOPER- CAPODISTRIA (VPS 09.05)
9.35	SLOVENCI V ITALIJI, PONOVIČEV
10.05	OTROŠKI INFOKANAL
11.00	TV PRODAJA
11.30	ZABAVNI INFOKANAL
13.40	TV PRODAJA
14.10	TISTEGA LEPEGA POPOLDNEVA, PONOVIČEV
18.00	SKOZI ČAS (VPS 18.05)
18.15	NAPAD, AMERIŠKI ČB FILM, PONOVIČEV (VPS 18.15)
20.00	KONČNICA (VPS 20.05)
21.00	STUDIO CITY (VPS 21.00)
21.55	ŠTUDENTSKA (VPS 22.00)
22.25	VIDEOSPOTNICE (VPS 22.30)
23.00	BRANE RONČEL IZZI ODRA (VPS 23.00)
0.25	ZVENEČJE V GLAVI, SLOVENSKI FILM, PONOVIČEV (VPS 00.25)
1.55	INFOKANAL

Kanal A

8.45	TV prodaja
8.50	Čarovnice, 3. sezona, ponovitev 18. dela ameriške nanizanke
9.40	Obalna straža na kolesih, ponovitev ameriške nanizanke
10.30	E+, ponovitev
12.30	TV prodaja
13.00	Čarovnice, 3. sezona, 19. del ameriške naniz. Mladi in nemirni, 4. sezona, 10. del ameriške nadaljevanke
14.45	Vsi moji otroci, 165. del ameriške nad.
15.35	TV prodaja
16.05	Obalna straža na kolesih, ameriška nanizanka
17.00	Oh, ta sedemdeseta, 1. sezona, 21. del ameriške humoristične nanizanke
17.30	Jimova družina, 2. sezona, 21. del ameriške humoristične nanizanke
18.00	E+
20.00	Legionar, ameriški film
21.55	Vsi zupanovi možje, 5. sezona, 13. del ameriške hum. nanizanke
22.25	Raymonda imajo vsi radi, 7. sezona, 21. del ameriške humoristične nanizanke
22.55	Radijska postaja, 4. sezona, 21. del ameriške humoristične nanizanke
23.25	Ruby Wax, pogovorna oddaja

Pop TV

7.55	Ricki Lake, ponovitev pogovorne oddaje
8.45	Rubi, ponovitev 43. dela mehiške nadaljevanke
9.40	Klon, ponovitev 149. dela brazilске nad.
10.30	TV prodaja
11.00	Zrelo srce, pon. 14. dela mehiške nad.

11.50	Vrtnarjeva hči, pon. 77. dela mehiške nad.
12.40	Športna scena, ponovitev
13.40	TV prodaja
14.10	Ricki Lake, pogovorna oddaja
15.00	Vrtnarjeva hči, 78. del mehiške nadaljevanke
15.55	Zrelo srce, 15. del mehiške nadaljevanke
16.55	Klon, 150. del brazilske nadaljevanke
17.55	24UR - vreme
18.00	Rubi, 44. del mehiške nadaljevanke
19.00	24UR
20.00	Naša mala klinika, 1. sezona, 9. del slovenske nanizanke
20.55	Sedma nebesa, 8. sezona, 9. del am. naniz.
21.50	Urgenca, 10. sezona, 9. del ameriške naniz.
22.45	XXL premiere
22.50	Zakon in red: Enota za posebne primere, 2. sezona, 8. del ameriške nanizanke
23.45	Pravica, kanadski film
1.30	24UR, ponovitev
2.30	Nočna panorama

TevePika

9.00	Poslovni studio, dnevno informat. oddaja, pon
9.30	Ziveti zdravo, vodi: Milka Krapež, pon
10.00	Predah v gibanju, gostja: Monika Kartin, vodi: Jana Debeljak, pon
11.00	Razgledovanja, potopisna reportaža, pon
11.30	Do zdravja tudi tako, gost: dr. Peter Gregor, pon
12.00	ABCD, svet avtomobilizma, pon
12.30	Resnice o vinu, Šumeče kraljestvo Dom Perigona, pon
13.00	Trenja POP TV, pon
14.30	Z glavo na zabavo, pon
14.45	Glasbeni mozaik
17.30	Kipet z jasnovidko Maručo, živo
18.00	Skok v mini teater, pon
18.30	Poslovni studio, dnevno informat. oddaja, živo
19.00	Kulturne drobtinice, srednjeveški dnevi 2004, pon
19.30	A TO JE TO!, poučno zabavna oddaja z Rezo, pon
20.00	Na piki, aktualna pogovorna oddaja
21.00	Jana, oddaja o sončni strani življenja, Kardiomobil, prvič
21.30	24 UR, informativna oddaja
22.30	Poslovni studio, dnevno informat. oddaja, pon
23.00	E+
01.00	Glasbeni mozaik

Prva TV

07.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
07.30	Yu-Gi-Oh, risana serija
08.00	Tri v vrsto
08.30	Spomin
09.00	TV prodaja
09.30	Risanke
10.00	TV prodaja
10.30	Risanke
11.00	Yu-Gi-Oh, risana serija
11.30	TV prodaja
12.00	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
12.30	TV prodaja
13.00	Adijo pamet, ponovitev
14.00	Å n JUS za vsak okus, ponovitev
14.30	Supernova MTS, ponovitev
17.00	Sto izlozb, sto strasti, 307. del italijanske telenovele
17.30	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
18.00	Yu-Gi-Oh, risana serija
18.30	TV prodaja
19.00	3 v vrsto
19.30	Spomin
20.00	Črna kronika, 4. del bosanske nanizanke
20.30	Nor na Iris Blond, italijanska romantična komedija, 1996
22.30	Navigator, oddaja o navtiki
23.00	Blaženi papež Janez XXIII, 1. del italijanske miniserije
23.30	K1, borilni športi
00.30	TV prodaja

TOREK,

9.11.2004

Slovenija 1

6.20	TEDENSKI IZBOR
6.20	KULTURA
6.30	ODMEVI

7.00	DOBRO JUTRO (VPS 07.00)
9.00	POROČILA (VPS 09.00)
9.05	TEDENSKI IZBOR
9.05	RADOVEDNI TAČEK: ŠKOLJKA
9.15	RISANKA
9.25	ŽELVIJI OTOK, RISANA NANIZANKA, 15/26
9.50	HISA EKSPERIMENTOV: GOSTOTOLOGIJA, POUČNO-ZABAVNA NANIZANKA, 7/8
10.10	ZLATKO ZAKLADKO: SGERMANOVA SMREKA IN KOLMEŽ
10.30	DRUŽINE V DIVJINI, FRANCOSKA POLJUDNOZNANSTVENA SERIJA, 1/4
11.20	HRI - BAR
12.20	SLOVENSKI MAGAZIN
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME
13.15	TEDENSKI IZBOR
13.15	OPUS
13.40	IZZIVI
14.10	INTERVIJU
15.10	ŠEF KLINIKE, FRANCOSKA NADALJEVANJA, 5/12, PONOVIITEV
15.55	MOSTOVI - HIDAK: POTEPIJA - BARANGOLJŠOK (VPS 15.55)
16.30	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
16.50	SPREHODI V NARAVO: PUŠPANOV VRT (VPS 16.50)
17.05	KNJIGA MENE BRIGA - GIORGIO AGAMBEN: HOMO SACER, PONOVIITEV (VPS 17.05)
17.25	ODPETI PESNIKI (VPS 17.25)
17.40	ŽIVLJENJE PRESTOLNICE, IZOBRAŽEVALNO-DOKUMENTARNA
18.10	ODDAJA, 6., ZADNJI DEL (VPS 17.40)
18.40	PRISLUHNIIMO TIŠINI (VPS 18.10)
18.55	RISANKA (VPS 18.40)
19.00	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.35	VREME, MAGNET, ŠPORT
20.00	TRETJI POL, FRANCOSKA DOKUMENTARNA
20.55	ODDAJA (VPS 20.00)
22.00	POD ZAROMETOM (VPS 21.00)
22.00	ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
22.50	KRIZA S TALCI V MOSKOVSKEM
23.35	GLEDAJUŠČU, ANGLEŠKA DOKUMENTARNA
23.35	ODDAJA (VPS 22.50)
23.35	SPOMIN IN ODPUSČANJE, ITALIJANSKA DRAMA, 2., ZADNJI DEL (VPS 23.35)

1.20	NOČNI IZBOR
1.20	DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT
2.15	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 02.15)
2.35	ŽIVLJENJE PRESTOLNICE, IZOBRAŽEVALNO-DOKUMENTARNA
3.05	ODDAJA, 6., ZADNJI DEL
3.05	PRISLUHNIIMO TIŠINI
3.35	TRETJI POL, FRANCOSKA DOKUMENTARNA
4.25	ODDAJA
5.15	POD ZAROMETOM
5.15	INFOKANAL

Slovenija 2

6.30	INFOKANAL
9.05	GLASNIK, ODDAJA TV MARIBOR (VPS 09.05)
9.35	DOBER DAN, KOROŠKA, PONOVIITEV
10.05	OTROŠKI INFOKANAL
11.00	TV PRODAJA
11.30	ZABAVNI INFOKANAL
16.15	TV PRODAJA
17.00	TEDENSKI IZBOR
17.00	ŠTUDENTSKA
17.30	STUDIO CITY
18.25	VIDEOSPOTNICE, PONOVIITEV
19.00	SKOZI ČAS (VPS 18.45)
19.10	ZLATA SRCA
20.00	ANGLEŠKA LITERARNA NADALJEVANJA, 2/4, PONOVIITEV (VPS 19.00)
20.00	FRASIER
20.25	AMERIŠKA HUMORISTIČNA NANIZANKA, 5/24 (VPS 20.05)
20.25	AMERIŠKI FILM: VESTERN, AMERIŠKA DOKUMENTARNA ODDAJA (VPS 20.25)
21.25	KRALJ, GRŠKI FILM (VPS 21.25)
23.35	VIDEOSPOTNICE: MONO (VPS 22.55)
0.05	SLEPA PEGA, SLOVENSKI FILM, PONOVIITEV (VPS 23.25)
1.35	INFOKANAL

Kanal A

8.45	TV prodaja
8.50	Čarovnice, 3. sezona, ponovitev 19. dela ameriške nanizanke
9.40	Obalna straža na kolesih, ponovitev ameriške nanizanke

10.30	E+, ponovitev
12.30	TV prodaja
13.00	Čarovnice, 3. sezona, 20. del ameriške nanizanke
13.50	Mladi in nemirni, 4. sezona, 11. del ameriške nadaljevanke
14.45	Vsi moji otroci, 166. del ameriške nadaljevanke
15.35	TV prodaja
16.05	Obalna straža na kolesih, ameriška nanizanka
17.00	Oh, ta sedemdeseta, 1. sezona, 22. del ameriške humoristične nanizanke
17.30	Jimova družina, 2. sezona, 22. del ameriške humoristične nanizanke
18.00	E+
20.00	Akcija: Šport prihodnosti, ameriški film
21.45	Vsi županovi moji, 5. sezona, 14. del ameriške humoristične nanizanke
22.15	Raymonda imajo vsi radi, 7. sezona, 22. del ameriške hum. nanizanke
22.45	Radjska postaja, 4. sezona, 22. del ameriške humoristične nanizanke
23.15	Ruby Wax, pogovorna oddaja

Pop TV

7.55	Ricki Lake, ponovitev pogovorne oddaje
8.45	Rubi, ponovitev 44. dela mehiške nadaljevanke
9.40	Klon, ponovitev 150. dela brazilske nadaljevanke
10.30	TV prodaja
11.00	Zrelo srce, ponovitev 15. dela mehiške nadaljevanke
11.50	Vrtnarjeva hči, ponovitev 78. dela mehiške nadaljevanke
12.45	Sedma nebesa, 8. sezona, ponovitev 9. dela ameriške nanizanke
13.40	TV prodaja
14.10	Ricki Lake, pogovorna oddaja
15.00	Vrtnarjeva hči, 79. del mehiške nadaljevanke
15.55	Zrelo srce, 16. del mehiške nadaljevanke
16.55	Klon, 151. del brazilske nadaljevanke
17.55	24UR - vreme
18.00	Rubi, 45. del mehiške nadaljevanke
19.00	24UR
20.00	Preverjeno
21.00	Življenjska zgodba: Kruta pravica, ameriški film
22.40	XXL premiere
22.45	Zakon in red: Enota za posebne primere, 2. sezona, 9. del ameriške nanizanke
23.40	Glavna mesto, ameriški film
1.15	24UR, ponovitev
2.15	Nočna panorama

TevePika

9.00	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
9.30	Do zdravja tudi tako, gost: dr. Peter Gregor, pon
10.00	Samozdravilna energetska metoda Rudija Klariča, prvič
10.30	Ekosola kot način življenja, nova znanja za nove dejavnosti, 2 del, pon
11.00	IDOL 2004, pon
12.30	To morate vedeti!, kontaktna oddaja, tema: davki, vodi: Ivan Simić, pon
13.30	Glasbeni mozaik
17.00	Kulturne drobtinice, Ekobazar in slopak, prvič
17.30	Computer line, oddaja o računalništvu, prvič
18.00	V harmoniji z naravo, prvič
18.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, živo
19.00	Na piki, aktualna pogovorna oddaja, pon
20.00	Koncert "Zametne vrtnice" Murska Sobota, 2 del, vodi: Boris Kopitar, prvič
21.00	Jana, oddaja o sončni strani življenja, vegetarijanska restavracija Vededom, prvič
21.30	24 UR, informativna oddaja
22.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
23.00	Naša mala klinika, slovenska nanizanka
00.00	Glasbeni mozaik

Prva TV

07.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
07.30	Yu-Gi-Oh, risana serija
08.30	Tri v vrsto
08.00	Spomin
09.00	TV prodaja

09.30	Risanke
10.00	TV prodaja
10.30	Risanke
11.00	Yu-Gi-Oh, risana serija
11.30	TV prodaja
12.00	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
12.30	TV prodaja
13.00	Zametne vrtnice, ponovitev zabavnoglasbene oddaje
17.00	Sto izlozb, sto strasti, 308. del italijanske telenovele
17.30	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
18.00	Yu-Gi-Oh, risana serija
18.30	TV prodaja
19.00	3 v vrsto
19.30	Spomin
20.00	Črna kronika, 5. del bosanske nanizanke
20.30	Leteči start, razvedrilna oddaja
21.30	Agencija, 2. del 2. sezone ameriške nanizanke
22.30	Å n JUS za vsak okus, ponovitev
23.00	Automobile
23.15	Red Bull ñ Dirka v Lisboni
23.30	TV prodaja

SREDA,

10.11.2004

Slovenija 1

6.20	TEDENSKI IZBOR
6.20	KULTURA
6.30	ODMEVI
7.00	DOBRO JUTRO (VPS 07.00)
7.00	POROČILA (VPS 09.00)
9.05	TEDENSKI IZBOR
9.05	TELEBAJSKI, OTROŠKA NANIZANKA, 11/45
9.30	RISANKA
9.35	MARCELINO KRUIH IN VINO, RISANA NANIZANKA, 21/26
9.55	SPREHODI V NARAVO: PUŠPANOV VRT
10.15	KNJIGA MENE BRIGA - GIORGIO AGAMBEN: HOMO SACER
10.35	ODPETI PESNIKI
10.45	ŽIVLJENJE PRESTOLNICE, IZOBRAŽEVALNO-DOKUMENTARNA
11.15	ODDAJA, 6., ZADNJI DEL
11.45	PRISLUHNIIMO TIŠINI
11.45	SVETO IN SVET: ISLAM IN KRŠČANSTVO VS. TRADICIONALNA VERSTVA
13.00	PODOČILA, ŠPORT, VREME
13.15	TEDENSKI IZBOR
13.15	NA VRTU, ODDAJA TV MARIBOR
13.40	ZAKLADI SVETA, NEMŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 18/21
14.10	TRETJI POL, FRANCOSKA DOKUMENTARNA ODDAJA
15.05	POD ZAROMETOM, PONOVIITEV
15.55	MOSTOVI - HIDAK (VPS 15.55)
16.30	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
16.50	MALE SIVE CELICE, KVIZ (VPS 16.50)
17.45	RECEPT ZA ZDRAVO ŽIVLJENJE: PLJUČNA BOLEZEN (VPS 17.45)
18.40	RISANKA (VPS 18.40)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.35	VREME, MAGNET, ŠPORT
20.00	FESTIVAL SLOVENSKEGA FILMA, PRENOS (VPS 20.00)
21.15	SKICA ZA PORTRET JEZNEGA FILMARJA: REŽISER VOJKO DULETIČ - DOBITNIK
22.00	BADJUROVE NAGRADE ZA ŽIVLJENJSKI OPUS (VPS 21.15)
22.00	ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
22.55	SVETO IN SVET: ŽENSKA MED TRADICIJO IN PRIHODNOSTJO (VPS 22.55)
0.00	NOČNI IZBOR
0.00	DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT
0.55	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 00.55)
1.15	RECEPT ZA ZDRAVO ŽIVLJENJE: PLJUČNA BOLEZEN
2.10	PAPIRNATI ZMAJ, LIBANONSKO-FRANCOSKI FILM (VPS 02.10)
3.25	SVETO IN SVET: ŽENSKA MED TRADICIJO IN PRIHODNOSTJO
4.25	INFOKANAL

Slovenija 2

6.30	INFOKANAL
9.05	TEDENSKI IZBOR
9.05	CITY FOLK, LJUDJE EVROPSKIH MEST
9.35	MOSTOVI - HIDAK: POTEPAJNA - BARANGOLJ SOK
10.05	OTROŠKI INFOKANAL
11.00	TV PRODAJA
11.30	ZABAVNI INFOKANAL
16.40	TV PRODAJA
17.25	KARTEL
	NEMŠKA DOKUMENTARNA ODDAJA, PONOVITEV
18.15	VIDEOSPOTNICE: MONO, PONOVITEV
18.45	SKOZI ČAS (VPS 18.45)
19.00	KONČNICA, PONOVITEV
20.00	ŽIVLJENJE Z VOLKVI, ANGLEŠKI FILM O PIANISTKI HELENE GRIMAUD (VPS 20.05)
21.00	ŠTIRJE MEANDRI JEZERA, DOKUMENTARNA ODDAJA (VPS 21.05)
21.50	VARUH MEJE, SLOVENSKI FILM, PONOVITEV (VPS 21.55)
23.30	VIDEOSPOTNICE: TOP (VPS 23.25)
0.00	INFOKANAL

Kanal A

8.45	TV prodaja
8.50	Čarovnice, 3. sezona, ponovitev 20. dela ameriške nizanke
9.40	Obalna straža na kolesih, ponovitev ameriške nizanke
10.30	E+, ponovitev
12.30	TV prodaja
13.00	Čarovnice, 3. sezona, 21. del ameriške nizanke
13.50	Mladi in nemirni, 4. sezona, 12. del ameriške nadaljevanke
14.45	Vsi moji otroci, 167. del ameriške nadaljevanke
15.35	TV prodaja
16.05	Obalna straža na kolesih, ameriška nizanika
17.00	Oh, ta sedemdeseta, 1. sezona, 23. del ameriške humoristične nizanke
17.30	Jimova družina, 2. sezona, 23. del ameriške humoristične nizanke
18.50	Ekstra magazin
20.00	Lepotni čarovniki, ameriška dokumentarna oddaja
20.50	Vsi županovi možje, 5. sezona, 15. del ameriške humoristične nizanke
22.20	Raymonda imajo vsi radi, 7. sezona, 23. del ameriške humoristične nizanke
22.50	Radijska postaja, 5. sezona 1. del ameriške humoristične nizanke
23.20	Ruby Wax, pogovorna oddaja

Pop TV

7.55	Ricki Lake, ponovitev pogovorne oddaje
8.45	Rubi, ponovitev 46. dela mehiške nadaljevanke
9.40	Klon, ponovitev 151. dela brazilске nadaljevanke
10.30	TV prodaja
11.00	Zrelo srce, ponovitev 16. dela mehiške nadaljevanke
11.50	Vrtnarjeva hči, ponovitev 79. dela mehiške nadaljevanke
12.45	Preverjeno, ponovitev
13.40	TV prodaja
14.10	Ricki Lake, pogovorna oddaja
15.00	Vrtnarjeva hči, 80. del mehiške nadaljevanke
15.55	Zrelo srce, 17. del mehiške nadaljevanke
16.55	Klon, 152. del brazilске nadaljevanke
17.55	24UR - vreme
18.00	Rubi, 46. del mehiške nadaljevanke
19.00	24UR
20.00	TV kriminalka: Umetne laži, kanadski film
21.45	Monk, 1. sezona, 10. del ameriške nizanke
22.40	XXL premiere
22.45	Zakon in red: Enota za posebne primere, 2. sezona, 10. del ameriške nizanke
23.40	Kje spi krivda?, angleški film, 1/2
1.25	24UR, ponovitev
2.25	Nočna panorama

TevePika

9.00	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
9.30	Klpet z jasnovidko Maručo, pon
10.00	Iz Sumadije do beograda, pon
10.30	Jana, oddaja o sončni strani življenja, Kardiomobil, pon
11.00	Koncert "Zametne vrtnice" Murska Sobota, 2 del, vodi: Boris Kopitar, pon
12.00	Naša mala klinika, slovenska nizanika, pon
13.00	Glasbeni mozaik
16.30	To morate vedeti!, kontaktna oddaja, tema: davki, vodi: Ivan Simić, pon
17.30	V družbi z Baziiko in Nurtlabom, prvič
17.45	Z glavo na zabavo, pon
18.00	Do zdravja tudi tako, vodi: Jana Debeljak, prvič
18.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, živo
19.00	Razgledovanja, potopisna reportaža, prvič
19.30	Jana, oddaja o sončni strani življenja, vegetarianska restavracija Vededrom, pon
20.00	ABCD, svet avtomobilizma, prvič
20.30	Aktualno poučna oddaja, prvič
21.00	Ziveti zdravo, vodi: Milka Krapež, prvič
21.30	24 UR, informativna oddaja
22.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
23.00	Preverjeno POP TV
00.00	Glasbeni mozaik

Prva TV

07.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
07.30	Yu-Gi-Oh, risana serija
08.00	Tri v vrsto
08.30	Spomin
09.00	TV prodaja
09.30	Risanke
10.00	TV prodaja
10.30	Risanke
11.00	Yu-Gi-Oh, risana serija
11.30	TV prodaja
12.00	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
12.30	TV prodaja
13.00	Leteči štart, ponovitev
14.00	Agencija, 2. del 2. sezone ameriške nizanke
15.00	Robinson Crusoe, ameriška drama, 1997
17.00	Sto izlozb, sto strasti, 309. del italijanske telenovele
17.30	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
18.00	Yu-Gi-Oh, risana serija
18.30	TV prodaja
19.00	Tri v vrsto
19.30	Spomin
20.00	Črna kronika, 6. del bosanske nizanke
20.30	Supernova MTS
22.30	Janja, ponovitev
23.00	Moda
00.00	Reporter X
00.30	TV prodaja

ČETRTEK,

11.11.2004

Slovenija 1

6.20	TEDENSKI IZBOR
6.20	KULTURA
6.30	ODMEVI
7.00	DOBRO JUTRO (VPS 07.00)
9.00	POROČILA (VPS 09.00)
9.05	TEDENSKI IZBOR
9.05	MALE SIVE CELICE, KVIZ
9.55	RISANKA
10.00	ZGODBE IZ ŠKOLJKE
10.35	RECEPT ZA ZDRAVO ŽIVLJENJE: PLJUČNA BOLEZEN
11.30	OD SRCA, AVSTRALSKA POLJUDNOZNANSTVENA SERIJA, 1/6
11.55	POTOVANJE PREDALČ, DOKUMENTARNA SERIJA, 7., ZADNJI DEL
13.00	POROČILA, ŠPORT, VREME
13.15	SPET DOMA, PONOVITEV
15.05	KRIZA S TALCI V MOSKOVSKEM GLEDALIŠČU, ANGLEŠKA DOKUMENTARNA ODDAJA, PONOVITEV

15.55 MOSTOVI - HIDAK: POD DROBNOGLEDOM - NAGYOT ALATT (VPS 15.55)

16.30	POROČILA, ŠPORT, VREME (VPS 16.30)
16.50	NA LINIJI, ODDAJA ZA MLADE (VPS 16.50)
17.25	ŠTAFETA MLADOSTI (VPS 17.25)
18.05	RESNIČNA RESNIČNOST (VPS 18.10)
18.40	RISANKA (VPS 18.40)
18.55	VREME (VPS 18.55)
19.00	DNEVNIK
19.35	VREME, MAGNET, ŠPORT
20.00	TEDNIK (VPS 20.00)
21.00	OSMI DAN (VPS 21.00)
21.30	KNJIGA MENE BRIGA - LOJZE KOVAČIČ: LITERATURA ALI ŽIVLJENJE (VPS 21.30)
22.00	ODMEVI, KULTURA, ŠPORT, VREME (VPS 22.00)
22.50	GLASBENI VEČER
22.50	G. MAHLER: PESMI IZ DEČKOVEGA ČUDEŽNEGA ROGA, BERNARDA FINK, MARKO FINK, ORKESTER SLOVENSKE FILHARMONIJE IN LEOPOLD HAGER (VPS 22.50)
23.50	DEBUT JUNCER SYNGER - J. BRAHMS: NOVE PESMI, OP. 65, POSNETEK KONCERTA S FESTIVALA BREŽICE 2004 (VPS 23.35)
0.20	NOČNI IZBOR
0.20	DNEVNIK, VREME, MAGNET, ŠPORT
1.15	DNEVNIK ZAMEJSKE TV (VPS 01.00)
1.35	ŠTAFETA MLADOSTI
2.15	RESNIČNA RESNIČNOST
2.45	TEDNIK
3.40	OSMI DAN
4.10	SPET DOMA

Slovenija 2

6.30	INFOKANAL
9.05	EVROPSKI MAGAZIN, ODDAJA TV MARIBOR (VPS 09.05)
9.35	MOSTOVI - HIDAK, PONOVITEV
10.05	OTROŠKI INFOKANAL
11.00	TV PRODAJA
11.30	ZABAVNI INFOKANAL
15.45	TV PRODAJA
16.30	ZIBELKE SVETOVNIH KULTUR, NEMŠKA DOKUMENTARNA SERIJA, 5/12, PONOVITEV
17.30	VIDEOSPOTNICE: TOP, PONOVITEV
18.05	SKOZI ČAS (VPS 18.05)
18.15	PISMA LJUBEZNI, NEMŠKI FILM, PONOVITEV (VPS 18.20)
20.00	LJUBLJANA: EVROLIGA V KOŠARKI, UNION OLIMPIJA - BARCELONA, PRENOS (VPS 20.00)
22.05	POSEBEN POGLED: POMLAD V MESTECU, KITAJSKI FILM (VPS 22.05)
23.55	VIDEOSPOTNICE: VROČE (VPS 23.55)
0.30	NA LINIJI, ODDAJA ZA MLADE, PONOVITEV
1.00	ZADNJI, ITALIJANSKI FILM, 1. DEL, PONOVITEV (VPS 00.55)
2.35	INFOKANAL

Kanal A

8.45	TV prodaja
8.50	Čarovnice, 3. sezona, ponovitev 21. dela ameriške nizanke
9.40	Obalna straža na kolesih, ponovitev ameriške nizanke
10.30	E+, ponovitev
12.30	TV prodaja
13.00	Čarovnice, 3. sezona, zadnji del ameriške nizanke
13.50	Mladi in nemirni, 4. sezona, 13. del ameriške nadaljevanke
14.45	Vsi moji otroci, 168. del ameriške nadaljevanke
15.35	TV prodaja
16.05	Obalna straža na kolesih, ameriška nizanika
17.00	Oh, ta sedemdeseta, 1. sezona, 24. del ameriške humoristične nizanke
17.30	Jimova družina, 2. sezona, 24. del ameriške humoristične nizanke
18.00	E+
20.00	Krimi: Umori na podeželju: Mrtvečeva enajstica, angleški film
22.00	Mrtve priče, 3. sezona, 4. del angleške nizanke
23.05	Samo bedaki in konji, 6. sezona, 6. del angleške humoristične nizanke
0.10	Ruby Wax, pogovorna oddaja

Pop TV

7.55	Ricki Lake, ponovitev pogovorne oddaje
8.45	Rubi, ponovitev 46. dela mehiške nad.
9.40	Klon, ponovitev 152. dela brazilске nad.
10.30	TV prodaja
11.00	Zrelo srce, ponovitev 17. dela mehiške nad.
11.50	Vrtnarjeva hči, ponovitev 80. dela mehiške nadaljevanke
12.45	Monk, 1. sezona, ponovitev 10. dela ameriške nizanke
13.40	TV prodaja
14.10	Ricki Lake, pogovorna oddaja
15.00	Vrtnarjeva hči, 81. del mehiške nadaljevanke
15.55	Zrelo srce, 18. del mehiške nadaljevanke
16.55	Klon, 153. del brazilске nadaljevanke
17.55	24UR - vreme
18.00	Rubi, 47. del mehiške nadaljevanke
19.00	24UR
20.00	Trenja
21.30	Popolni četrtak: Seks v mestu, 6. sezona, 11. del ameriške nizanke
22.10	Alias, 2. sezona, 11. del ameriške nizanke
23.05	XXL premiere
23.10	Zahodno krilo, 5. sezona, 10. del ameriške nizanke
0.05	Kje spi krivda?, angleški film, 2/2
1.50	24UR, ponovitev
2.50	Nočna panorama

TevePika

9.00	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
9.30	Computer line, oddaja o računalništvu, pon
10.00	Na piki, aktualna pogovorna oddaja, pon
11.00	Jana, oddaja o sončni strani življenja, vegetarianska restavracija Vededrom, pon
11.30	V harmoniji z naravo, pon
12.00	ŠKL, šolska košarkarska liga, prvič
13.00	Samozdravilna energetska metoda Rudija Klariča, pon
13.30	Preverjeno, POP TV, pon
14.30	Glasbeni mozaik
17.00	Do zdravja tudi tako, vodi: Jana Debeljak, pon
17.30	Štiri tacke, oddaja o hišnih ljubljencih, prvič
18.00	Zrela leta z Melanijo Šter, prvič
18.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, živo
19.00	Kulturne drobtinice, Ekobazar in slopak, pon
19.30	Ziveti zdravo, vodi: Milka Krapež, pon
20.00	To morate vedeti!, kontaktna oddaja, Alfred Vogel, pionir naravnega zdravljenja
21.00	A TO JE TOI?, poučno zabavna oddaja z Rezo, prvič
21.30	24 UR, informativna oddaja
22.30	Poslovni studio, dnevno informativna oddaja, pon
23.00	Ekstra magazin
0.00	Glasbeni mozaik

Prva TV

07.00	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
07.30	Yu-Gi-Oh, risana serija
08.00	Tri v vrsto
08.30	Spomin
09.00	TV prodaja
09.30	Risanke
10.00	TV prodaja
10.30	Risanke
11.00	Yu-Gi-Oh, risana serija
11.30	TV prodaja
12.00	Sto izlozb, sto strasti, ponovitev
12.30	TV prodaja
13.00	Supernova MTS, ponovitev
15.00	Nor na Iris Blond, italijanska romantična komedija, 1996
17.00	Sto izlozb, sto strasti, 310. del italijanske telenovele
17.30	Pokemoni, sinhronizirana risana serija
18.00	Yu-Gi-Oh, risana serija
18.30	TV prodaja
19.00	Tri v vrsto
19.30	Spomin
20.00	Črna kronika, 7. del bosanske nizanke
20.30	Hočeš noč, razvedrilna oddaja
21.00	Gostilna pr' Nandiju, razvedrilna oddaja
22.00	Krogel nad Broadwayem, ameriška komedija, 1994
00.00	TV prodaja
00.30	TV prodaja

PETEK

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Kmetijski nasvet
08.30	Koledar prireditvev
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
10.00	Poročila
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
11.15	Knjižne minute (presoje)
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Mali oglasi
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
14.45	Komentar tedna
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditvev
17.00	Ob petkih pospravljamo podstresje
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	2. in 4. Skriti zaklad
19.00	Glas Amerike
19.10	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Iz Mohorjeve skrinje
21.15	Ponovitev Komentarja tedna
21.30	Mozaike dneva
22.00	Klasčna glasba
	Ponovitev:
23.00	Doživljaj gora in narave
24.00	Srečno na poti
04.40	Radio Vatikan

SOBOTA

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Naravoslovne zanimivosti
08.30	Koledar prireditvev
08.45	Spominjamo se
09.00	Sobotna iskrica
10.30	Poročila, Vaša pesem
11.00	Za življenje, danes in jutri: 1. Besede mičjeo 2. Zakonci 3. Svet oblikuje mlade 4. Betanija
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Glasbena voščila

15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditvev
16.00	Mali oglasi
17.00	Slovenec Slovenca vabi
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	Naš gost
19.30	Poročila
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Radijska molitev
21.00	Škofov govor pred nedeljo
21.15	1. Gospod kliče 2.-4. Vodnik po Sv. pismu 3. Jezus živi
	Ponovitev:
22.00	Za življenje
23.00	Obala neznanega
24.00	Slovenec Slovenca vabi
04.40	Radio Vatikan

NEDELJA

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Škofov govor za nedeljo (ponov.)
07.00	Zvonjenje
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Iz življenja vesoljne Cerkve
08.30	Koledar prireditvev
08.45	Spominjamo se
09.00	Prenos sv. maše
10.00	Oznanila
10.15	Graditelji slovenskega doma
11.00	Poročila, osmrtnice, obvestila
11.15	Kmetijska oddaja
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Glasbena voščila
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditvev
17.00	Slovenec po svetu in domovini
18.30	Sakralna glasba
19.30	Za otroke
19.45	Škofov govor za nedeljo
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Obala neznanega - izzivi vere
21.30	Radijski roman
	Ponovitev:
22.00	Naš gost
23.00	Iz življenja vesoljne Cerkve
23.30	Sobota ob 21.15
00.30	Graditelji
04.40	Radio Vatikan

PONEDELJEK

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Kmetijski nasvet
08.30	Koledar prireditvev
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
10.00	Poročila
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
11.15	Iz založbe TDO
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Mali oglasi

13.30	Stare, ma lepe
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditvev
17.00	1. Zdravstvena 2. O šolstvu 3. Pravne zagate 4. Za streho nad glavo
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	Glasovanje za Vašo pesem
19.00	Glas Amerike
19.10	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Prijatelji radia Ognjišče
21.30	Mozaike dneva
22.00	1. Zanimivosti nočnega neba
	Ponovitev:
23.00	Sakralna glasba
24.00	Slovenec po svetu in domovini
04.40	Radio Vatikan

TOREK

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Kmetijski nasvet
08.30	Koledar prireditvev
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
10.00	Poročila
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Mali oglasi
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditvev
16.00	Glasbena voščila
17.00	Šport na Radiju Ognjišče I.
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	Šport na Radiju Ognjišče II.
19.00	Glas Amerike
19.10	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	1. Luč v temi, 3. Vstani in hodi 2. 4. in 5. Juretov večer
21.30	Mozaike dneva
22.00	1. in 3. Sončna pesem, 2. 4. in 5. Svetloba in sence
	Ponovitev:
23.00	Ponedeljek ob 17.00
24.00	Prijatelji radia Ognjišče
04.40	Radio Vatikan

SREDA

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)

07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Kmetijski nasvet
08.30	Koledar prireditvev
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
10.00	Poročila
10.15	Srečno na poti
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Zlati zvoki
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditvev
16.00	Mali oglasi
17.00	Pogovor o
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	Aktualna tema
19.00	Glas Amerike
19.10	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Sveta vera bodi vam luč (radijska kateheza)
21.30	Mozaike dneva
22.00	Glasba z znamenko
	Ponovitev:
23.00	Šport na Radiju Ognjišče
04.40	Radio Vatikan

ČETRTEK

05.00	Pogumno v novi dan
05.10	Vreme, ceste
05.30	Poročila
05.45	Napovednik programa
06.00	Svetnik dneva
06.10	Biser za dušo
06.20	Prognostik
06.30	Kratke novice
06.35	Kličemo 113
06.45	Sejalec seje besedo (dnevni odlomki Božje besede z razlago)
07.00	Zvonjenje
07.15	Bim-bam-bom
07.30	Poročila+AMZS, osmrtnice, obvestila
07.50	Jezikovni brevir
08.00	Kmetijski nasvet
08.30	Koledar prireditvev
08.45	Spominjamo se
09.00	Poročila
09.15	Napovednik
09.30	Založba Družina
10.00	Poročila
10.15	Doživljaj gora in narave
11.00	Kratke novice, Vaša pesem
12.00	Zvonjenje
12.05	Biser za dušo
12.15	Voščilo PRO-jevcem
12.30	Poročila, osmrtnice, obvestila
13.00	Mali oglasi
14.00	Kratke novice
14.05	Napovednik
14.15	GV v etru
14.30	Kulturni utrinki
14.45	Komentar Družine
15.00	INFO oddaja
15.30	Osmrtnice, obvestila
15.50	Koledar prireditvev
16.00	Glasbena voščila
18.00	Poročila, Vaša pesem
18.15	1.-3. Dijaška oddaja 2.-4. Skavtski potep
19.00	Glas Amerike
19.10	Kratke novice
19.15	Napovednik
19.30	Za otroke
19.45	Sejalec seje besedo (ponov.)
20.00	Radio Vatikan
20.20	Kaj bo jutri na R.O.?
20.30	Karavana prijateljstva I.
21.30	Mozaike dneva
22.00	Karavana prijateljstva II.
	Ponovitev:
23.00	Pogovor o
24.00	Sveta vera bodi vam luč
04.40	Radio Vatikan

Esad Babačić

Dobrodošel, Zmago

Nova sezona NBA bo lahko še zelo vroča, saj se je ob koncu prejšnje razšla dinastija L. A. Lakers, pa tudi San Antonio Spurs niso več tako ubijalski, kot je sprva kazalo. Edini, ki so zadržali prvotno stanje, so še vedno aktualni prvaki Pistons. Detroit bi tako znal tudi v drugo izkoristiti krizo San Antonia in razbiti dvojec Bryant-Shaq. Seveda je vprašanje, ali si lahko po dolgih letih obetamo zanimivejšo košarko od tiste, ki smo jo gledali zadnjih nekaj let.

Osebnost sem prepričan, da ne more biti tako, saj se v bistvu ni kaj veliko spremenilo. Kakšnih novih obetavnih igralcev, ki bi lahko pokazali več duha od svojih sodobnikov, nikakor ni na spregled, o čemer smo se lahko prepričali tudi na olimpijskih igrah, kjer je "sanjsko moštvo" izgubljalo tekmo za tekmo. Povsem brez skrbi lahko pričakujemo nadaljnjo stagnacijo košarke NBA, ki je očitno zašla v slepo ulico. Surova moč in vrhunsko znanje nekaterih posameznikov očitno niso več zadostno poročstvo za prebavljivo košarko. Tudi čedalje večji vpliv evropskih igralcev na igro najmočnejših moštev ni prinesel kakšnega otipljivega rezultata. Zanimivo bo opazovati nov začetek "malega bojovníka", ki se je končno rešil svojega prijatelja Kobeja. Miami se zdi praviše mesto za novi začetek, saj gre za moštvo, ki je od nekdaj gojilo trdo obrambo. Samo spomnimo se sloviten obračunov med Miami in New Yorkom, ki so bili vedno na robu incidenta, nemalokrat pa so pele celo pesti. V takšnem okolju bi lahko O'Neal našel novo motivacijo, potem ko jo je v svojem nekdanjem moštvu dobil izčrpal. Povsem lahko bi se zgodilo, da na liderski poziciji spet zacveti. Izziv več je zanj nezaupnica moštva L. A. Lakers, ki se je odločilo za Kobeja. Mnogi so prepričani, da "jezerniki" brez Sha-

qa ne bodo mogli po poteh stare slave, drugi verjamejo, da bo edini resni kandidat za Jordanova naslednika šele zdaj pokazal, kdo je resnični šef v ligi. Težava je le v tem, da ob sebi nima vsaj približno tako dobrih igralcev, kot jih je imel nekoč Michael. Res ne vem, kako si to predstavljajo v Los Angelesu, kjer kar mrgoli sumljivega blaga, kakšnih mladih upov pa tudi ni na vidiku. Kobe je definitivno premalo. Sam ne more nihče, o čemer se je v minulih letih prepričalo že veliko zvezdnikov NBA na čelu s Iversonom in Kiddom. Tudi Duncan očitno potrebuje nekoga, ki bo vlekel barko njegovega moštva. Morda Ginobili vendarle ni dovolj. Po drugi strani ima Shaq za seboj mlado in boja željno moštvo, ki ni obremenjeno s preteklostjo in prevelikimi pričakovanji. Vsekakor dobro izhodišče za nekaj velikega. Si-

letos vse kot po maslu, ampak o tem se bomo še razpisali.

Sicer pa je bil minuli konec tedna velik za slovensko košarko, saj se vanjo počasi, a zanesljivo vrača Zmago Sagadin. Ljubezen med njim in Crveno zvezdo se je končala enako vroče, kot se je začela. Naša košarka bi gotovo potrebovala človeka železne discipline, kakršen je Zmago, čeprav se mi zdi, da se bo naš najuspešnejši trener za nekaj časa umaknil in počakal na boljše čase. Pred nami je evoliga in že zdaj smo radovedni, kakšne čudeže bo spet delala Olimpija, ki je vsaj za zdaj boljša od lanske. Okrepitve se navsezadnje niso izkazale za tako slabo naložbo, kar velja predvsem za Rodrigueza in Bocevskega, prav pa bo prišel tudi Mance. Kako se bo hitra varianta obnesla proti najmočnejšim evropskim ekipam, bomo šele videli, zdi pa se, da kakšnega poloma

Minuli konec tedna je bil velik za slovensko košarko, saj se vanjo počasi, a zanesljivo vrača Zmago Sagadin. Ljubezen med njim in Crveno zvezdo se je končala enako vroče, kot se je začela.

cer pa ne vidim razloga, zakaj ne bi Pistons ponovili tornada iz minule sezone, ko so pometali s kolektivno igro. Kakšne druge nevarnosti letos res ne vidim, razen če se spet ne strga New Jersey ali pa se končno dvigne Houston, ki si je privoščil McGradyja. Malo se mi smilijo tisti navijači Los Angelesa, ki so prepričani, da bo šlo

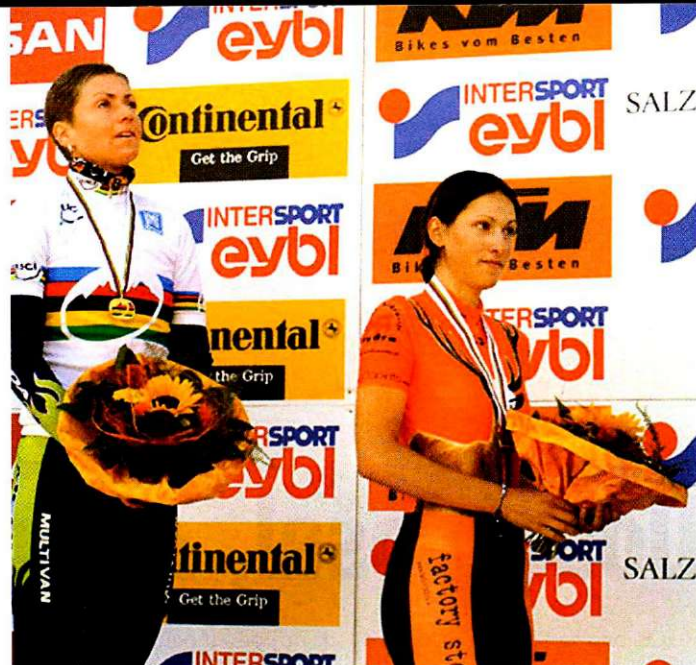
letos ne bomo doživeli. Torej je pred nami še ena solidna evropska sezona našega najmočnejšega kolektiva, ki pa še vedno ni na takšni ravni, kot od njega pričakujejo. Toda pustimo se presenetiti. Pozitivno seveda.

Pred in tudi nad Blažo Klemenčič je bila letos za vse nepremagljiva Norvežanka Dahlejeva.

Žensko kolesarstvo je pre-pogosto zapostavljeno.

Je že res, da si nobena ne zasluži takšnih naporov ...

A če obstaja enakopravnost, je treba izenačiti merila in izreči vso podporo tudi kolesarkam. Emancipiran svet je namreč lepši in popolnejši. Zatorej moško usmerjenemu kolesarskemu športu, v zadnjem času preplavljenemu s številnimi do-

kot na gorskokolesarskih brezpotjih in divjinah) v naslednjem štiriletnem ciklusu pomenilo predvsem osvežitve. "Prehod z gorskega na cestno kolo ni težak, vendar pa ostajam zvesta gorskemu kolesarstvu, kjer bo kros še naprej moja paradna disciplina."

Iz MX v OX

Pri njenem napredku pa se postavljata dve (sicer premostljivi) oviri. Blaža Klemenčič je namreč letos zasijala v gorskokolesarski disciplini, imenovani Marathon Cross Country (MX), ki pa ni olimpijska. Med olimpijske discipline denimo ne sodita niti čedalje bolj priljubljena

Prihodnja šampionka?

pinškimi škandali, zagotovo ne bi škodil kak ženski čar. Zdi se, da bo mestoma "škandalozno" kolesarstvo v naslednjih letih moralo tudi v Sloveniji odlomiti bistveno večji kos pozornosti ženskam. Natančneje Blaži Klemenčič! Letošnja pravkar končana sezona je bila namreč prelomna in je hkrati napovedala skorajšnje rojstvo nove slovenske športne junakinje. Izjava je morda še nekoliko preuranjena, vendar se v 24-letni Blaži iz Selske doline skriva tista tekmovalnost in nepopustljivost, ki bi jo že po verjetnostnem računu morala popeljati med "velike". Seveda še z obilo nadaljnje vadbe, odrekanja in zanesenjaštva ... Ob sreči z vselej odločujočim zdravjem (poškodbami) bi naši gorski kolesarki slednjič lahko uspelo skleniti štiriletni (olimpijski) cikel, ki si ga je

skupaj s trenerjem Robertom Pintaričem (prav tako izjemno uspešnim kolesarjem, ki je na OI v Atlanti 1996 tekmoval v cestnem kronometru) začrtala že pred Atenami in bo trajal vse do Pekinga 2008. "Tam želim osvojiti olimpijsko medaljo!"

Prvo žensko kolesarsko odličje

Na čem torej Blaža Klemenčič gradi ta optimizem in v čem vidi oporo za olimpijski naskok? Predvsem na letošnji izjemno uspešni sezoni, kjer se je domala povsem približala svetovnemu vrhu, in svoji dosednji karieri, ki jo odraža postopnost in zasvojenost s športom, saj se že štirinajsto leto intenzivno ukvarja z njim (osem let je trenirala športno plezanje, zadnjih sedem let pa tekmuje v gorskem kolesarstvu). Drugo julijsko nedeljo je na svetovnem prvenstvu v Avstriji

(Bad Goisern – Bad Ischl – Ausseerland) dosegla svoj največji uspeh – tretje mesto na tekmi v maratonu. Blaža je tako postala prva slovenska kolesarka z odličjem s svetovnega prvenstva. Da pa bi bila mera polna, je komaj dva tedna pozneje v poljskem Walbrzych - Ksiazu v isti disciplini postala še evropska prvakinja. Na septembrskem 15. SP v francoskem Les Getsu zaradi zdravstvenih težav ni nastopila, je pa zato nekaj dni zatem prestopila še en svoj športni mejnik. Na SP v cestnem kolesarstvu v italijanskem Bardolinu ni le prvič v karieri nastopila v vožnji na čas, temveč je na tekmovalni celotni prvič sedla na cestno "specialko". Neizkušena Blaža je potem v absolutni ženski konkurenci osvojila solidno 22. mesto in s tem napovedala, da ji bo cestno kolesarjenje (kjer se sicer počuti precej bolj divje

"Downhill (DH)" – spust in "4 - Cross (4X)", kjer se štirje tekmovalci med seboj spopadejo v najrazličnejših naravnih in umetnih problemih; olimpijska disciplina pa je t. i. Olympic Cross Country (OX). Blažin maraton in gorsko kolesarjenje olimpijskega formata čez drn in strn pa se razlikujeta pravzaprav samo v dolžini, saj se maraton vozi približno 5 do 6 ur, medtem ko olimpijsko disciplino navadno prevozijo v uri in pol do dveh. Le-to je marketinško precej primernejše za TV-prenose. Klemenčičeva bo morala torej čim prej presedlati na olimpijsko disciplino. Samokritično meni, da bo v naslednjem obdobju morala še precej popraviti tehniko kolesarjenja. V njeni paradni disciplini je namreč precej pomembnejša vzdržljivost, v olimpijski pa je na prvem mestu surova

Blaža Klemenčič bo v svojem natančno začrtanem štiriletnem ciklusu zagotovo prehitela še marsikatero tekmovalko.

Poleg dobre pripravljenosti je k letošnjim izvrstnim uspehom zagotovo pripomoglo tudi odlično kolo znamke ir.comp, ki ga je posebej za Blažo Klemenčič naredil Igor Rozman iz Velenja. Je izredno lahko in vzdržljivo, karbonsko, ročno narejeno, okvir pa tehta samo 1.100 gramov.

Ali bo slovenska kraljica blatnih brezpotij vlivala strah in trepet tudi vsej svetovni gorskokolesarski smetani?

Blaža Klemenčič**Rojena:** 11. 3. 1980, Bukovšica pri Škofji Loki**Višina:** 172 cm**Teža:** 56 kg**Klubi:** Sova Scott (Kranj) od 1998 do 2001, Završnica (2002), Uni Team (Ljubljana) 2003, Pintatim (Celje) od 2004**Mednarodni uspehi:** evropska prvakinja v maratonu, 3. mesto na SP v maratonu, 22. mesto na SP v vožnji na čas, 27. mesto v cross countryju (vse 2004), 34. mesto na SP, 20. mesto na EP v cross countryju (2001)**Domači uspehi:** državna prvakinja 2000, 2001, 2004, zmagovalka Pokala Slovenije 1999, 2000, 2001, 2003

tekmovalčeva moč. Prav v tem pogledu se je letos najbolj izkazala Norvežanka Gunn-Rita Dahle, ki je zlahka pometla s konkurenco na najpomembnejšem tekmovanju, na OI v Atenah, pri tem pa postala še svetovna prvakinja v maratonu (drugouvrščeno Rusinjo Irino Kalentievo ter Klemenčičevo je ugnala za neverjetnih 20 minut), v olimpijski disciplini, za nameček pa je v slednji postala tudi evropska prvakinja. Skoraj zagotovo je Norvežanka odločitev, da na Poljskem ne bo tekmovala v maratonu, Blaža Klemenčič na široko odprla vrata k suvereni osvojitvi naslova evropske prvakine (pred Nemko Klosejevo in Čehinjo Bublovo).

Ko oranžna zamenja zeleno

Druga Blažina ovira pa bi nemara lahko postala Kolesarska zveza Slovenije (KZS). Le-ta je namreč sila mačehovska do "necestnih" kolesarskih kategorij in ne predstavlja praktično nikakršne materialne opore gorskim kolesarjem – maratoncem. "KZS ne ceni dovolj naših/mojih uspehov!" Ker vsaki vrhunski športnici in športniku pomeni šport vse in je s tem tudi porok za kasnejše življenje, vrhunska pripravljenost pa se nenadno izteče kot pesek v peščeni uri, je nujno po-

trebno poiskati dobrohotne sponzorje ("g3spirits" in "factory store"), ki so v Blažinem primeru precej tenkočutnejši, kot pa je njena krovna organizacija. Le-te do sedaj sploh niso zanimali njen siloviti napredek in zgovorni rezultati. Na SP v Avstriji jo je KZS hladnokrvno izpustila iz svojega naročja in tako sploh ni nastopala v barvah slovenske članske reprezentance, temveč v barvah svojega celj-

skega kluba Pintatim. Ker torej ni bila prijavljena kot reprezentantka Slovenije, je morala štartati iz začelja in ne iz prve vrste, kamor je sodila. To je bil precejšen handikep, a mu je bila na 107 km dolgi progi z 3200 m višinske razlike vseeno kos. Vse skupaj je prevozila v 5 urah in 50 minutah, v najnapornejših trenutkih pa ji je pot kapljal na klubski oranžni triko in žal ne na reprezentančnega.

Čakajoč na boljše čase

KZS bi morala precej bolj spoštovati podobne (za zdaj redke) uspehe, saj bi si s tem lahko na najpreprostejši način razširila izbor kvalitetnih tekmovalk in tekmovalcev v najrazličnejših kolesarskih kategorijah. Vendar za zdaj ni tako. Blaža Klemenčič je za naslov evropske prvakine prejela 100.000 tolarjev, za tretje mesto na svetovnem prvenstvu pa 667 evrov. Tudi sicer so v njenem primeru denarne nagrade izjemno nizke, saj za zmago v slovenskem pokalu dobi pičlih 10.000 tolarjev, drugouvrščena pa ostane že brez denarne nagrade. Veriga za kolo, ki je potrošni material, stane denimo 7.000 tolarjev, prej omenjene nagrade za osvojena odličja pa so bile komaj dovolj za vso opremo na kolesu, ki jo je uničila v kasnejših blatnih dirkah. Povsem drugače je v tujini, kjer na primer nemška gorska kolesarka Blažinega ranga dobiva 250.000 tolarjev na mesec. O tem Blaža lahko le sanja, a se bo ob morebitni ponovitvi rezultatskih uspehov letošnje sezone ter že znanem marketinškem in medijskem hlaskanju po svežih in simpatičnih obrazih zagotovo našel pokrovitelj, ki bo nemara začel vlagati v prihodnje olimpijsko odličje. **Lovro Kastelic**

na kratko

Fotografiji: Reuters

ARMSTRONG DO MARCA

Prireditelji kolesarske Dirke po Franciji so pred kratkim na poseben slovesnosti predstavili potek tek-

movanja in traso za prihodnje leto, ko bo na sporedu 92. izvedba slovitatega tekmovanja. Tour 2005 se bo začel 2. julija v Fromentinu, in to ne s prologom, ampak s pravim kronometrom, ki bo dolg 19 kilometrov. Končal se bo 24. julija spet z etapo, ki bo imela cilj na pariških Elizejskih poljanah. Skupno bodo kolesarji prevozili 3.600 kilometrov, tri etape se bodo končale z gorski-

mi cilji, od 21 etap pa bosta dva posamična kronometra in en ekipni. Glavna zvezda na predstavitveni slovesnosti je bil Belgijec Johan Bruyneel, okoli katerega so se zbrali novinarji, da bi izvedeli, ali bo na dirki nastopil tudi njegov varovanec Lance Armstrong. "Strašno dirke smo zadovoljni, Lanceu bo gotovo ustrezala. Toda njegova odločitev, ali bo nastopil ali ne, ni odvisna od proge, ampak od motivacije. Za zdaj so možnosti 50:50, odločil pa se bo v februarju ali marcu," je dejal Belgijec.

FORMULO 1 ČAKAJO TEMELJITE SPREMEMBE

Medtem ko se je z zadnjo dirko v Braziliji končala letošnja sezona formule 1, je vodstvo tega tekmovanja za naslednjo sezono že pripravilo nekatere spremembe, s katerimi hočejo vodilni moške v tem špor-

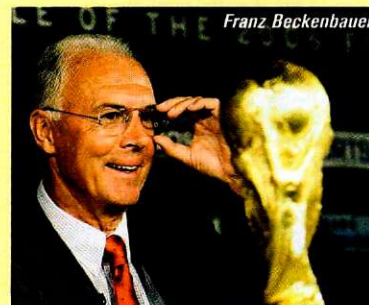
tu znižati stroške in narediti tekmovanje spet bolj razburljivo. Glavne spremembe bodo pri aerodinamiki dirkalnikov, pri gumah in zmanjševanju moči motorjev.

Spremembe, ki jih bodo uveljavili že na prvi dirki naslednje sezone za VN Avstralije, pa so naslednje: med kvalifikacijami in dirko bodo morali uporabiti le en komplet gum, motorji morajo zdržati vsaj dve dirki, znižali pa bodo tudi končno hitrost bolidov. Leta 2006 bodo predstavili osemvaljni 2,4-litrski motor, ki naj bi znižal stroške izdelave in hitrost. Zdajšnje desetvaljnike bodo odpravili leta 2008.

BECKENBAUER KANDIDAT ZA PREDSEDNIKA UEFA

Legenda nemškega nogometa Franz Beckenbauer je med kandidati za predsednika Evropske nogometne zve-

ze (UEFA), ki ga bodo izbirali na volitvah leta 2006. "Počaščen sem, ker se je moje ime pojavilo med kandidati za predsednika, toda zdaj želim vso svojo pozornost nameniti organizaciji svetovnega prvenstva v svoji domovini," je dejal Beckenbauer. Na seznamu kandidatov za naslednika Lennarta Johanssona so poleg svetovnega prvaka – kot igralca leta 1974 in kot selektorja 1990 – še Francoz Michel Platini, Anglež Geoffrey Thompson in Nizozemec Mathieu Sprengers.

Duo Nataša & Zibelnik, ki se je za kratek čas umaknil iz medijskega sveta, je spet na slovenski sceni. Zatišje je bilo nujno, saj je Nataša medtem uspešno končala študij in se pripravlja na diplomu. S povsem novo podobo in skladbami se duo udarno vrača pod žaromete.

Novembra se bosta predstavila na Hitovem festivalu s skladbo Na vzhodu se dani. Kako vama je uspelo premagati močno konkurenco med vsemi prijavljenimi?

Verjetno je prednost skladbe v tem, da je nastala spontano in ni bila pisana z namenom. Nataša je namreč skladba v celoti zaigrala v glavi, ko je razmišljala o besedilu. Tako je bilo vse jasno pri snemanju – melodija, ambient, vse, midva sva samo še risala

Na vzhodu se dani

glasbeno zgodbo. Pri tem sva zelo uživala in verjetno se to čuti, da je pričala strokovno in ljudsko komisijo. Konkurenco premagaš lahko samo s temeljitim delom, izdelanim aranžmajem in pravo skladbo, s katero lahko potem tudi nekaj poveš.

Zanimivo je, da je skladba zelo moderna, vendar nosi globoko sporočilo, kar ni najbolj običajno za sodobno glasbo. Govori pa o tem, da bi lahko z majhnimi dejanji narisali veliko sonca v življenje. Zajema pojem ljubezni v smislu odnosov med ljudmi, ki so zaradi sedanjega načina življenja izgubili toplino. Skladba je ekstravagantna in zato razmišlja tudi o videospotu, ki bi poudaril njeno vrednost.

Te dni je izšel vajin novi singel Dobra zgodba. Ali to nakazuje izid novega albuma?

Sva zelo blizu izdaje novega albuma; točnega datuma še ne vemo, vendar po vsej verjetnosti ob koncu leta ali pa kmalu po novem letu, tako kot je bilo pri prejšnjem albumu.

Aleš, v vajinem snemalnem studiu se je zamenjalo že veliko

znanih imen slovenske estrade najrazličnejših glasbenih zvrsti. S katerimi si se najbolj ujel?

Snemanje mi je res v veliko veselje. Najbolje se počutim v sproščeni rokarski atmosferi. Mislim, da na ljudi v studiu slabo vpliva časovni pritisk, zato nimam navade stalno gledati na uro. Z glasbeniki se rad pogovorim v odmorih, kjer se ohlajamo od precej vročega študijskega dela. Tako ob glasbeni debati pozno v noč včasih navežemo tudi bolj prijateljske stike. V zadnjem letu smo se zelo dobro ujele s skupino Bitch boys, s katero smo ravno končali zelo obsežen projekt za ameriški trg, končujem tudi projekt Lucky cupids, snemam Čuke, Ivana Hudnika, skupino Edina beseda in še mnoge druge. Res pa je, da produciram zelo različne glasbene zvrsti, in moram priznati, da uživam v delu z vsemi, če so le dobri izvajalci. V popvodah že od samega začetka aranžiram in snemam Roka Kosmača in tudi z njim se zelo dobro razumem. Drugače pa lahko rečem, da se imamo v studiu zaradi dobrega ambianta z vsemi glasbeniki zelo lepo, samo vedno mora biti zra-

ven čim več entuziazma in tako nastajajo ušesom prijazni "megabyti".

Oba sta glasbenika, tudi vajina hči Ana igra klavir ... lahko rečemo, da ste glasbena družina. Je življenje glasbenika v Sloveniji dovolj donosno, da lahko z njim preživijo?

Midva sva verjetno med redkimi glasbeniki, ki živijo izključno od glasbe. V tujini je bilo precej bolj bogato, kar se tiče cekinov, vendar zelo naporno. Ampak tudi v Sloveniji se da dobro živeti od glasbe, vendar le s številnimi nastopi in avtorskimi deli. Res pa je, da je slovenski glasbenik doma manj cenjen kot kakšen uvožen. V 90. letih, ko sva nastopala po Zahodni Evropi, ki ima precej zahtevno in finančno razvijeno publiko, sva dobivala izredne feed backe od poslušalcev, in to je tisto, kar te vodi, da prestopiš samega sebe in izvedeš neponovljiv nastop. Pri nas so na splošno poslušalci vsaj na začetku zadržani v primerjavi s tujci, ki se dosti hitreje navdušijo. Vendar tudi pri nas kakovost prepriča, zato sva izredno vesela, da se je najina Ana odločila za klasično glasbe-

no šolo klavirja, kajti le na dobri podlagi lahko gradiš svoje ideje.

Med dolgoletnim glasbenim ustvarjanjem v tujini sta se spoprijateljila s svetovno znanimi rokerji zasedbe Scorpions. Je prišlo med vami tudi do sodelovanja?

Da, spoznali smo se v Nemčiji in podpisali pogodbo z Monaco records, vendar sva potem midva po dobrem premisleku zavrnila tako obliko sodelovanja. Mi smo bili že družina in toliko obveznosti ne bi mogli zdržati pa tudi otrok potem ne bi poznal staršev. Denar in slava nista najvišji dobrini življenja, če ti vse okrog uide. Zato je Herman Rarabell naredil izjemo in nama napisal dva komada v angleščini, ki sta potem izšla tudi v slovenski različici na najinem prejšnjem cedeju. Ohranili smo stike pa tudi v Nemčiji imava nekaj kontaktov, vendar sva ta čas tukaj, kajti če se nekaj greš, ne moreš

tega početi z levo roko. Za uspeh v tujini je prav tako nujna stalna navzočnost v njihovem medijskem prostoru, kar pa zdaj z najine strani ni mogoče zaradi odpiranja snemalnega studia, mojega študija in Anine šole. Vendar je dobro, da sva bila tam nekaj let, da znava jezike in obvladava komunikacijo, kar nama sedaj zelo koristi pri nastopih za tujce, v prihodnje pa nikoli ne reci nikoli.

Kakšni so vajini načrti v prihodnjem letu?

Uf, nam se vedno kaj dogaja. Od vlomov v hišo do nepozabnih počitnic, neprespanih noči, kadar je treba kaj speljati do konca, tako da si ne upava preveč napovedovati prihodnosti, ker te včasih kaj preseneti. Pomembno je, da se počutiva zelo ustvarjalno in bova še naprej pisala skladbe in tako kot do sedaj iskala nove izzive. Veseliva se novega cedeja, kajti od izida prejšnjega je preteklo že tri leta, in mislim, da bo ta res dober. Na nastopih pa zmeraj tako kot do sedaj - do konca, da se glasba čuti. Tudi diploma je pred vrati, tako da bomo videli, kakšne možnosti odpira. **B. K.**

Tina G. in njen Peep Pop

Tina Gorenjak, igralka, ki jo mnogi poznajo tudi kot prvo slovensko zajčico, je izdala svoj prvi album PEEP POP. Na žanrsko raznolikem izdelku najdemo 8 skladb, med njimi seveda nepogrešljivo uspešnico Muca Maca, ki eksperimentirajo s Tininim petjem in vzdihovanjem v različnih glasbenih slogih od klasične do turbo in popzvoka. Pri glasbeni podobi je za levji delež produkcije poskrbela Barbara Pešut pod okriljem Doma svobode in nekaterih stalnih (Schatzi, Anže Langus-Dagi, Mate Brodar ...) in projektih sodelavcev (Franci Zabukovec, Dejan Radičević ...) omenjene produkcijske hiše. Album pa ni zanimiv samo zaradi glasbe, dopolnjujejo ga še niz

erotičnih fotografij izza objektiv Fulvia Grisonija in videospota za skladbi Muca Maca in DoYouWanna.

Praznujemo. Okroglo. Saj že veste, ne? Radio Ognjišče.

Veliki gala koncert ob 10. obletnici bo točno na naš rojstni dan 28. novembra v Cankarjevem domu ob 15h in 19h, pred tem pa bo v ljubljanski stolnici zahvalna sveta maša ob 12.30. 01/512-11-26

www.radiodur.si

Nismo največji, nismo najboljši, nismo najlepši
in nismo najbolj trapasti.

01 / 520 5000

horoskop

Škorpion (23. oktober - 21. november)

Če ste stari že čez petdeset let, vam ni treba zalovati, da ste ostali brez partnerja, in si ga tudi ne iščite. Naleteli bi na same težave. Bodite prepričani, da zmorete živeti sami. Poleg tega pa imate dovolj prijateljev, ki vam bodo pomagali.

Strelec (22. november - 20. december)

Vseeno je, kaj počnete, to, kar se mora zgoditi, se bo zgodilo. Čim prej se znebite izkoriščevalca, pa boste lažje živeli. Naredite si lep konec tedna in uživajte ne glede na vse okoliščine. Prijetno vas bo presenetil sorodnik.

Kozorog (21. december - 19. januar)

Uporabite vse svoje skrite talente in čare, da bi osvojili srca ljudi, od katerih ste za zdaj še odvisni. Potrpljenje je božja mast, so govorili stari ljudje. Konec tedna, ki je pred vami, naj bo čim lepši, da si boste nabrali čim več moči.

Vodnar (20. januar - 18. februar)

Ne porabite vsega denarja, ki ga imate. Prav vam bo prišel v drugem času. Kmalu se boste spomnili na koristen nasvet, ki vam ga je dal neki znanec: naložite svoja sredstva čim varneje. V službi boste imeli te dni zares veliko dela.

Ribi (19. februar - 20. marec)

Zadnje čase ste pomagali vsem, samo sebi ne. Nič bolje vam ne bo, če boste sitnariji, najbolje bo, da molčite in naredite po svoje. Sicer pa se konec tedna ne bo zgodilo nič dramatičnega, le romantike bo nekaj več kot ponavadi.

Oven (21. marec - 20. april)

To pa bo težko. V ponedeljek bo najbolje, če sploh ničesar ne boste naredili. Včasih se življenje samo uredi na prav nenavadne načine. V sredo in četrtek bo najbolje, če boste ostali čim bolj potrpežljivi. Vse se bo dobro končalo.

Bik (21. april - 21. maj)

Ne bodite preveč plašni in se vendarle pogovorite s prijateljem. Po telefonu vas bodo presenetile ugodne novice. Izbijte si strahove iz glave in pogumno stopite na pot, ki ste si jo izbrali. Možnost za zabavo se bo pokazala konec tedna.

Dvojčka (22. maj - 21. junij)

Morda se boste počutili nekoliko neprijetno, vendar boste vse morali prav urediti in povedati to, kar pač morate. Nekdo vam bo dobro svetoval – ne bojte se sprejeti nasveta. Zadeve s sosedi se bodo zelo lepo uredile.

Rak (22. junij - 21. julij)

Dobro bo, če se malo bolj potrudite. V sredo bo prav huda gneča glede vsega, kar se vam dogaja. Imeli boste občutek, da se je v sredo vse naperilo proti vam. Morali se boste umakniti in si poiskati zavetje pri sorodnih dušah.

Lev (22. julij - 21. avgust)

Ženske, ne nasedajte moškim, ki se delajo nebojlene in uboge! To so tipi, ki so sposobni biti samo sinovi in večni otroci. Od takšnih ne boste imele nikoli ničesar. Moški pa se izogibajte žensk, ki bi rade hodile na drage večerje.

Devica (22. avgust - 21. september)

Zakaj bi bili kritični, če ste lahko malo bolj razumevajoči? Spomnite se, kako so obravnavali vas, in videli boste, da nimate razloga za neumnosti. Nekdo bo naredil vse, kar bo mogel, da bi vam škodoval, vendar mu ne bo uspelo.

Tehtnica (22. september - 22. oktober)

Kar dobro vam gre. Najbolj od vsega pa se morate bati nevoščljivcev, opravičljivcev in obrekovalcev, ki se smukajo okoli vas. Kako mislite odgovoriti na kritike, ki letijo na vas, pa je vaša stvar, nikar ne poslušajte "prijateljev".

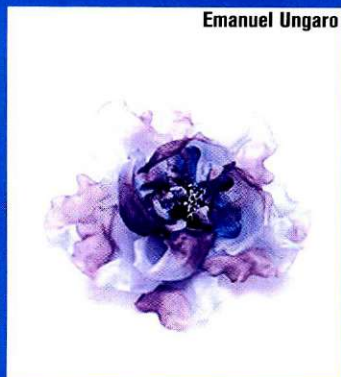
Modni oblikovalci so si skoraj enotni: modni dodatki so tisto, kar daje slogu oblačenja osebno noto in izvirnost.

Dobro ali slabo izbrani čevlji, torbica, nakit, kape in šali kažejo našo domisljijo in velikokrat tudi razliko med dobro in slabo oblečeno žensko. Modni dodatki s podpisom so za večino nedosegljivi, so pa idealen kažipot, ki ga lahko ženske izkoristijo za svoj lastni slog oblačenja. Angažirajte svoje sposobnosti in naredite doma ali izberite v bližnji bižuteriji – in posnemajte dekleta s svetovnih modnih stez.

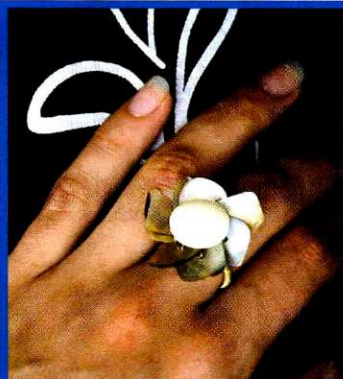
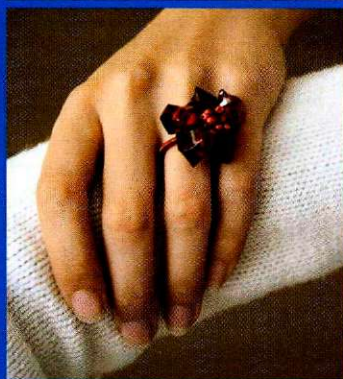
Fotografije: Gregor Pohleven

Emanuel Ungaro

oranžna in roza. V modi je retroslog, ki je postal vpadljiv. In prav takšni so prstani, zapestnice in ure. Pogosto so iz več delov in se razprostirajo čez celo zapestje ali roko.

Najopaznejša novost pri jesenskih modnih dodatkih je broška, ki je obvezen modni dodatek za vsako žensko, ki hoče biti v koraku s časom, pa naj bo majhna klasična iz plemenitih kovin ali iz velikih svetlikajočih se kamnov ali biserov.

Izdajo nas malenkosti

Torbice. Modne smernice ne narakujejo točno določene oblike torbic, saj dopuščajo veliko svobodo tako pri obliki, velikosti kot tudi pri materialu in barvah. Na policah trgovin velikih modnih oblikovalcev sicer prevladujejo torbice, narejene iz usnja, ki je popolnoma izrinilo lahke materiale, kot je na primer bombaž. Krokodilsko ekousnje, imitacija usnja ali samo krzno. Odločitev o novi torbici je vaša, pomemben dejavnik pa je seveda tudi cena.

Modne odvisnice bodo to jesen in zimo za svojo priljubljeno torbico odštele od 500 do 2.000 dolarjev!

Barve torbic so tako kot oblike že videne: rjava, črna, bež. Prav pogoste so zelo močne barve. Oblike torbic so večinoma vrečaste, podolgovate ali valjaste, medtem ko so njihove velikosti različne. Večino torbic so modni oblikovalci letos izdelali v več barvah in različnih vzorcih. Letošnjo jesen je še posebej "in" twid, enako modni so tudi brušeno usnje in svileni dodatki.

Nakit. Možnost izbire je skoraj neomejena: od plemenitih materialov prek žičnega nakita vse do biserov, ki so čedalje bolj priljubljeni med mlajšimi. Letos so znova priljubljeni visokokaratno zlato, pravi smagardi in rubini, na drugi strani pa množica cenejših materialov, ki odlično zamenjujejo plemenite. Dovoljeno je tudi kombiniranje nasprotij: plastike s cirkončki, skolk s srebrom. Duha današnjega časa pa najbolje izražajo naslednje barve: zelena, rdeča,

Zelo modne so tudi broške v obliki cvetov, ki naj bodo veliki in opazni, narejeni pa iz usnja, bleščicah materialov ali blaga. V mrzlih zimskih dneh nam bodo vrat greli krzneni ovratniki in šali, katerih dolžina je znova v ospredju, saj segajo vse do kolen. Svoje mesto si je prislužil tudi pas, ki je sicer zaželen že nekaj časa. Izbirate lahko med širokimi, ozkimi, narejenimi iz usnja ali blaga, modne so znova tudi kovinske verižice. **Monika Maljevič**

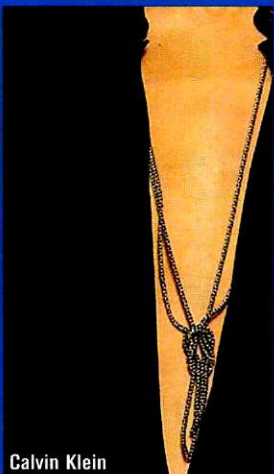
Christian Dior

Valentino

Versace

Calvin Klein

Oscar de la Renta

KNJIŽNI KLUB SAMOROG

Dalmatinova 1, 1000 Ljubljana

**ČLANSTVO V KLABU SAMOROG
VAS NE OBVEZUJE K NAKUPU**

**CENEJŠE VSTOPNICE V GLEDALIŠČIH
IN DRUGIH KULTURNIH USTANOVAH**

**POPUSTI PRI NAKUPU KNJIG
IN CD PLOŠČ OD 10 - 50%**

telefon: 01 433 40 74, e-mail: info@samorog.com, www: samorog.com

SESTAVIL: MIRAN ERCEG	GESLO	ATOMSKA PEČ	VOJAŠKI TABOR (ZASTARELO)	NIKOLA TESLA	DEL MARIBORA	FINSKI VOZNIK RELIIJA VATAVEN
GOLOBU SORODEN PTIČ						
ŠVICARSKA ALPSKA SMUČARKA (MARLIES)						
DEL RASTLINE Z ZRNJI				ZDENKO ISKRA GRŠKI JUNAK		
TELEVIZIJSKI ZASLON						RIMSKA BOGINJA JEZE
KAMERUN. NOGOMETAŠ (ROLAND)						DEMOKRACIJA
SISTEM IND. FILOZOFIJE NEM. PESNIK (FRIEDRICH)					PLAČILO ZA STANOVANJE	POVPREČJE KRIŽANKE: 4,72 ČRKE
RUDAR			DOUGLAS SIRK ARABSKI GRM			DIVAN
NEODLOČEN IZID			HČI PONTA IN GAJE			
KRAJ PRI PODČETRITKU			PREVAJALEC ŠKERLJ EV. OTOŠKA DEŽELA			
POTOMEC				NOBELIJ ZLITINA REDKIH KOVIN		
STIKALIŠČE TREH MEJ			JANKO RAVNIK	REKA V ANGLIJI KNJIŽ. DIE- TLEVENOVA		
NAPIS NA KRISTU- SOVEM KRIŽU			PERZIJSKA KRALJICA IZREDNA LEPOTA			
AMERIŠKI FILMSKI IGRALEC MADISON			MANJ KOT ENA	RUS. SLIKAR (PAVEL) LINDA EVANS		
IGRALKA KISIČEVA			ODPADKI PO SEKANJU NA TNALI			
DEMOKRACIJA	KITAIJSKA UTEŽNA ENOTA				SEDMA GRŠKA ČRKA	GRŠKA BOGINJA NESREČE

rešitev prejšnje križanke

EDAMEC, KORITO, ALANI,
RENA, NC, ND, JINAN, OTA,
PAS, ENOLI, SALO,
ANTIPIRIN, ARES, STALO,
KVA, KAKT, MANILČAN,
ANSA, ALE, JI, OR, TIL,
KANAPE, TONI, ALKAN,
REČ, PLANIRANJE, ARA,
ACARINA, DON

nagrajenci 43. številke

- 1. nagrada:** AMALIJA LOŽAR,
Bizoviška c. 20/b, 1000 Lj.
- 2. nagrada:** DARINKA LAKNER BEVC,
Pod lipami 34, 3000 Celje
- 3. nagrada:** ANDREJ RUDAŠ,
Gregorčičeva 6,
9220 Lendava

Dobitnikom čestitamo in jih hkrati prosimo,
da nam pošljejo svojo davčno številko.

nagrade

- 1. nagrada:** bon v vrednosti 7.000,00 tolarjev za nakup knjige iz knjižnega kluba Samorog
- 2. nagrada:** bon v vrednosti 5.000,00 tolarjev za nakup knjige iz knjižnega kluba Samorog
- 3. nagrada:** bon v vrednosti 3.000,00 tolarjev za nakup knjige iz knjižnega kluba Samorog

Nagradno križanko izrežite in najpozneje do
11. 11. 2004 pošljite na naš naslov:
Demokracija, p.p. 4315, 1001 Ljubljana,
s pripisom "Nagradna križanka".

- **1. 11. 835** je papež Gregor IV. prestavil praznik vseh svetih s 13. maja na 1. november.
- **1. 11. 1636** se je rodil francoski pisatelj Nicolas Boileau-Despreaux. Rekel je: "Bedak vedno najde večjega bedaka, ki ga občuduje."
- **1. 11. 1918** je tedanji major Rudolf Maister z okoli 150 prostovoljci prevzel poveljstvo nad Mariborom in okolico.
- **2. 11. 1861** so na ljubljanskih ulicah prvič zagorele plinske svetilke.
- **2. 11. 1908** so Nemci v Mariboru napadli in kamenjali poslopje Narodnega doma. Vse se je dogajalo v navzočnosti mestne straže.
- **3. 11. 1534** je angleški kralj Henrik VIII. pretrgal odnose z Rimskokatoliško cerkvijo.
- **3. 11. 1801** se je rodil italijanski operni skladatelj Vincenzo Bellini (Mesečnica, Norma, Puritanci).
- **3. 11. 1918** so se italijanski vojaki na podlagi določil londonskega sporazuma po končani 1. svetovni vojni izkrcali v Trstu in začeli zasedati slovensko ozemlje.
- **3. 11. 1957** je začel okoli Zemlje krožiti drugi ruski umetni satelit Sputnik II. Popularen je postal, ker je bila v hermetično zaprti kabini psička Lajka. Morda je njena slava že nekoliko obledela, Janez Menart pa je o njej zapisal: "Odkar za Lajko ve ves svet, / mi je kar žal, da sem poet. / Več upov bi imel za slavo, / če bi rodil se s pasjo glavo."
- **4. 11. 1834** se je na Dunaju rodil primarij doktor Karol Bleiweis, vitez Trsteniški, sin slavnega očeta Janeza Bleiweisa.
- **4. 11. 1952** je postal Dwight Eisenhower-Ike 34. ameriški predsednik. Vojno je opisal z besedami: "Vojna je obdobje, ko se med seboj pobijajo ljudje, ki se sploh ne poznajo, in to na povelje tistih, ki se med seboj zelo dobro poznajo, pa se vendar ne pobijajo."
- **5. 11. 1956** je prišlo do napada izraelskih in anglo-francoskih čet na Sueški kanal. Na zahtevo Generalne skupščine OZN so napadalci morali zapustiti Sueški kanal.
- **6. 11. 1676** je bila ustanovljena Knaflova štipendija, ki je omogočala revnim slovenskim študentom študij na Dunaju. Do leta 1918 jo je prejelo več kot 1.200 slovenskih študentov, med njimi Kopitar, Prešeren, Baraga, Jenko, Levec, Tavčar in Župančič.
- **6. 11. 1918** je nadporočnik Franjo Malgaj odšel s prostovoljci iz Celja na Koroško in zasedel Mežiško dolino, do konca meseca pa še Pliberk in Velikovec.
- **7. 11. 1867** se je rodila francoska znanstvenica poljskega rodu Marie Curie - Skłodowska.
- **7. 11. 1913** se je rodil francoski pisatelj Albert Camus. Njegova misel: "Dvoje opredeljuje sodobnega človeka: branje časopisov in prešustvovanje."

Poslednja sodba

Ocena umetniških del se je z razvojem civilizacije močno spreminjala. Tako je bilo tudi z Michelangelovo fresko Poslednja sodba, ki jo je **1. novembra 1541** odkril papež Pavel III. v Sikstinski kapeli, to je papeževi hišni kapeli v Vatikanu. Slavna je postala zaradi okrasja, ki je delo najslavnejših florentinskih in umbrijskih mojstrov svoje dobe. Slike na obeh vzdolžnih stenah so naslikali Perugino, Pineturecchio, Botticelli, Signorelli, Ghirlandaio in drugi. Zaradi Poslednje sodbe na zadnji steni in stropu je postala kapela najslavnejša na svetu. Slika kaže hude zgodovinske pretrse: verske boje v 16. stoletju in ropanje cesarskih vojakov v svetem mestu.

Še preden pa je umetnik končal delo, so se oglasili moralisti, češ da nagota ni primerna za papeško kapelo, teologi pa so govorili, da je apokaliptičnost slike preveč strašujoča. Najbolj je proti njej rovaril satirik Pietro Aretino. Mojstra je celo ovadil pri varuhih npravnosti. Papež Pavel III. se ni zmenil za občutljivost pobožnjakarjev, toda njegovi nasledniki umetniku niso bili tako naklonjeni. Koncil v Tridentu je nazadnje sklenil, da je treba nespodobne in grešne slike v drugih cerkvah uničiti, v Sikstinski kapeli pa prekriti sramne dele.

Radetzky v Tivoliju

2. novembra 1766 se je rodil avstrijski vojskovodja Joseph Wenzel Radetzky. Precejšnji del življenja je preživel v Trzinu. Najbolj znan je po skladbi Radetzky marš, ki jo je napisal Straus v njegovo čast.

Radetzky je bil lastnik gradu in gospodarstva Neuhas pri Trzinu. Zgradil je plavž in tovarno kos, srpov in pil. Od cesarja Franca Jožefa je dobil Tivolski grad v Ljubljani. Grad je obnovil, park pa odprl meščanom. Leta 1852 so mu podelili naziv častnega meščana Ljubljane. Radetzky je bil precej raztresen in včasih tudi nepazljiv. Svoji hčerki je nekoč med drugim v pismu zapisal: "Položaj je zelo težaven. Nad našo glavo visi Demostenov meč." Spomnimo: mislil je na Damoklejev meč, kar se pogosto uporablja za stalno nevarnost, medtem ko je slavni govornik Demosten uporabljal viseči meč nad svojo ramo, da se jo je odvadil med govorom dvigovati.

Kolera na Slovenskem

Zaradi kolere je **6. novembra 1836** v Gorici umrl zadnji francoski kralj Karel X. Te ga leta se je bolezen razširila tudi po slovenskih deželah. V naše kraje so jo prinašali predvsem okuženi vojaki, ki so se vračali iz Italije. Kolero lahko zaradi njene okrutne požrešnosti v času divjanja epidemij označimo za "velikega reformatorja na področju zdravstva" v 19. stoletju. Ob tem seveda ne smemo pozabiti drugih bolezni, kot so jetika, davica, ošpice, škrlatinka, griza, legar, spolne bolezni, trahom in črne koze, ki so tudi pestile slovenske dežele, terjale smrtni davek ter vzbujale skrb zaradi obupnih zdravstvenih in higienskih razmer v mestih in na podeželju.

Kljub vsemu pa je imela kolera med vsemi naštetimi boleznimi posebno mesto, saj so zaradi njenih groznih učinkov mnoge evropske države začele posvečati več pozor-

nosti splošni javni skrbi za zdravje. Po njeni drugi večji epidemiji v letih 1854 in 1855 je – kot je v svojem opisu skandaloznih higienskih razmer v Ljubljani leta 1875 poročal mestni fizik Viljem Kovač – v Evropi nastopila nova doba v boju proti kužnim boleznim. Najpozneje po tretji veliki epidemiji kolere v letih 1865 in 1866 so se tudi najbolj trdovratni dvomljivci končno dokopali do spoznanja, da mestna higiena potrebuje korenito in odločno reformo.

Spoštovani bralci,

uredništvo si pridružuje pravico do krajšanja pisem, ki presegajo dolžino 45 vrstic. Pisma bralcev objavljamo v skladu z načelom profesionalne novinarske etike, katere namen je služiti interesom javnosti ne glede na politično, svetovnonazorsko ali kakršno koli drugo prepričanje.

sek dveh milijonov in 400 tisoč dolarjev, kar naj bi priteklo na univerzo, če bo doktorat odobren – in so ga odobrili.”

Čeprav je dr. Gobec na koncu pristavil: “Je potreben še komentar?”, bi vendar radi brali še odgovor dr. h. c. Milana Kučana, kako je v resnici bilo s to zadevo. Omenjeni znesek dolarjev je bil leta 2001 vreden približno pol milijarde tolarjev. Zato pomeni zgornja navedba, ki jo povzemam iz intervjuja, objavljenega 7. oktobra 2004, v časopisu Demokracija (str. 35–37), precej hudo obtožbo, ki je nekdanji predsednik ne more kar ignorirati. (Do danes, 18. oktobra, ko to pišem, se še ni oglasil). Poleg državljanov, ki s svojimi plačami komaj preživijo iz meseca v mesec, bo odgovor gotovo zanimal tudi večino tistih, ki smo si pridobili “navaden” doktorski naziv precej ceneje, vendar z večletnim trdim delom.

Dr. Peter Starič, Ljubljana

Delo v našem centru sloni na idealizmu (1)

Častni doktorat Milana Kučana

Dr. Edi Gobec, upokojeni predavatelj antropologije na Kent State University, je o častnem doktoratu nekdanjega predsednika Milana Kučana, ki naj bi ga leta 2001 od Cleveland State University, izjavil naslednje:

“... Kučana so predstavili kot nekakšnega slovenskega Washingtona, ki naj bi bil najzaslužnejši za to, da se je v Sloveniji uvedel večstrankarski sistem (Demosa ni nihče niti omenil), o vodenju komunistov pa tudi ni bilo niti besedice. Kako naj Slovenci v Ameriki sprejmemo, da bi demokracija država častila in podpirala vodilnega komunisto, ki se spretno prilagaja novim situacijam ter vodi svoj klan, pa želi obdržati privilegije iz nedemokracije preteklosti? Organiziral sem pisanje pisem in klicanje proti podelitvi doktorata Kučanu. Odzval se je tudi dr. Ljubo Sirc iz Škotske, Cvetko Falež iz Avstralije in več kot trideset drugih znanih Slovencev iz Severne Amerike. Kučana pa je s pismi podprlo pol ducata oseb. Kako se je stvar razvijala? Univerzitetna komisija je soglasno sklenila, da Kučan ni primeren za to čast, in ga črtala s seznama kandidatov. Potem je majhna skupinica začela obljubljeni veliko denarja, ki ga bo dobila univerza, če podeli doktorat. Uradni zapisnik omenja zne-

Kocbekomanija (1)

Rad berem članke Marije Vođišek v Demokraciji, posebej tiste, ki so povezani z med- in povojnim dogajanjem na območju Jesenic. S svojimi izvirnimi prispevki je prav gotovo pripomogla, da se Jesenice spreminjajo. Mesto, nekoč rdeče od prahu in ideologije, postaja lepše. Na zadnjih volitvah kandidat SDS Matjež Hafner sicer ni bil izvoljen v DZ, a od vseh tekmecev je dobil največ, 3.757 glasov ali 28 odstotkov. Članek pod gornjim naslovom je morda prestroj do Kocbeka, a popolnoma sprejemljiv, ko opisuje kontinuiteto in njene revolucionarne prednike. Strinjam se tudi, da je Kocbek tragična oseba, ki je požela, kar je sejala.

Ko so voditelji revolucije še skrivali svoje prave namene, je Edvard Kocbek javno širil ideje o novi družbi. S tem ni vplival le na tovarišijo, ampak tudi na mnoge dru-

ge, ki so živeli v dvomih glede napovedanih družbenih sprememb. Njegova dela, posebej še

Dnevnik, potrjujejo močan politični interes za spreminjanje slovenskega narodnega značaja. Dobro se je tudi zavedal, da so ga v prvih letih revolucije, posebej med vojno, potrebovali za pluralni vidiz OF. Morda je res deloval kot disident proti svoji volji, a ob številnih likvidacijah političnih in drugih nasprotnikov je lahko spoznal, da je bilo njegovo življenje odvisno od krutega soimenjaka.

Tudi druga stran je Edvarda Kocbeka zavračala kot politika, protestanta. A on je ostal zvest veri, tako kot je globoko ponižan ostal zvest tovarišiji. Morda so mu najbolj škodovali kolegi, krščanski socialisti, ki so pravi čas spoznali “resnico” in se udobno prepustili toku revolucije.

Prepričan sem, da je bilo njegovo iskanje resnice, čeprav z zamudno, najbolj moteče za takratne oblastnike. Res je, nikoli ga niso zaprli, pri 48 letih upokojili, zato ga tudi danes politika laže sprejema in prireja slovesnosti. Teže bi bilo, če bi bil Kocbek podoben Pučniku, odločnemu osamosvojitelju, velikemu demokratu in disidentu po lastni volji. Samotivskega parka verjetno ni najprimernejši prostor za doprski kip, a tudi bolj izpostavljeni kraji niso bili sprejemljivi. Za tovarišijo je bil moteči nič, za drugo stran slabotni bič. Leta 1951 je v dnevniku zapisal tudi ta dialog s Kidričem: “Kako si mogel trditi, da s svojim poudarjanjem svobode težim za svobodo družbenih nasprotnikov, to je podtikanje.” Ko je postal samotar svoje razdvojene kontinuitete, je zapisal, da vsako noč spi tujec v njem kakor brat. Ob stoti obletnici rojstva ga je kontinuiteta še enkrat izkoristila za svoje namene. A zgodovina se ni ponovila. Nekdanji Kocbekovi prijatelji so napisali protestno izjavo in opozicija ne-

kaj dni pred volitvami v DZ ni privolila v lažni skupni imenovalec.

Ernest Pušnik, Hrušica

Navidezni liberalizem

Liberalizem je gospodarska in politična miselnost, nastala v kapitalizmu, ki poudarja gospodarsko in politično svobodo. Liberalna država je koncipirana tako, da je državni aparat nadvse skromen in relativno šibak, nosilec vseh poglavitnih pobud v družbi pa je meščanstvo. Poseganje države v zasebno sfero na kakršen koli način ni le nezaželeno, temveč že škodljivo. Državne funkcije (predvsem vladne) bodisi ne obstajajo ali pa so minimalne. Liberalna država posega v družbeno življenje in dogajanje le v najnujnejših primerih. Poseg v obstoječo ureditev je dopusten le na podlagi ustrezne in veljavne zakonodaje.

Za liberalno politično doktrino je značilen tako imenovani negatívni koncept države, ki samo državo zreducira na nič manj kot instrument uresničevanja individualističnih ciljev. Po liberalnem prepričanju je temeljna naloga države obramba lastnine in zavarovanje svobode posameznikov. In seveda v vsem tem vidimo tudi Slovenijo kot sodobno liberalno državo – na žalost. V Sloveniji pa ni pravega liberalizma, ampak obstaja liberalizem s tendenco anarhije. Dvanajst let vladanja liberalne demokracije je pustilo velike posledice. Najbolj pa “pasti liberalizma” čutijo sami prebivalci. Po liberalnem prepričanju je meščanstvo v ospredju, noben voditelj LDS pa se ne vpraša, kaj pa drugi prebivalci. In tako je pri nas. Velik centralizem je pustil tako močne posledice, da podežlje izumira, saj ni pravih pobud s strani države, da bi zaživel, oziroma to ni v interesu države. Za liberalizem je tudi značilna moč kapi- »

» tala, ki mora biti v njihovih rokah. Vse to na žalost vidimo v naši državi. Direktorji v vseh dobro stoječih podjetjih so tudi člani LDS. Pri tem se ne upoštevajo reference in sposobnosti posameznikov, pomembno je, da kapital priteka k stranki, pravi stranki. Liberalizem zna biti res nevaren za ljudstvo in njegovo blaginjo, kar je v Sloveniji zelo očitno.

Liberalna miselnost je zelo podobna komunistični. Obe namreč zavračata religijo. Na žalost smo Slovenci okusili obe vrsti vladavine in, roko na srce, nobena ni dobra. Čudno je le to, da so čez noč postali demokrati, čeprav so jih v kumrovski šoli učili drugačnega mišljenja. Pa da ne bo pomote, tudi v Sloveniji so porazi liberalizma očitni oziroma je bil očitni vsaj en poraz! In sicer to, da samske ženske še vedno ostajajo stigmatizirane. Slovenski liberalizem prav tako ne pozna temeljnih človeških vrednot, kot so poštenost, odgovornost, spoštovanje itd. Vse to očitno velja za današnjo vladno. Pred mandatom veliko obljublja, malo ali nič pa potem ne naredijo. Upam, da se bodo z novo oblastjo v dobro slovenskega naroda končale vse "pasti liberalizma". Verjamem, da bo z novo oblastjo prišlo do novega razvoja Slovenije, takšnega, kakršnega si v resnici zaslužimo. Slovenija resnično zmore več!

Jernej Vrtovec, Čehovini

O drugem železniškem tiru Koper—Divača

V zvezi s predlogom župana MO Koper Borisa Popoviča, podprt tudi s strani posameznih komentatorjev Primorskih novic

(PN), naj bi v zameno za zgraditev drugega tira Koper—Divača posodobili sedanji tir in zgradili krajši železniški odsek Trst—Koper, želimo opozoriti predvsem na sledečih nekaj dejstev. Drugi tir Koper—Divača je sestavni del nacionalnega programa razvoja železniške infrastrukture, ki je bil izdelan na podlagi študij interdisciplinarne ekipe strokovnjakov, usklajen z mednarodnimi prometnimi sporazumi in potrjen na državni ravni (gl. UL RS št. 13/1. 3. 1996). V njem so kot primarne predvidene naložbe v obnovo in posodobitev hrbtenice slovenskega prometnega križa, to je prog Jesenice—Ljubljana—Zagreb in Trst/Koper—Ljubljana—Maribor, ki sta hkrati sestavni del 10. oz. 5. evropskega koridorja in pri katerih je Slovenija v pogledu smeri, standardov in rokov posodobitve vezana na evropske sporazume. Ta posodobitev se ob velikih finančnih naporih izvaja tudi na odseku Koper—Divača, zato je županov poziv v tem pogledu odveč.

Kot naslednje prednostne naloge nacionalnega programa pa so dograditev novih priključkov na to osrednje železniško omrežje oz. obnova in razširitev kapacitet že obstoječih. Med njimi so tudi zgraditev železniške povezave z Madžarsko (odsek Puconci—Hodoš), ki je bila pravkar končana,

in drugi tir Koper—Divača, ki je v pripravljalni fazi graditve. Z njima si Slovenija odpira najhitrejšo smer sever—jug, to je zvezo Koper z blagovnimi tokovi iz Madžarske, Češke, Slovaške in južne Poljske. Srednjeevropske države bodo namreč uporabljale slovenske proge in slovensko pristanišče le, če bodo konkurenčnejši od drugih. Da bi pritegnili čim več tovora na svoje proge in v pristanišča, je tudi Italija pohitela s posodobitvijo svoje bližnje smeri sever—jug (pontebeska proga), ki ima zmogljivost okrog dvesto vlakov na dan, a vozi danes po njej komaj tretjina kompozicij. Zato je povsem razumljivo, da se predsednik FJK Illy tako vztrajno zavzema za navezavo Kopra na italijansko železniško omrežje, ni pa nobenega resnega opravičila, da to počnejo tudi župan Kopra in PN. Bruno Korelič je v Financah (24. 4. 2003) izjavil, da bi bila preusmeritev koprskih tovarov prek Italije za slovenske železnice prava katastrofa, pa čeprav bi bila za Luko Koper sodobna železniška povezava v obe smeri celo ugodna.

Zavedamo se, da bodo morala jadranska pristanišča v konkurenci s severnimi pristanišči z usklajenim delovanjem ustvarjati sinergije, vendar je to za zdaj še odmaknjen cilj, odvisen od mnogih notranjih in zunanjih političnih in

gospodarskih dejavnikov, ne pa od kake medsebojne železniške povezave Trsta in Kopra, ki jo za zdaj ne opravičuje noben omembe vreden tovorni promet med obema pristaniščema. Pa tudi če bi kdaj obstajal tak promet, bi bile ladijske povezave med njima še najcenejše. O kompleksnosti problema ustvarjanja sinergij med obema pristaniščema govori tudi prvi ponesrečen poskus, ki je bil za Luko Koper prava polomija. Ob nekajletnem finančnem, organizacijskem in živčnem izčrpanju ob vseh mogočih ovirah na 7. pomolu je povrh vsega izgubila tri dragocena leta za nadaljnji razvoj lastnega kontejnerskega terminala. Ob navedenih dejstvih podpisani menimo, da so poskusi oviranja graditve drugega tira do Divače brez predložitve tehtnih, strokovno potrjenih in sprejemljivih argumentov neodgovorno dejanje.

Člani in somišljeniki Mnenjskega gibanja za Slovensko Istro:

Milan Gregorič, Silvan Prodan, mag. Bert Pribac, Lucijan Pelicon, Ado Butala, Dušan Puh, Jože A. Hočevar, Evgen Pečarič, Tomaž Bizajl

Pravičnost nepravičnih

V Družini je bil pred časom objavljen članek z naslovom Podatkov ni bilo mogoče dobiti.

Bila sem zgrožena, a ne preseščena, saj že vrabci cvkajo, kakšno je naše tožilstvo. Sama bi še dodala — po zdravi kmečki logiki —, da ni počenega groša vredno, pa naj gre za povojni genocid ali banko SIB, Orion in še in še. Nihče ni bil obsojen, nihče kriv. Za povojni genocid sem takšno mnenje tožilstva pričakovala, ker so pač krivci in krvniki še živi. Gospodje, menim, da se lahko te-

ga sramujete. Le kje je vaša vest, če že vere nimate? Bog vam naj odpusti!

Ko je šlo za denar, za 200.000 tolarjev, se je prijavilo kar nekaj tisoč otrok padlih. Kje ste zdaj, ko je treba braniti njihove starše, mučenike, sama bi jih imenovala svetnike? Pa ne zato, ker so bili verni, ampak zaradi mučeniške smrti. Tudi naši starši so umrli za domovino, za približno tako, kakršno imamo sedaj.

Slovencev niso napadli domobranci, temveč fašisti in nacisti, o čemer bolj malo pišejo borci, ki so šli tako daleč, da so celo svoje soborce, ki so bili drugačnega mnjenja, utišali za zmeraj in jih pošiljali na Goli otok, tudi mojega svaka. Moj tast je bil pri partizanih, a je po vojni dejal, da se ni bojeval za to, kar se je dogajalo po vojni. Brat mojega moža je bil prav tako pri partizanih in bil ubit na Dolenjskem, sestra pa je bila v internaciji.

V družini smo se veliko pogovarjali med sabo, pa nismo mogli ugotoviti, ali je šlo za svetovno ali za državljansko vojno. Imela sem pet stricov in osem tet ter 70 sestričen in bratrancev. Eden od njih je bil prisilno mobiliziran v nemško vojsko, bil težko ranjen, a ko je potem hotel dobiti nemško pokojnino, je moral leta 1962 v Nemčijo. Mojega brata so leta 1943 vpoklicali v domobransko vojsko. Tam je ostal do leta 1945, ubili so ga na Teharjah; enega bratranca, ki ni bil nikjer, torej je bil civilist, so ubili v Kočevskem rogu. En bratranec je bil v domobranski vojski, a so ga leta 1945 izpustili – verjetno ga je rešil brat, ki je bil pri partizanih. Pet bratrancev je bilo pri partizanih, a je od njih padel le eden. Enega strica so partizani ubili kot talca, trije strici so bili terenci. Vsi so imeli le nižjo izobrazbo, a je po vojni eden postal oficir, eden pa policist. Zaradi bojazni pred komunizmom se nismo med sabo nikoli sporekli, vselej smo si rekli le: Naj se jih Bog usmili!

Želim si le resnice in pravice, želim živeti v pravni državi, zato si želim, da bo z novo vlado prišel premik na bolje.

Marija Zupančič, Višnja Gora

Kulturne kravje dirke ...

Deseti člen svetovne deklaracije o pravicah živali, ki je bila sprejeta 27. januarja 1978 v Bruslju v okviru OZN (UNESCO Pariz), se glasi: "Nobene živali človek ne sme uporabljati za zabavo in razne predstave, v katerih nastopajo živali, ki niso v skladu z živalskim ponosom." Kulturno turistično društvo tega noče vedeti, saj v Gaberkah (pri Šoštanju) v mesecu avgustu še vedno vsako leto uprizorjajo kravje dirke za zadovoljevanje svojih nizkotnih čustev. Kulturno društvo KULTURNICA sem vsako leto prek medijev opozarjala na to nizkotno početje tako z etičnega kot s pravnega vidika. Znova sem zaprepadena, da veterinarski inšpektor izda dovoljenje za uporabo živali v neetične namene; mar ne pozna zakona o varstvu živali? Mar ni šel študirat veterine iz ljubezni do živali? In kaj dela policija? Ali samo tiho opazuje ta spektakel z živalmi, in to z živalmi, ki nam dajejo mleko in druge stranske produkte! Namevala sem se obrniti na ministrico za kulturo Andrejo Rihter, naj prepove izraz "kulturna" prireditel, pa ne bi učinkovalo, saj tudi sama nima pozitivnega odnosa do živali, ker nosi in obožuje razkošne krznene plašče iz nerca itd. Vse obsodbe vredno je tudi stališče ministrstva za kmetijstvo, ki podpira take neokusne spektakle z živalmi, kar je že leta 2002 ožigosal tisk. Škandalozno je dejstvo, da so pri organizaciji kravjih dirk sodelovali ugledni državni uslužbenci, direktor mlekarne Celea, sekretar na ministrstvu za kmetijstvo, ki je delil nagrade za norčevanje iz živali, šoštanski župan, ki je celo zajahal žival, in tako naprej. Po vsem tem se javnost, najbolj pa animalisti sprašujemo, kako je mogoče, da je odnos Slovencev do živali tako krut in brezobziren. Pomilujem vse odgovorne, da se vedejo kot duševni pohabljeni, kajti z norčevanjem iz živali hočejo prikazati svojo duhovitost.

Lea Eva Müller, Ljubljana

Tempirano na določen dan

Časnik Dnevnik 22. oktobra 2004 je na prvi strani objavil članek z naslovom Kriminalisti nad elektroposle družine Janša? izpod peresa novinarka Vesne Vuković. To je bil dan, ko je v parlamentu potekala ustanovna seja novega državnega zbora, kjer ima največ poslancev SDS, ki skupaj z NSi tvori čvrsto koalicijo, kateri se pridružijo še poslanci SLS in nekaterih drugih strank. Vse to je bilo pričakovano že nekaj časa, zato je bilo potrebno, da "neka novinarka nekega dnevnika" objavi senzacionalističen naslov članka, ki pa ga mnogi ne bodo prebrali in ugotovili, da Janša v naslovu ni Janša, ki bi ga tako radi diskreditirali. Zelo prozoren poskus manipulacije. Nekaterim gre seveda v nos izvolitev Franceta Cukjatiya za predsednika državnega zbora, radi bi, kakor meni Dnevnikova novinarka, nekoga bolj "umirjenega". Zakaj? Napad eldeesovke Majde Širca, v katerem je F. Cukjatiya prikazala kot mračnjaka in nasprotnika vsega "naprednega" in pri tem omenila razpravo o izbrisanih, o biomedicinski oploditvi, o zakonu istospolnih, hkrati pa namerno pozabila omeniti izpeljane referendumne o teh vprašanjih, je dokaz njene izrazite nestrpnosti do drugače mislečih. To je označila za kratenje človekovih pravic, kot da so te pravice njihova lastnina. Pravilna in razumna je bila Cukjatiyeva odločitev, da se ob teh napadih ni poskušal opravičevati. Kratenja človekovih pravic so številna in povsod se z njimi srečujemo, eno od njih je napad na svobodno izražanje mnenja vsakega posameznika. Danes so invertiti najbolj zaščiten kategorija prebivalstva. Kaj pa pedofilija, eden največjih zločinov, o kateri "napredni kulturniki" molčijo? Morda ni daleč čas, ko bodo tudi pedofilijo poskusili uzakoniti? Danes je potreben velik pogum javno povedati svoje mnenje, ki ni v skladu z mnenjem vseh mogočih avantgardistov, ki pa sleherni dan kršijo prav ta načela. Znano je, da so pogosto načrtno izkoriščani mladi fantje, ki prihajajo s podeželja študirat v prestolnico in jim "dobre duše" najdejo sobo pri kakšnem "homiču". Kaj pa so človekove pravice in naprednost? Mar samo tisto, kar za tako označi Majda Širca in njeno zaledje? Ko se bo ta gospoda odločila in zaščitila tiste slovenske državljane, katerim so vsak dan kratene vse pravice, ki so brez službe, ki za svoje delo prejemajo sramotne plače in ki vzgajajo svoje otroke po najboljših močeh, potem jim bomo verjeli. Ko gledam in poslušam nekatere užaljene poslance LDS, Mogeta, Gantarja, Širčevo in Anderliča, si jih zlahka predstavljam, kako v "šajtrgi" prevažajo Cukjatiya in Janšo in iščejo prostor, kamor bi ju odvrgli. Verjetno bi jim pomagal še Slavoj Žižek, ki za volilni poraz LDS krivi njeno drugorazredno golazen. Katera je pa potemtakem prvorazredna? Kaj vse se bo še dogajalo javno in predvsem v zakulisju, preden bo sestavljena nova vlada? V igri ni samo vlada, v igri so korupcija, klientelizem, nepotizem in vsi prigrabljeni privilegiji, ki se jim bo težko odpovedati! Na dlani je, da SOD, KAD, ustavno sodišče itd. že predolgo vodijo izbrani politični kadri, ne pa strokovnjaki. Zato je razumljivo, da si prihodnji mandatar Janez Janša prizadeva pridobiti strokovnjake ne glede na njihovo politično opredelitev. Upajmo, da mu bo to uspelo! Razveseljivo pa je, da se sedanji "režimski" mediji zelo hitro spreminjajo v opozicijska glasila. Pa smo jih le dočakali!

Marija Vodišek

Toševi izgovori

V naši reviji smo že večkrat opozorili, da so izidi javnomnenjskih raziskav, ki jih vodi Niko Toš, predstojnik Centra za raziskovanje javnega mnenja pri FDV, na moč sporni. Na to je v pogovoru za našo revijo opozoril tudi ugledni novinar Vinko Vasle. Izidi Toševih anket so pred volitvami vsekozi čezmerno preferirali LDS. Tošev septembrski politbarometer je SDS namenil manj kot druge javnomnenjske raziskave v tistem času. Po volitvah in zmagi SDS pa niti Toš ni mogel več mimo očitne realnosti, saj je moral priznati, da ima SDS daleč največjo podporo v javnosti. Če primerjamo zadnji dve Toševi anketi, je razlika očitna. Prva je bila opravljena štirinajst dni pred volitvami, druga pa približno toliko dni po njih. Značilne premike kažeta v dveh točkah: podpora LDS se je z 21 odstotkov zmanjšala na 15, podpora SDS pa se je s 17 odstotkov povišala na 24. Pri drugih strankah, ki jim je uspelo vstopiti v parlament, bistvenih sprememb ni. In kako Toš opravičuje svoje zavajanje? Pravi, da se je dobra tretjina populacije odločila za izbrano stranko pravzaprav v zadnjih dneh. "Ilustrativno, slikovito bi rekel, da ko so zaprli domača vrata, še niso povsem trdno vedeli, kako se bodo odločili." Ni kaj, "strokovnik in pol".

Simulantka

Milica Makoter, ženska, ki jo obtožnica bremeni, da je plačala umor moža, naročila umor sina, a ni bil izvršen, poleg tega pa naročila še bombni napad na ljubljansko policijsko postajo in raketni napad na hišo komandirja tamkajšnje policije, je zagotovo obtoženka posebne vrste. Potem ko je zaradi različnih izvedenskih mnenj, ki so trdila, da je Makoterjeva psihično in fizično nesposobna za spremljanje obravnave, sodišču dolgo časa ni uspelo spraviti na sodne obravnave, je po izteku 30-dnevnega pripora, po katerem se je lahko znova začela braniti s prostosti, njena domnevna bolezen čudežno izginila. Tako je na zadnjih razpravah na sodišču dobesedno skakala po sodni dvorani, se pripravala s sodnim senatom in tožilko (sodni senat jo je celo trikrat poslal iz dvorane), na koncu pa je novinarjem natrosila še nekaj krepkih na račun sodstva. Pri vsem tem se seveda lahko vprašamo, kdo je neumen: ali Makoterjeva ali slovenski sodni in zdravstveni sistem, ki dopuščata, da se nekdo na račun zdravniških spriceval uspešno izmika roki pravice. In odgovor: Makoterjeva zagotovo ne.

Ali Štakulu prisluškujejo?

Generalni direktor RTV Slovenija Aleks Štakul je prejšnji teden zaradi suma, da bi bila lahko v njegovi službeni pisarni nepooblaščen oseba, ki bi mu lahko nastavila prisluškovalne naprave, poklical policijo. Na pomoč mu je s strokovniki prišel sam generalni direktor policije Darko Anželj, kar se je mnogim zdelo na moč sporno. Štakul je nato v izjavi za javnost zapisal, da za javni zavod veljajo posebni varnostni ukrepi. "In ker sem po pogovoru s sodelavci, ki imajo pravico do vstopa v moje prostore, ugotovil, da nihče od njih ni nepooblaščen vstopal vanje niti premikal opreme in pohištva, sem glede na naravo javnega zavoda in moje funkcije o tem obvestil policijo." Policija je prejšnjo sredo zvečer tako v njegovi pisarni opravila protiprisluškovalni pregled, vendar ni odkrila ničesar. Med preiskavo so zaposleni z nacionalke poslali kega honorarca, da posname preiskavo, kar pa je Štakula tako ujezilo, da mu je moral snemalec takoj izročiti kaseto iz kamere. Potem ga je Štakul nagnal iz pisarne. Sedanji prvi človek nacionalne televizije ima očitno velike težave pri svojem delu. Prej so ga zaposleni podpirali, ker se jim ni zdel škodljiv, sedaj pa menijo, da ni dobro, ker se je obdal s precej "čudnimi tipi". No, problem pa ni toliko Štakul, pravijo, kot predsednik sveta RTVS Janez Kocijancić.

Podjetna poslanka

Marjeta Uhan je na letošnjih državnoborskih volitvah kandidirala za poslanski stolček pri Novi Sloveniji in bila pri tem uspešna, saj je postala ena izmed 90 ljudskih izbrancev. Po izobrazbi je univerzitetno diplomirana inženirka kmetijstva. Je mati štirih otrok in uspešna podjetnica.

Kot sama pravi, se drži mota: kjer je volja, tam je pot. Na vprašanje, kaj počne v prostem času, Uhanova odgovarja, da prostega časa nima kaj dosti, saj jo družina, domača firma, delo na kmetiji in številne aktivnosti na družbenopolitičnem področju zaposlujejo do zadnje minute. Toda človek mora imeti nekaj za svojo dušo, pravi Uhanova, zato ob večerih rada vzame v roko kakšno knjigo. Sicer pa sta ji etnologija in kulturna dediščina ljubezen, vodenje ekskurzij pa strast. Na vprašanja, katera področja bi najraje pokrivala v državnem zboru, odgovarja, da je kot prvošolka, ki jo zanima veliko stvari, najbliže pa ji je tako po izobrazbi kot po izkušnjah kmetijstvo. "Njemu sem zavezana od zibelke prek študija agromonije, zaposlitve v kmetijski zadrugi, kmetijski svetovalni službi, zaposlitve v zasebnem kmetijskem podjetju in navsezadnje z življenjem na kmetiji," pravi Uhanova. Prav zaradi tega je še toliko bolj kritična do odnosa, ki ga ima država do kmetijstva, saj se ta, kot pravi, ne zaveda, kako je kmetijstvo za vsako državo pomembno, za slovensko pa še posebej. Uhanova se bo kot poslanka lahko izkazala na tem področju.

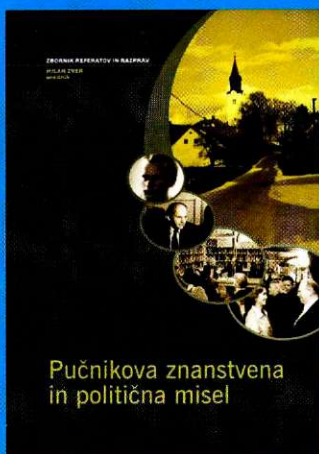
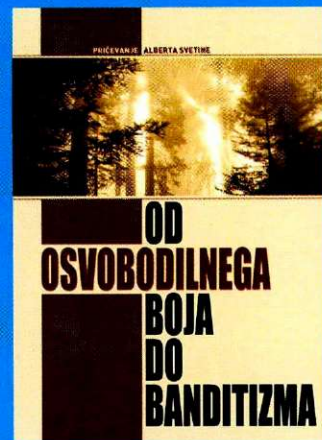
**RADIO
ZELENI VAL**

93.1 & 97.0 Mhz

ALPE ADRIA "ZELENI VAL" d.o.o., Spodnja Slivnica 16, 1290 Grosuplje

Novosti iz naše založbe

Albert Svetina-Erno, roj. 1915 v Dolnjih Ležecah pri Divači, je danes po vsem, kar je doživel, izpovedal in ne nazadnje tudi zapisal, predvsem živa priča slovenske polpretekle zgodovine. Je priča dogodkov in časa, ko se je hrepenenje po svobodi in pravičnosti utopilo v poplavi laži, prevar in nasilja. Knjiga, v kateri nekdanji Mačkov pomočnik opisuje svojo življenjsko pot, ima posebno izpovedno moč tudi zato, ker poleg opisa predvojnih in medvojnih dogodkov izredno slikovito opisuje tudi povojno dogajanje v vrstah Ozne, njeno vlogo v povojnih aretacijah in plenjenjih, predvsem pa način razmišljanja in dela povojnih oblasti. Knjiga, v kateri je veliko znanih imen, je nedvomno izjemen prispevek k spoznavanju naše polpretekle zgodovine, a se hkrati bere kot napeta kriminalka.

Zbornik Pučnikova znanstvena in politična misel je sad simpozija, ki ga je Društvo Ivana Cankarja organiziralo ob prvi obletnici Pučnikove smrti v Črešnjevcu. V zborniku, ki ga je uredil Milan Zver, so svoje referate in razprave objavili Frane Adam, Viktor Blažič, Barbara Brezigar, Janez Janša, Tone Jerovšek, Janko Kos, Janko Prunk, Dimitrij Rupel, Lovro Šturm, Ivan Urbančič in Jože Zagožen. V prispevkih so referenti iskali filozofska, sociološka in politološka izhodišča za Pučnikov politični angažma tako v njegovem zgodnjem kakor tudi v kasnejšem obdobju, ki se ujema z največjimi dosežki slovenske politične zgodovine.

Izpolnjeno naročilnico lahko pošljete na naslov:

Nova Obzorja, d. o. o., Komenskega 11, 1000 Ljubljana, knjige lahko naročite po tel.: 01/434 54 63 ali na e-naslov: obzorja.narocnine@siol.net. Lahko se tudi osebno oglasite v tajništvu založbe na Komenskega 11 v Ljubljani.

Naročilo označite z x

- ☐ **Albert Svetina:** OD OSVOBODILNEGA BOJA DO BANDITIZMA
- ☐ **Milan Zver:** PUČNIKOVA ZNANSTVENA IN POLITIČNA MISEL
- ☐ **OBE KNJIGI S POSEBNIM POPUSTOM**

Cena **6.700 SIT**

Cena **3.000 SIT**

Cena **9.000 SIT**

ime in priimek: _____

datum: _____

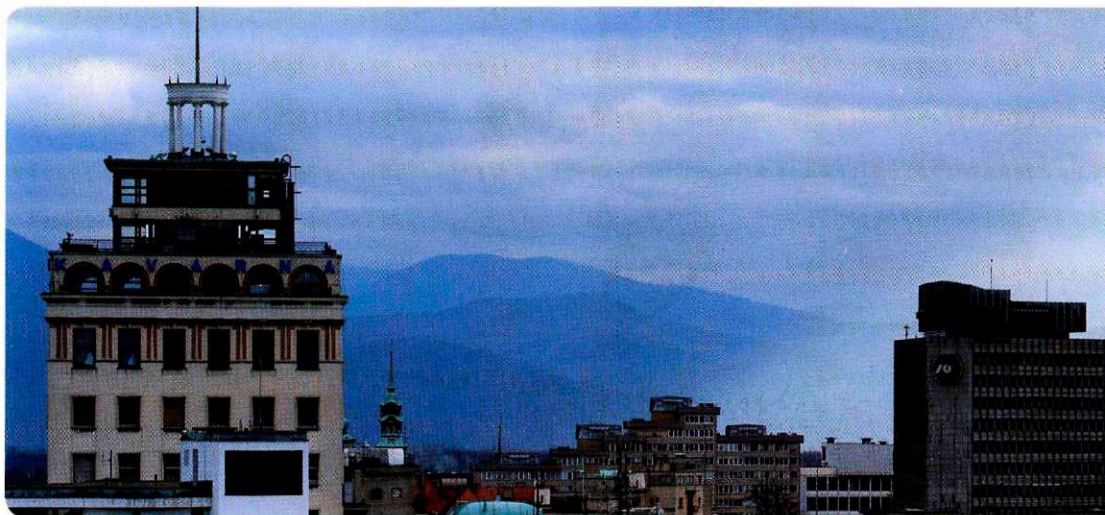
ulica: _____

kraj, poštna št.: _____

podpis naročnika: _____

V ceni je všteti DDV, ni pa všteta poštnina.

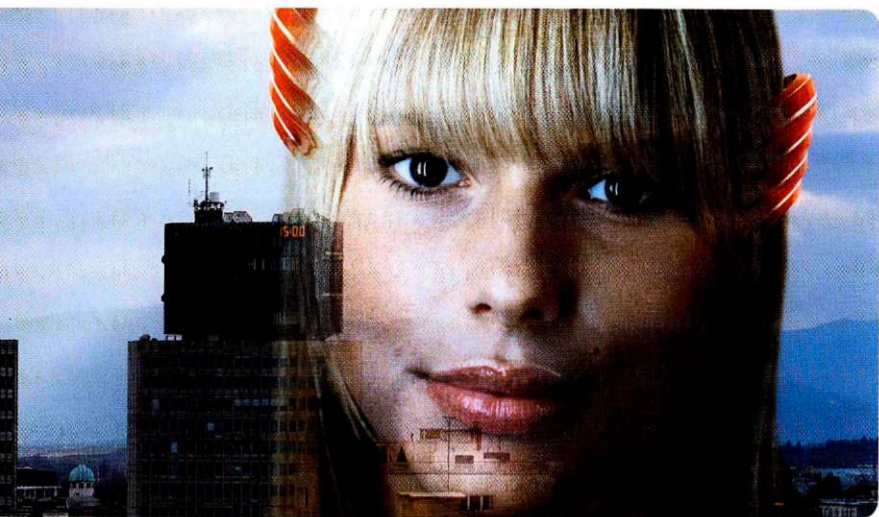
Kako hitro je življenje?

Med prvimi operaterji na svetu in kot edini slovenski smo uvedli UMTS (univerzalni Mobitelov telekomunikacijski sistem), tretjo generacijo mobilnih telekomunikacij.

Zaradi izpopolnjenega prenosa podatkov (do 384 kb/s) zagotavlja UMTS uporabo vsebinsko bogatih audio in video storitev ter pošiljanje in sprejemanje multimedijskih vsebin nekajkrat hitreje kot sistem GSM. S tem omogočamo bolj kakovostno uporabo že znanih in razvoj novih storitev. **Mobilnik je tako postal prenosni multimedijski pripomoček**, ki združuje lastnosti telefona, fotoaparata, kamere, interneta, televizije in radia.

Začenjamo novo štetje na področju slovenskih mobilnih telekomunikacij.

Agencija 41, design: LUKS Studio, foto: T. Gregoric, J. Piskić Mobitel d.d., 1537 Ljubljana

Mobitel UMTS

Nova generacija mobilnih telekomunikacij

